

10.07.2013

HANDLEIDING OVERHEIDSOPDRACHTEN VOOR DE KLASSIEKE SECTOREN OP BASIS VAN DE WET VAN 15 JUNI 2006

Urbain BRUGGEMAN
Adviseur-generaal
Cel Overheidsopdrachten

Inhoud

Praktische handleiding overheidsopdrachten.	4
1. Inleiding.	4
2. De vier pijlers van het Europees Verdrag.	5
2.1. Het transparantiebeginsel.	5
2.1.1. Het voorafgaand marktonderzoek.	6
2.1.2. De vooraankondiging.	7
2.1.3. Het bestek.	8
2.1.4. De aankondiging van de opdracht.	9
2.1.5. De informatie tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen en offertes.	10
2.1.6. De opening van de kandidaturen en offertes.	11
2.1.7. Het onderzoek van de kandidaturen en van de offertes.	12
2.1.8. De informatie aan de kandidaten.	14
2.1.9. De informatie aan de inschrijvers.	15
2.1.10. Het sluiten van de opdracht.	17
2.1.11. De publicatie van de gegunde opdracht.	18
2.2. Het gelijkheidsbeginsel.	18
2.2.1. Het voorafgaand marktonderzoek.	19
2.2.2. De vooraankondiging.	19
2.2.3. Het bestek.	19
2.2.4. De aankondiging van de opdracht.	20
2.2.5. De informatie tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen en offertes.	20
2.2.6. De opening van de kandidaturen en offertes.	20
2.2.7. Het onderzoek van de kandidaturen en offertes.	20
2.2.8. De informatie aan de kandidaten en inschrijvers vooraleer de opdracht gesloten wordt.	21
2.2.9. De gunning van de opdracht.	21
2.2.10. De informatie aan de niet gekozen inschrijvers.	21
2.2.11. De aankondiging van de gegunde opdracht.	22
2.3. Het concurrentiebeginsel.	22
2.3.1. Het voorafgaand marktonderzoek.	22
2.3.2. De vooraankondiging.	23
2.3.3. Het bestek.	23
2.3.4. De aankondiging van de opdracht.	23
2.3.5. De informatie tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen en offertes.	24
2.3.6. De opening van de kandidaturen en offertes.	25
2.3.8. De informatie aan de kandidaten en inschrijvers vooraleer de opdracht gesloten wordt.	26
2.3.9. Het sluiten van de opdracht.	26
2.3.10. De informatie aan de niet gekozen inschrijvers.	26
2.3.11. De aankondiging van de gegunde opdracht.	26
2.4. Het evenredigheidsbeginsel.	27
2.4.1. Het voorafgaand marktonderzoek.	28
2.4.2. De vooraankondiging.	28
2.4.3. Het bestek.	29
2.4.4. De aankondiging van de opdracht.	31
2.4.5. De informatie tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen en offertes.	31
2.4.6. De opening van de kandidaturen en offertes.	31
2.4.7. Het onderzoek van de kandidaturen en offertes.	32
2.4.8. De informatie aan de kandidaten en inschrijvers vooraleer de opdracht gesloten wordt.	34
2.4.9. Het sluiten van de opdracht.	34
2.4.10. De informatie aan de niet gekozen inschrijvers.	34
2.4.11. De aankondiging van de gegunde opdracht.	34
2.5. Slotbeschouwingen.	34
3. De juiste procedure kiezen.	35
3.1. De open en beperkte procedures, enerzijds, en de onderhandelingsprocedure, anderzijds.	35
3.1.1. Wat is het verschil tussen de offerteaanvraag en de aanbesteding?	35
3.1.2. Wat zijn in grote lijnen de fasen van de open offerteaanvraag en de open aanbesteding?	37
3.1.3. Wat is het verschil tussen een open en beperkte procedure?	38
3.1.4. Wat zijn in grote lijnen de fasen van de beperkte offerteaanvraag en de beperkte aanbesteding?	39
3.1.5. Wat is het verschil tussen de aanbesteding en de offerteaanvraag, enerzijds, en de onderhandelingsprocedure, anderzijds?	40
3.1.6. Wat is het verschil tussen de onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking?	41
3.1.7. Wat zijn in grote lijnen de fasen van de onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking?	42
3.1.8. Wat is een vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking?	43

3.1.9. Wat zijn gevallen waarbij mag worden gekozen voor de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking?	44
3.1.10. Wat zijn de gevallen waarbij mag worden gekozen voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking?	50
3.2. De ontwerpenwedstrijd.	52
3.2.1. Definitie.	52
3.2.3. Specifieke uitvoeringsregels.	52
4. De modaliteiten.	55
4.1. De raamovereenkomst.	55
4.1.1. Wetgeving.	55
Het koninklijk besluit van 15 juli 2011.	57
4.1.2. Keuze en verloop van de procedure.	58
4.2. Het dynamisch aankoopstelsel.	75
4.2.1. Wetgeving.	75
4.2.2. Keuze en verloop van de procedure.	79
4.3. De elektronische veiling.	85
4.3.1. Wetgeving.	85
4.3.2. Situering van de elektronische veiling in het verloop van de procedure.	90
5. Het verschil tussen selectiecriteria en gunningscriteria.	92
6. De termijnen die bij de verschillende procedures en modaliteiten moeten worden gerespecteerd.	94
6.1. De open offerteaanvraag.	94
6.2. De open aanbesteding.	95
6.3. De beperkte offerteaanvraag.	96
6.4. De beperkte aanbesteding.	97
6.5. De onderhandelingsprocedure met bekendmaking.	98
6.6. De vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking.	99
6.7. De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.	99
6.8. De raamovereenkomst.	100
6.9. Het dynamisch aankoopstelsel.	100
6.10. De elektronische veiling.	102
7. De tussenkomst van de Ministerraad bij overheidsopdrachten van leveringen en diensten.	103
7.1. Het voorleggen van de keuze van de procedure en van het bestek aan de Ministerraad.	103
7.2. Het voorleggen van het gunningsvoorstel aan de Ministerraad.	104
8. Omstandige bespreking van de verschillende stappen van een gunningsprocedure.	105
8.1. Voor de zeven klassieke gunningsprocedures.	105
8.1.1. Opmaak van het bestek.	106
8.1.2. Opmaak van de minimumvereisten op te nemen in de aankondiging van de opdracht.	111
8.1.3. Opmaak van de nota aan de inspectie van Financiën of aan het orgaan binnen de administratie bevoegd voor de administratieve en begrotingscontrole.	112
8.1.4. Impact van het gunstig advies voor het verder verloop van de procedure.	114
8.1.5. Aanvragen van het begrotingsakkoord.	114
8.1.6. Voorleggen van de keuze van de procedure, van het bestek en van de minimumvereisten aan de Ministerraad.	115
8.1.7. Vooraankondiging van de opdracht.	116
8.1.8. Aankondiging van de opdracht.	117
8.1.9. Opening van de kandidaturen.	119
8.1.10. Onderzoek van de kandidaten in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht.	120
8.1.11. Opstellen van de gemotiveerde selectiebeslissing.	124
8.1.12. Opstellen van de kennisgeving van selectie en niet selectie.	125
8.1.13. Kennisgeving van selectie en niet selectie.	125
8.1.14. Informatiesessie en het online forum.	126
8.1.15. Opening van de offertes.	129
8.1.16. Onderzoek van de inschrijvers in het raam van de selectiecriteria vermeld in het bestek.	131
8.1.17. Onderzoek van de formele regelmatigheid van de offertes.	134
8.1.18. Onderzoek van de materiële regelmatigheid van de offertes.	146
8.1.19. Onderzoek van de regelmatige offertes in het raam van de shortlist.	150
8.1.20. Opstellen en finaliseren van het verslag inzake de samenstelling van de shortlist.	151
8.1.21. Opstellen van de gemotiveerde beslissing inzake de samenstelling van de shortlist.	151
8.1.22. Opstellen en verzenden van de uitnodiging voor de onderhandelingen.	154
8.1.23. Opstellen en verzenden van de kennisgeving aan de niet in de shortlist opgenomen inschrijvers.	154
8.1.24. Voeren van de onderhandelingen.	155
8.1.25. Onderzoek van de offertes in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek.	156
8.1.26. Onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek.	158
8.1.27. Onderzoek van de impliciete verklaring op eer voor de inschrijver die voor de gunning van de opdracht in aanmerking komt.	160
8.1.28. Opstellen en finaliseren van de gemotiveerde gunningsbeslissing.	161
8.1.29. Opstellen van de stukken van het gunningsdossier.	168

8.1.30. Voorleggen van de gunningsbeslissing aan de inspectie van Financiën of aan het orgaan binnen de administratie bevoegd voor de administratieve en begrotingscontrole.....	169
8.1.31. Impact van het gunstig advies voor het verder verloop van de procedure.	169
8.1.32. Aanvragen van het begrotingsakkoord.	170
8.1.33. Voorleggen van de gemotiveerde gunningsbeslissing aan de Ministerraad.	170
8.1.34. Voorleggen van de gemotiveerde gunningsbeslissing, voor goedkeuring, en van de brieven inzake de wachttermijn, voor ondertekening, aan de ordonnateur.	171
8.1.35. Verzenden van de brieven inzake de wachttermijn aan de niet geselecteerde kandidaten en inschrijvers.	171
8.1.36. Verzenden van de kennisgeving van het sluiten van de opdracht.	173
8.1.37. Verzenden van de brieven aan de niet gekozen inschrijvers indien er geen wachttermijn werd toegepast.....	174
8.1.38. Aankondiging van de gegunde opdracht.....	175
8.1.39. Opvolging van de borgtocht.	177
8.2. Voor de raamovereenkomst.	178
8.2.1. Waarom werd de raamovereenkomst in de wetgeving overheidsopdrachten voorzien?.....	178
8.2.2. De keuze van de procedure – valkuilen.....	180
8.2.3. Het opstellen van het bestek is van cruciaal belang.....	181
8.2.4. Wanneer kiezen voor een raamovereenkomst gesloten met één deelnemer?.....	191
8.2.5. Wanneer kiezen voor een raamovereenkomst gesloten met ten minste drie deelnemers?	191
8.2.6. De maximum duur van een raamovereenkomst.....	191
8.2.7. Eindbeschouwingen.....	191

Praktische handleiding overheidsopdrachten.

1. Inleiding.

Deze praktische gids werd door het Kenniscentrum van de Cel Overheidsopdrachten ontworpen ten behoeve van de federale openbare diensten die tot de klassieke sectoren behoren. De NMBS en BPost behoren dus niet tot het beoogde doelpubliek. Deze gids kan enkel gebruikt worden voor aannemingen van leveringen en diensten.

Aannemingen van werken vallen buiten de scope van deze handleiding.

De doelstelling van deze praktische gids is aan de verantwoordelijken overheidsopdrachten van de federale overheid een leidraad te geven die ze kunnen gebruiken bij de voorbereiding en het voeren van gunningsprocedures voor aannemingen van leveringen en diensten.

De uitvoering van de opdracht valt buiten deze gids. Het Kenniscentrum heeft de ambitie om in de toekomst een soortgelijke handleiding te ontwikkelen die zich specifiek zal focussen op de uitvoering van de opdracht.

In dit document worden de volgende procedures besproken:

- De open offerteaanvraag.
- De open aanbesteding.
- De beperkte offerteaanvraag.
- De beperkte aanbesteding.
- De onderhandelingsprocedure met bekendmaking.
- De vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking.
- De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.
- De ontwerpenwedstrijd.

Naast deze procedures wordt tevens aandacht besteed aan de volgende modaliteiten:

- De raamovereenkomst.
- De elektronische veiling.
- Het dynamisch aankoopstelsel.

De handleiding plukt bijgevolg in op de Wet van 15 juni 2006 en op het koninklijk besluit van 15 juli 2011.

Deze praktische gids vervangt de handleiding van het kenniscentrum, die door vele inkopers van binnen en buiten de federale overheid werd gebruikt. Een groot aantal desiderata van het cliënteel van het kenniscentrum, genoteerd sinds de oprichting van de cel in 2002, werd in deze handleiding vertolkt.

Het is de bedoeling van het Kenniscentrum om deze gids op regelmatige basis bij te werken en eventueel uit te breiden, zodat de verantwoordelijken overheidsopdrachten hierin een antwoord kunnen vinden op hun meest courante vragen. Deze gids is dus ook een verzameling van adviezen die door het Kenniscentrum in het verleden werden gegeven op basis van vragen die door verschillende federale entiteiten werden gesteld.

Deze gids zal evenwel geen antwoord geven op al uw vragen die u inzake overheidsopdrachten van leveringen en diensten beantwoord wilt zien. Dit is ook niet de bedoeling geweest bij het opstellen van de handleiding. Deze gids is een document met een antwoord op de meest courante vragen. Het is namelijk onmogelijk om een antwoord te geven op alle mogelijke vragen die door de verantwoordelijken overheidsopdrachten kunnen worden gesteld.

Voor die vragen waarop de betrokkenen in deze gids geen antwoord vinden, is het Kenniscentrum te uwer beschikking. Voor nadere informatie wordt verwezen naar het hoofdstuk waarin de verschillende federale entiteiten die een adviserende of sturende rol spelen in het federale gebeuren inzake overheidsopdrachten, worden voorgesteld.

2. De vier pijlers van het Europees Verdrag.

Het Europees Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie vermeldt vier principes die van cruciaal belang zijn voor de problematiek van de overheidsopdrachten. Deze principes zijn de volgende:

- Het concurrentiebeginsel;
- Het gelijkheidsbeginsel;
- Het evenredigheidsbeginsel;
- Het transparantiebeginsel.

Wij bespreken deze vier pijlers met in achtneming van de volgende volgorde: het transparantiebeginsel (1), het gelijkheidsbeginsel (2), het concurrentiebeginsel (3) en ten slotte het evenredigheidsbeginsel (4). Er dient opgemerkt dat deze vier principes evenwaardig zijn aan elkaar, maar om praktische redenen wordt de voormelde volgorde gevolgd.

2.1. Het transparantiebeginsel.

Het transparantiebeginsel komt er op neer dat de aanbestedende overheid verplicht is om een maximum aan informatie te verstrekken aan de partijen die belang hebben bij de afloop van een overheidsopdracht. De overheidsopdracht moet met andere woorden met open deuren gevoerd, voor zover dit beginsel niet in strijd is met bepaalde wettelijke bepalingen.

Om een volledig beeld te geven van de draagwijdte van het transparantiebeginsel wordt elk onderdeel van de gunningsprocedure afzonderlijk belicht. Deze onderdelen zijn de volgende:

- a) Het voorafgaand marktonderzoek;
- b) De vooraankondiging;
- c) Het bestek;
- d) De aankondiging van de opdracht;
- e) De informatie tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen en offertes;
- f) De opening van de kandidaturen en offertes;
- g) Het onderzoek van de kandidaturen en offertes;
- h) De informatie aan de kandidaten en inschrijvers vooraleer de opdracht gesloten wordt;
- i) Het sluiten van de opdracht;
- j) De informatie aan de niet gekozen inschrijvers;
- k) De aankondiging van de gegunde opdracht.

2.1.1. Het voorafgaand marktonderzoek.

Vooraleer te starten met de opmaak van het bestek, moet de aanbestedende overheid weten welke producten en diensten door de markt worden aangeboden.

Het heeft namelijk geen zin om in het bestek de producten of diensten op een zodanige wijze te beschrijven zodat slechts enkele bedrijven of zelfs geen enkel bedrijf een bod kan doen.

Zoals verder zal duidelijk worden moet de aanbestedende overheid de ambitie hebben om de concurrentie een zo groot mogelijke kans te geven en alle bedrijven die bij machte zijn om te voldoen aan de behoeften van de overheid, een gelijke kans te bieden.

Om deze twee doelstellingen (die betrekking hebben op het concurrentie- en gelijkheidsbeginsel) te kunnen verwezenlijken, moet de aanbestedende overheid zorgen voor een gepaste transparantie naar de bedrijven toe, m.a.w. de bedrijven moeten op de hoogte zijn van de behoeften en desiderata van de aanbestedende overheid.

Om deze transparantie te kunnen verwezenlijken kan de aanbestedende overheid contact opnemen met een aantal potentiële leveranciers of dienstverleners. Ze zal dan aan deze bedrijven een duidelijk beeld (een transparant beeld) moeten geven van haar behoeften die zij wenst in te vullen. Het zal er dus op de eerste plaats op aan komen om aan de bedrijven een duidelijk en zo volledig mogelijk beeld te geven van haar behoeften. Om dit te kunnen bereiken, is een persoonlijke dialoog met de bedrijven het ideale instrument.

Het enige probleem dat de aanbestedende overheid door het toepassen van voormelde methodologie heeft, is dat ze niet zeker is dat alle geïnteresseerde bedrijven onder de loep worden genomen. Door het beperken van het voorafgaand onderzoek tot een beperkte cluster van bedrijven, loopt ze het risico dat bij het ontwerpen van de voorschriften (administratieve en technische), ze deze zal schrijven op het lijf van de bedrijven die bij het voorafgaand marktonderzoek werden betrokken.

Tijdens de gunningsprocedure kan de aanbestedende overheid daardoor zichzelf wel eens tegenkomen, m.a.w. ontdekken dat potentiële bedrijven die perfect bij machte zijn om de behoeften van de overheid in te vullen, geen regelmatige offerte kunnen indienen, omdat hun product of dienst dat/die zijn wensen aan te bieden, niet overeenstemt met de technische voorschriften van het bestek. Het is duidelijk dat voormelde methodologie het gelijkheidsbeginsel en het concurrentiebeginsel op de helling zet.

Om deze valkuil te vermijden, kan de aanbestedende overheid haar desiderata opnemen in een vooraankondiging. Deze vooraankondiging heeft niet als doel de potentiële leveranciers en dienstverleners in te lichten van de opdracht waarvan de gunningsprocedure in de nabije toekomst zal worden opgestart. Het doel van deze vooraankondiging zal zich enkel beperken tot een oproep tot bedrijven die, na lezing van de behoeften van de aanbestedende overheid, zich geroepen voelen om in dialoog te treden met de overheid met betrekking tot de administratieve en technische bepalingen die in het bestek zullen worden opgenomen.

De transparantie naar de bedrijven toe wordt geformaliseerd in een vooraankondiging die in het Bulletin der Aanbestedingen wordt gepubliceerd en eventueel ook in het Publicatieblad van de Europese Unie. In het raam van een voorafgaand marktonderzoek heeft de Federale Dienst e-Procurement van de FOD Personeel en Organisatie een formulier ontwikkeld dat voor publicaties op Belgisch niveau (dus waarvan de aankondiging van de opdracht niet in het Publicatieblad van de Europese Unie zal worden gepubliceerd) kan worden gebruikt en dat beschikbaar is op eNotification.

2.1.2. De vooraankondiging.

De vooraankondiging is een publicatie in het Bulletin der Aanbestedingen en in het Publicatieblad van de Europese Unie, waarin een overheidsopdracht aan het brede publiek wordt aangekondigd en waarvan de gunningsprocedure normaal bekeken in de nabije toekomst zal worden opgestart.

Ze moet zo vroeg mogelijk in het kalenderjaar worden gepubliceerd voor overheidsopdrachten waarvan het geraamd bedrag, exclusief BTW, ten minste 750.000,00 euro bedraagt. Het voordeel van het publiceren van een dergelijke aankondiging is dat de termijn tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de offertes (bij open procedures) of tussen het verzenden van het bestek en de opening van de offertes (bij beperkte procedures en bij een onderhandelingsprocedure met bekendmaking), kan worden ingekort.

Zoals hiervoor vermeld werd, kan een vooraankondiging ook worden gebruikt bij het voorafgaand marktonderzoek, maar dan enkel als instrument (communicatiekanaal) om de behoeften van de aanbestedende overheid aan het brede publiek bekend te maken en een dialoog uit te lokken met geïnteresseerde bedrijven met het oog op het opstellen van de administratieve en technische voorschriften van het bestek.

Door het publiceren van een vooraankondiging verwezenlijkt de aanbestedende overheid een transparantie van de bedoelingen van de aanbestedende overheid

naar de potentiële bedrijven toe. De bedrijven worden hierdoor gealarmeerd en kunnen reeds voorafgaande stappen ondernemen om zich ten volle voor te bereiden. Daardoor wordt hun werklast na de aankondiging van de opdracht ook minder, wat de inkorting van de publicatietermijn verantwoordt.

De voorwaarde om gebruik te maken van de verkorte publicatietermijn, is dat in deze vooraankondiging, indien mogelijk, alle gegevens vermeld staan die in de aankondiging van de opdracht zullen worden vermeld. Indien dit voor de aanbestedende overheid nog niet mogelijk is, moet zij trachten om zo veel mogelijk van deze gegevens te vermelden in de vooraankondiging, tevens een gebaar van transparantie naar de potentiële bedrijven toe.

De vooraankondiging staat omstandig beschreven in artikel 36 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011.

2.1.3. Het bestek.

Het bestek is wellicht het belangrijkste opdrachtdocument. Hierin staan de specifieke administratieve en technische vereisten van de opdracht beschreven. Het is een verlengstuk van de algemene aannemingsvoorwaarden.

Het spreekt vanzelf dat de aanbestedende overheid met grote voorzichtigheid en nauwkeurigheid te werk moet gaan bij het opstellen van het bestek. De bepalingen van het bestek moeten een zo groot mogelijke concurrentie waarborgen, alsook er voor zorgen dat alle bedrijven die bij machte zijn om een degelijk antwoord te formuleren op de behoeften van de overheid, op gelijke voet worden behandeld.

Daarom moet de transparantie van het bestek optimaal zijn. Dit betekent dat:

- De administratieve en technische voorschriften van het bestek glashelder moeten worden opgesteld;
- De personen bij de aanbestedende overheid die bijkomende informatie kunnen verstrekken, duidelijk beschreven zijn (naam, voornaam, eventueel adres, telefoonnummer, faxnummer, e-mailadres alsook de openingsuren van de administratie);
- De wetgeving, de normen, omzendbrieven, ... die op de opdracht van toepassing staan, duidelijk in het bestek worden vermeld, met opgave van de authentieke bron waar deze documenten kunnen worden geraadpleegd;
- Bij open en beperkte procedures, de administratieve en technische bepalingen van het bestek met voldoende nauwkeurigheid worden beschreven in het bestek;
- De uitvoeringstermijnen ondubbelzinnig worden vermeld;
- De lezer van het bestek perfect moet kunnen bepalen met welke kosten hij zal/kan worden geconfronteerd tijdens de uitvoering van de opdracht;
- De lezer moet kunnen weten voor welke rechtbank eventuele geschillen zullen worden beslecht;
- De lezer van het bestek geïnformeerd moet zijn op welke wijze de keuringen en opleveringen tijdens de uitvoering van de opdracht zullen geschieden en welke kosten de keuringen voor zijn bedrijf zullen veroorzaken;

- De lezer van het bestek bij voorbaat moet weten of een borgtocht zal moeten worden gesteld en hoe deze zal worden berekend;
- De lezer van het bestek geïnformeerd moet zijn binnen welke termijn de betaling van zijn facturen zal geschieden en of hij tijdens de uitvoering van de opdracht deelopdrachten zal kunnen factureren;
- De lezer moet weten welke formaliteiten hij in acht moet nemen bij het opstellen van zijn offerte;
- De lezer moet weten op welke wijze de opening van de offertes zal gebeuren (in openbare zitting of achter gesloten deuren; met bekendmaking van de prijzen of niet);
- De bepalingen van het bestek die, bij niet naleving ervan, kunnen leiden tot de substantiële onregelmatigheid van de offerte, duidelijk vermeld staan.

Deze oplijsting is niet volledig maar is enkel een greep van de informatie die in het bestek moet of kan worden vermeld. De aanbestedende overheid kan voor de bepalingen die duidelijk in het koninklijk besluit van 14 januari 2013 worden beschreven, in het bestek verwijzen naar dit koninklijk besluit. In dit geval is het aangewezen dat in het bestek het artikel van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 wordt vermeld.

Een volledig en duidelijk opgesteld bestek biedt dus de noodzakelijke transparantie naar de potentiële inschrijvers toe.

2.1.4. De aankondiging van de opdracht.

De aankondiging van de opdracht is de communicatie naar het brede publiek toe dat de gunningsprocedure wordt opgestart. Het komt er dus op neer om in dit document voldoende informatie te verschaffen aan de potentiële bedrijven, zodat zij kunnen oordelen of deze opdracht hen interesseert of niet.

Om de potentiële bedrijven toe te laten om te oordelen of de opdracht hen kan interesseren of niet, is het aangewezen dat de aanbestedende overheid in het aankondigingsbericht vooral aandacht besteedt aan de volgende aspecten:

- een duidelijke omschrijving van de opdracht;
- het aantal percelen dat de opdracht bevat;
- de CPV-codenummers;
- de uitsluitings- en selectiecriteria;
- de keuze van de procedure (open procedure, beperkte procedure of onderhandelingsprocedure met bekendmaking);
- bij een beperkte procedure en bij een onderhandelingsprocedure met bekendmaking: het aantal kandidaten dat de aanbestedende overheid wenst toe te laten tot de offertefase;
- of de elektronische veiling zal worden toegepast of niet (enkel bij aanbesteding) en welke methodologie bij de veiling zal worden gevolgd;
- relevante informatie indien de raamovereenkomst als modaliteit wordt gekozen.

Dit is de opsomming van een aantal belangrijke onderwerpen waar in de aankondiging van de opdracht aandacht aan moet worden besteed.

Bij het opstellen van de aankondiging van de opdracht wordt aangeraden om gebruik te maken van eNotification. Dit is de eProcurementtool van de Federale Overheid die bij de aankondiging van de opdracht kan worden gebruikt. Het gebruik van deze elektronische toepassing biedt de volgende voordelen:

- voor de publicatie van de aankondiging van de opdracht worden geen kosten aangerekend;
- de aanbestedende overheid kan het bestek en andere nuttige documenten opladen, zodat zij beschikbaar zijn en bijgevolg kunnen worden gedownload bij de publicatie van de aankondiging van de opdracht;
- de applicatie loodst de aanbestedende overheid probleemloos door de verschillende fasen van aankondiging;
- indien verplichte velden van de aankondiging van de opdracht niet werden ingevuld, wordt de persoon die de aankondiging invoert, hiervan onmiddellijk verwittigd en uitgenodigd om zijn fout recht te zetten;
- gegevens die zowel in de Nederlandse als in de Franse tekst van de aankondiging voorkomen, moeten slechts éénmaal worden ingevoerd.

Daardoor worden fouten vermeden, wat op zichzelf de transparantie verhoogt. Bovendien kan de persoon die de aankondiging van de opdracht raadpleegt, onmiddellijk het bestek en de bijbehorende documenten downloaden indien de aanbestedende overheid deze documenten op e-Notification beschikbaar gemaakt heeft.

e-Notification biedt tevens faciliteiten inzake transparantie voor de bedrijven. De bedrijven kunnen de activiteiten in e-Notification invoeren waarvoor zij zich interesseren. Dit gebeurt met aanduiding van de CPV-codes.

Voor elke opdracht waarin de betrokken CPV-codes voorkomen, wordt het bedrijf verwittigd via e-mail.

Voor elke opdracht waarvoor het bedrijf zich registreert, ontvangt ze alle eventuele wijzigende berichten. Het spreekt vanzelf dat de transparantie naar de bedrijven toe hierdoor sterk wordt verhoogd.

e-Notification beschikt tevens over een FreeMarket-toepassing. Deze toepassing biedt de aanbestedende overheden de kans om hun onderhandelingsprocedures zonder bekendmaking te publiceren. Zodoende kan ieder geïnteresseerd bedrijf een offerte indienen. Het is evident dat dank zij een grote transparantie, de concurrentie in dit geval de grote winnaar is.

2.1.5. De informatie tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen en offertes.

In de aankondiging van de opdracht moet de aanbestedende overheid duidelijk vermelden welke persoon van de aanbestedende overheid kan worden gecontacteerd door de potentiële inschrijvers, indien deze bijkomende informatie wensen te bekomen.

Het is aangewezen om een tweede contactpersoon te vermelden. De dagen en uren tijdens dewelke de contactpersoon om bijkomende informatie kan worden gevraagd, worden bij voorkeur ook in de aankondiging van de opdracht vermeld.

Artikel 44 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 vermeldt tevens het volgende:

“De aanvullende inlichtingen over de opdrachtdocumenten of het beschrijvend document worden, voor zover daarom tijdig is verzocht, door de aanbestedende overheid meegedeeld uiterlijk zes dagen vóór de uiterste datum vastgelegd voor de ontvangst van de offertes. De termijn is vier dagen indien de aanbestedende overheid om een versnelde bekendmaking overeenkomstig de artikelen 47, § 1, derde lid, en § 2, vierde lid, en 48, derde lid, heeft verzocht.”

Dit betekent dat, in het geval dat de potentiële inschrijver tussen de vijfde dag vóór de opening van de offertes en de dag van de opening van de offertes nog om aanvullende inlichtingen vraagt, de aanbestedende overheid niet kan worden verplicht om een antwoord op het verzoek aan de potentiële inschrijver te zenden.

Wij raden evenwel aan om artikel 44 niet te strikt te interpreteren en het evenredigheidsbeginsel toe te passen. Indien een vraag gesteld wordt waarop de aanbestedende overheid in enkele woorden of zinnen kan antwoorden, kan van de aanbestedende overheid bezorgd voor het optimaal garanderen van het concurrentiebeginsel, worden verwacht dat zij vooralsnog een antwoord op de vraag of vragen zal formuleren en dit antwoord aan de verzoeker zal zenden. Dit is trouwens een gebaar van behoorlijk bestuur.

Indien bepaalde vragen om informatie van nut kunnen zijn voor alle potentiële inschrijvers kan de aanbestedende overheid de vraag en het antwoord opladen op e-Notification. Zodoende wordt de transparantie maximaal gegarandeerd.

Elk antwoord op gevraagde aanvullende inlichtingen moet zeer duidelijk worden geformuleerd, zodat de boodschap glashelder bij de potentiële inschrijver overkomt. Dit is tevens een gebaar van een grote bezorgdheid voor transparantie.

2.1.6. De opening van de kandidaturen en offertes.

Voor de opening van de kandidaturen voorziet de reglementering overheidsopdrachten geen openingszitting. Er moet in de aankondiging van de opdracht enkel worden vermeld wanneer de uiterste datum voor het indienen van de kandidaturen is.

Om aan de kandidaten een zekere vorm van transparantie te bieden (en vooral te bewijzen dat enkel de kandidaturen die tijdig ingediend werden, voor onderzoek werden aanvaard), kan de aanbestedende overheid een opening van de kandidaturen achter gesloten deuren organiseren onmiddellijk na het verstrijken van de uiterste termijn voor het indienen van de kandidaturen. Hiervan maakt zij best een kort verslag op. Dit verslag vormt één van de stukken van het kandidaturendossier.

Deze sterke zin voor transparantie wekt vertrouwen bij de kandidaten. Zij kunnen op die wijze vaststellen welke kandidaten tijdig hun kandidatuur hebben ingediend.

Een andere mogelijkheid is de elektronische opening van de kandidaturen. Dit biedt alle kandidaten de mogelijkheid om hun kandidatuur tijdig in te dienen. Het voordeel van een elektronische opening van de kandidaturen is dat voor de kandidaturen die via e-Tendering werden ingediend, het tijdstip van het indienen van de kandidatuur op het proces-verbaal van de opening wordt vermeld.

Voor de opening van de offertes is, met uitzondering van de onderhandelingsprocedure met en zonder bekendmaking, steeds een officiële opening voorzien. Voor open procedures kan iedereen die het wenst aanwezig zijn op de openingszitting.

Voor beperkte procedures worden enkel vertegenwoordigers van de geselecteerde kandidaten toegelaten. Deze mogelijkheid om aanwezig te kunnen zijn bij de opening van de offertes is tevens een gebaar van grote bezorgdheid voor de transparantie.

Voor de onderhandelingsprocedure met en zonder bekendmaking wordt steeds een uiterste datum en uur voor het indienen van de offertes voorzien in het bestek.

Ook hier kan een officiële opening van de offertes achter gesloten deuren worden georganiseerd. Een elektronische opening van de offertes kan tevens geschieden. Voor de offertes ingediend in het raam van een dynamisch aankoopstelsel gebeurt de opening van de offertes steeds met elektronische middelen.

Als conclusie kan worden gesteld dat de aanbestedende overheid over voldoende middelen beschikt om de transparantie maximaal te waarborgen.

2.1.7. Het onderzoek van de kandidaturen en van de offertes.

Tijdens het onderzoek van de kandidaturen en offertes kunnen de kandidaten en inschrijvers geen inzage krijgen in de documenten die opgesteld worden naar aanleiding van het onderzoek.

Van het onderzoek van de kandidaturen wordt een verslag opgesteld waarin duidelijk uiteengezet wordt waarom een kandidaat kan worden geselecteerd of waarom hij niet kan worden geselecteerd.

Van het onderzoek van de offertes worden voor de verschillende procedures de volgende verslagen opgesteld:

a) Voor de open offerteaanvraag:

- het verslag van het onderzoek van de inschrijvers in het raam van de selectiecriteria;
- voor de geselecteerde inschrijvers: het verslag van de formele en materiële regelmatigheid van de offertes;

- voor de regelmatige offertes van de geselecteerde inschrijvers: het gunningsverslag (onderzoek van de regelmatige offertes in het raam van de gunningscriteria);
- voor de regelmatige offerte die de hoogste eindquotatie heeft behaald: een verslag van het onderzoek van de impliciete verklaring op eer.

b) Voor de open aanbesteding:

- het verslag van het onderzoek van de inschrijvers in het raam van de selectiecriteria;
- voor de geselecteerde inschrijvers: het verslag van de formele en materiële regelmatigheid van de offertes;
- voor de regelmatige offertes van de geselecteerde inschrijvers: de oplijsting van de regelmatige offertes in volgorde van hun totale prijs, inclusief BTW, na verbetering van eventuele rekenfouten;
- voor de regelmatige offerte met de laagste prijs: een verslag van het onderzoek van de impliciete verklaring op eer.

c) Voor de beperkte offerteaanvraag:

- voor de kandidaten die een kandidatuur hebben ingediend: het verslag van het onderzoek van de kandidaten in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht;
- voor de geselecteerde kandidaten die een offerte hebben ingediend: het verslag van de formele en materiële regelmatigheid van de offertes;
- voor de regelmatige offertes: het gunningsverslag (onderzoek van de regelmatige offertes in het raam van de gunningscriteria);
- voor de regelmatige offerte die de hoogste eindquotatie heeft behaald: een verslag van het onderzoek van de impliciete verklaring op eer.

d) Voor de beperkte aanbesteding:

- voor de kandidaten die een kandidatuur hebben ingediend: het verslag van het onderzoek van de kandidaten in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht;
- voor de geselecteerde kandidaten die een offerte hebben ingediend: het verslag van de formele en materiële regelmatigheid van de offertes;
- voor de regelmatige offertes: de oplijsting van de regelmatige offertes in volgorde van hun totale prijs, inclusief BTW, na verbetering van eventuele rekenfouten;
- voor de regelmatige offerte met de laagste prijs: een verslag van het onderzoek van de impliciete verklaring op eer.

e) Voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking:

- voor de kandidaten die een kandidatuur hebben ingediend: het verslag van het onderzoek van de kandidaten in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht;
- voor de geselecteerde kandidaten die een offerte hebben ingediend: het verslag van de formele en materiële regelmatigheid van de offertes;

- voor de regelmatige offertes: het verslag van het onderzoek in het raam van de shortlist;
 - van elke onderhandelingsronde: een beknopt verslag;
 - voor de BAFO's (Best and Final Offers): het onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek;
 - voor de regelmatige BAFO die de hoogste eindquotatie heeft behaald: een verslag van het onderzoek van de impliciete verklaring op eer.
- f) Voor de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking:
- voor de inschrijvers die uitgenodigd werden om een offerte in te dienen en die een offerte hebben ingediend: het verslag van de formele en materiële regelmatigheid van de offertes;
 - voor de regelmatige offertes: het verslag van het onderzoek in het raam van de shortlist (enkel indien dit onderzoek is gebeurd);
 - van elke onderhandelingsronde: een beknopt verslag;
 - voor de BAFO's (Best and Final Offers): het onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek;
 - voor de regelmatige BAFO die de hoogste eindquotatie heeft behaald: een verslag van het onderzoek van de impliciete verklaring op eer.

2.1.8. De informatie aan de kandidaten.

De geselecteerde kandidaten worden schriftelijk ingelicht van het feit dat hun kandidatuur geselecteerd werd. In bijlage ontvangen zij het bestek. Deze kennisgeving is een gepast gebaar van transparantie.

De niet geselecteerde kandidaten worden schriftelijk ingelicht van het feit dat hun kandidatuur niet geselecteerd werd. Bij deze brief wordt de motivering van de niet selectie gevoegd.

Voor overheidsopdrachten van geringe omvang kan in de brief worden vermeld dat de niet geselecteerde kandidaat de motivering van de selectie kan opvragen bij de aanbestedende overheid.

Bij ontvangst van een soortgelijk schrijven, moet de aanbestedende overheid de motivering van de niet selectie aan de verzoeker opzenden binnen een termijn van 15 kalenderdagen na de ontvangst van de brief. In de brief wordt tevens verwezen naar het recht voor de niet geselecteerde kandidaat om het selectiedossier te komen inzien. Er moet wel worden vermeld dat stukken die bij inzage, de commerciële belangen van de concurrenten of belangen van de overheid kunnen schaden, niet voor inzage zullen worden getoond. Tenslotte worden de beroepsmogelijkheden in de brief opgesomd waarover de niet geselecteerde kandidaat beschikt (schorsing – nietigverklaring van de selectiebeslissing).

De termijn binnen dewelke het verzoekschrift moet worden ingediend en de instantie bij wie het beroepschrift moet worden neergelegd, worden omstandig vermeld. Zodoende wordt een gepaste transparantie ten overstaan van de niet geselecteerde kandidaten gerespecteerd.

2.1.9. De informatie aan de inschrijvers.

Tussen de opening van de offertes tot en met de gunningsbeslissing wordt er geen informatie verstrekt aan de inschrijvers. Hierop bestaan twee uitzonderingen. De aanbestedende overheid mag, indien dit tijdens het onderzoek van de offertes noodzakelijk zou zijn, contact opnemen met de inschrijvers met het oog op het bekomen van de noodzakelijke bijkomende informatie. Bij onderhandelingsprocedures kunnen onderhandelingen plaatsgrijpen met de inschrijvers die opgenomen werden in de shortlist.

Nadat de gunningsbeslissing bekrachtigd werd door de ordonnateur, zijn er twee pistes inzake de informatie aan de inschrijvers:

- Voor overheidsopdrachten waarvan de aankondiging van de opdracht gepubliceerd werd in het publicatieblad van de Europese Unie, moet de aanbestedende na de gunningsbeslissing, maar vóór het sluiten van de overeenkomst, de potentiële opdrachtnemer de niet gekozen inschrijvers inlichten van het feit dat zij niet voor de gunning van de opdracht in aanmerking komen. De bedoeling is om de niet gekozen inschrijvers in de gelegenheid te stellen om het sluiten van het contract tegen te houden indien de Raad van State of de justitiële rechter van oordeel is dat de gunningsbeslissing niet volgens de regels van de kunst is gebeurd. Concreet bekeken werkt het systeem als volgt:
 - o Op dag 0 worden de potentiële opdrachtnemer en de niet gekozen inschrijvers via het snelst mogelijk communicatiekanaal ingelicht van het feit dat hun offerte niet werd gekozen (fax, e-mail, ...). In het schrijven worden hun rechten en beroepsmogelijkheden omstandig beschreven. Bij deze brief wordt de gemotiveerde gunningsbeslissing gevoegd. Op dezelfde dag worden dezelfde stukken (brief + gemotiveerde gunningsbeslissing) per aangetekend schrijven opgezonden. De inschrijver die voor de gunning van de opdracht wordt voorgesteld moet ook worden ingelicht van het feit dat een wachttermijn wordt toegepast. Deze kennisgeving mag niet tot gevolg hebben dat de overeenkomst tot stand komt.

Indien aan deze twee voorwaarden is voldaan, wordt er aan de niet gekozen inschrijvers een wachttermijn van 15 kalenderdagen toegekend, binnen dewelke zij een beroepsschrift kunnen indienen.

In tegenstelling met de wetgeving overheidsopdrachten van toepassing vóór het in voege treden van de Wet van 23 december 2009, is de niet gekozen inschrijver die een beroepsschrift heeft ingediend, niet meer verplicht om de aanbestedende overheid vóór het einde van de 15 kalenderdagen in kennis te stellen van het bewijs dat er tegen de gunningsbeslissing een beroep werd ingediend.

De aanbestedende overheid moet na afloop van de 15 kalenderdagen voldoende tijd laten vooraleer over te gaan tot het

sluiten van de overeenkomst. Zodoende wordt vermeden dat de overeenkomst gesloten worden als er 100 % zekerheid bestaat dat er geen beroep ingediend werd tegen de gunningsbeslissing.

Indien er tegen de gunningsbeslissing door één of meerdere van de niet gekozen inschrijvers een beroep werd ingediend, mag de aanbestedende overheid de overeenkomst niet sluiten. Ze moet wachten tot zij in het bezit is van het arrest van de Raad van State of van het vonnis van de justitiële rechter.

Indien de Raad van State of de justitiële rechter het beroep van elke verzoeker verwerpt, mag de aanbestedende overheid overgaan tot het sluiten van de overeenkomst.

Indien de Raad van State of de justitiële rechter het beroep van een verzoeker aanvaardt, heeft de aanbestedende overheid twee mogelijkheden:

- Ofwel de gunningsbeslissing aanpassen in overeenstemming van de overwegingen vermeld in het arrest van de Raad van State of in het vonnis van de justitiële rechter, en een nieuwe wachttermijn laten ingaan, waarbij de potentiële opdrachtnemer en de niet gekozen inschrijvers in het bezit worden gesteld van de gewijzigde gunningsbeslissing. Het hiervoor vermelde parcours moet dan opnieuw volledig worden doorlopen.
- Ofwel, indien de gunningsbeslissing niet kan worden aangepast aan de overwegingen vermeld in het arrest van de Raad van State of in het vonnis van de justitiële rechter omdat het gelijkheidsbeginsel niet kan worden gerespecteerd, de lopende procedure stopzetten.

Alle inschrijvers (dus ook de inschrijver die voor de gunning van de opdracht werd voorgesteld), moeten dan schriftelijk in kennis worden gesteld van de beslissing om geen gevolg te geven aan de lopende gunningsprocedure.

Bij deze gunningsbeslissing moet de motivering van het stopzetten van de gunningsprocedure worden gevoegd. In de kennisgeving moet worden vermeld dat de inschrijver het recht heeft tot inzage van het dossier en moeten de beroepsmogelijkheden duidelijk worden vermeld.

Het risico bestaat dat één of meerdere van de inschrijver in beroep zullen gaan tegen de beslissing om geen gevolg te geven aan de gunningsprocedure!

- Voor overheidsopdrachten waarvan de aankondiging van de opdracht niet in het Publicatieblad van de Europese Unie werd gepubliceerd, moet er geen wachttermijn worden toegepast tussen de gunningsbeslissing en het sluiten van de overeenkomst.

Na het sluiten van de overeenkomst moet de aanbestedende overheid in de meeste gevallen de niet gekozen inschrijvers inlichten van het feit dat hun offerte niet werd gekozen voor de gunning van de opdracht. Deze informatie moet in de volgende gevallen worden verstrekt:

- o Voor overheidsopdrachten waarvan de aankondiging van de opdracht niet gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie;
- o Voor overheidsopdrachten waarvan de aankondiging van de opdracht gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie en waarvoor een wachttermijn werd toegekend aan de niet gekozen inschrijvers: indien alle rechten van de niet gekozen inschrijvers niet in de brief werd vermeld die in het raam van de wachttermijn aan de gekozen inschrijver en niet gekozen inschrijvers werd gezonden.

In dit schrijven moet verwezen worden naar de gemotiveerde gunningsbeslissing, die, afhankelijk van de grootte van het totaal bedrag van de gekozen offerte, bij deze kennisgeving zal worden gevoegd. Indien dit niet gebeurt, moet de niet gekozen inschrijver erop worden gewezen dat hij de gemotiveerde gunningsbeslissing kan worden opgevraagd bij de aanbestedende overheid. Bij ontvangst van deze brief beschikt de aanbestedende overheid over 15 kalenderdagen om de gemotiveerde beslissing naar de verzoeker op te zenden.

In dit schrijven wordt ook medegedeeld dat de inschrijver het recht heeft om het gunningsdossier ter plaatse te komen inkijken.

Tenslotte moeten de beroepsmogelijkheden worden omstandig worden opgesomd.

Het is duidelijk dat bij de informatie aan de inschrijvers de transparantie voldoende wordt gerespecteerd.

2.1.10. Het sluiten van de opdracht.

Het sluiten van de opdracht met de gekozen inschrijver gebeurt schriftelijk door middel van een kennisgeving die aangetekend wordt opgezonden. In deze kennisgeving wordt het sluiten van de opdracht bevestigd.

Daarnaast wordt als bijlage een kopie van de goedgekeurde offerte gevoegd.

Indien de leidend ambtenaar niet in het bestek werd vermeld, wordt de identiteit van de leidend ambtenaar alsook zijn bevoegdheden in de kennisgeving vermeld.

Vervolgens wordt de te stellen borgtocht vermeld. Dit is weliswaar niet noodzakelijk (omdat in het bestek reeds verwezen werd naar de te stellen borgtocht) maar het wijden van een alinea aan de te stellen borgtocht is toch aangewezen, teneinde vermijden dat de opdrachtnemer het stellen van de borgtocht zou vergeten.

Het spreekt vanzelf dat aan de transparantie ten overstaan van de opdrachtnemer grote aandacht wordt geschonken in de kennisgeving van de gunning van de opdracht.

2.1.11. De publicatie van de gegunde opdracht.

Het publiceren van een aankondiging van de gegunde opdracht is een gebaar van transparantie naar alle geïnteresseerde partijen toe. Vooral de niet gekozen inschrijvers kunnen dank zij deze publicatie vaststellen of de aanbestedende overheid haar verplichtingen inzake de informatie ten overstaan van de niet gekozen inschrijvers heeft gerespecteerd.

Voor de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking wordt tevens vermeld op basis van welk punt van artikel 26 van de Wet van 15 juni 2006 de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking werd verantwoord.

Noteer dat een aankondiging van de gegunde opdracht slechts verplicht is indien de aankondiging van de opdracht gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie.

2.2. Het gelijkheidsbeginsel.

Het gelijkheidsbeginsel houdt in dat de aanbestedende overheid verplicht is om iedere burger of bedrijf die toegang heeft tot de overheidsopdracht, een gelijke kans moet bieden. Het discrimineren van de burgers en bedrijven staat dus haaks op het gelijkheidsbeginsel.

Om een volledig beeld te geven van de draagwijdte van het transparantiebeginsel wordt elk onderdeel van de gunningsprocedure afzonderlijk belicht. Deze onderdelen zijn de volgende:

- a) het voorafgaand marktonderzoek;
- b) de vooraankondiging;
- c) het bestek;
- d) de aankondiging van de opdracht;
- e) de informatie tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen en offertes;
- f) de opening van de kandidaturen en offertes;
- g) het onderzoek van de kandidaturen en offertes;
- h) de informatie aan de kandidaten en inschrijvers vooraleer de opdracht gegund wordt;
- i) het sluiten van de opdracht;
- j) de informatie aan de niet gekozen inschrijvers;
- k) de aankondiging van de gegunde opdracht.

2.2.1. Het voorafgaand marktonderzoek.

Een voorafgaand marktonderzoek is noodzakelijk teneinde er zeker van te zijn dat de bepalingen van het bestek alle bedrijven die niet uitgesloten zijn van deelname aan de overheidsopdracht en over de vereiste financiële en economische draagkracht en technische bekwaamheid beschikken, een gelijke kans krijgen op de gunning van de opdracht.

In het hoofdstuk 'transparantiebeginsel' werden reeds een aantal tips vermeld die de kans op ongelijke behandeling van de doelgroep maximaal verkleinen.

Bij het voeren van het voorafgaand marktonderzoek mag de aanbestedende overheid, uit angst voor het ongelijk behandelen van de doelgroep, geen schrik krijgen van haar eigen schaduw.

Daarom is het aangewezen om bij dit marktonderzoek te bepalen welke eisen moeten worden gesteld inzake de financiële en economische draagkracht en technische bekwaamheid van de toekomstige kandidaten en inschrijvers. Bij het bepalen van de vereisten, moet de aanbestedende overheid steeds oog hebben voor een degelijke motivering van haar keuze [ze moet dus kunnen verklaren waarom een bepaald bedrijf dat betrokken werd bij het voorafgaand marktonderzoek, als niet bekwaam geacht wordt om toegelaten te worden tot het eindonderzoek van de offerte (open procedures) of tot de offertefase (beperkte procedures en onderhandelingsprocedures met bekendmaking)].

2.2.2. De vooraankondiging.

De vooraankondiging wordt vooral gebruikt om de publicatietermijnen in te korten. Een te korte termijn kan evenwel leiden tot het uitsluiten van bepaalde doelgroepen. Bijgevolg moet bij een vooraankondiging die als achterliggende bedoeling het inkorten van de termijnen heeft, met grote voorzichtigheid worden omgesprongen. Men moet dus steeds de vraag stellen of de termijn niet te kort is.

2.2.3. Het bestek.

Het opstellen van het bestek is een cruciaal moment in het raam van het gelijkheidsbeginsel. Het vooronderzoek zal normaliter voldoende informatie verschaffen van wat er in het bestek moet worden vermeld.

Het is evenwel aangewezen om na het opstellen van een eerste draft, na te gaan of bepaalde bepalingen van het bestek één of meerdere potentiële inschrijvers niet discrimineert. Bij twijfel is het aangewezen om bijkomende informatie in te winnen bij de potentiële inschrijvers.

Let op! Het mededelen van bepaalde vermeldingen van het bestek aan enkele potentiële inschrijvers kan hen in een voordelige positie brengen. Inderdaad, ze kunnen dank zij deze informatie voorkennis krijgen die hen bij het opstellen van de offerte een reëel voordeel geeft.

Het is daarom veiliger om tijdens het opstellen van het bestek zo weinig mogelijk cruciale informatie te verschaffen aan de potentiële inschrijvers en zelfs aan derden die geen banden hebben met de betrokken sector, omdat zij deze informatie kunnen gaan verkopen bij potentiële inschrijvers.

2.2.4. De aankondiging van de opdracht.

Door de opdracht op het zelfde moment voor iedereen via een algemeen gekend communicatiekanaal bekend te maken, wordt het gelijkheidsbeginsel gerespecteerd.

2.2.5. De informatie tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen en offertes.

De kandidaten en potentiële inschrijvers kunnen bijkomende informatie inwinnen bij de aanbestedende overheid. Hiervoor werd een contactpersoon vermeld in de aankondiging van de opdracht.

Telkens als er een persoon bijkomende informatie vraagt, moet de aanbestedende overheid zich de vraag stellen of deze informatie nuttig zou kunnen zijn voor alle deelnemers.

Is dit het geval, dan is het aangewezen om vraag en antwoord op te laden op eNotification. Zodoende kunnen alle deelnemers kennis nemen van de bijkomende informatie en wordt het gelijkheidsbeginsel maximaal gerespecteerd.

2.2.6. De opening van de kandidaturen en offertes.

Door alle kandidaturen en offertes op hetzelfde ogenblik te openen, wordt het gelijkheidsbeginsel maximaal gerespecteerd. Voor open en beperkte procedures werd de opening van de offertes in de reglementering overheidsopdrachten geformaliseerd.

Voor de opening van de kandidaturen en voor de opening van de offertes in geval van een onderhandelingsprocedure is dit niet het geval.

Om aan de kandidaten en inschrijvers het signaal te geven dat de aanbestedende overheid groot belang hecht aan het respecteren van het gelijkheidsbeginsel, is het aangewezen om alle kandidaturen en offertes op eenzelfde ogenblik te openen en hiervan een kort proces-verbaal op te stellen, dat deel uitmaakt van het gunningsdossier.

2.2.7. Het onderzoek van de kandidaturen en offertes.

Bij het onderzoek van de kandidaturen moet de leidraad de selectiecriteria zijn die vermeld staan in de aankondiging van de opdracht en, voor open procedures, in de aankondiging van de opdracht en in het bestek.

Door bij de evaluatie van de kandidaturen (beperkte procedures en onderhandelingsprocedure met bekendmaking) en bij de evaluatie van de selectiecriteria (open procedures) niet af te wijken van de in de aankondiging van de opdracht of/en in het bestek vermelde selectiecriteria wordt het gelijkheidsbeginsel maximaal gediend.

2.2.8. De informatie aan de kandidaten en inschrijvers vooraleer de opdracht gesloten wordt.

De informatie aan de kandidaten en inschrijvers is niet enkel een instrument dat transparantie schept, het is ook een blijk van respect voor het gelijkheidsbeginsel.

Na de selectie van de kandidaten worden alle geselecteerde kandidaten op hetzelfde ogenblik ingelicht van hun selectie. Dit geldt ook voor de niet-geselecteerde kandidaten. Alle geselecteerde kandidaten krijgen de kans om op basis van het bestek, dat bij de kennisgeving van selectie wordt gevoegd, een offerte in te dienen. In de brief die aan de niet-geselecteerde kandidaten wordt gezonden, worden dezelfde rechten en beroepsmogelijkheden vermeld.

Na de gunningsbeslissing worden alle inschrijvers op hetzelfde ogenblik ingelicht. Indien een wachttermijn moet worden toegepast, worden alle inschrijvers in het bezit gesteld van de gunningsbeslissing. Alle niet gekozen inschrijvers krijgen een termijn van 15 kalenderdagen om een beroep in te dienen tegen de gunningsbeslissing.

Indien geen wachttermijn wordt toegepast, worden alle niet gekozen inschrijvers schriftelijk ingelicht van het feit dat zij niet in aanmerking werden genomen voor het sluiten van het contract. Aan alle niet gekozen inschrijvers worden dezelfde rechten en beroepsmogelijkheden toegekend.

Door de informatie op hetzelfde ogenblik uit te zenden en dezelfde rechten te geven aan de partijen die zich in dezelfde toestand bevinden, wordt het gelijkheidsbeginsel maximaal gerespecteerd.

2.2.9. De gunning van de opdracht.

Dit onderdeel van de procedure heeft niet echt een verband met het gelijkheidsbeginsel. Enkel als men verschillende opdrachten met elkaar vergelijkt, kan worden gesteld dat alle opdrachtnemers op dezelfde wijze worden behandeld dank zij het feit dat het contract wordt gesloten door middel van een kennisgeving van de opdracht (die bij overheidsopdrachten van geringe omvang dikwijls wordt vervangen door een bestelbon).

2.2.10. De informatie aan de niet gekozen inschrijvers.

De informatie aan de niet gekozen inschrijvers nadat de opdracht gegund is, gebeurt enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast. Een afwijking op dit algemeen principe is wanneer de beroepsmogelijkheden inzake de nietigverklaring van de gunningsbeslissing niet in de brief met betrekking tot de wachttermijn werden vermeld.

In dat geval moeten de niet gekozen inschrijvers, na het sluiten van het contract, worden ingelicht van hun recht op het indienen van een verzoekschrift tot nietigverklaring van de gunningsbeslissing.

In geval dat een informatie aan de niet gekozen inschrijvers na het sluiten van het contract gebeurt, worden alle niet gekozen inschrijvers schriftelijk ingelicht van het feit dat zij niet in aanmerking werden genomen voor het sluiten van het contract.

Aan alle niet gekozen inschrijvers worden dezelfde rechten en beroepsmogelijkheden toegekend.

Door de informatie op hetzelfde ogenblik uit te zenden, wordt het gelijkheidsbeginsel maximaal gerespecteerd.

2.2.11. De aankondiging van de gegunde opdracht.

Door de aankondiging van de gegunde opdracht te publiceren, wordt het publiek op hetzelfde moment ingelicht van het feit dat de opdracht gesloten is. Deze werkwijze is een blijk van het respecteren van het gelijkheidsbeginsel.

2.3. Het concurrentiebeginsel.

Het concurrentiebeginsel houdt in dat de aanbestedende overheid verplicht is om voor iedere overheidsopdracht een maximale concurrentie te waarborgen.

Om een volledig beeld te geven van de draagwijdte van het concurrentiebeginsel wordt elk onderdeel van de gunningsprocedure afzonderlijk belicht. Deze onderdelen zijn de volgende:

- a) het voorafgaand marktonderzoek;
- b) de vooraankondiging;
- c) het bestek;
- d) de aankondiging van de opdracht;
- e) de informatie tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen en offertes;
- f) de opening van de kandidaturen en offertes;
- g) het onderzoek van de kandidaturen en offertes;
- h) de informatie aan de kandidaten en inschrijvers vooraleer de overeenkomst gesloten wordt;
- i) het sluiten van de opdracht;
- j) de informatie aan de niet gekozen inschrijvers;
- k) de aankondiging van de gegunde opdracht.

2.3.1. Het voorafgaand marktonderzoek.

Het voorafgaand marktonderzoek is van cruciaal belang voor het concurrentiebeginsel. Bij dit onderzoek wordt de markt afgespeurd. Er wordt nagegaan welke bedrijven kunnen beantwoorden aan de behoeften van de

aanbestedende overheid. Bij het voeren van dit onderzoek moet de aanbestedende overheid elke vorm van favoritisme opzij zetten en zich focussen op oplossingen. Een vooraankondiging kan bijdragen tot een verbreding van de concurrentie.

2.3.2. De vooraankondiging.

De vooraankondiging kan niet enkel worden gebruikt in het raam van het voorafgaand marktonderzoek. Ze wordt tevens aangewend om de geïnteresseerde bedrijven te mobiliseren en biedt de aanbestedende de mogelijkheid om de publicatietermijnen in te korten.

Deze inkorting van de publicatietermijnen kan evenwel een valkuil zijn. Inderdaad, bij het bepalen van de publicatietermijn moet de aanbestedende overheid steeds met de complexiteit van de opdracht rekening houden.

Om een te korte publicatietermijn te vermijden kunnen de bedrijven die bij het voorafgaand marktonderzoek werden betrokken, worden gevraagd om hun idee te uiten inzake een publicatietermijn die hen zal toelaten om een degelijke offerte op te stellen. De verschillende reacties zullen de aanbestedende overheid een duidelijk beeld geven van een realistische publicatietermijn. Zodoende wordt het concurrentiebeginsel maximum bewaakt.

2.3.3. Het bestek.

Bij het opstellen van het bestek zal de aanbestedende overheid constant elke clause moeten evalueren die zij in het bestek wenst op te nemen.

Ze zal zich de vraag moeten stellen of een bepaalde clause of drempel de concurrentie beknót of niet. Door proactief te zijn en elke mogelijke clause die in het bestek zal moeten worden opgenomen, te bespreken met de bedrijven ter gelegenheid van het voorafgaand marktonderzoek, kunnen een hoop problemen die achteraf kunnen opduiken, worden vermeden.

Bij twijfel kunnen de bedrijven die bij het voorafgaand marktonderzoek werden betrokken, worden gevraagd om hun idee te uiten inzake teksten die de aanbestedende overheid in het bestek wenst op te nemen. Zodoende wordt het concurrentiebeginsel maximaal gevrijwaard. Er moet evenwel worden vermeden dat daardoor de aanbestedende overheid het slachtoffer wordt van de valkuil, namelijk het schrijven van het bestek op het lijf van de bedrijven die bij het voorafgaand marktonderzoek werden betrokken.

2.3.4. De aankondiging van de opdracht.

De aankondiging van de opdracht maakt de opdracht bekend aan het groot publiek. Daardoor worden de deelnemingsvoorwaarden aan alle geïnteresseerde partijen bekend gemaakt.

Bij open procedures is het bestek onmiddellijk beschikbaar. Daardoor kan de potentiële inschrijver onmiddellijk kennis nemen van alle aspecten van de overheidsopdracht. Hij kan na lezing beslissen of de opdracht hem interesseert of niet. De open procedures bieden dan ook de grootste garantie voor een open concurrentie.

Wij raden aan om het bestek op te laden op e-Notification. Zodoende is het bestek onmiddellijk beschikbaar op het ogenblik van de publicatie van de aankondiging van de opdracht en kan de publicatietermijn worden ingekort.

Let evenwel op voor een te korte termijn tussen de aankondiging van de opdracht en de uiterste datum voor het indienen van de kandidaturen (bij de beperkte procedures en bij de onderhandelingsprocedure met bekendmaking) en tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de offertes (bij open procedures).

Bij beperkte procedures en bij de onderhandelingsprocedure met bekendmaking worden in de aankondiging van de opdracht de deelnemingsvoorwaarden nauwkeurig vermeld.

Wat betreft de administratieve en technische aspecten van de opdracht zelf, zal de kandidaat zich moeten tevreden stellen met een korte omschrijving van de aard en de omvang van de opdracht. De kandidaten hebben dus van meet af aan geen kennis van alle aspecten van de overheidsopdracht. Om de kandidaten zo volledig mogelijk in te lichten is het de taak van de aanbestedende overheid om de opdracht zeer doelgericht te beschrijven in de aankondiging van de opdracht.

Zodoende worden de geselecteerde kandidaten bij het lezen van het bestek, niet verrast door bepaalde administratieve en technische aspecten die in het bestek vermeld staan. Het concurrentiebeginsel wordt bij een beperkte of onderhandelingsprocedure met bekendmaking het best gerespecteerd indien de aanbestedende overheid ervoor zorgt dat de belangrijkste eigenschappen van de opdracht in de aankondiging van de opdracht worden vermeld.

2.3.5. De informatie tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen en offertes.

Dank zij deze informatie kunnen de kandidaten en inschrijvers nagaan of het concurrentiebeginsel correct werd toegepast.

Het Kenniscentrum van de cel Overheidsopdrachten raadt aan om een informatiesessie te voorzien tussen de publicatie van de aankondiging van de opdracht en de opening van de offertes (bij open procedures) of tussen het opzenden van het bestek en de opening van de offertes (bij beperkte procedures) of tussen het opzenden van het bestek aan de geselecteerde kandidaten en de uiterste datum voor het indienen van de offertes (bij de onderhandelingsprocedure met bekendmaking).

Indien zij feiten vaststellen die een open concurrentie beknotten, kunnen zij de aanbestedende overheid hiervan op de hoogte stellen. Dikwijls leidt dit tot het wijzigen van de deelnemingsvoorwaarden en/of van het bestek.

Een rechtzettend bericht zal de hiaten in de aankondiging van de opdracht en/of in het bestek rechtzetten. Meestal wordt de publicatietermijn dan verlengd, zodat de inschrijvers de tijd krijgen om deze wijzigingen te verwerken in hun offerte. Het correct toepassen van het concurrentiebeginsel wordt hierdoor voldoende gevrijwaard.

2.3.6. De opening van de kandidaturen en offertes.

Het formaliseren van de opening van de kandidaturen en van de offertes dwingt de aanbestedende overheid om een eerlijke concurrentie te waarborgen. Zoals reeds hiervoor vermeld werd, verplicht de wetgeving overheidsopdrachten de aanbestedende overheid niet om de opening van de kandidaturen te formaliseren bij beperkte procedures en bij de onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

Een groot aantal aanbestedende overheden hebben niet de gewoonte om de kandidaturen te openen juist na het verlopen van de termijn voorzien in de aankondiging van de opdracht, voor het indienen van de kandidaturen. Daardoor is de verleiding groot om kandidaturen die bij de aanbestedende overheid te laat zijn toegekomen voorsnog te aanvaarden.

Het is duidelijk dat hierdoor de eerlijke concurrentie niet wordt gerespecteerd. Het openen van de kandidaturen juist na het verlopen van de termijn voorzien voor het indienen van de kandidaturen is niet enkel een garantie voor het maximaal respecteren van het gelijkheidsbeginsel, maar garandeert ook een eerlijke concurrentie.

De wetgeving overheidsopdrachten voorziet ook geen officiële opening van de offertes bij de onderhandelingsprocedure met en zonder bekendmaking. Aanbestedende overheden die gewoonte hebben aangenomen om de offertes te openen juist na het verlopen van de termijn voorzien in het bestek voor het indienen van de offertes, dwingen zichzelf om geen offertes meer te aanvaarden die te laat zijn toegekomen. Hierdoor wordt het concurrentiebeginsel maximaal bewaakt.

2.3.7. Het onderzoek van de kandidaturen en offertes.

Bij het onderzoek van de kandidaturen en de offertes, kunnen de aanbestedende overheden nagaan of het concurrentiebeginsel voldoende werd gerespecteerd.

Normaal moet dat het geval zijn, vooral indien het voorafgaand marktonderzoek degelijk is gebeurd. Toch is deze verificatie nodig, al was het maar om het maximaal respecteren van het concurrentiebeginsel te verifiëren.

2.3.8. De informatie aan de kandidaten en inschrijvers vooraleer de opdracht gesloten wordt.

Het kenbaar maken van de selectiebeslissing aan de kandidaten, geeft aan de niet geselecteerde kandidaten de kans om na te gaan of bij de selectiebeslissing het concurrentiebeginsel correct werd toegepast. Indien dit niet het geval is, kunnen zij de schorsing en/of de nietigverklaring van de selectiebeslissing vragen.

Het voorzien van een wachttermijn indien de aankondiging van de opdracht gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie, is het teken van respect voor de rechten van de inschrijvers. Dank zij het invoeren van deze wachttermijn kunnen de niet gekozen inschrijvers het sluiten van de opdracht tegenhouden, indien het concurrentiebeginsel niet werd gerespecteerd.

2.3.9. Het sluiten van de opdracht.

Op zichzelf heeft het sluiten van de opdracht niets te maken met het concurrentiebeginsel. Het sluiten van de opdracht moet evenwel het eindpunt zijn van een gunningsprocedure waarbij het concurrentiebeginsel correct werd toegepast.

2.3.10. De informatie aan de niet gekozen inschrijvers.

Zoals reeds hiervoor werd vermeld, wordt de informatie aan de niet gekozen inschrijvers na het sluiten van de opdracht slechts toegepast indien er geen wachttermijn werd doorgevoerd. Indien een wachttermijn werd toegepast, moeten de niet gekozen inschrijvers na het sluiten van de opdracht niet meer worden geïnformeerd, indien in de kennisgeving aan de niet gekozen inschrijvers, verricht in het raam van het toepassen van een wachttermijn, alle beroepsmogelijkheden volledig werden opgenomen.

Dank zij deze informatie kunnen vooral de niet gekozen inschrijvers nagaan of het concurrentiebeginsel correct werd toegepast. Indien dit niet het geval is, worden zij in de gelegenheid gesteld om de schorsing of/en nietigverklaring van de gunningsbeslissing te vragen.

2.3.11. De aankondiging van de gegunde opdracht.

De aankondiging van de gegunde opdracht licht alle geïnteresseerde partijen in van het feit dat de opdracht werd gesloten. Deze aankondiging is enkel verplicht indien de aankondiging van de opdracht gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Deze publicatie heeft niet rechtstreeks te maken met het concurrentiebeginsel. Aangezien een open concurrentie gelinkt is aan de voorwaarde dat de opdracht aan het brede publiek moet worden bekendgemaakt, kadert de aankondiging van de opdracht evenwel in deze filosofie. De aankondiging van de gegunde opdracht

is het sluitstuk van een politiek van het openbaar maken van een overheidsopdracht.

2.4. Het evenredigheidsbeginsel.

Het evenredigheidsbeginsel houdt in dat de aanbestedende overheid verplicht is om billijk te blijven bij het stellen van haar eisen en bij het beoordelen van kandidaturen en offertes.

Uit reacties die het Kenniscentrum van de Cel Overheidsopdrachten in het verleden vanwege verantwoordelijken overheidsopdrachten heeft gekregen, is gebleken dat een groot aantal ambtenaren belast met het voeren van een gunningsprocedure het moeilijk heeft om dit beginsel te begrijpen. Daarom volgt hierna een voorbeeld uit de praktijk dat iedereen onder ons kent: de strafvordering.

Bij een verkeersovertreding waarbij de staande magistratuur (bv. de Procureur des Konings) beslist om de zaak op de rol van de Politierechter te plaatsen, heeft de Politierechter bij het bepalen van de strafmaat, de keuze uit een straf die zich bevindt tussen een minimum en een maximum. Deze strafmaat staat beschreven in de wetgeving inzake de strafvordering. De rechter zal bij het bepalen van de strafmaat rekening houden met de verzwarende en/of verzachtende omstandigheden. De overtreder zal worden gehoord. Op het ogenblik dat de Politierechter kennis heeft genomen van alle feiten inzake de overtreding, zal hij de strafmaat bepalen, die zich tussen de minimum en de maximumstraf zal bevinden. Daardoor geeft de Politierechter blijk van een zin voor billijkheid, redelijkheid. De strafmaat zal dus evenredig zijn met de aard van de gepleegde feiten.

Bij overheidsopdrachten zal de aanbestedende overheid dit principe van evenredigheid ook moeten toepassen.

Om een volledig beeld te geven van de draagwijdte van het evenredigheidsbeginsel wordt elk onderdeel van de gunningsprocedure afzonderlijk belicht. Deze onderdelen zijn de volgende:

- a) het voorafgaand marktonderzoek;
- b) de vooraankondiging;
- c) het bestek;
- d) de aankondiging van de opdracht;
- e) de informatie tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen en offertes;
- f) de opening van de kandidaturen en offertes;
- g) het onderzoek van de kandidaturen en offertes;
- h) de informatie aan de kandidaten en inschrijvers vooraleer de overeenkomst gesloten wordt;
- i) het sluiten van de opdracht;
- j) de informatie aan de niet gekozen inschrijvers;
- k) de aankondiging van de gegunde opdracht.

2.4.1. Het voorafgaand marktonderzoek.

Het voorafgaand marktonderzoek zal aan de aanbestedende overheid een beeld geven van de producten of diensten die op de markt aanwezig zijn en die de behoeften van de aanbestedende overheid kunnen invullen.

Het evenredigheidsbeginsel zal hier worden toegepast onder de vorm van het in kaart brengen van alle mogelijke scenario's die bij de invulling van de behoeften van de aanbestedende overheid kunnen worden aangewend.

De aanbestedende overheid zal moeten zorgen voor een voldoende concurrentie en zal ervoor zorgen dat iedere kandidaat of inschrijver dezelfde kansen krijgt.

2.4.2. De vooraankondiging.

De wetgeving overheidsopdrachten voorziet een vooraankondiging voor alle overheidsopdrachten waarvan het geraamd bedrag van de opdracht ten minste 750.000,00 euro bedraagt. Door het bepalen van een minimumplafond voor de vooraankondiging past de aanbestedende overheid het evenredigheidsbeginsel toe: de uitvoerende macht vindt het billijk dat opdrachten van een bepaalde omvang het voorwerp uitmaken van een vooraankondiging.

Daardoor kunnen geïnteresseerde bedrijven bij de publicatie van de vooraankondiging onmiddellijk starten met hun onderzoek van de aard en omvang van de opdracht. De geïnteresseerde bedrijven worden daardoor niet meer verrast als de aankondiging van de opdracht wordt gepubliceerd. Ze kunnen onder meer starten met het nemen van contact met eventuele onderaannemers. Zij kunnen inlichtingen inwinnen bij de aanbestedende overheid. Bijgevolg kunnen ze zich maximaal voorbereiden.

Indien de vooraankondiging wordt aangewend voor het inkorten van de publicatietermijnen, heeft de aanbestedende overheid het tevens noodzakelijk geacht om het evenredigheidsbeginsel toe te passen. Zo kan de publicatietermijn ingevolge een vooraankondiging enkel worden ingekort met in acht name van de volgende drie voorwaarden:

- Tussen het verzenden van de vooraankondiging en de aankondiging van de opdracht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie, moeten minstens 52 kalenderdagen vallen.
- Tussen het verzenden van de vooraankondiging en de aankondiging van de opdracht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie, mogen maximum 12 maanden vallen.
- Alle inlichtingen, die normaliter in de aankondiging van de opdracht moeten worden vermeld en die op het ogenblik van het verzenden van de vooraankondiging gekend zijn, moeten in de vooraankondiging worden vermeld.

Deze drie voorwaarden zijn een duidelijke toepassing van het evenredigheidsbeginsel:

- Teneinde de bedrijven toe te laten om vóór de publicatie van de aankondiging van de opdracht een aantal initiatieven te nemen die normaliter tijdens de normale publicatietermijn van een overheidsopdracht worden genomen, wordt een billijke termijn voorzien tussen de dag van de verzending van de vooraankondiging en de dag van de verzending van de aankondiging van de opdracht. Het inkorten van de publicatietermijn kan bijgevolg worden gemotiveerd op basis van het evenredigheidsbeginsel.
- Teneinde te vermijden dat er tussen de verzending van de vooraankondiging en de verzending van de aankondiging van de opdracht een onredelijk lange termijn zou liggen, wordt deze termijn beperkt tot 12 maanden, zo niet kan geen gebruik worden gemaakt van de inkorting van de publicatietermijn. Ook hier is dit een duidelijke toepassing van het evenredigheidsbeginsel.

De aanbestedende overheid moet er enkel voor zorgen dat de publicatietermijn niet te kort wordt om de inschrijvers in de gelegenheid te stellen om een behoorlijke offerte op te stellen.

2.4.3. Het bestek.

In het bestek worden de specifieke formele, administratieve en technische vereisten van de opdracht vermeld. Dit document is dus bepalend in het raam van de beslissing wie uiteindelijk geselecteerd kan worden en wie bij machte is om een administratieve en technische offerte in te dienen.

Bij de bepaling van de verschillende vereisten, moet de aanbestedende overheid erover waken dat het evenredigheidsbeginsel in alle onderdelen van het bestek wordt gerespecteerd.

2.4.3.1. De selectiecriteria.

Wat betreft de selectiecriteria, zal de aanbestedende overheid de eisen inzake de economische en financiële draagkracht en de technische bekwaamheid van de inschrijvers moeten afstemmen op de grootte en complexiteit van de opdracht. Overdreven eisen zullen dan ook kunnen worden aanzien als een inbreuk tegen het evenredigheidsbeginsel.

Hier volgen enkele relevante voorbeelden:

Bij de bepaling van de vereiste omzet gerealiseerd tijdens de laatste drie jaren, zal de aanbestedende overheid rekening moeten houden met de omvang van de opdracht.

Zo zal het voor een opdracht waarvan het bedrag per jaar geraamd wordt op bijvoorbeeld 1.000.000,00 euro, niet billijk zijn om te eisen dat de inschrijvers slechts voor dit criterium zullen kunnen worden geselecteerd indien zij tijdens elk van de

laatste drie jaren een omzet hebben gerealiseerd van ten minste 100.000.000,00 euro.

Inderdaad, de aanbestedende overheid zal in dat geval nooit kunnen aantonen dat een onderneming met een omzet gerealiseerd tijdens elk van de laatste drie jaren van 10.000.000,00 euro niet over een voldoende economische draagkracht beschikt.

Bij het bepalen van de vereiste omzet zal de aanbestedende overheid dus moeten nagaan waar de minimumgrens zal moeten worden gelegd en de oefening doen of dat een bedrijf dat deze omzet niet heeft gerealiseerd inderdaad redelijkerwijze niet over een voldoende economische capaciteit beschikt om de opdracht behoorlijk te kunnen uitvoeren.

Een aanvaardbare benadering is rekening te houden met de verhoging van de bedrijfsactiviteit als de opdracht wordt binnengehaald. Bij een onderneming die tijdens elk van de laatste drie jaren heeft gerealiseerd van 1.000.000,00 euro, zal het binnenhalen van de opdracht in ons voorbeeld een verdubbeling betekenen van de bedrijfsactiviteit.

In dit geval zal goede werking van de onderneming kunnen ontspreken indien, voor de verwezenlijking van deze nieuwe opdracht, een gevoelig aantal menselijke middelen zullen moeten worden aangeworven. In dergelijke gevallen is vertraging in de uitvoering van de opdracht niet uitgesloten, of moet de onderneming in allerijl beroep doen op onderaannemers om de ontbrekende middelen aan te vullen.

Deze redenering geldt natuurlijk niet indien de opdrachtnemer als een loutere tussenpersoon optreedt, wat betekent dat de werklast voor de realisatie van de binnengehaalde overheidsopdrachten in werkelijkheid op de schouders van toeleveranciers zal komen te liggen.

Bij de bepaling van de minimum jaarlijkse gerealiseerde omzet moet dus rekening gehouden worden met de gevaren van verhitte van de bedrijfsactiviteiten. Een te hoge omzet eisen is evenwel de slechtste methode, omdat in dit geval een loopje wordt genomen met het concurrentiebeginsel en evenredigheidsbeginsel.

Dezelfde methodologie moet ook worden gevolgd bij het bepalen van de minimum omzet gerealiseerd tijdens elk van de laatste drie jaren die in de lijn ligt van de opdracht die het voorwerp uitmaakt van het bestek.

Wat betreft de technische bekwaamheid van de inschrijvers zal vooral het voorafgaand marktonderzoek uitwijzen op welke hoogte de lat moet worden gelegd. Bovendien moet de aanbestedende overheid nagaan of bijvoorbeeld één enkele referentie van diensten niet volstaat om er zeker van te zijn dat de inschrijver over voldoende technische ervaring beschikt om de opdracht behoorlijk te kunnen uitvoeren.

Het aantal referenties en het minimum bedrag van elke referentie zullen dus door de aanbestedende overheid moeten worden getoetst aan het evenredigheidsbeginsel.

De aanbestedende overheid moet vermijden dat er onnodig veel selectie-eisen worden gesteld. Het kan volstaan om enkel referenties van uitgevoerde diensten te eisen om zeker te zijn van een voldoende technische bekwaamheid van de inschrijver.

2.4.3.2. De documenten en stalen die bij de offerte moeten worden gevoegd.

Bij het opsommen van de documenten en stalen die de inschrijver bij zijn offerte moet voegen, moet de aanbestedende overheid tevens redelijk blijven. Ze moet zich beperken tot de documenten en stukken die werkelijk noodzakelijk zijn om de offerte behoorlijk te kunnen evalueren. Zodoende wordt het evenredigheidsbeginsel op een gepaste wijze toegepast.

2.4.3.3. De technische voorschriften van het bestek.

Bij het beschrijven van de technische voorschriften van het bestek moet de aanbestedende overheid ook het evenredigheidsbeginsel toepassen. Exuberante eisen leiden niet enkel tot een beperking van de concurrentie, maar zijn tevens onredelijk.

Een degelijk gevoerd voorafgaand marktonderzoek waarbij steeds teruggekoppeld wordt naar de werkelijke behoeften van de aanbestedende overheid, is een conditio sine qua non voor het verantwoord toepassen van het evenredigheidsbeginsel.

2.4.4. De aankondiging van de opdracht.

In de aankondiging van de opdracht worden bij open procedures de selectiecriteria herhaald die in het bestek voorkomen. Wat betreft de toepassing van het evenredigheidsbeginsel, wordt verwezen naar rubriek 2.4.3.1. hiervoor.

2.4.5. De informatie tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen en offertes.

Deze fase van de procedure heeft niet rechtstreeks te maken met het evenredigheidsbeginsel. De informatie die de aanbestedende overheid aan de kandidaten of inschrijvers verstrekt moet voldoende zijn om hen in de gelegenheid te stellen een behoorlijke kandidatuur of offerte op te stellen.

2.4.6. De opening van de kandidaturen en offertes.

Deze fase van de procedure heeft niet rechtstreeks te maken met het evenredigheidsbeginsel. Enkel wat betreft de opening van de offertes bij een open en beperkte procedure, moet de aanbestedende overheid billijk blijven bij bepalen van het lokaal waar de opening zal plaatsgrijpen.

Het is reeds voorgevallen dat de aanbestedende overheid haar kantoren heeft in een torengedouw en dat de opening van de offertes plaatsgreep op een

verdieping die met de trap niet voor iedereen bereikbaar was (bv. van hartlijders kan men onmogelijk verwachten dat zij zich via de trap begeven naar de 10^e verdieping).

In het torengedouw was tevens een administratie gevestigd die vóór de middag druk bezocht werd door het publiek. 's Morgens was het geen uitzondering dat men een kwartier moest aanschuiven vooraleer een plaatsje in de lift te kunnen bemachtigen.

In het bestek werd weliswaar vermeld dat de officiële opening plaatsgreep op de 10^e verdieping om 10 uur 's morgens, maar werden de inschrijvers er niet op attent gemaakt dat het niet uitgesloten was dat de inschrijvers aan de lift hun beurt moesten afwachten en dat het ettelijke minuten kon duren vooraleer zij een plaats in de lift hadden bemachtigd.

Zo zijn een aantal inschrijvers door deze lange rijen wachtende mensen verrast geweest, zodat hun offerte te laat in de handen van de voorzitter van de openingszitting werd gededoneerd en bijgevolg niet regelmatig werd ingediend. In dat geval was het billijk geweest indien de opening van de offertes had plaatsgegrepen op het gelijkvloers, wat een uitdrukking zou geweest zijn van een sterke aandacht voor het evenredigheidsbeginsel.

2.4.7. Het onderzoek van de kandidaturen en offertes.

Bij het onderzoek van de kandidaturen in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht, mag de aanbestedende overheid niet verder gaan dan wat er in de aankondiging van de opdracht staat beschreven.

Het is reeds voorgevallen dat de aanbestedende overheid bij het toetsen van de kandidaturen aan de minimumvereisten vaststelt dat de tekst van de minimumvereisten gebrekkig werden opgesteld.

De verleiding is dan groot om de kandidaturen te evalueren in het raam van de 'gecorrigeerde' minimumvereisten die in de aankondiging van de opdracht niet beschreven staan.

In dat geval is een correcte toepassing van het evenredigheidsbeginsel om de procedure stop te zetten en een nieuwe procedure op te starten waarbij de minimumvereisten correct in de aankondiging van de opdracht worden vermeld.

Hier kunnen de kandidaten die bij de eerste procedure een kandidatuur hebben ingediend, in het raam van de nieuwe procedure vrijgesteld worden van het indienen van stukken die reeds ter gelegenheid van de kandidatuur voor de oorspronkelijke procedure werden ingediend en die kunnen worden gebruikt bij het onderzoek van de kandidaturen voor de tweede procedure. Dit is ook een toepassing van het evenredigheidsbeginsel.

Het opnieuw vragen van deze stukken zou een inbreuk zijn tegen het evenredigheidsbeginsel. Inderdaad, de kandidaten zouden hierdoor onnodig worden opgescheept met een zinloze administratieve rompslomp. Het is

aangewezen om deze mogelijkheid uitdrukkelijk te vermelden in de aankondiging van de opdracht van de nieuwe gunningsprocedure.

Een tweede valkuil die bij het onderzoek van de kandidaturen soms voorkomt, is dat het aantal kandidaturen onverwachts groot is. Stel u maar eens voor dat er voor een bepaalde opdracht, waarvoor de aanbestedende overheid het aantal kandidaturen geschat had op maximum vijftien, vijfendertig kandidaturen worden genoteerd en dat de aanbestedende overheid geen gebruik heeft gemaakt van de faciliteit om het aantal geselecteerde kandidaten te beperken tot een getal dat zich situeert tussen vijf en twintig.

In dat geval is de verleiding zeer groot om bijkomende selectiecriteria toe te passen of om bepaalde selectiecriteria strenger toe te passen dan dat ze beschreven staan in de aankondiging van de opdracht, indien na een eerste onderzoek blijkt dat praktisch alle kandidaten zouden moeten worden geselecteerd. Het spreekt vanzelf dat het evenredigheidsbeginsel dergelijke praktijken uitsluit.

Wat betreft het onderzoek van de offertes, moet het evenredigheidsbeginsel tevens worden toegepast.

Het is niet de eerste maal dat de aanbestedende overheid vaststelt dat de gunningscriteria beter een ander relatief gewicht hadden gekregen vergeleken met het gewicht vermeld in het bestek (omdat bijvoorbeeld dan een andere inschrijver in aanmerking was gekomen voor de gunning van de opdracht). Het spreekt vanzelf dat dergelijke praktijken niet mogen worden toegepast.

Een geval dat in de praktijk dikwijls voorkomt heeft betrekking op de technische voorschriften. Voor bepaalde technische aspecten vergeten de aanbestedende overheden soms de minimumvereisten nauwkeurig te vermelden.

Een voorbeeld ter illustratie. In plaats van in het bestek te vermelden dat het papier een lijming mag hebben van maximum $x \text{ g/m}^2$ (uitgedrukt in de eenheid COBB), heeft de aanbestedende overheid het volgende vermeld in het bestek: "Het papier moet voldoende gelijmd zijn".

Hier zit de aanbestedende overheid met een probleem. Ze moet ten eerste nagaan waarom een voldoende lijming van het papier in de technische voorschriften niet werd vermeld. Experts weten dat het papier een voldoende lijmingsgraad moet hebben, teneinde te vermijden dat bij het bedrukken van het papier, de inkt doorheen het papier dringt en de keerzijde beveelt.

In dit geval zal de aanbestedende overheid het normaal gebruik van het papier moeten bepalen en nagaan of bij dit normaal gebruik, de inkt niet doorheen het papier dringt. De aanbestedende overheid zal in de motivering van de technische regelmatigheid van de offertes haar vaststellingen inzake de lijmingsgraad van het papier grondig moeten motiveren. Uit deze motivering zal moeten blijken of het evenredigheidsbeginsel correct werd toegepast.

2.4.8. De informatie aan de kandidaten en inschrijvers vooraleer de opdracht gesloten wordt.

Deze fase van de procedure heeft niet rechtstreeks te maken met het evenredigheidsbeginsel. De regels die door de aanbestedende overheid inzake de informatie moeten worden gerespecteerd, staan duidelijk beschreven in de wetgeving overheidsopdrachten.

2.4.9. Het sluiten van de opdracht.

Deze fase van de procedure heeft niet rechtstreeks te maken met het evenredigheidsbeginsel.

2.4.10. De informatie aan de niet gekozen inschrijvers.

Deze fase van de procedure heeft niet rechtstreeks te maken met het evenredigheidsbeginsel. De regels die door de aanbestedende overheid inzake de informatie moeten worden gerespecteerd, staan duidelijk beschreven in de wetgeving overheidsopdrachten.

2.4.11. De aankondiging van de gegunde opdracht.

De aankondiging van de gegunde opdracht heeft niet echt te maken met het evenredigheidsbeginsel. Het is eerder een toepassing van het transparantiebeginsel.

2.5. Slotbeschouwingen.

Zoals u heeft kunnen opmerken, moet de aanbestedende overheid in een bepaalde situatie rekening houden met meerdere pijlers van het Verdrag. Zo zullen het gelijkheidsbeginsel, het concurrentiebeginsel en het evenredigheidsbeginsel dikwijls samen moeten toegepast. Het is dus belangrijk dat de aanbestedende overheid in elke situatie steeds de oefening doet of er al dan niet met meerdere pijlers van het Europees Verdrag rekening moet worden gehouden.

3. De juiste procedure kiezen.

In dit hoofdstuk komen de volgende procedures aan bod:

- De open offerteaanvraag.
- De open aanbesteding.
- De beperkte offerteaanvraag.
- De beperkte aanbesteding.
- De onderhandelingsprocedure met bekendmaking.
- De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.
- De vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking.
- De ontwerpenwedstrijd.

3.1. De open en beperkte procedures, enerzijds, en de onderhandelingsprocedure, anderzijds.

Het concurrentiebeginsel verplicht ons om voorrang te geven aan een open of beperkte procedure. De onderhandelingsprocedure moet in elk geval een uitzondering blijven.

Om te vermijden dat de aanbestedende overheden een oneindig aantal gevallen zouden uitvinden waarbij kan worden gekozen voor de onderhandelingsprocedure, heeft de wetgever in artikel 26 van de wet van 15 juni 2006 de gevallen opgesomd waarbij mag worden gekozen voor de onderhandelingsprocedure met en zonder bekendmaking.

In deze handleiding wordt elk geval voorzien in artikel 26 opgesomd en grondig besproken. Zodoende beschikken de aanbestedende overheden over voldoende informatie die hen moet toelaten om met kennis van zaken te kiezen voor één van de gevallen voorzien in artikel 26 van de Wet van 15 juni 2006.

In een eerste fase wordt getracht om aan de lezer de methodologie aan te leren hoe hij moet handelen om de juiste procedure te kiezen.

3.1.1. Wat is het verschil tussen de offerteaanvraag en de aanbesteding?

3.1.1.1. De aanbesteding.

Bij de aanbesteding worden de offertes getoetst aan één enkel criterium, met name de prijs. De regelmatige offerte met de laagste prijs zal dus voor het sluiten van de opdracht in aanmerking komen.

Dit betekent dat de aanbestedende overheid de opdracht zeer nauwkeurig zal moeten beschrijven in het bestek, want de prijs zal het enige beoordelingscriterium zijn. Het is duidelijk dat de formule van de aanbesteding niet zal kunnen worden aangewend voor alle soorten van opdrachten.

Hierna volgt een fictief voorbeeld van het verloop van een open aanbesteding.

Bij een open aanbesteding worden zeven offertes genoteerd bij de opening van de offertes. De inschrijvers worden getoetst aan de selectiecriteria vermeld in de aankondiging van de opdracht. Uit dat onderzoek blijkt dat zes van de zeven inschrijvers kunnen worden geselecteerd.

De offertes van de zes resterende inschrijvers worden onderzocht in het raam van de formele en materiële regelmatigheid. Uit dat onderzoek blijkt dat vier offertes formeel en materieel regelmatig zijn. De overige twee offertes zijn substantieel onregelmatig en bijgevolg uitgesloten van verder onderzoek.

De totale prijs, inclusief BTW, van de vier regelmatige offertes zijn de volgende:

A: 1.720.000,00 euro;
B: 1.610.000,00 euro;
C: 1.815.000,00 euro;
D: 1.635.000,00 euro.

De opdracht zal worden gesloten met inschrijver B, omdat hij geselecteerd werd, een regelmatige offerte heeft ingediend en bovendien de regelmatige offerte met de laagste totale prijs, inclusief BTW, heeft ingediend.

3.1.1.2. De offerteaanvraag.

Bij de offerteaanvraag worden de offertes getoetst aan meerdere criteria, gunningscriteria genoemd. De prijs is normaliter één van deze gunningscriteria. De regelmatige offerte met de hoogste eindquotatie zal voor het sluiten van de opdracht in aanmerking komen.

Het hanteren van meerdere gunningscriteria biedt aan de aanbestedende overheid de mogelijkheid om de technische voorschriften in het bestek functioneel te beschrijven. Dank zij de toepassing van meerdere gunningscriteria zal de aanbestedende overheid de meest interessante offerte kunnen kiezen.

Hierna volgt een fictief voorbeeld van het verloop van een open offerteaanvraag. Bij een open offerteaanvraag worden zeven offertes genoteerd bij de opening van de offertes. De inschrijvers worden getoetst aan de selectiecriteria vermeld in de aankondiging van de opdracht. Uit dat onderzoek blijkt dat zes van de zeven inschrijvers kunnen worden geselecteerd.

De offertes van de zes resterende inschrijvers worden onderzocht in het raam van de formele en materiële regelmatigheid. Uit dat onderzoek blijkt dat vier offertes formeel en materieel regelmatig zijn. De overige twee offertes zijn substantieel onregelmatig en bijgevolg uitgesloten van verder onderzoek.

De vier regelmatige offertes worden onderzocht in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek.

In het bestek werden de gunningscriteria als volgt gedefinieerd:

Identificatie van het gunningscriterium	Relatief gewicht van elk gunningscriterium
Totale prijs, inclusief BTW, vermeld in de offerte (gunningscriterium 1)	40 %
Het plan van aanpak (gunningscriterium 2)	35 %
De uitvoeringstermijn (gunningscriterium 3)	25 %
Totaal:	100 %

Na het onderzoek van de regelmatige offertes in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek, werden de volgende quotaties toegekend:

Gunningscriterium	Offerte A	Offerte B	Offerte C	Offerte D
1 (40 %)	28	32	40	35
2 (35 %)	32	30	21	28
3 (25 %)	20	21	23	25
Totale quotatie (../100)	80	83	84	88

De opdracht zal worden gesloten met de inschrijver die offerte D heeft ingediend, omdat hij geselecteerd werd, een regelmatige offerte heeft ingediend die bovendien de hoogste eindquotatie heeft behaald.

3.1.2. Wat zijn in grote lijnen de fasen van de open offerteaanvraag en de open aanbesteding?

3.1.2.1. De open procedures.

Bij de open procedures wordt er tussen de opening van de offertes en de gunningsbeslissing (= de beslissing van de aanbestedende overheid welke inschrijver in aanmerking komt voor het sluiten van de opdracht), geen informatie gegeven aan de inschrijvers. Dit betekent dat de aanbestedende overheid in één trek rustig het gunningsdossier kan afwerken.

3.1.2.2. De fasen van de open aanbesteding.

In grote lijnen kunnen de fasen van de open aanbesteding als volgt worden geformuleerd:

1. De aankondiging van de opdracht (bij de publicatie van de aankondiging van de opdracht moet het bestek beschikbaar zijn).
2. De opening van de offertes.
3. Het onderzoek van de inschrijvers in het raam van de selectiecriteria vermeld in het bestek.
4. Het onderzoek van de offertes van de geselecteerde inschrijvers in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.

5. Het oplijsten van de totale prijs, inclusief BTW, van elke regelmatige offerte ingediend door een geselecteerd inschrijver en het aanduiden uit deze lijst van de inschrijver die de regelmatige offerte met de laagste totale prijs, inclusief BTW, heeft ingediend.
6. De gunningsbeslissing (= de beslissing met welke inschrijver de opdracht zal worden gesloten).
7. Het sluiten van opdracht (= kennisgeving van het sluiten van de opdracht aan de opdrachtnemer).
8. Het informeren van de niet gekozen inschrijvers van het feit dat de opdracht gesloten is met een andere inschrijver.

3.1.2.2. De fasen van de open offerteaanvraag.

In grote lijnen kunnen de fasen van de open offerteaanvraag als volgt worden geformuleerd:

1. De aankondiging van de opdracht (bij de publicatie van de aankondiging van de opdracht moet het bestek beschikbaar zijn).
2. De opening van de offertes.
3. Het onderzoek van de inschrijvers in het raam van de selectiecriteria vermeld in het bestek.
4. Het onderzoek van de offertes van de geselecteerde inschrijvers in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
5. Het onderzoek van de regelmatige offertes van de geselecteerde inschrijvers in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek en het aanduiden van de inschrijver die de hoogste eindquotatie heeft behaald.
6. De gunningsbeslissing (= de beslissing met welke inschrijver de opdracht zal worden gesloten).
7. Het sluiten van opdracht (= kennisgeving van het sluiten van de opdracht aan de opdrachtnemer).
8. Het informeren van de niet gekozen inschrijvers van het feit dat de opdracht gesloten is met een andere inschrijver.

3.1.3. Wat is het verschil tussen een open en beperkte procedure?

Bij een beperkte procedure verloopt de gunningsprocedure in twee afzonderlijke fasen. In een eerste fase worden de kandidaturen onderzocht die ingevolge de aankondiging van de opdracht werden ingediend.

In werkelijkheid wordt in de kandidaturenfase onderzocht of de kandidaten al dan niet kunnen worden geselecteerd. De selectiecriteria, minimumvereisten genoemd bij een beperkte procedure, staan vermeld in de aankondiging van de opdracht.

De geselecteerde kandidaten worden toegelaten tot de tweede fase van de procedure, met name het indienen van een offerte op basis van het bestek dat bij de kennisgeving van selectie wordt gevoegd. De niet geselecteerde kandidaten worden niet in de gelegenheid gesteld om een offerte in te dienen.

Tijdens de tweede fase van de procedure worden de offertes onderzocht. Als output van dit onderzoekproces wordt bepaald welke inschrijver in aanmerking komt voor het sluiten van de opdracht.

3.1.4. Wat zijn in grote lijnen de fasen van de beperkte offerteaanvraag en de beperkte aanbesteding?

3.1.4.1. Het verloop van een beperkte aanbesteding.

De kandidaturenfase.

1. De aankondiging van de opdracht (bij de publicatie van de aankondiging van de opdracht is het bestek nog niet beschikbaar).
2. De opening van de kandidaturen.
3. Het onderzoek van de kandidaten in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht.
4. De selectiebeslissing (= de beslissing welke kandidaturen kunnen worden geselecteerd).
5. Het verzenden van de kennisgeving van niet selectie aan de niet geselecteerde kandidaten.
6. Het verzenden van de kennisgeving van de selectie van de kandidatuur aan de geselecteerde kandidaten met het bestek als bijlage.

De offertefase.

1. Het onderzoek van de offertes van de geselecteerde kandidaten in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
2. Het oplijsten van de totale prijs, inclusief BTW, van elke regelmatige offerte en het aanduiden uit deze lijst van de inschrijver die de regelmatige offerte met de laagste totale prijs, inclusief BTW, heeft ingediend.
3. De gunningsbeslissing (= de beslissing met welke inschrijver de opdracht zal worden gesloten).
4. Het sluiten van opdracht (= kennisgeving van het sluiten van de opdracht aan de opdrachtnemer).
5. Het informeren van de niet gekozen inschrijvers van het feit dat de opdracht gesloten is met een andere inschrijver.

3.1.4.1. Het verloop van een beperkte offerteaanvraag.

De kandidaturenfase.

1. De aankondiging van de opdracht (bij de publicatie van de aankondiging van de opdracht is het bestek nog niet beschikbaar).
2. De opening van de kandidaturen.
3. Het onderzoek van de kandidaten in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht.
4. De selectiebeslissing (= de beslissing welke kandidaturen kunnen worden geselecteerd).

5. Het verzenden van de kennisgeving van niet selectie aan de niet geselecteerde kandidaten.
6. Het verzenden van de kennisgeving van de selectie van de kandidatuur aan de geselecteerde kandidaten met het bestek als bijlage.

De offertefase.

1. Het onderzoek van de offertes van de geselecteerde kandidaten in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
2. Het onderzoek van de regelmatige offertes van de geselecteerde inschrijvers in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek en het aanduiden van de inschrijver die de hoogste eindquotatie heeft behaald.
3. De gunningsbeslissing (= de beslissing met welke inschrijver de opdracht zal worden gesloten).
4. Het sluiten van opdracht (= kennisgeving van het sluiten van de opdracht aan de opdrachtnemer).
5. Het informeren van de niet gekozen inschrijvers van het feit dat de opdracht gesloten is met een andere inschrijver.

3.1.5. Wat is het verschil tussen de aanbesteding en de offerteaanvraag, enerzijds, en de onderhandelingsprocedure, anderzijds?

Bij een offerteaanvraag en aanbesteding wordt er tussen de opening van de offertes en de gunningsbeslissing niet onderhandeld met de inschrijvers. Bij de onderhandelingsprocedure kan tussen de opening van de offertes en de gunningsbeslissing wel onderhandeld worden met de inschrijvers.

Bij een offerteaanvraag en aanbesteding kan de aanbestedende overheid bijkomende informatie opvragen bij de inschrijvers, teneinde haar toe te laten om een gunningsbeslissing met kennis van zaken te kunnen nemen. Deze bijkomende inlichtingen mogen evenwel niet leiden tot een wijziging van de offerte!

Bij een onderhandelingsprocedure kan de aanbestedende overheid beslissen om slechts met een beperkt aantal inschrijvers onderhandelingen te voeren. Na het onderzoek van de offertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid wordt er dus een shortlist van inschrijvers opgesteld die tot de onderhandelingen worden toegelaten.

De reglementering overheidsopdrachten voorziet dat er, in de mate van het mogelijke, minstens drie inschrijvers tot de onderhandelingen moeten worden toegelaten. De onderhandelingen hebben tot doel om de initiële offertes maximaal te verbeteren. Na afloop van de onderhandelingen worden de inschrijvers betrokken bij de onderhandelingen uitgenodigd om hun beste en finale offerte in te dienen. Deze offerte wordt de Best and Final Offer (BAFO) genoemd.

Bij een onderhandelingsprocedure worden in het bestek normaliter meerdere gunningscriteria voorzien. Bijgevolg zullen de BAFO's worden getoetst aan deze

gunningscriteria met het oog op het aanduiden van de inschrijver waarmee de aanbestedende overheid de opdracht zal sluiten.

Bij een onderhandelingsprocedure mag de initieel ingediende offerte wel wijzigingen ondergaan. Dit is normaal want anders zouden de onderhandelingen hun doel voorbij schieten.

In het bestek worden de technische voorschriften eerder algemeen beschreven. Tijdens de onderhandelingen worden de technische voorschriften verder verfijnd. Let er voor op dat de BAFO het bestek niet wijzigt!

3.1.6. Wat is het verschil tussen de onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking?

Bij een onderhandelingsprocedure met bekendmaking verloopt de procedure zoals bij een beperkte offerteaanvraag, met dat verschil dat er na het onderzoek van de offertes in het raam van de regelmatigheid, onderhandelingen kunnen worden gevoerd.

De reglementering overheidsopdrachten voorziet dat er minimum met drie inschrijvers onderhandelingen moeten worden gevoerd (tenzij er geen drie inschrijvers een offerte hebben ingediend of indien de aanbestedende overheid grondig kan motiveren waarom slechts één of twee inschrijvers tot de onderhandelingen kunnen worden toegelaten).

Bij de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking kiest de onderneming vrij de bedrijven die in de mogelijkheid worden gesteld om een offerte in te dienen op basis van het bestek dat bij de uitnodigingsbrief zal worden gevoegd. De gunningsprocedure zal op enkele details na verlopen zoals bij de tweede fase van de beperkte offerteaanvraag, met dat verschil dat er na het onderzoek van de offertes in het raam van de regelmatigheid, onderhandelingen kunnen worden gevoerd.

De reglementering overheidsopdrachten voorziet geen minimum aantal bedrijven dat bij de procedure moet worden betrokken, maar gelet op het concurrentiebeginsel wordt een aantal van drie inschrijvers als een strikt minimum beschouwd.

3.1.7. Wat zijn in grote lijnen de fasen van de onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking?

3.1.7.1. Het verloop van een onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

De kandidaturenfase.

1. De aankondiging van de opdracht (bij de publicatie van de aankondiging van de opdracht is het bestek nog niet beschikbaar).
2. De opening van de kandidaturen.
3. Het onderzoek van de kandidaten in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht.
4. De selectiebeslissing (= de beslissing welke kandidaturen kunnen worden geselecteerd).
5. Het verzenden van de kennisgeving van niet selectie aan de niet geselecteerde kandidaten.
6. Het verzenden van de kennisgeving van de selectie van de kandidatuur aan de geselecteerde kandidaten met het bestek als bijlage.

De offertefase.

1. Het onderzoek van de offertes van de geselecteerde kandidaten in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
2. Het onderzoek van de regelmatige offertes in het raam van de shortlist.
3. De motivering van de samenstelling van de shortlist.
4. De uitnodiging voor de onderhandelingen van de inschrijvers opgenomen in de shortlist.
5. De kennisgeving aan de niet in de shortlist opgenomen inschrijvers dat zij ten voorlopige titel niet in de shortlist werden opgenomen.
6. Het voeren van de onderhandelingen.
7. Het indienen van een Best and Final Offer (BAFO) door de inschrijvers waarmee de aanbestedende overheid onderhandelingen heeft gevoerd.
8. Het onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek en het aanduiden van de inschrijver die de hoogste eindquotatie heeft behaald OF Het onderzoek van de BAFO's in het raam van het enig gunningscriterium "prijs" en het aanduiden van de inschrijver die de BAFO met de laagste prijs heeft ingediend.
9. De gunningsbeslissing (= de beslissing met welke inschrijver de opdracht zal worden gesloten).
10. Het sluiten van opdracht (= kennisgeving van het sluiten van de opdracht aan de opdrachtnemer).
11. Het informeren van de niet gekozen inschrijvers van het feit dat de opdracht gesloten is met een andere inschrijver.

3.1.7.2. Het verloop van een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.

1. Het uitnodigen van de door de aanbestedende overheid gekozen bedrijven om een offerte in te dienen op basis van het bestek gevoegd bij de uitnodigingsbrief.
2. De opening van de offertes.
3. Het onderzoek van de offertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
4. Het onderzoek van de regelmatige offertes in het raam van de shortlist.
5. De motivering van de samenstelling van de shortlist.
6. De uitnodiging voor de onderhandelingen van de inschrijvers opgenomen in de shortlist.
7. De kennisgeving aan de niet in de shortlist opgenomen inschrijvers dat zij ten voorlopige titel niet in de shortlist werden opgenomen.
8. Het voeren van de onderhandelingen.
9. Het indienen van een Best and Final Offer (BAFO) door de inschrijvers waarmee de aanbestedende overheid onderhandelingen heeft gevoerd.
10. Het onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek en het aanduiden van de inschrijver die de hoogste eindquotatie heeft behaald OF Het onderzoek van de BAFO's in het raam van het enig gunningscriterium "prijs" en het aanduiden van de inschrijver die de BAFO met de laagste prijs heeft ingediend.
11. De gunningsbeslissing (= de beslissing met welke inschrijver de opdracht zal worden gesloten).
12. Het sluiten van opdracht (= kennisgeving van het sluiten van de opdracht aan de opdrachtnemer).
13. Het informeren van de niet gekozen inschrijvers van het feit dat de opdracht gesloten is met een andere inschrijver.

3.1.8. Wat is een vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking?

Een vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking is een onderhandelingsprocedure met bekendmaking die in één enkele fase verloopt.

Deze procedure kan worden vergeleken met een open offerteaanvraag, met dat verschil dat, in tegenstelling met een open procedure, wel onderhandelingen mogen worden gevoerd.

De vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking kan slechts worden gebruikt indien het totaal bedrag, exclusief BTW, van de goed te keuren offerte, minder bedraagt dan de Europese drempel.

3.1.8.1. Het verloop van een vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

In grote lijnen kan het verloop van de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking als volgt worden geformuleerd:

1. De aankondiging van de opdracht (bij de publicatie van de aankondiging van de opdracht moet het bestek beschikbaar zijn).
2. De opening van de offertes.
3. Het onderzoek van de inschrijvers in het raam van de selectiecriteria vermeld in het bestek.
4. Het onderzoek van de offertes van de geselecteerde inschrijvers in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
5. Het onderzoek van de regelmatige offertes in het raam van de shortlist.
6. De motivering van de samenstelling van de shortlist.
7. De uitnodiging voor de onderhandelingen van de inschrijvers opgenomen in de shortlist.
8. De kennisgeving aan de niet in de shortlist opgenomen inschrijvers dat zij ten voorlopige titel niet in de shortlist werden opgenomen.
9. Het voeren van de onderhandelingen.
10. Het indienen van een Best and Final Offer (BAFO) door de inschrijvers waarmee de aanbestedende overheid onderhandelingen heeft gevoerd.
11. Het onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek en het aanduiden van de inschrijver die de hoogste eindquotatie heeft behaald OF Het onderzoek van de BAFO's in het raam van het enig gunningscriterium "prijs" en het aanduiden van de inschrijver die de BAFO met de laagste prijs heeft ingediend.
12. De gunningsbeslissing (= de beslissing met welke inschrijver de opdracht zal worden gesloten).
13. Het sluiten van opdracht (= kennisgeving van het sluiten van de opdracht aan de opdrachtnemer).
14. Het informeren van de niet gekozen inschrijvers van het feit dat de opdracht gesloten is met een andere inschrijver.

3.1.9. Wat zijn gevallen waarbij mag worden gekozen voor de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking?

Deze gevallen worden opgesomd in artikel 26, § 1, van de Wet van 15 juni 2006.

De overheidsopdrachten mogen enkel worden geplaatst bij onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking doch, indien mogelijk, na raadpleging van meerdere aannemers, leveranciers of dienstverleners in de volgende gevallen :

1° in het geval van een overheidsopdracht voor werken, leveringen of diensten wanneer:

- a) de goed te keuren uitgave niet hoger is dan de door de Koning vastgelegde bedragen zonder belasting over de toegevoegde waarde;

Het bedrag van 67.000,00 euro werd in de nieuwe reglementering overheidsopdrachten opgetrokken naar 85.000,00 euro.

- b) de opdracht betrekking heeft op werken, leveringen of diensten die geheim verklaard zijn, of waarvan de uitvoering gepaard moet gaan met bijzondere veiligheidsmaatregelen, overeenkomstig de van kracht zijnde wettelijke, reglementaire of administratieve bepalingen of indien de bescherming van de fundamentele belangen van het land dit vereist.

In de eerste alinea worden naast de wettelijke en reglementaire bepalingen, ook administratieve bepalingen vermeld.

- c) voor zover zulks strikt noodzakelijk is, ingeval de termijnen voor de open of beperkte procedure of de onderhandelingsprocedure met bekendmaking wegens dwingende spoed, voortvloeiend uit onvoorzienbare gebeurtenissen voor de aanbestedende overheid, niet in acht kunnen worden genomen. De ter rechtvaardiging van de dwingende spoed ingeroepen omstandigheden mogen in geen geval aan de aanbestedende overheid te wijten zijn;

In artikel 26 van de Wet van 15 juni 2006 worden de normale procedures thans opgesomd. Er wordt ook expliciet vermeld dat de aanwending van artikel 26, § 1, 1° c) niet veroorzaakt mag zijn door de aanbestedende overheid. Deze interpretatie werd vroeger in de praktijk reeds toegepast.

- d) geen of geen geschikte aanvraag tot deelneming of offerte werd ingediend naar aanleiding van een open of beperkte procedure, mits de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht niet wezenlijk worden gewijzigd en, voor de opdrachten die de bedragen voor de Europese bekendmaking bereiken, aan de Europese Commissie op haar verzoek een verslag wordt overgemaakt;

Artikel 26, § 1, 1° e) van de Wet van 15 juni 2006 neemt de bepalingen over van artikel 17, § 2, 1° d) van de Wet van 24 december 1993 maar gaat verder. Inderdaad, de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking mag ook worden aangewend indien er geen of geen geschikte aanvraag tot deelneming bij de opening van de kandidaturen werd genoteerd. Ook indien geen geschikte offerte werd ingediend, mag de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking worden gebruikt.

Er werd tevens bijgevoegd dat voor overheidsopdrachten die op basis van dit wetsartikel bij onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking worden toegewezen en waarvan het bedrag van de toegewezen opdracht de Europese

drempel bereikt of overschrijdt, de Europese Commissie op verzoek het overleggen van een verslag van de aanbestedende overheid kan eisen.

- e) enkel onregelmatige of onaanvaardbare offertes werden ingediend naar aanleiding van een open of beperkte procedure of concurrentiedialoog, mits de aanbestedende overheid alle inschrijvers raadpleegt die aan de eisen inzake kwalitatieve selectie beantwoorden en bij de eerste procedure een formeel regelmatige offerte hebben ingediend, en de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht niet wezenlijk worden gewijzigd. Wanneer de eerste procedure verplicht onderworpen is aan de Europese bekendmaking, mogen enkel de inschrijvers worden geraadpleegd die aan voormelde eisen en voorwaarden voldoen.

Wanneer de eerste procedure niet verplicht onderworpen is aan de Europese bekendmaking, kan de aanbestedende overheid, teneinde de mededinging te verruimen, bovendien aannemers, leveranciers of dienstverleners raadplegen die volgens haar in staat zijn te voldoen aan de eisen inzake toegangsrecht en kwalitatieve selectie, ongeacht of zij al dan niet een offerte hebben ingediend in het kader van de eerste procedure;

Artikel 17, § 2, 1° d) van de Wet van 24 december 1993 werd in artikel 26, § 1, 1° e) van de Wet van 15 juni 2006 vermeld. Inhoudelijk komen beide teksten op hetzelfde neer, al dient gezegd dat de concurrentiedialoog bij de overige procedures werd gevoegd.

Indien evenwel de eerste procedure niet aan de Europese bekendmaking is onderworpen, mag de aanbestedende overheid in het raam van de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking, ook bedrijven toelaten (ongeacht het feit dat zij bij de eerste procedure betrokken waren of niet) wanneer ze van mening is dat ze zouden kunnen voldoen aan de voorwaarden inzake de toegang tot de procedure en de selectiecriteria.

- f) de werken, leveringen of diensten om technische of artistieke redenen of omwille van de bescherming van alleenrechten, slechts aan één bepaalde aannemer, leverancier of dienstverlener kunnen worden gegund;

In vergelijking met artikel 17, § 2, 1° f) van de Wet van 24 december 1993, werd in artikel 26, § 1, 1° f) het woord 'exclusieve rechten' vervangen door 'alleenrechten' en het woord 'toevertrouwd' door 'gegund'.

2° in het geval van een overheidsopdracht voor werken of diensten wanneer:

- a) het gaat om aanvullende werken of diensten die noch in het oorspronkelijk geplande ontwerp, noch in de oorspronkelijke opdracht zijn vermeld en die ingevolge onvoorziene omstandigheden noodzakelijk zijn geworden voor de uitvoering van de erin beschreven werken of diensten, op voorwaarde dat ze worden gegund aan degene die deze werken of diensten uitvoert en het samengevoegde bedrag van de opdrachten gegund voor de aanvullende werken of diensten niet hoger ligt dan vijftig percent van het bedrag van de

hoofdpdracht:

- wanneer deze aanvullende werken of diensten technisch of economisch niet van de hoofdpdracht kunnen worden gescheiden zonder een ernstig bezwaar op te leveren voor de aanbestedende overheid;

- wanneer deze werken of diensten, alhoewel scheidbaar van de uitvoering van de oorspronkelijke opdracht, strikt noodzakelijk zijn voor de vervolmaking ervan;

De tekst van artikel 26, § 1, 2° a) van de Wet van 15 juni 2006 heeft in vergelijking met deze van artikel 17, § 2, 2° a) geen wijzigingen ondergaan.

- b) het gaat om nieuwe werken of diensten bestaande uit de herhaling van soortgelijke werken of diensten, die door dezelfde aanbestedende overheid worden gegund aan degene die de oorspronkelijke opdracht uitvoert, op voorwaarde dat deze werken of diensten overeenstemmen met een basisontwerp en dit ontwerp het voorwerp uitmaakte van de oorspronkelijke opdracht, gegund bij open of beperkte procedure.

De mogelijkheid om deze procedure aan te wenden, dient evenwel bij het in mededinging stellen van de eerste opdracht te worden vermeld. Bovendien moet de gunning van de herhalingsopdrachten gebeuren binnen drie jaar na de sluiting van de oorspronkelijke opdracht;

De tekst van artikel 26, § 1, 2° b) van de Wet van 15 juni 2006 heeft in vergelijking met deze van artikel 17, § 2, 2° b) geen wijzigingen ondergaan.

3° in het geval van een overheidsopdracht voor leveringen wanneer :

- a) het producten betreft die uitsluitend voor onderzoek, proefneming, studie of ontwikkeling worden vervaardigd. Deze bepaling geldt niet voor de productie in grote hoeveelheden met het doel de commerciële haalbaarheid van het product vast te stellen of de kosten van onderzoek en ontwikkeling te delgen;

De tekst van artikel 26, § 1, 3° a) van de Wet van 15 juni 2006 heeft in vergelijking met deze van artikel 17, § 2, 3° a) geen wijzigingen ondergaan.

- b) aanvullende leveringen te verrichten zijn door de oorspronkelijke leverancier, die ofwel bestemd zijn voor de gedeeltelijke vernieuwing van leveringen of installaties voor courant gebruik, ofwel voor de uitbreiding van bestaande leveringen of installaties, wanneer verandering van leverancier de aanbestedende overheid ertoe zou verplichten apparatuur aan te schaffen met andere technische eigenschappen, zodat onverenigbaarheid ontstaat of zich bij gebruik en onderhoud onevenredige technische moeilijkheden voordoen. De looptijd van deze opdrachten en nabestellingen mag in regel drie jaar niet overschrijden;

De tekst van artikel 26, § 1, 3° b) van de Wet van 15 juni 2006 heeft in vergelijking met deze van artikel 17, § 2, 3° b) geen wijzigingen ondergaan.

- c) aanvullende leveringen van dezelfde aard en met dezelfde kenmerken ingevolge onvoorziene omstandigheden worden gegund aan de leverancier van de oorspronkelijke opdracht, op voorwaarde dat het samengevoegde bedrag van de opdrachten gegund voor de aanvullende leveringen niet hoger ligt dan vijftig percent van het bedrag van de oorspronkelijke opdracht en het samengevoegd bedrag van alle opdrachten de bedragen voor de Europese bekendmaking niet bereikt. De looptijd van deze opdrachten en nabestellingen mag in regel drie jaar niet overschrijden;

Dit geval is volledig nieuw. Belangrijk te vermelden is dat dit geval niet voorzien is in de Europese Richtlijn 2004/18/EG van 31 maart 2004. Dit betekent dat dit geval slechts mag worden toegepast voor zover dat men onder de Europese drempel blijft. De bijkomende voorwaarden om dit geval te mogen toepassen zijn de volgende:

- *het moet gaan om aanvullende leveringen;*
 - *het moet gaan om aanvullende leveringen van dezelfde aard en kenmerken als deze die in het bestek beschreven staan. Het betreft dus een zuivere uitbreiding van de opdracht;*
 - *onvoorziene omstandigheden moeten aan de basis liggen van de gunning van de aanvullende leveringen;*
 - *de aanvullende leveringen moeten worden gegund aan de leverancier aan wie de oorspronkelijke opdracht gegund werd;*
 - *het totaal bedrag van de aanvullende leveringen gegund voor een bepaalde opdracht van leveringen mag niet meer bedragen dan 50 % van het bedrag van de oorspronkelijke opdracht;*
 - *het oorspronkelijk bedrag van de opdracht vermeerderd met het totaal bedrag van de aanvullende leveringen gegund op basis van dit wetsartikel mag de Europese drempel niet bereiken, noch overschrijden;*
 - *de looptijd van de oorspronkelijke opdracht en van de nabestellingen mag in de regel de drie jaar niet overschrijden. Dit betekent dus dat bij een overheidsopdracht van leveringen afgesloten voor een periode van vier jaar, dit wetsartikel niet kan worden toegepast.*
- d) *het gaat om op een grondstoffenmarkt genoteerde en aangekochte leveringen;*

Dit geval werd niet vermeld in artikel 17, § 2, van de Wet van 24 december 1993. Dit geval is wel voorzien in de Europese Richtlijn 2004/18/EG van 31 maart 2004 en mag dus worden toegepast bij overheidsopdrachten van leveringen die de Europese drempel bereiken of overschrijden. Het concurrentiebeginsel wordt hier wel gerespecteerd omdat op de grondstoffenmarkt (met een officiële notering van de grondstoffen) de concurrentie vrij spel heeft en de prijs van de grondstoffen bepaald wordt ingevolge vraag en aanbod. Een geval waar dit wetsartikel kan worden toegepast is bijvoorbeeld bij de aankoop van strooizout, op voorwaarde dat deze grondstof op de grondstoffenmarkt genoteerd is. Ook bij de aankoop van grondstoffen voor de bouwrijverheid kan dit artikel onder de voormelde voorwaarden worden toegepast.

Bij de beoordeling van het gunningsvoorstel zal de inspectie van Financiën enkel nagaan of de leveringen genoteerd zijn op een grondstoffenmarkt. Hiervan zal de inspectie het bewijs vragen vooraleer gunstig advies uit te brengen.

- e) het gaat om de aankoop van leveringen tegen bijzonder gunstige voorwaarden, hetzij bij een leverancier die definitief zijn handelsactiviteit stopzet, hetzij bij curatoren, de met een overdracht onder gerechtelijk gezag gelaste mandatarissen of vereffenaars van een faillissement, een gerechtelijk reorganisatie of een in de nationale wetgevingen of reglementeringen bestaande procedure van dezelfde aard;

Dit geval werd niet vermeld in artikel 17, § 2, van de Wet van 24 december 1993. Dit geval is ook voorzien in de Europese Richtlijn 2004/18/EG van 31 maart 2004 en mag dus worden toegepast bij overheidsopdrachten van leveringen die de Europese drempel bereiken of overschrijden. De toepassing van dit wetsartikel is onderworpen aan de volgende voorwaarden:

- het moet een aankoop van leveringen tegen bijzonder gunstige voorwaarden;
- de aankoop moet gebeuren:
 - a) ofwel bij een leverancier die definitief zijn handelsactiviteit stopzet;
 - b) ofwel bij een curator of vereffenaar van een faillissement, een gerechtelijk akkoord of een in de nationale wetgevingen of reglementeringen bestaande procedure van dezelfde aard.

Bij de beoordeling van het gunningsvoorstel zal de inspectie van Financiën niet enkel nagaan of er aan de voormelde voorwaarden is voldaan, maar zal de Inspectie tevens het bewijs vragen dat de aankoop gebeurt tegen bijzonder gunstige voorwaarden. Dit betekent dat de aanbestedende overheid het bewijs zal moeten leveren dat de prijs die dient te worden betaald veel lager is dan de normale marktprijs.

4° in het geval van een overheidsopdracht voor diensten:

wanneer de betrokken opdracht op een ontwerpenwedstrijd volgt en, overeenkomstig de toepasselijke regels, moet worden gegund aan de winnaar of aan één van de winnaars van de wedstrijd. In dit laatste geval moeten alle winnaars worden uitgenodigd om aan de onderhandelingen deel te nemen.

De tekst van artikel 26, § 1, 4° van de Wet van 15 juni 2006 stemt volledig overeen met deze vermeld in artikel 17, § 2, 4° van de Wet van 24 december 1993.

3.1.10. Wat zijn de gevallen waarbij mag worden gekozen voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking?

Deze gevallen worden opgesomd in artikel 26, § 2, van de Wet van 15 juni 2006.

De overheidsopdrachten mogen enkel worden geplaatst bij onderhandelingsprocedure met bekendmaking in de volgende gevallen:

1° in het geval van een overheidsopdracht voor werken, leveringen of diensten wanneer:

- a) enkel onregelmatige of onaanvaardbare offertes werden ingediend naar aanleiding van een open of beperkte procedure of concurrentiedialoog, voor zover:

- de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht niet wezenlijk worden gewijzigd en

- de aanbestedende overheid niet alle inschrijvers raadpleegt die aan de eisen inzake kwalitatieve selectie beantwoorden en die bij de eerste procedure een formeel regelmatige offerte hebben ingediend.

De tekst van artikel 26, § 2, 1° a) van de Wet van 15 juni 2006 stemt volledig overeen met deze vermeld in artikel 17, § 2, 1° van de Wet van 24 december 1993, met het enige verschil dat bij artikel 26, § 2, 1° a) de concurrentiedialoog werd toegevoegd.

- b) het in uitzonderlijke gevallen gaat om werken, leveringen of diensten gaat waarvan de aard of de onzekere omstandigheden verhinderen op voorhand een globale prijs vast te stellen.

De tekst van artikel 26, § 2, 1° b) van de Wet van 15 juni 2006 stemt volledig overeen met deze vermeld in artikel 17, § 3, 2° van de Wet van 24 december 1993, met het enige verschil dat dit geval thans ook bij aannemingen van leveringen kan worden toegepast.

- c) de toegang tot de opdracht overeenkomstig artikel 22 wordt gereserveerd en het geraamde bedrag van de opdracht het bedrag voor de Europese bekendmaking niet bereikt.

Dit geval werd niet voorzien in artikel 17, § 3, van de Wet van 24 december 1993.

Artikel 22 van de Wet van 15 juni 2006 bepaalt het volgende:

“§ 1. Een aanbestedende overheid kan, overeenkomstig de beginselen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, de toegang tot de gunningsprocedure reserveren voor sociale werkplaatsen of de uitvoering ervan reserveren in het kader van programma's voor beschermde arbeid indien de meerderheid van de betrokken werknemers personen met een handicap zijn die

wegens de aard of de ernst van hun handicap geen beroepsactiviteit in normale omstandigheden kunnen uitoefenen. De aankondiging van opdracht of, bij ontstentenis daarvan, het bestek moet deze toegangsreservatie vermelden.

§ 2. Wanneer een opdracht het bedrag voor Europese bekendmaking niet bereikt, kan een aanbestedende overheid, overeenkomstig de beginselen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, de toegang tot de gunningsprocedure reserveren voor sociale inschakelingsondernemingen. Met sociale inschakelingsonderneming wordt bedoeld de onderneming die voldoet aan de voorwaarden van artikel 59 van de Wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgische actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen, of die aan gelijkaardige voorwaarden voldoet in het land van oorsprong van de kandidaat of inschrijver."

De toepassing van dit wetsartikel is beperkt tot overheidsopdrachten die de Europese drempel niet bereiken omdat de Europese Richtlijn dit geval niet heeft voorzien.

- d) het geraamde bedrag van de opdracht zonder belasting over de toegevoegde waarde de door de Koning bepaalde bedragen niet bereikt, die alleszins lager moeten zijn dan de bedragen voor de Europese bekendmaking.

Dit geval werd niet voorzien in artikel 17, § 3, van de Wet van 24 december 1993. Het bedrag dat door de Koning zal worden bepaald, is de Europese drempel. Dit betekent dat dit wetsartikel kan worden toegepast bij elke overheidsopdracht waarvan het totaal bedrag, exclusief BTW, de Europese drempel niet bereikt.

Aangezien de onderhandelingsprocedure met bekendmaking een uitzonderingsprocedure is, zal de inspectie van Financiën steeds nagaan of een open of beperkte procedure geen soelaas kan bieden, vooraleer gunstig advies te geven voor de toepassing van artikel 26, § 2, 1° d) van de Wet van 15 juni 2006.

2° in het geval van een overheidsopdracht voor werken, wanneer het gaat om werken die uitsluitend worden uitgevoerd ten behoeve van onderzoek, proefneming of ontwikkeling, en niet met het doel winst te maken of de kosten van onderzoek en ontwikkeling te dekken.

Dit geval werd voorzien in artikel 17, § 3, 3° van de Wet van 24 december 1993. Wat betreft de tekst werd enkel het woord 'afstelling' vervangen door 'ontwikkeling'. Inhoudelijk komt de beschrijving evenwel op hetzelfde neer.

3° in het geval van een overheidsopdracht voor diensten, voor zover door de aard van de te verlenen diensten de specificaties van de opdracht niet voldoende nauwkeurig kunnen worden vastgesteld om de opdracht bij open of beperkte procedure te plaatsen.

De tekst vermeld in artikel 26, § 2, 3° van de Wet van 15 juni 2006, stemt volledig overeen met deze van artikel 17, § 3, 4° van de Wet van 24 december 1993.

4° in geval van een overheidsopdracht die betrekking heeft op diensten als bedoeld in bijlage II, B, van deze wet.

Dit geval zet de deur wijd open voor de keuze van de onderhandelingsprocedure met bekendmaking voor de diensten opgesomd in bijlage II, B, van de wet van 15 juni 2006. De vrije keuze voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking is een goede zaak voor de opleidingen die tot de categorie 24 behoren.

3.2. De ontwerpenwedstrijd.

3.2.1. Definitie.

Dit is de procedure die tot doel heeft de aanbestedende overheid of het overheidsbedrijf een plan of een ontwerp te verschaffen dat na mededinging door een jury wordt gekozen.

3.2.2. Algemene regels.

De algemene regels zijn de volgende:

- het verbod om de toegang van deelnemers te beperken tot diegenen die behoren tot het grondgebied van een lidstaat van de Europese Gemeenschap of van een deel daarvan;
- het verbod om van de deelnemers te eisen dat ze hetzij natuurlijke personen, hetzij rechtspersonen moeten zijn.

3.2.3. Specifieke uitvoeringsregels.

In het koninklijk besluit van 15 juli 2011 worden de volgende uitvoeringsregels voorzien:

Onderafdeling 1. — Toepassingsvoorwaarden en jury

Artikel 140.

De ontwerpenwedstrijd leidt hetzij tot de keuze van één of meer ontwerpen, hetzij tot deze keuze gepaard gaande met de gunning van een opdracht voor diensten op grond van artikel 26, § 1, 4°, van de wet.

De wedstrijd kan ook de keuze van een ontwerper beogen, zonder dat deze keuze gekoppeld is aan een uitgewerkt ontwerp. In die zin kan het woord « ontwerp » in deze afdeling eveneens betrekking hebben op een « ontwerper voor een bepaald project ».

Deze keuzes gebeuren op basis van de beoordelingscriteria.

Artikel 141.

§ 1. Voor een ontwerpenwedstrijd gelden de volgende regels:

1° de mogelijkheid tot deelneming mag niet beperkt worden tot diegenen die behoren tot het grondgebied van een lidstaat van de Europese Unie of tot een deel daarvan;

2° ze staat open voor zowel natuurlijke als rechtspersonen;

3° de aanbestedende overheid bepaalt de eisen inzake selectie overeenkomstig artikel 58, § 1. Voor de vaststelling van de kwalitatieve selectiecriteria, die duidelijk en niet-discriminerend dienen te zijn, is ze evenwel niet gebonden door de artikelen 67 tot 79.

Ze vermeldt de eisen in de aankondiging van de wedstrijd;

4° indien de wedstrijd een eerste fase met de indiening van aanvragen tot deelneming omvat, is het aantal geselecteerden dat wordt uitgenodigd om een ontwerp in te dienen voldoende om een daadwerkelijke mededinging te waarborgen;

5° de beoordelingscriteria worden vermeld in de aankondiging van de wedstrijd.

§ 2. De wedstrijddocumenten bepalen de samenstelling van de jury en haar wijze van optreden.

De jury bestaat uitsluitend uit natuurlijke personen, minimum vijf in aantal, die onafhankelijk zijn van de deelnemers aan de wedstrijd.

Minstens één van hen behoort niet tot de aanbestedende overheid.

Indien van de deelnemers aan de wedstrijd een bijzondere beroepskwalificatie vereist wordt, beschikt minstens één derde van de juryleden over diezelfde of een gelijkwaardige beroepskwalificatie.

De wedstrijddocumenten bepalen of de jury een beslissings- of adviesbevoegdheid heeft. In alle gevallen is de jury autonoom bij het uitspreken van haar beslissingen of adviezen.

§ 3. De wedstrijddocumenten bepalen het eventueel toekennen van prijzengeld voor de best gerangschikte ontwerpen of van vergoedingen voor de deelnemers. Het prijzengeld wordt door de aanbestedende overheid toegekend met verplicht behoud van de door de jury opgestelde rangschikking.

De aanbestedende overheid kan het prijzengeld of de vergoedingen ook geheel of gedeeltelijk niet toekennen indien ze oordeelt dat de ontwerpen niet voldoen.

§ 4. De wedstrijddocumenten bepalen nauwkeurig de respectieve rechten van de aanbestedende overheid en de ontwerpers inzake de eigendom en het gebruik van de ontwerpen.

Artikel 142.

Wanneer het een wedstrijd betreft waarvoor een voorafgaande Europese bekendmaking verplicht is, worden de ontwerpen anoniem aan de jury voorgesteld.

De anonimiteit wordt geëerbiedigd tot de beslissing of het advies van de jury bekend is.

Vóór het verstrijken van de termijn voor ontvangst van de ontwerpen neemt de jury geen kennis van de inhoud ervan.

Ze evalueert de ontwerpen op grond van de criteria bedoeld in artikel 141, § 1, 5°.

Ze stelt een door alle leden ondertekend proces-verbaal op, waarin ze de keuze van de ontwerpen motiveert op basis van hun afzonderlijke verdiensten en waarin ze haar opmerkingen en de eventuele punten die verduidelijking vergen, opneemt.

De deelnemers kunnen desgevallend worden uitgenodigd om de in het proces-verbaal vermelde opmerkingen en vragen te beantwoorden.

Van de dialoog tussen de juryleden en de deelnemers wordt eveneens een volledig proces-verbaal opgesteld.

Onderafdeling 2. — Raming en bekendmaking

Artikel 143.

§ 1. De ontwerpenwedstrijd is onderworpen aan de verplichte voorafgaande Europese bekendmaking in de volgende gevallen:

1° wanneer de ontwerpenwedstrijd georganiseerd wordt in het kader van de gunningsprocedure van een overheidsopdracht voor diensten waarvan het geraamde bedrag, met inbegrip van het totale bedrag van de premies en de betalingen aan de deelnemers, gelijk is aan of hoger is dan de drempel vermeld in artikel 32;

2° in alle gevallen van ontwerpenwedstrijd waarvoor het totale bedrag van de premies en de betalingen aan de deelnemers gelijk is aan of hoger is dan de drempel vermeld in artikel 32.

Het geraamde bedrag van de overheidsopdracht die achteraf kan worden geplaatst, wordt ook in aanmerking genomen, tenzij de aanbestedende overheid de plaatsing van deze opdracht heeft uitgesloten in de aankondiging van ontwerpenwedstrijd.

§ 2. De ontwerpenwedstrijd die niet verplicht onderworpen is aan de voorafgaande Europese bekendmaking zoals vermeld in § 1, is onderworpen aan de Belgische bekendmaking.

§ 3. De aanbestedende overheid moet de datum van verzending kunnen bewijzen.

Artikel 144.

Inzake de bekendmakingsvoorschriften van hoofdstuk 3 zijn enkel de artikelen 29 tot 32 van toepassing op de wedstrijd.

De aankondiging van wedstrijd wordt bekendgemaakt volgens het model opgenomen in bijlage 12.

Artikel 145.

Wanneer het een wedstrijd betreft waarvoor een voorafgaande Europese bekendmaking verplicht is of die betrekking heeft op diensten bedoeld in bijlage II, B, van de wet die de drempel vermeld in artikel 32 bereiken, wordt een aankondiging van de resultaten van de wedstrijd bekendgemaakt volgens het model opgenomen in bijlage 13.

De aankondiging wordt naar het Publicatieblad van de Europese Unie en naar het Bulletin der Aanbestedingen verzonden binnen een termijn van achtenveertig dagen na de keuze van het ontwerp of de ontwerpen.

Bepaalde gegevens betreffende de resultaten van de wedstrijd mogen niet meegedeeld worden indien de openbaarmaking ervan de toepassing van een wet zou belemmeren, in strijd zou zijn met het algemeen belang, nadelig zou zijn voor de rechtmatige commerciële belangen van de overheidsbedrijven of particuliere ondernemingen, of de eerlijke mededinging tussen de dienstverleners zou kunnen schaden.

4. De modaliteiten.

De reglementering overheidsopdrachten voorziet drie modaliteiten:

- De raamovereenkomst.
- Het dynamisch aankoopstelsel.
- De elektronische veiling.

Modaliteiten kunnen als volgt worden gedefinieerd: wijze waarop een procedure wordt gevoerd.

4.1. De raamovereenkomst.

4.1.1. Wetgeving.

Artikel 32 van de Europese Richtlijn 2004/18/EG van 31 maart 2004.

1. De lidstaten kunnen voorzien in de mogelijkheid dat de aanbestedende diensten raamovereenkomsten sluiten.

2. Met het oog op het sluiten van een raamovereenkomst volgen de aanbestedende diensten de in deze richtlijn bedoelde procedureregels in alle fasen tot de gunning van de opdrachten die op deze raamovereenkomst zijn gebaseerd.

De partijen bij de raamovereenkomst worden gekozen met toepassing van de overeenkomstig artikel 53 opgestelde gunningscriteria.

Opdrachten die gebaseerd zijn op een raamovereenkomst, worden gegund volgens de in de leden 3 en 4 vermelde procedures. Die procedures zijn slechts van toepassing tussen de aanbestedende diensten en de ondernemers die oorspronkelijk bij de raamovereenkomst partij waren.

Bij de gunning van opdrachten die op een raamovereenkomst zijn gebaseerd, mogen de partijen in geen geval substantiële wijzigingen aanbrengen in de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden, met name in het in lid 3 bedoelde geval.

De looptijd van een raamovereenkomst mag niet langer zijn dan vier jaar, behalve in uitzonderingsgevallen die deugdelijk gemotiveerd zijn, met name op grond van het voorwerp van de raamovereenkomst.

De aanbestedende diensten mogen geen oneigenlijk gebruik van raamovereenkomsten maken en deze evenmin gebruiken om de mededinging te hinderen, te beperken of te vervalsen.

3. Als er een raamovereenkomst is gesloten met één enkele ondernemer, worden de op die raamovereenkomst gebaseerde opdrachten gegund volgens de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.

Voor de plaatsing van dergelijke opdrachten kunnen de aanbestedende diensten de ondernemer die partij is bij de raamovereenkomst, schriftelijk raadplegen en hem indien nodig verzoeken zijn inschrijving aan te vullen.

4. Als er een raamovereenkomst wordt gesloten met meerdere ondernemers, dienen dat er minimaal drie te zijn, voorzover het aantal ondernemers dat aan de selectiecriteria voldoet, en/of het aantal inschrijvingen dat aan de gunningscriteria voldoet, voldoende groot is.

Opdrachten op basis van raamovereenkomsten met meerdere ondernemers kunnen worden gegund:

- hetzij door toepassing van de in de raamovereenkomst bepaalde voorwaarden, zonder de partijen opnieuw tot mededinging op te roepen;
- hetzij, wanneer niet alle voorwaarden in de raamovereenkomst zijn bepaald, door de partijen opnieuw tot mededinging op te roepen onder dezelfde voorwaarden, die indien nodig worden gepreciseerd, en, in voorkomend geval, onder andere, in het bestek van de raamovereenkomst bepaalde voorwaarden, volgens de onderstaande procedure:

a) voor elke te plaatsen opdracht raadplegen de aanbestedende diensten schriftelijk de ondernemers die in staat zijn de opdracht uit te voeren;

b) de aanbestedende diensten stellen een voldoende lange termijn vast voor de indiening van inschrijvingen voor elke specifieke opdracht, rekening houdend met elementen;

zoals de complexiteit van het voorwerp van de opdracht en de benodigde tijd voor de toezending van de inschrijvingen;

c) de inschrijvingen worden schriftelijk ingediend en de inhoud ervan moet vertrouwelijk blijven totdat de vastgestelde indieningstermijn is verstreken;

d) de aanbestedende diensten gunnen elke opdracht aan de inschrijver die op grond van de in het bestek van de raamovereenkomst vastgestelde gunningscriteria de beste inschrijving heeft ingediend.

De Wet van 15 juni 2006.

Artikel 3.

15° raamovereenkomst : een overeenkomst tussen één of meer aanbestedende overheden of overheidsbedrijven en één of meer aannemers, leveranciers of dienstverleners met het doel gedurende een bepaalde periode de voorwaarden inzake te plaatsen opdrachten vast te leggen, met name wat betreft de prijzen en eventueel de beoogde hoeveelheden.

Artikel 32.

Een aanbestedende overheid kan raamovereenkomsten sluiten.

De keuze van de partijen bij de raamovereenkomst en de gunning van de erop gesteunde opdrachten, moeten op basis van dezelfde gunningscriteria gebeuren.

Bij de gunning van de erop gesteunde opdrachten mogen de reeds in de raamovereenkomst vastgelegde voorwaarden niet wezenlijk worden gewijzigd.

De duur van de raamovereenkomst, alsook van de opdrachten die erop zijn gesteund, is beperkt tot vier jaar, behoudens in uitzonderlijke en behoorlijk gemotiveerde gevallen.

Er mag geen misbruik worden gemaakt van de raamovereenkomst, noch mag er gebruik van worden gemaakt op een wijze die de mededinging zou verhinderen, beperken of vervalsen.

Het koninklijk besluit van 15 juli 2011.

Artikel 136.

De aanbestedende overheid kan een raamovereenkomst sluiten via aanbesteding of offerteaanvraag of, indien geoorloofd, via onderhandelingsprocedure met of zonder bekendmaking.

Ze vermeldt in de aankondiging van opdracht of ze de raamovereenkomst beoogt te sluiten met één of meerdere deelnemers.

Artikel 137.

Als er een raamovereenkomst is gesloten met één enkele deelnemer, worden de erop gebaseerde opdrachten aan hem gegund volgens de erin gestelde voorwaarden.

De aanbestedende overheid kan de deelnemer aan de raamovereenkomst indien nodig schriftelijk raadplegen om hem te verzoeken zijn offerte aan te vullen.

Artikel 138.

Als er een raamovereenkomst wordt gesloten met meerdere deelnemers, dienen er minimaal drie te zijn, voor zover het aantal geschikte offertes voldoende groot is.

De op deze raamovereenkomst gebaseerde opdrachten worden gegund:

1° hetzij, wanneer alle voorwaarden in de raamovereenkomst zijn bepaald, door toepassing van deze voorwaarden, zonder de deelnemers opnieuw in mededinging te stellen;

2° hetzij, wanneer niet alle voorwaarden in de raamovereenkomst zijn bepaald, door de deelnemers opnieuw in mededinging te stellen onder dezelfde voorwaarden als die van de raamovereenkomst, die indien nodig worden gepreciseerd en, in voorkomend geval, onder andere voorwaarden die in de opdrachtdocumenten van de raamovereenkomst worden bepaald, volgens de onderstaande procedure :

a) voor elke opdracht raadpleegt de aanbestedende overheid schriftelijk de deelnemers die in staat zijn de opdracht uit te voeren;

b) de aanbestedende overheid stelt een voldoende lange termijn vast voor de ontvangst van de offertes voor elke specifieke opdracht, rekening houdend met elementen zoals de complexiteit van het voorwerp van de opdracht en de benodigde tijd voor de toezending van de offertes;

c) de offertes worden schriftelijk ingediend en mogen met het oog op de vertrouwelijkheid slechts worden geopend bij het verstrijken van de vastgestelde ontvangstermijn;

d) de aanbestedende overheid gunt elke opdracht aan de inschrijver die de, al naargelang, laagste of economisch voordeligste offerte heeft ingediend.

4.1.2. Keuze en verloop van de procedure.

Zoals reeds hiervoor werd vermeld, is de raamovereenkomst geen procedure op zich maar een modaliteit, die wordt toegepast als een klassieke procedure.

Dit betekent dat bij de keuze van de procedure de gebruikelijke redenering moet worden gemaakt: is een open of beperkte procedure mogelijk? Zo niet, kan de onderhandelingsprocedure worden aangewend op basis van artikel 26 van de Wet van 15 juni 2006.

Bij een raamovereenkomst moeten twee fasen worden onderscheiden:

- een eerste fase die uitmondt in het sluiten van de raamovereenkomst met één of meerdere deelnemers;
- een tweede fase (die normaliter meermaals zal worden herhaald), die uitmondt in het sluiten van specifieke opdrachten.

Belangrijk te vermelden is dat de tweede procedure niet in de lijn moet liggen van de eerst gekozen procedure. Zo kan het best zijn dat de raamovereenkomst kan worden afgesloten met behulp van een open offerteaanvraag, terwijl dat bij de procedure opgestart met het oog op het toewijzen van specifieke opdrachten op basis van de afgesloten raamovereenkomst, het noodzakelijk is dat er onderhandelingen moeten worden gevoerd. Het spreekt vanzelf dat bij het beroepen op de onderhandelingsprocedure, het noodzakelijk is dat deze wordt verantwoord op basis van artikel 26 van de Wet van 15 juni 2006.

Laten wij eens kijken welke procedures er in de eerste fase en tweede fase van de raamovereenkomst kunnen worden gebruikt:

Eerste fase van de raamovereenkomst: het sluiten van de raamovereenkomst KEUZE VAN DE PROCEDURE
Open offerteaanvraag
Beperkte offerteaanvraag
Open aanbesteding
Beperkte aanbesteding
Onderhandelingsprocedure met bekendmaking
Onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking
DEZE PROCEDURE MONDT UIT IN HET AFSLUITEN VAN DE RAAMOVEREENKOMST

Tweede fase van de raamovereenkomst: het gunnen van de opdrachten op basis van de afgesloten raamovereenkomst KEUZE VAN DE PROCEDURE
Offerteaanvraag die verloopt volgens de regels van de tweede fase van de beperkte offerteaanvraag
Aanbesteding die verloopt volgens de regels van de tweede fase van de beperkte aanbesteding
Onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking
DEZE PROCEDURE MONDT UIT IN HET SLUITEN VAN EEN OVERHEIDSOPDRACHT OP BASIS VAN DE AFGESLOTEN RAAMOVEREENKOMST

Hieronder vindt u een overzicht van het verloop van elke procedure:

Eerste mogelijkheid: afsluiten van de raamovereenkomst met één enkele deelnemer.

Eerste fase van de raamovereenkomst : het afsluiten van de raamovereenkomst

Open offerteaanvraag

1. Opstellen van het bestek en voorbereiden van de aankondiging van de opdracht.
2. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake de keuze van de procedure en het bestek.
3. Goedkeuring van de keuze van de procedure en van het bestek door de persoon bevoegd binnen de administratie.
4. Verzenden van de aankondiging van de opdracht.
5. Publicatie van de aankondiging van de opdracht.
6. Opening van de initiële offertes.
7. Onderzoek van de deelnemers in het raam van de selectiecriteria.
8. Onderzoek van de initiële offertes van de geselecteerde deelnemers in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
9. Onderzoek van de initiële regelmatige offertes in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek.
10. Onderzoek van de uitsluitingscriteria voor de deelnemer die voorgesteld is voor het afsluiten van de raamovereenkomst.
11. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het voorstel van het afsluiten van de raamovereenkomst.
12. Kennisgeving aan de deelnemer die in aanmerking komt voor het afsluiten van de raamovereenkomst en aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte of hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen en toepassing van de wachttermijn.
13. Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemer die de hoogste eindquotatie heeft behaald.
14. Kennisgeving aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte niet in aanmerking werd genomen (enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast).
15. Opzenden van het aankondigingsbericht van het sluiten van de raamovereenkomst.
16. Publicatie van het aankondigingsbericht van het sluiten van de raamovereenkomst.

Open aanbesteding

1. Opstellen van het bestek en voorbereiden van de aankondiging van de opdracht.
2. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake de keuze van de procedure en het bestek.

3. Goedkeuring van de keuze van de procedure en van het bestek door de persoon bevoegd binnen de administratie.
4. Verzenden van de aankondiging van de opdracht.
5. Publicatie van de aankondiging van de opdracht.
6. Opening van de initiële offertes.
7. Onderzoek van de deelnemers in het raam van de selectiecriteria.
8. Onderzoek van de initiële offertes van de geselecteerde deelnemers in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
9. Onderzoek van de initiële regelmatige offertes in het raam van het gunningscriterium 'prijs'.
10. Onderzoek van de uitsluitingscriteria voor de deelnemer die voorgesteld is voor het afsluiten van de raamovereenkomst.
11. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het voorstel van het afsluiten van de raamovereenkomst.
12. Kennisgeving aan de deelnemer die in aanmerking komt voor het afsluiten van de raamovereenkomst en aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte of hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen en toepassing van de wachttermijn.
13. Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemer die de regelmatige initiële offerte met de laagste prijs heeft ingediend.
14. Kennisgeving aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte niet in aanmerking werd genomen (enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast).
15. Opzenden van het aankondigingsbericht van het afsluiten van de raamovereenkomst.
16. Publicatie van het aankondigingsbericht van het sluiten van de raamovereenkomst.

Beperkte offerteaanvraag

Kandidaturenfase

1. Opstellen van het bestek en voorbereiden van de aankondiging van de opdracht.
2. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake de keuze van de procedure, de minimumvereisten en het bestek.
3. Goedkeuring van de keuze van de procedure, van de minimumvereisten en van het bestek door de persoon bevoegd binnen de administratie.
4. Verzenden van de aankondiging van de opdracht.
5. Opening van de kandidaturen.
6. Onderzoek van de kandidaturen in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht.
7. Selectiebeslissing.
8. Kennisgeving van niet selectie aan de niet geselecteerde deelnemers.
9. Kennisgeving van de selectie van de kandidaturen.

Offertefase

1. Opening van de initiële offertes.
2. Onderzoek van de ontvankelijkheid van de initiële offertes.
3. Onderzoek van de initiële ontvankelijke offertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
4. Onderzoek van de initiële regelmatige offertes in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek.
5. Onderzoek van de uitsluitingscriteria voor de deelnemer die voorgesteld is voor het afsluiten van de raamovereenkomst.
6. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het voorstel van het afsluiten van de raamovereenkomst.
7. Kennisgeving aan de deelnemer die in aanmerking komt voor het afsluiten van de raamovereenkomst en aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte of hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen en toepassing van de wachttermijn.
8. Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemer die de hoogste eindquotatie heeft behaald.
9. Kennisgeving aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte niet in aanmerking werd genomen (enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast).
10. Opzenden van het bericht van het afsluiten van de raamovereenkomst.
11. Publicatie van het bericht van het sluiten van de raamovereenkomst.

Beperkte aanbesteding

Kandidaturenfase

1. Opstellen van het bestek en voorbereiden van de aankondiging van de opdracht.
2. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake de keuze van de procedure, de minimumvereisten en het bestek.
3. Goedkeuring van de keuze van de procedure, van de minimumvereisten en van het bestek door de persoon bevoegd binnen de administratie.
4. Verzenden van de aankondiging van de opdracht.
5. Opening van de kandidaturen.
6. Onderzoek van de kandidaturen in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht.
7. Selectiebeslissing.
8. Kennisgeving van niet selectie aan de niet geselecteerde deelnemers.
9. Kennisgeving van de selectie van de kandidaturen.

Offertefase

1. Opening van de initiële offertes.
2. Onderzoek van de ontvankelijkheid van de initiële offertes.
3. Onderzoek van de initiële ontvankelijke offertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
4. Onderzoek van de initiële regelmatige offertes in het raam van het gunningscriterium 'prijs'.
5. Onderzoek van de uitsluitingscriteria voor de deelnemer die voorgesteld is voor het afsluiten van de raamovereenkomst.
6. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het voorstel van het afsluiten van de raamovereenkomst.
7. Kennisgeving aan de deelnemer die in aanmerking komt voor het afsluiten van de raamovereenkomst en aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte of hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen en toepassing van de wachttermijn.
8. Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemer die de hoogste eindquotatie heeft behaald.
9. Kennisgeving aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte niet in aanmerking werd genomen (enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast).
10. Opzenden van het bericht van het afsluiten van de raamovereenkomst.
11. Publicatie van het bericht van het sluiten van de raamovereenkomst.

Onderhandelingsprocedure met bekendmaking

Kandidaturenfase

1. Opstellen van het bestek en voorbereiden van de aankondiging van de opdracht.
2. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake de keuze van de procedure, de minimumvereisten en het bestek.
3. Goedkeuring van de keuze van de procedure, van de minimumvereisten en van het bestek door de persoon bevoegd binnen de administratie.
4. Verzenden van de aankondiging van de opdracht.
5. Opening van de kandidaturen.
6. Onderzoek van de kandidaturen in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht.
7. Selectiebeslissing.
8. Kennisgeving van niet selectie aan de niet geselecteerde deelnemers.
9. Kennisgeving van de selectie van de kandidaturen.

Offertefase

1. Opening van de initiële offertes.
2. Onderzoek van de ontvankelijkheid van de initiële offertes.
3. Onderzoek van de initiële ontvankelijke offertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
4. Onderzoek van de regelmatige initiële offertes in het raam van de shortlist.
5. Uitnodiging voor de onderhandelingen voor de deelnemers die in de shortlist opgenomen zijn.
6. Kennisgeving aan de voorlopig niet in de shortlist opgenomen deelnemers dat zij niet voor de onderhandelingen in aanmerking komen.
7. Onderhandelingen.
8. Onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek OF Onderzoek van de BAFO's in het raam van het enig gunningscriterium 'prijs'.
9. Onderzoek van de uitsluitingscriteria voor de deelnemer die voorgesteld is voor het afsluiten van de raamovereenkomst.
10. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het voorstel van het afsluiten van de raamovereenkomst.
11. Kennisgeving aan de deelnemer die in aanmerking komt voor het afsluiten van de raamovereenkomst en aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte of hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen en toepassing van de wachttermijn.
12. Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemer die de BAFO met de hoogste eindquotatie heeft ingediend OF Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemer die de BAFO met de laagste prijs heeft ingediend.
13. Kennisgeving aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte of BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen (enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast).
14. Opzenden van het bericht van het afsluiten van de raamovereenkomst.
15. Publicatie van het bericht van het sluiten van de raamovereenkomst.

Onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking

Offertefase

1. Opstellen van het bestek en van de uitnodigingsbrieven om een offerte in te dienen aan de bedrijven die tot de procedure toegelaten worden.
2. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake de keuze van de procedure, de lijst van de bedrijven die in de mogelijkheid gesteld worden om een offerte in te dienen en het bestek.
3. Verzenden van het bestek aan de bedrijven die in de mogelijkheid gesteld worden om een offerte in te dienen.
4. Opening van de initiële offertes.
5. Onderzoek van de ontvankelijkheid van de initiële offertes.
6. Onderzoek van de initiële ontvankelijke offertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.

7. Onderzoek van de regelmatige initiële offertes in het raam van de shortlist.
8. Uitnodiging voor de onderhandelingen voor de deelnemers die in de shortlist opgenomen zijn.
9. Kennisgeving aan de voorlopig niet in de shortlist opgenomen deelnemers dat zij niet voor de onderhandelingen in aanmerking komen.
10. Onderhandelingen.
11. Onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek OF Onderzoek van de BAFO's in het raam van het enig gunningscriterium 'prijs'.
12. Onderzoek van de uitsluitingscriteria voor de deelnemer die voorgesteld is voor het afsluiten van de raamovereenkomst.
13. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het voorstel van het afsluiten van de raamovereenkomst.
14. Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemer die de BAFO met de hoogste eindquotatie heeft ingediend OF Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemer die de BAFO met de laagste prijs heeft ingediend.
15. Kennisgeving aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte of hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen.
16. Opzenden van het bericht van het afsluiten van de raamovereenkomst.
17. Publicatie van het bericht van het sluiten van de raamovereenkomst.

Tweede fase van de raamovereenkomst: de gunning van opdrachten op basis van de afgesloten raamovereenkomst

Keuze van de procedure

Aangezien de raamovereenkomst slechts met één deelnemer werd gesloten, zal steeds de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking als gunningsprocedure worden gekozen.

Overzicht van het verloop van de procedure.

Onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.

1. Opzenden van de uitnodiging aan de deelnemer waarmee de raamovereenkomst werd afgesloten, om een eindofferte in te dienen.
2. Opening van de eindofferte.
3. Onderzoek van de eindofferte in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
4. Onderzoek van de eindofferte in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek (om de sterke en zwakke punten van de eindofferte te identificeren) OF Onderzoek van de prijs en de inhoud van de eindofferte (om de sterke en zwakke punten van de eindofferte te identificeren).
5. Onderhandelingen.
6. Onderzoek van de kwaliteit van de BAFO.
7. Gunningbeslissing.
8. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het gunningsvoorstel.
9. Sluiten van de opdracht.

Tweede mogelijkheid: afsluiten van de raamovereenkomst met meerdere deelnemers (minimum drie). Alle deelnemers waarmee de raamovereenkomst werd afgesloten zullen worden uitgenodigd om een eindofferte in te dienen.

Eerste fase van de raamovereenkomst : het afsluiten van de raamovereenkomst.

Open offerteaanvraag.

1. Opstellen van het bestek en voorbereiden van de aankondiging van de opdracht.
2. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake de keuze van de procedure en het bestek.
3. Goedkeuring van de keuze van de procedure en van het bestek door de persoon bevoegd binnen de administratie.
4. Verzenden van de aankondiging van de opdracht.
5. Publicatie van de aankondiging van de opdracht.
6. Opening van de initiële offertes.
7. Onderzoek van de deelnemers in het raam van de selectiecriteria.
8. Onderzoek van de initiële offertes van de geselecteerde deelnemers in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
9. Onderzoek van de initiële regelmatige offertes in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek.
10. Onderzoek van de uitsluitingscriteria voor de deelnemers die voorgesteld zijn voor het afsluiten van de raamovereenkomst.
11. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het voorstel van het afsluiten van de raamovereenkomst.
12. Kennisgeving aan de deelnemers die in aanmerking komen voor het afsluiten van de raamovereenkomst en aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte of hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen en toepassing van de wachttermijn.
13. Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemers die de hoogste eindquotatie hebben behaald.
14. Kennisgeving aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte niet in aanmerking werd genomen (enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast).
15. Opzenden van het bericht van het afsluiten van de raamovereenkomst.
16. Publicatie van het bericht van het sluiten van de raamovereenkomst.

Open aanbesteding.

1. Opstellen van het bestek en voorbereiden van de aankondiging van de opdracht.
2. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake de keuze van de procedure en het bestek.
3. Goedkeuring van de keuze van de procedure en van het bestek door de persoon bevoegd binnen de administratie.
4. Verzenden van de aankondiging van de opdracht.
5. Publicatie van de aankondiging van de opdracht.

6. Opening van de initiële offertes.
7. Onderzoek van de deelnemers in het raam van de selectiecriteria.
8. Onderzoek van de initiële offertes van de geselecteerde deelnemers in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
9. Onderzoek van de initiële regelmatige offertes in het raam van het gunningscriterium 'prijs'.
10. Onderzoek van de uitsluitingscriteria voor de deelnemers die voorgesteld zijn voor het afsluiten van de raamovereenkomst.
11. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het voorstel van het afsluiten van de raamovereenkomst.
12. Kennisgeving aan de deelnemers die in aanmerking komen voor het afsluiten van de raamovereenkomst en aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte of hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen en toepassing van de wachttermijn.
13. Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemers die de regelmatige initiële offertes met de laagste prijzen hebben ingediend.
14. Kennisgeving aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte niet in aanmerking werd genomen (enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast).
15. Opzenden van het bericht van het afsluiten van de raamovereenkomst.
16. Publicatie van het bericht van het sluiten van de raamovereenkomst.

Beperkte offerteaanvraag.

Kandidaturenfase.

1. Opstellen van het bestek en voorbereiden van de aankondiging van de opdracht.
2. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake de keuze van de procedure, de minimumvereisten en het bestek.
3. Goedkeuring van de keuze van de procedure, van de minimumvereisten en van het bestek door de persoon bevoegd binnen de administratie.
4. Verzenden van de aankondiging van de opdracht.
5. Opening van de kandidaturen.
6. Onderzoek van de kandidaturen in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht.
7. Selectiebeslissing.
8. Kennisgeving van niet selectie aan de niet geselecteerde deelnemers.
9. Kennisgeving van de selectie van de deelnemers.

Offertefase.

1. Opening van de initiële offertes.
2. Onderzoek van de ontvankelijkheid van de initiële offertes.
3. Onderzoek van de initiële ontvankelijke offertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
4. Onderzoek van de initiële regelmatige offertes in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek.

5. Onderzoek van de uitsluitingscriteria voor de deelnemers die voorgesteld zijn voor het afsluiten van de raamovereenkomst.
6. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het voorstel van het afsluiten van de raamovereenkomst.
7. Kennisgeving aan de deelnemers die in aanmerking komen voor het afsluiten van de raamovereenkomst en aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte of hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen en toepassing van de wachttermijn.
8. Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemers die de hoogste eindquotatie hebben behaald.
9. Kennisgeving aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte niet in aanmerking werd genomen (enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast).
10. Opzenden van het bericht van het afsluiten van de raamovereenkomst.
11. Publicatie van het bericht van het sluiten van de raamovereenkomst.

Beperkte aanbesteding.

Kandidaturenfase.

1. Opstellen van het bestek en voorbereiden van de aankondiging van de opdracht.
2. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake de keuze van de procedure, de minimumvereisten en het bestek.
3. Goedkeuring van de keuze van de procedure, van de minimumvereisten en van het bestek door de persoon bevoegd binnen de administratie.
4. Verzenden van de aankondiging van de opdracht.
5. Opening van de kandidaturen.
6. Onderzoek van de kandidaturen in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht.
7. Selectiebeslissing.
8. Kennisgeving van niet selectie aan de niet geselecteerde deelnemers.
9. Kennisgeving van de selectie van de kandidaturen.

Offertefase

1. Opening van de initiële offertes.
2. Onderzoek van de ontvankelijkheid van de initiële offertes.
3. Onderzoek van de initiële ontvankelijke offertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
4. Onderzoek van de initiële regelmatige offertes in het raam van het gunningscriterium 'prijs'.
5. Onderzoek van de uitsluitingscriteria voor de deelnemers die voorgesteld zijn voor het afsluiten van de raamovereenkomst.
6. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het voorstel van het afsluiten van de raamovereenkomst.
7. Kennisgeving aan de deelnemers die in aanmerking komen voor het afsluiten van de raamovereenkomst en aan de deelnemers die niet in aanmerking

werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte of hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen en toepassing van de wachttermijn.

8. Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemers die de regelmatige initiële offertes met de laagste prijzen hebben ingediend.
9. Kennisgeving aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte niet in aanmerking werd genomen (enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast).
10. Opzenden van het bericht van het afsluiten van de raamovereenkomst.
11. Publicatie van het bericht van het sluiten van de raamovereenkomst.

Onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

Kandidaturenfase.

1. Opstellen van het bestek en voorbereiden van de aankondiging van de opdracht.
2. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake de keuze van de procedure, de minimumvereisten en het bestek.
3. Goedkeuring van de keuze van de procedure, van de minimumvereisten en van het bestek door de persoon bevoegd binnen de administratie.
4. Verzenden van de aankondiging van de opdracht.
5. Opening van de kandidaturen.
6. Onderzoek van de kandidaturen in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht.
7. Selectiebeslissing.
8. Kennisgeving van niet selectie aan de niet geselecteerde deelnemers.
9. Kennisgeving van de selectie van de kandidaturen.

Offertefase.

1. Opening van de initiële offertes.
2. Onderzoek van de ontvankelijkheid van de initiële offertes.
3. Onderzoek van de initiële ontvankelijke offertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
4. Onderzoek van de regelmatige initiële offertes in het raam van de shortlist
5. Uitnodiging voor de onderhandelingen voor de deelnemers die in de shortlist opgenomen zijn.
6. Kennisgeving aan de voorlopig niet in de shortlist opgenomen deelnemers dat zij niet voor de onderhandelingen in aanmerking komen.
7. Onderhandelingen.
8. Onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek OF Onderzoek van de BAFO's in het raam van het enig gunningscriterium 'prijs'.
9. Onderzoek van de uitsluitingscriteria voor de deelnemers die voorgesteld zijn voor het afsluiten van de raamovereenkomst.
10. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het voorstel van het afsluiten van de raamovereenkomst.

11. Kennisgeving aan de deelnemers die in aanmerking komen voor het afsluiten van de raamovereenkomst en aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte of hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen en toepassing van de wachttermijn.
12. Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemers die de BAFO's met de hoogste eindquotaties hebben ingediend OF Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemers die de BAFO's met de laagste prijzen hebben ingediend.
13. Kennisgeving aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte op hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen (enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast).
14. Opzenden van het bericht van het afsluiten van de raamovereenkomst.
15. Publicatie van het bericht van het sluiten van de raamovereenkomst.

Onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking

Offertefase

1. Opstellen van het bestek en van de uitnodigingsbrieven om een offerte in te dienen aan de deelnemers die tot de procedure toegelaten worden.
2. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake de keuze van de procedure, de lijst van de deelnemers die in de mogelijkheid gesteld worden om een offerte in te dienen en het bestek.
3. Verzenden van het bestek aan de deelnemers die in de mogelijkheid gesteld worden om een offerte in te dienen.
4. Opening van de initiële offertes.
5. Onderzoek van de ontvankelijkheid van de initiële offertes.
6. Onderzoek van de initiële ontvankelijke offertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
7. Onderzoek van de regelmatige initiële offertes in het raam van de shortlist.
8. Uitnodiging voor de onderhandelingen voor de deelnemers die in de shortlist opgenomen zijn.
9. Kennisgeving aan de voorlopig niet in de shortlist opgenomen deelnemers dat zij niet voor de onderhandelingen in aanmerking komen.
10. Onderhandelingen.
11. Onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek OF Onderzoek van de BAFO's in het raam van het enig gunningscriterium 'prijs'.
12. Onderzoek van de uitsluitingscriteria voor de deelnemers die voorgesteld zijn voor het afsluiten van de raamovereenkomst.
13. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het voorstel van het afsluiten van de raamovereenkomst.
14. Kennisgeving aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte of hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen en toepassing van de wachttermijn.
15. Sluiten van de raamovereenkomst met de deelnemers die de BAFO's met de hoogste eindquotaties hebben ingediend OF Sluiten van de

raamovereenkomst met de deelnemers die de BAFO's met de laagste prijzen hebben ingediend.

16. Kennisgeving aan de deelnemers die niet in aanmerking werden genomen voor het afsluiten van de raamovereenkomst, dat hun offerte op hun BAFO, naargelang het geval, niet in aanmerking werd genomen (enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast).
17. Opzenden van het bericht van het afsluiten van de raamovereenkomst.
18. Publicatie van het bericht van het sluiten van de raamovereenkomst.

Tweede fase van de raamovereenkomst: de gunning van opdrachten op basis van de afgesloten raamovereenkomst Alle deelnemers waarmee de raamovereenkomst werd afgesloten zullen worden uitgenodigd om een eindofferte in te dienen.

Keuze van de procedure

Er kan steeds gekozen worden voor de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking, maar in het verslag van de Koning van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 staat vermeld dat er tevens kan worden gekozen voor de offerteaanvraag of de aanbesteding. Indien één van deze twee procedures wordt gekozen, moet de aanbestedende overheid in het bestek de artikelen opsommen van hoofdstuk 6 die van toepassing zijn op de gunningsprocedures waarvoor de aanbesteding of de offerteaanvraag als gunningsprocedure wordt gekozen, zo niet zijn alle artikelen van hoofdstuk 6 van toepassing op de gunningsprocedures waarvoor de aanbesteding of de offerteaanvraag wordt gekozen.

In de tweede fase van een raamovereenkomst, zullen de volgende procedures dus kunnen worden gekozen:

De offerteaanvraag (de procedure zal verlopen volgens de regels van de tweede fase van een beperkte offerteaanvraag)

De aanbesteding (de procedure zal verlopen volgens de regels van de tweede fase van een beperkte aanbesteding)

De onderhandelingsprocedure (de procedure zal verlopen volgens de regels van een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking)

Overzicht van het verloop van de procedure.

Offerteaanvraag.

1. Opzenden van de uitnodiging aan de deelnemers waarmee de raamovereenkomst werd afgesloten, om een eindofferte in te dienen.
2. Opening van de eindoffertes.
3. Onderzoek van de eindoffertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
4. Onderzoek van de regelmatige eindoffertes in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek.
5. Gunningbeslissing.
6. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het gunningsvoorstel;
7. Toepassing van de wachttermijn indien het bedrag van opdracht, exclusief BTW, gelijk is aan of hoger is dan de Europese drempel.
8. Sluiting van de opdracht.
9. Kennisgeving aan de niet voor de gunning van de opdracht gekozen deelnemers dat de opdracht gesloten is (enkel indien geen wachttermijn werd toegepast).

Aanbesteding.

1. Opzenden van de uitnodiging aan de deelnemers waarmee de raamovereenkomst werd afgesloten, om een eindofferte in te dienen.
2. Opening van de eindoffertes.
3. Onderzoek van de eindoffertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
4. Gunningsbeslissing.
5. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het gunningsvoorstel.
6. Toepassing van de wachttermijn indien het bedrag van opdracht, exclusief BTW, gelijk is aan of hoger is dan de Europese drempel.
7. Sluiting van de opdracht.
8. Kennisgeving aan de niet voor de gunning van de opdracht gekozen deelnemers dat de opdracht gesloten is (enkel indien geen wachttermijn werd toegepast).

Onderhandelingsprocedure.

1. Opzenden van de uitnodiging aan de deelnemers waarmee de raamovereenkomst werd afgesloten, om een eindofferte in te dienen.
2. Opening van de eindoffertes.
3. Onderzoek van de eindoffertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
4. Onderzoek van de regelmatige eindoffertes in het raam van de shortlist (indien er meer dan drie deelnemers een eindofferte hebben ingediend).
5. Uitnodiging voor de onderhandelingen voor de deelnemers die in de shortlist opgenomen zijn.
6. Kennisgeving aan de niet in de shortlist opgenomen deelnemers dat zij niet voor de onderhandelingen in aanmerking komen (enkel indien er een shortlist werd opgesteld).
7. Onderhandelingen.
8. Onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek OF Onderzoek van de BAFO's in het raam van het enig gunningscriterium 'prijs'.
9. Gunningsbeslissing.
10. Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake het gunningsvoorstel.
11. Sluiting van de opdracht.
12. Kennisgeving aan de niet voor de gunning van de opdracht gekozen deelnemers dat de opdracht is gesloten.

Derde mogelijkheid: afsluiten van de raamovereenkomst met meerdere deelnemers (minimum drie). De deelnemers waarmee de raamovereenkomst werd afgesloten zullen in cascadevorm worden uitgenodigd om een eindofferte in te dienen.

Hoe werkt dit systeem?

Bij elke opdracht die op basis van de afgesloten raamovereenkomst moet worden gegund, wordt de deelnemer die de meest voordelige initiële offerte of de regelmatige initiële offerte met de laagste prijs heeft ingediend, uitgenodigd om een eindofferte in te dienen.

Indien deze geen eindofferte indient, wordt de deelnemer die de tweede meest voordelige initiële offerte of de regelmatige offerte met de tweede laagste prijs, uitgenodigd om een eindofferte in te dienen.

Indien ook deze deelnemer geen eindofferte indient, wordt de deelnemer die de derde meest voordelige initiële offerte of de regelmatige offerte met de derde laagste prijs, uitgenodigd om een eindofferte in te dienen.

Dit cascadesysteem wordt toegepast tot op het ogenblik dat de volledige lijst van deelnemers is uitgeput.

Het cascadesysteem wordt toegepast voor elke opdracht die op basis van de afgesloten raamovereenkomst moet worden gegund.

Wat betreft de keuze van de procedure en het verloop ervan voor de eerste fase van de raamovereenkomst, zijn de scenario's van toepassing die hiervoor uiteengezet werden in het hoofdstuk "Tweede mogelijkheid: afsluiten van de raamovereenkomst met meerdere deelnemers (minimum drie)" in de rubriek "Eerste fase van de raamovereenkomst : het afsluiten van de raamovereenkomst".

Wat betreft de keuze van de procedure en het verloop ervan voor de tweede fase van de raamovereenkomst (de gunningsfase), is het scenario van toepassing dat hiervoor werd uiteengezet in het hoofdstuk "Eerste mogelijkheid: afsluiten van de raamovereenkomst met één enkele deelnemer" in de rubriek "Tweede fase van de raamovereenkomst: de gunning van opdrachten op basis van de afgesloten raamovereenkomst".

4.2. Het dynamisch aankoopstelsel.

4.2.1. Wetgeving.

Artikel 33 van de Europese Richtlijn 2004/18/EG van 31 maart 2004.

1. De lidstaten kunnen voorzien in de mogelijkheid dat de aanbestedende diensten gebruik maken van dynamische aankoopssystemen.

2. Voor de instelling van een dynamisch aankoopstelsel volgen de aanbestedende diensten de voorschriften van alle fasen van de openbare procedure tot aan de plaatsing van de opdrachten die in het kader van dit stelsel worden gegund. Alle inschrijvers die aan de selectiecriteria voldoen en overeenkomstig het bestek en de eventuele aanvullende documenten een indicatieve inschrijving hebben ingediend, worden tot het stelsel toegelaten; de indicatieve inschrijvingen kunnen te allen tijde worden verbeterd op voorwaarde dat zij niet afwijken van het bestek. Voor het opzetten van het stelsel en voor de gunning van de opdrachten in het kader hiervan gebruiken de aanbestedende diensten uitsluitend elektronische middelen overeenkomstig artikel 42, leden 2 tot en met 5.

3. Bij de instelling van het dynamisch aankoopstelsel gaan de aanbestedende diensten als volgt te werk:

a) zij publiceren een aankondiging van de opdracht en geven daarbij aan dat het om een dynamisch aankoopstelsel gaat;

b) in het bestek verstrekken zij nadere gegevens over onder andere de aard van de overwogen aankopen waarop dit stelsel betrekking heeft, alle nodige informatie omtrent het aankoopstelsel, de gebruikte elektronische apparatuur en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding;

c) tegelijk met de publicatie van de opdracht en tot aan het vervallen van het stelsel bieden zij langs elektronische weg een vrije, rechtstreekse en volledige toegang tot het bestek en alle aanvullende documenten en geven zij in de aankondiging het internetadres aan waar deze documenten kunnen worden geraadpleegd.

4. De aanbestedende diensten verlenen tijdens de gehele duur van het dynamische aankoopstelsel elke ondernemer de mogelijkheid een indicatieve inschrijving in te dienen om toegelaten te worden tot het stelsel onder de voorwaarden van lid 2. Zij beëindigen de beoordeling binnen 15 dagen na de indiening van de indicatieve inschrijving. Zij kunnen de beoordelingsperiode echter verlengen, op voorwaarde dat er tussentijds geen oproep tot mededinging wordt uitgeschreven. De aanbestedende dienst deelt de in de eerste alinea bedoelde inschrijver zo snel mogelijk mee dat hij is toegelaten tot het dynamische aankoopstelsel of dat zijn indicatieve inschrijving is afgewezen.

5. Voor elke specifieke opdracht moet een oproep tot mededinging worden uitgeschreven. Alvorens deze oproep tot mededinging te plaatsen, publiceren de aanbestedende diensten een vereenvoudigde aankondiging van de opdracht waarin alle geïnteresseerde ondernemers worden uitgenodigd om overeenkomstig lid 4 een indicatieve inschrijving in te dienen, binnen een termijn van ten minste 15 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de vereenvoudigde aankondiging van de opdracht. De aanbestedende diensten doen pas een oproep tot mededinging nadat de beoordeling van alle binnen deze termijn ingediende indicatieve inschrijvingen is afgerond.

6. De aanbestedende diensten nodigen alle tot het systeem toegelaten ondernemers uit om voor elke specifieke opdracht die binnen dat systeem wordt gegund een inschrijving in te dienen. Daartoe stellen zij een voldoende lange termijn vast voor de indiening van de inschrijvingen.

Zij gunnen de opdracht aan de inschrijver die de beste inschrijving heeft ingediend op grond van de gunningscriteria die zijn vermeld in de aankondiging van de opdracht waarbij het dynamische aankoopstelsel wordt ingesteld. In voorkomend geval kunnen deze criteria gepreciseerd worden in de in de eerste alinea bedoelde uitnodiging.

7. De looptijd van een dynamisch aankoopstelsel mag niet meer dan vier jaar bedragen, behalve in naar behoren gemotiveerde uitzonderlijke gevallen.

De aanbestedende diensten mogen geen gebruik maken van dit systeem om de mededinging te hinderen, te beperken of te vervalsen.

Aan de betrokken ondernemers of de partijen bij het systeem mogen geen administratiekosten in rekening worden gebracht.

De Wet van 15 juni 2006

Artikel 3.

13° dynamisch aankoopstelsel : het geheel elektronisch proces voor het verwerven van leveringen en diensten voor courant gebruik, met algemeen op de markt beschikbare kenmerken die overeenstemmen met de behoeften van de aanbestedende overheid of van het overheidsbedrijf, dat beperkt is in de tijd en gedurende de gehele looptijd openstaat voor elke leverancier en dienstverlener die voldoet aan de selectiecriteria en een indicatieve offerte heeft ingediend overeenkomstig de eisen van het bestek;

Artikel 29.

Een aanbestedende overheid kan een beroep doen op een dynamisch aankoopstelsel voor opdrachten voor leveringen en diensten voor courant gebruik.

Het gebruik van een dynamisch aankoopstelsel vereist, voor elke specifieke opdracht, een open procedure en de toewending van elektronische middelen in alle stadia van de procedure tot de gunning van de opdracht.

De regelmatige indicatieve offertes van alle inschrijvers die voldoen aan de selectiecriteria, kunnen te allen tijde worden gewijzigd op voorwaarde dat zij in overeenstemming blijven met het bestek.

De aanbestedende overheid mag van dit stelsel geen gebruik maken op een wijze die de mededinging zou verhinderen, beperken of vervalsen.

De Koning bepaalt de voorwaarden waarin een dynamisch aankoopstelsel kan worden gebruikt.

Het koninklijk besluit van 15 juli 2011.

Artikel 125.

Bij het opzetten van een dynamisch aankoopstelsel binnen de voorwaarden van artikel 29 van de wet gaat de aanbestedende overheid als volgt te werk:

1° ze maakt een aankondiging van opdracht bekend opgesteld overeenkomstig het model opgenomen in bijlage 7, geeft daarbij aan dat het om een dynamisch aankoopstelsel gaat en vermeldt de eisen inzake selectie overeenkomstig artikel 58, § 1, de gunningscriteria en het internetadres waar de opdrachtdocumenten kunnen worden geraadpleegd;

2° in de opdrachtdocumenten verstrekt ze nadere gegevens over onder andere de aard van de overwogen leveringen of diensten voor courant gebruik, alle nodige informatie omtrent het aankoopstelsel, de looptijd ervan, de gebruikte elektronische apparatuur en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding;

3° tegelijk met de bekendmaking van de opdracht en tot aan het afsluiten van het stelsel biedt ze langs elektronische weg een vrije, rechtstreekse, onmiddellijke en volledige toegang tot de opdrachtdocumenten.

Artikel 126.

Elke leverancier of dienstverlener heeft tijdens de gehele duur van het dynamisch aankoopstelsel de mogelijkheid een indicatieve offerte in overeenstemming met de opdrachtdocumenten in te dienen, teneinde tot het stelsel te worden toegelaten, of zijn vorige indicatieve offerte te wijzigen.

Elke gewijzigde indicatieve offerte geldt als een nieuwe indicatieve offerte.

De aanbestedende overheid beslist over de selectie van de deelnemer en beoordeelt zijn indicatieve offerte binnen een termijn van vijftien dagen na de indiening. Ze kan de beoordelingsperiode echter verlengen, op voorwaarde dat er intussen geen inmededingingstelling gebeurt.

Artikel 127.

Voor elke specifieke opdracht gebeurt een inmededingingstelling overeenkomstig artikel 128.

Vooraleer daartoe over te gaan en voor zover het een opdracht betreft waarvoor een voorafgaande Europese bekendmaking verplicht is, maakt de aanbestedende overheid een vereenvoudigde aankondiging van opdracht bekend opgesteld overeenkomstig het model opgenomen in bijlage 11.

Daarin worden de geïnteresseerde leveranciers of dienstverleners uitgenodigd om overeenkomstig artikel 126 een indicatieve offerte in te dienen binnen een termijn van ten minste vijftien dagen te rekenen vanaf de verzendingsdatum van de vereenvoudigde aankondiging. De deelnemers die reeds in het systeem zijn aanvaard, kunnen eventueel een nieuwe indicatieve offerte indienen. In deze gevallen gaat de aanbestedende overheid pas over tot de inmededingingstelling na beslist te hebben over de selectie van de nieuwe deelnemers en na alle binnen deze termijn ingediende indicatieve offertes beoordeeld te hebben.

Artikel 128.

De aanbestedende overheid nodigt alle in het systeem aanvaarde deelnemers uit om voor elke specifieke opdracht die binnen dat systeem zal worden gegund een definitieve offerte in te dienen.

Daartoe stelt ze een voldoende lange termijn vast. In de uitnodiging kunnen desgevallend de gunningscriteria worden gepreciseerd.

Behoudens andersluidende bepaling in de opdrachtdocumenten kan de inschrijver in zijn definitieve offerte verwijzen naar het geheel of een deel van zijn indicatieve offerte.

De aanbestedende overheid gunt de opdracht aan de inschrijver die de beste offerte heeft ingediend op grond van het gunningscriterium of de gunningscriteria.

Artikel 129.

De looptijd van een dynamisch aankoopstelsel mag niet meer dan vier jaar bedragen vanaf de eerste inmededingingstelling overeenkomstig artikel 128, behoudens in behoorlijk gemotiveerde uitzonderlijke gevallen.

Aan de leveranciers of dienstverleners mogen, in welk stadium van het systeem dan ook, geen administratiekosten worden aangerekend.

4.2.2. Keuze en verloop van de procedure.

Het dynamisch aankoopstelsel is een modaliteit en geen procedure op zichzelf. Ze verloopt volgens de regels van de open procedure. In principe kan de aanbestedende overheid de open offerteaanvraag of de open aanbesteding kiezen.

Aangezien het dynamisch aankoopstelsel volledig elektronisch verloopt, is een elektronische evaluatie van offertes op basis van meerdere gunningscriteria geen sinecure. In de praktijk zal praktisch altijd voor de open aanbesteding worden gekozen.

Twee processen kunnen worden onderscheiden in het dynamisch aankoopstelsel: een eerste fase die uitmondt in de selectie van indicatieve offertes; een tweede fase waarin opdrachten worden gegund.

Het dynamisch aankoopstelsel, dat uitsluitend voor de aankoop van standaardproducten en –diensten werd ontworpen, kan worden bekeken als een dynamische elektronische catalogus. Het grote verschil tussen het dynamisch aankoopstelsel en de elektronische catalogus is dat bij een dynamisch aankoopstelsel elke aankoop van producten of diensten voorafgegaan wordt door een gunningsprocedure met meerdere deelnemers, wat bij een elektronische catalogus niet het geval is. Hier worden bestellingen geplaatst op basis van een opdracht volgens prijslijst die reeds gegund is, dus waarvan de gunningsprocedure volledig beëindigd werd.

Het hieronder vermelde overzicht van de modaliteit verschaft u een duidelijk beeld hoe een dynamisch aankoopstelsel in de praktijk verloopt.

Fase 1. De installeren van het dynamisch aankoopstelsel

Stap van de procedure	Commentaar
Opmaken van het bestek en voorbereiden van de aankondiging van de opdracht.	De aankondiging van de opdracht moet preciseren dat het een dynamisch aankoopstelsel betreft, moet de vereisten op het vlak van de selectie en de gunningscriteria vermelden, alsook het internetadres voor het raadplegen van de opdrachtdocumenten. In het bestek moeten de administratieve en technische voorschriften van de opdracht worden vermeld. Ook wordt verwezen naar de wetgeving die van toepassing is op de opdracht. Aangezien de regels van de open procedure worden gevolgd, worden eveneens de uitsluitings- en selectiecriteria in het bestek vermeld. De gunningscriteria moeten met hun relatief gewicht vermeld worden in het bestek. Voor overheidsopdrachten die niet het voorwerp van een publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie moeten uitmaken (dit is een uitzondering bij een dynamisch aankoopstelsel), mogen de gunningscriteria, zonder vermelding van hun relatief gewicht, in dalende rangorde van belangrijkheid in het bestek worden vermeld. De opdrachtdocumenten moeten tevens al de volgende gegevens vermelden : de noodzakelijke informatie betreffende het dynamisch aankoopstelsel, de gebruikte elektronische uitrusting alsook de modaliteiten en technische specificaties met betrekking tot de verbinding. De toegang tot de opdrachtdocumenten moet vrij, onmiddellijk en volledig bereikbaar zijn via de elektronische middelen, en dit, vanaf de aankondiging van de opdracht tot op het afsluiten van het dynamisch stelsel. De offertes die ingevolge de aankondiging van de opdracht worden ingediend, worden indicatieve offertes genoemd. Deze moeten met behulp van elektronische middelen worden ingediend.

Stap van de procedure	Commentaar
Gunstig advies van de inspectie van Financiën inzake de keuze van de procedure en inzake het bestek.	Enkel van toepassing voor de aanbestedende overheden die onderworpen zijn aan het Koninklijk Besluit van 16 november 1994 inzake de administratieve en begrotingscontrole. Het voorleggen voor advies van de keuze van de procedure en van het bestek (met de selectie- en gunningscriteria) is niet verplicht, maar wordt wel sterk aangeraden, teneinde te vermijden dat de inspectie van Financiën bij het adviseren van de indicatieve offertes die in het dynamisch aankoopstelsel worden opgenomen, opmerkingen zou maken over de keuze van de procedure, over de selectie- en/of gunningscriteria of over de inhoud van het bestek.
Goedkeuring van de keuze van de procedure en van het bestek door de persoon binnen de administratie die hiervoor gemachtigd is.	Elke administratie moet nagaan welke persoon bevoegd is om het bestek te ondertekenen. Dit hangt meestal af van het geraamd bedrag van de opdracht.
Verzenden van de aankondiging van de opdracht.	Gebruik eNotification.
Publicatie van de aankondiging van de opdracht.	Zowel het Bulletin der Aanbestedingen als het Publicatieblad van de Europese Unie kunnen via internet worden geraadpleegd.
Datum en uur van de opening van de indicatieve offertes.	De dag en het uur van de opening van de indicatieve offertes worden vermeld in de aankondiging van de opdracht en in het bestek.
Opening van de indicatieve offertes.	Deze opening gebeurt volkomen elektronisch. Enkel met elektronische middelen ingediende indicatieve offertes worden aanvaard. Er wordt een elektronisch proces-verbaal opgesteld. De indicatieve offerte bestaat uit een offerteformulier en een catalogus met prijslijst. De catalogus met prijslijst is een elektronische catalogus. De elektronische catalogus is een dynamisch document, opgemaakt met elektronische middelen.
Onderzoek van de deelnemer in het raam van de uitsluitings- en selectiecriteria.	Dit onderzoek verloopt zoals bij een open procedure. Het evaluatieverslag wordt met elektronische middelen opgesteld.
Onderzoek van de formele en materiële regelmatigheid van de indicatieve offertes.	Dit onderzoek geschiedt op een identieke manier als bij een open procedure. Het evaluatieverslag wordt met elektronische middelen opgesteld.

Stap van de procedure	Commentaar
Motivering van de opname van de regelmatige indicatieve offertes in het dynamisch aankoopstelsel.	In deze motivering wordt duidelijk uiteengezet waarom de indicatieve offerte in het dynamisch aankoopstelsel kan worden opgenomen. De motivering wordt ondertekend door de Ordonnateur met behulp van zijn elektronische handtekening.
De kennisgeving van de opname van de indicatieve offerte in het dynamisch aankoopstelsel.	In deze kennisgeving wordt medegedeeld dat de indicatieve offerte aan alle vereisten voldoet om te worden opgenomen in het dynamisch aankoopstelsel. De deelnemer wordt eraan herinnerd dat hij op elk ogenblik de indicatieve offerte (de elektronische catalogus) op afstand kan aanpassen, zowel op het vlak van het aanbod van producten of diensten, als op het vlak van de prijzen. De kennisgevingen worden door de Ordonnateur ondertekend met behulp van zijn elektronische handtekening.
De kennisgeving van niet opname van de indicatieve offerte in het dynamisch aankoopstelsel.	In deze kennisgeving worden de beroepsmogelijkheden van de deelnemer opgesomd. De kennisgevingen worden door de Ordonnateur ondertekend met behulp van zijn elektronische handtekening.

Belangrijke opmerking : de indicatieve offertes kunnen worden ingediend :

- 1° vanaf de aankondiging van de opdracht waarbij het dynamisch aankoopstelsel werd opgestart (cfr. hiervoor);
- 2° tijdens de ganse duur van het stelsel (artikel 126 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011), heeft elke leverancier of dienstverlener heeft de mogelijkheid om een reeds ingediende indicatieve offerte te wijzigen;
- 3° bij het in concurrentie stellen van elke specifieke opdracht, ingevolge een vereenvoudigde aankondiging gepubliceerd door de aanbestedende overheid, voor de opdracht onderworpen aan de Europese bekendmaking.

Fase 2. Het sluiten van opdrachten op basis van het dynamisch aankoopstelsel

Stap van de procedure	Commentaar
De publicatie van een vereenvoudigde aankondiging is enkel vereist voor de opdrachten die onderworpen zijn aan de Europese publicatie (artikel 127, alinea 2, van het koninklijk besluit). Het opstellen van de oproep tot nieuwe gegadigden om een indicatieve offerte in te dienen.	Hiervoor moet een speciaal formulier worden gebruikt.
Het verzenden van het aankondigingsbericht waarbij een oproep tot nieuwe gegadigden wordt gedaan.	Dit aankondigingsbericht, dat bij elke gunningsprocedure op basis van het dynamisch aankoopstelsel moet worden opgesteld, wordt met behulp van e-Notification gezonden naar het Bulletin der Aanbestedingen en het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie. De termijn voor het indienen van indicatieve offertes bedraagt minimum 15 kalenderdagen.
Opening van de nieuwe indicatieve offertes.	Deze opening gebeurt volkomen elektronisch. Er wordt een elektronisch proces-verbaal opgesteld. De indicatieve offerte bestaat uit een offerteformulier en een catalogus met prijslijst. Het betreft een elektronische catalogus
Onderzoek van de nieuwe deelnemers in het raam van de uitsluitings- en selectiecriteria.	Dit onderzoek verloopt zoals bij een open procedure
Onderzoek van de formele en materiële regelmatigheid van de nieuwe indicatieve offertes.	Dit onderzoek geschiedt op een identieke manier als bij een open procedure
Motivering van opname van de regelmatige indicatieve offertes in het dynamisch aankoopstelsel.	In deze motivering wordt duidelijk uiteengezet waarom de indicatieve offerte in het dynamisch aankoopstelsel kan worden opgenomen.
De kennisgeving van de opname van de indicatieve offerte in het dynamisch aankoopstelsel.	In deze kennisgeving wordt medegedeeld dat de indicatieve offerte aan alle vereisten voldoet om te worden opgenomen in het dynamisch aankoopstelsel. De deelnemer wordt eraan herinnerd dat hij op elk ogenblik de indicatieve offerte (de elektronische catalogus) kan aanpassen, zowel op het vlak van het aanbod van producten of diensten, als op het vlak van de prijzen.
De kennisgeving van niet opname van de indicatieve offerte in het dynamisch aankoopstelsel.	In deze kennisgeving worden de beroepsmogelijkheden van de deelnemer opgesomd.

Stap van de procedure	Commentaar
Uitnodiging van alle deelnemers wiens indicatieve offerte opgenomen is in het dynamisch aankoopstelsel, om een offerte in te dienen.	Deze uitnodiging gebeurt elektronisch.
Opening van de offertes ingediend in het raam van de gunningsprocedure op basis van het dynamisch aankoopstelsel.	Deze opening gebeurt volkomen elektronisch. Er wordt een elektronisch proces-verbaal opgesteld. De offerte moet toelaten om elektronisch te worden geëvalueerd.
Onderzoek van de formele en materiële regelmatigheid van de offertes.	Dit onderzoek moet volledig elektronisch gebeuren. Op inhoudelijk vlak moet het onderzoek gebeuren zoals bij een open procedure.
Onderzoek van de offertes in het raam van het gunningscriterium 'prijs'.	Dit onderzoek moet volledig elektronisch gebeuren. In de praktijk zullen de totale prijzen, inclusief BTW, na verbetering van de eventuele rekenfouten, worden opgenomen in een lijst. Deze oplijsting zal in de praktijk slechts een fractie van een seconde in beslag nemen. Indien meerdere gunningscriteria worden gebruikt zullen zij onderzocht worden zoals bij een offerteaanvraag.
Gunningsbeslissing.	De motivering van de gunning van de opdracht zal volledig elektronisch worden opgesteld en voorzien worden van de elektronische handtekening van de ordonnateur.
Voorleggen van de gunningsbeslissing aan de Inspectie van Financiën	Het voorleggen van de gunningsbeslissing zal volledig elektronisch geschieden. Het advies van de Inspectie zal voorzien worden van de elektronische handtekening van de Inspecteur van Financiën.
Kennisgeving van het sluiten van de opdracht	Het bedrag van de borgtocht zal volautomatisch worden berekend. De kennisgeving wordt voorzien van de elektronische handtekening van de ordonnateur. Zij zal met elektronische middelen aan de leverancier worden gezonden.
Kennisgeving aan de niet voor de gunning van de opdracht gekozen deelnemers, dat de opdracht gegund is.	De kennisgeving wordt voorzien van de elektronische handtekening van de ordonnateur. Zij zal met elektronische middelen aan de leverancier worden gezonden.

Stap van de procedure	Commentaar
Publicatie van de gegunde opdracht in het Bulletin der Aanbestedingen en in het Publicatieblad van de Europese Unie.	Deze publicatie zal met behulp van e-Notification aan de twee publicatie-organen worden gezonden. In de praktijk zal er slechts één aankondigingsbericht van gegunde opdracht per kwartaal worden opgesteld met de opdrachten die tijdens het voorbije kwartaal werden gesloten. De publicatie moet geschieden binnen een termijn van 48 kalenderdagen te rekenen vanaf de eerste dag van de maand die volgt op het einde van elk kwartaal.

4.3. De elektronische veiling.

4.3.1. Wetgeving.

De Europese Richtlijn 2004/18/EG van 31 maart 2004

Artikel 1.

7. Een „elektronische veiling” is een zich herhalend proces langs elektronische weg voor de presentatie van nieuwe, verlaagde prijzen, en/of van nieuwe waarden voor bepaalde elementen van de inschrijvingen, dat plaatsvindt na de eerste volledige beoordeling van de inschrijvingen en dat hun klassering op basis van elektronische verwerking mogelijk maakt. Dit proces mag derhalve niet worden aangewend voor de aanbesteding van bepaalde werken of diensten voor intellectuele prestaties, zoals het ontwerpen van bouwwerken.

Artikel 54.

Gebruik van elektronische veilingen

1. De lidstaten kunnen voorzien in de mogelijkheid dat de aanbestedende diensten elektronische veilingen houden.

2. Bij openbare procedures, niet-openbare procedures en procedures van gunning door onderhandelingen en in het geval bedoeld in artikel 30, lid 1, onder a), kunnen de aanbestedende diensten beslissen dat de gunning van de overheidsopdracht zal worden voorafgegaan door een elektronische veiling, wanneer de nauwkeurige specificaties voor de opdracht kunnen worden opgesteld.

Onder dezelfde voorwaarden kan een elektronische veiling worden gebruikt bij het opnieuw tot mededinging oproepen van de partijen bij een raamovereenkomst, als bedoeld in artikel 32, lid 4, tweede alinea, tweede streepje, alsmede bij de oproep tot mededinging voor opdrachten die worden gegund in het kader van het dynamische aankoopstelsel als bedoeld in artikel 33.

De elektronische veiling heeft betrekking op:

- hetzij alleen de prijzen wanneer de opdracht wordt gegund op basis van de laagste prijs;
- hetzij de prijzen en/of de waarden van de elementen van de inschrijvingen zoals aangegeven in het bestek wanneer de opdracht wordt gegund op basis van de economisch voordeligste inschrijving.

3. De aanbestedende diensten die beslissen gebruik te maken van een elektronische veiling, maken daarvan melding in de aankondiging van de opdracht. Het bestek bevat onder andere de volgende informatie:

- a) de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten;
- b) de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de opdracht;
- c) de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de inschrijvers zal worden gesteld en het tijdstip waarop die informatie in voorkomend geval ter beschikking zal worden gesteld;
- d) relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling;
- e) de voorwaarden waaronder de inschrijvers een bod kunnen doen en met name de vereiste minimumverschillen die in voorkomend geval voor de biedingen vereist zijn;
- f) relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

4. Alvorens over te gaan tot de elektronische veiling, verlenen de aanbestedende diensten een eerste volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van het/de gunningscriterium/a en de weging daarvan zoals die zijn vastgesteld. Alle inschrijvers die een aan de eisen beantwoordende inschrijving hebben gedaan, worden tegelijkertijd langs elektronische weg uitgenodigd om nieuwe prijzen en/of nieuwe waarden in te dienen; het verzoek bevat alle relevante informatie voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en preciseert het tijdstip en het aanvangsuur van de elektronische veiling. De elektronische veiling kan in verschillende fasen verlopen. De elektronische veiling kan op zijn vroegst twee werkdagen na de datum van verzending van de uitnodigingen beginnen.

5. Wanneer voor de gunning het criterium van de economisch voordeligste inschrijving wordt gehanteerd, gaat de uitnodiging vergezeld van het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betrokken inschrijver, uitgevoerd overeenkomstig de in artikel 53, lid 2, eerste alinea, bepaalde wegingscriteria.

De uitnodiging vermeldt tevens de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen en/of nieuwe waarden zal bepalen. In deze formule is het relatieve gewicht verwerkt dat aan alle vastgestelde criteria is toegekend om de economisch voordeligste inschrijving te bepalen, zoals dat in de aankondiging van de opdracht of het bestek is aangegeven;

daartoe moeten eventuele marges evenwel vooraf in een bepaalde waarde worden uitgedrukt.

Wanneer variaties zijn toegestaan, moeten voor elke variatie afzonderlijke formules worden verstrekt.

6. Tijdens elke fase van de elektronische veiling delen de aanbestedende diensten ogenblikkelijk aan alle inschrijvers ten minste de informatie mee die de inschrijvers de mogelijkheid biedt op elk moment hun respectieve klassering te kennen. De aanbestedende diensten kunnen ook andere informatie betreffende andere ingediende prijzen of waarden meedelen indien dat in het bestek is vermeld. Zij kunnen tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel inschrijvers aan de fase van de veiling deelnemen. Zij mogen tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling evenwel in geen geval de identiteit van de inschrijvers bekendmaken.

7. De aanbestedende diensten kunnen de elektronische veiling op een of meer van de onderstaande wijzen afsluiten:

a) zij kunnen in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling een vooraf vastgestelde datum en een vooraf vastgesteld tijdstip voor de sluiting aangeven;

b) zij kunnen de veiling afsluiten wanneer zij geen nieuwe prijzen meer ontvangen die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen. In dit geval preciseren de aanbestedende diensten in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling de termijn die zij na ontvangst van de laatste aanbieding in acht zullen nemen alvorens de veiling te sluiten;

c) zij kunnen de veiling afsluiten wanneer alle fasen van de veiling die in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling zijn vermeld, afgehandeld zijn. Wanneer de aanbestedende diensten besloten hebben om de elektronische veiling overeenkomstig punt c) af te sluiten, in voorkomend geval in combinatie met de in punt b) bepaalde regelingen, vermeldt de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

8. Na de sluiting van de elektronische veiling gunnen de aanbestedende diensten de opdracht overeenkomstig artikel 53, op basis van de resultaten van de elektronische veiling.

De aanbestedende diensten mogen geen misbruik maken van de methode van de elektronische veiling, noch mogen zij de methode gebruiken om concurrentie te beletten, te beperken of te vervalsen of om wijzigingen aan te brengen in het voorwerp van de opdracht zoals omschreven in de aankondiging van de opdracht en vastgelegd in het bestek.

De Wet van 15 juni 2006.

Artikel 3.

14° elektronische veiling : het zich herhalend proces langs elektronische weg, toepasselijk voor leveringen en diensten voor courant gebruik, voor de voorstelling van nieuwe, verlaagde prijzen of van nieuwe waarden voor bepaalde elementen van de offertes,

dat plaatsvindt na de eerste volledige beoordeling van de offertes en hun klassering op basis van elektronische verwerking mogelijk maakt;

Artikel 30.

In de open, de beperkte of de onderhandelingsprocedure in de gevallen bedoeld in artikel 26, § 1, 1°, e), en § 2, 1°, a), kan een aanbestedende overheid de gunning van de opdracht laten voorafgaan door een elektronische veiling, voor zover de specificaties van de opdracht nauwkeurig kunnen worden bepaald en het gaat om opdrachten voor leveringen en diensten voor courant gebruik.

De elektronische veiling kan onder dezelfde voorwaarden worden aangewend bij het opnieuw tot mededinging oproepen van de partijen bij een raamovereenkomst, alsook voor opdrachten die in het kader van een dynamisch aankoopstelsel worden gegund.

De aanbestedende overheid mag geen misbruik maken van de elektronische veiling, noch er gebruik van maken op een wijze die de mededinging zou verhinderen, beperken of vervalsen of die het voorwerp van de opdracht zou wijzigen.

De Koning bepaalt de voorwaarden waarin de elektronische veiling kan worden gebruikt.

Het koninklijk besluit van 15 juli 2011.

Artikel 130.

De elektronische veiling kan worden aangewend in de gevallen bedoeld in artikel 30 van de wet, op voorwaarde dat de prijs het enige gunningscriterium is.

Artikel 131.

Om gebruik te kunnen maken van een elektronische veiling, vermeldt de aanbestedende overheid deze mogelijkheid in de initiële aankondiging van opdracht.

De opdrachtdocumenten bevatten onder andere de volgende informatie:

1° de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de inschrijvers zal worden gesteld en het tijdstip waarop;

2° relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling;

3° de voorwaarden waaronder de inschrijvers een bod kunnen doen en met name de vereiste minimumverschillen die in voorkomend geval voor de biedingen vereist zijn;

4° relevante informatie betreffende het gebruikte elektronisch stelsel en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

Artikel 132.

Alvorens over te gaan tot de elektronische veiling doet de aanbestedende overheid een eerste volledige beoordeling van de ingediende offertes.

Alle inschrijvers die voldoen aan de door de aanbestedende overheid bepaalde eisen inzake selectie overeenkomstig artikel 58, § 1, en die een regelmatige offerte hebben ingediend, worden tegelijkertijd via elektronische middelen uitgenodigd om nieuwe prijzen in te dienen.

De uitnodiging bevat eventueel aangepaste informatie voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronisch systeem. Ze preciseert de datum en het aanvangsuur van de elektronische veiling evenals, in voorkomend geval, de opeenvolgende fases en hun tijdschema en afsluitingswijze.

De elektronische veiling kan pas beginnen na het verstrijken van een termijn van minstens vijf dagen vanaf de datum van verzending van de uitnodiging.

Artikel 133.

§ 1. In afwijking van artikel 52, § 1, worden de biedingen niet elektronisch ondertekend, maar is de inschrijver erdoor gebonden indien ze worden ingediend op de wijze bepaald in de opdrachtdocumenten en eventueel de uitnodiging.

§ 2. Tijdens de duur van de veiling en elke fase ervan deelt de aanbestedende overheid ogenblikkelijk aan alle inschrijvers ten minste de informatie mee die hen de mogelijkheid biedt op elk moment hun rangschikking te kennen. De aanbestedende overheid kan ook informatie betreffende de prijzen van de andere inschrijvers meedelen indien dat in de opdrachtdocumenten is vermeld.

Ze kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel inschrijvers aan de fase van de veiling deelnemen, maar in geen geval hun identiteit bekendmaken.

Noch gedurende de veiling, noch na afloop ervan, kan de inschrijver zijn laatste bod intrekken.

Artikel 134.

De aanbestedende overheid kiest één of meer van de onderstaande wijzen om de elektronische veiling af te sluiten:

1° op de datum en het uur vermeld in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling;

2° wanneer er geen nieuwe prijzen meer worden ontvangen die beantwoorden aan de vereiste minimumverschillen.

In dit geval preciseert de aanbestedende overheid in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling de termijn die ze na ontvangst van de laatste bieding in acht zal nemen alvorens de veiling af te sluiten;

3° wanneer alle fases van de veiling die in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling zijn vermeld, afgehandeld zijn.

Artikel 135.

Na de sluiting van de elektronische veiling gunt de aanbestedende overheid de opdracht op basis van het resultaat van de veiling.

Wanneer meerdere inschrijvers dezelfde laagste prijs hebben geboden, gaat de aanbestedende overheid bij aanbesteding over tot een elektronische loting. Bij onderhandelingsprocedure kiest zij in dat geval tussen een elektronische loting of een laatste onderhandeling over de prijs.

4.3.2. Situering van de elektronische veiling in het verloop van de procedure.

Hoe werkt de elektronische veiling?

De elektronische veiling enkel worden gebruikt indien in het bestek slechts één gunningscriterium, met name de prijs, is voorzien.

In welk stadium van de procedure moet de elektronische veiling worden gesitueerd?

De elektronische veiling grijpt plaats in de offertefase nadat de voorlopige eindrangschikking van de regelmatige offertes werd vastgesteld.

De open aanbesteding

- Opening van de offertes.
- Onderzoek van de inschrijvers in het raam van de selectiecriteria.
- Onderzoek van de offertes van de geselecteerde inschrijvers in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
- Onderzoek van de regelmatige offertes in het raam van het gunningscriterium 'prijs'.
- Vaststellen van de plaats van elke inschrijver in het voorlopig eindklassement van inschrijvers.
- ***Uitnodiging van de inschrijvers die betrokken waren bij het onderzoek van de offertes op basis van het gunningscriterium 'prijs', met vermelding van hun plaats in de rangschikking in het voorlopig eindklassement.***
- ***Openen van de elektronische veiling.***
- ***Elektronische veiling (met na elk bod een nieuw herwerkt eindklassement).***
- ***Sluiten van de elektronische veiling.***
- Controle van de impliciete verklaring op erewoord.
- Gunningsbeslissing.
- Advies van de inspectie van Financiën inzake de gunningsbeslissing.
- Kennisgeving aan de niet voor de gunning van de opdracht gekozen inschrijvers en toepassing van de wachttermijn.
- Sluiting van de opdracht.
- Kennisgeving aan de niet voor de gunning van de opdracht gekozen inschrijvers dat de opdracht gegund is (enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast).
- Publicatie van de gegunde opdracht in het BDA en in het PBEU.

Bij de gunning van een opdracht op basis van het dynamisch aankoopstelsel kan tevens een elektronische veiling plaatsgrijpen op voorwaarde dat de prijs het enig gunningscriterium is.

Ziehier een overzicht van de gunningsfase op basis van een geïnstalleerd dynamisch aankoopstelsel:

- Opening van de eindoffertes.
- Onderzoek van de ontvankelijke eindoffertes in het raam van de formele en materiële regelmatigheid.
- Onderzoek van de regelmatige eindoffertes in het raam van het gunningscriterium 'prijs'.
- Vaststellen van de plaats van elke deelnemer in het voorlopig eindklassement van deelnemers.
- ***Uitnodiging van de deelnemers die betrokken waren bij het onderzoek van de offertes op basis van het gunningscriterium 'prijs', met vermelding van hun plaats in de rangschikking in het voorlopig eindklassement.***
- ***Openen van de elektronische veiling.***
- ***Elektronische veiling (met na elk bod een nieuw herwerkt eindklassement).***
- ***Sluiten van de elektronische veiling.***
- Controle van de impliciete verklaring op erewoord.
- Gunningbeslissing
- Advies van de inspectie van Financiën inzake de gunningsbeslissing
- Kennisgeving aan de niet voor de gunning van de opdracht gekozen deelnemers en toepassing van de wachttermijn (indien de vereenvoudigde aankondiging verschenen is in het PBEU).
- sluiting van de opdracht.
- Kennisgeving aan de niet voor de gunning van de opdracht gekozen deelnemers dat de opdracht gegund is (enkel indien er geen wachttermijn werd toegepast).
- Trimestriële publicatie van de gegunde opdracht in het BDA en in het PBEU.

5. Het verschil tussen selectiecriteria en gunningscriteria.

Uit de praktijk is gebleken dat vele verantwoordelijken overheidsopdrachten niet of niet voldoende het verschil kennen tussen selectiecriteria en gunningscriteria. Het is dan ook noodzakelijk om aan deze problematiek voldoende aandacht te besteden in deze handleiding.

Selectiecriteria hebben betrekking op de financiële en economische draagkracht en de technische bekwaamheid van de natuurlijke of rechtspersoon die een gooi doet naar een overheidsopdracht. De vraag die de aanbestedende overheid zich moet stellen is 'Beschikt deze persoon wel over een voldoende bekwaamheid om de overheidsopdracht naar behoren uit te voeren?'. Deze vraag moet worden beantwoord vooraleer te beslissen om een bedrijf de kans te geven om een offerte in te dienen voor een overheidsopdracht of, bij een open procedure, over te gaan tot het onderzoek van de offerte in het raam van de regelmatigheid.

Selectiecriteria hebben dus betrekking op de persoon en niet op het voorwerp van de overheidsopdracht. Het onderzoek van de financiële en economische draagkracht en de technische bekwaamheid van de natuurlijke of rechtspersoon die een gooi doet naar de overheidsopdracht komt vóór het onderzoek van het voorstel van de inschrijver. Dit is normaal. Het heeft geen zin om een persoon een offerte te laten indienen of zijn offerte inhoudelijk te onderzoeken als hij niet over de vereiste draagkracht en bekwaamheid beschikt. Als de persoon over de vereiste draagkracht en bekwaamheid beschikt wordt hij geselecteerde kandidaat/inschrijver genoemd.

Bij een open procedure en bij een vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking worden de inschrijvers, na de opening van de offertes, in een eerste fase onderzocht in het raam van de selectiecriteria vermeld in het bestek.

Enkel de offertes van de geselecteerde inschrijvers worden nadien onderzocht in het raam van de formele en materiële regelmatigheid. Bij een open procedure kan niet worden vermeden dat een inschrijver een offerte indient niettegenstaande hij niet over een voldoende financiële en economische draagkracht en over een voldoende technische bekwaamheid beschikt. Enkel door het duidelijk beschrijven de selectiecriteria in het bestek (wat trouwens altijd moet gebeuren) kan de inschrijver zelf ontdekken of het al of niet zin heeft om een offerte in te dienen voor de overheidsopdracht.

Bij beperkte procedures, bij een onderhandelingsprocedure met bekendmaking en bij een vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking is de toestand logischer. In een eerste fase worden de kandidaten getoetst aan de selectiecriteria (minimumvereisten genoemd) vermeld in de aankondiging van de opdracht. Slechts de geselecteerde kandidaten worden in een tweede fase in de gelegenheid gesteld om een offerte in te dienen.

Bij een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking gebeurt de selectie vooraleer de procedure wordt opgestart. Bij de keuze van de bedrijven die in de

gelegenheid zullen worden gesteld om een offerte in te dienen, moet de aanbestedende overheid steeds onderzoeken of het bedrijf over een voldoende financiële en economische draagkracht en over een voldoende technische bekwaamheid beschikt om de opdracht naar behoren te kunnen uitvoeren.

Bedrijven die niet aan de vereisten inzake selectie voldoen mogen niet tot de procedure worden toegelaten. Zodoende wordt vermeden dat onbekwame bedrijven een kans krijgen om een offerte in te dienen. Er dient opgemerkt dat de reglementering overheidsopdrachten het toepassen van selectiecriteria tijdens de procedure toelaat, maar deze methodiek wordt slechts zelden toegepast.

Inderdaad, door in een eerste instantie de inschrijvers te toetsen aan de selectiecriteria vermeld in het bestek, wordt de procedure meestal onnodig zwaar gemaakt.

Gunningscriteria hebben betrekking op het product of de dienst die de geselecteerde kandidaat/inschrijver heeft voorgesteld. Gunningscriteria moeten dus een rechtstreekse link hebben met het voorwerp van de opdracht.

Enkele voorbeelden van gunningscriteria ter illustratie:

- Voor overheidsopdrachten van leveringen:
 - ❖ De totale prijs, inclusief BTW, vermeld in de offerte;
 - ❖ De kwaliteit van het aangeboden product;
 - ❖ De leveringstermijn vermeld in de offerte;
 - ❖ De ecologische eigenschappen van het aangeboden product.
- Voor overheidsopdrachten van diensten:
 - ❖ De totale prijs, inclusief BTW, vermeld in de offerte;
 - ❖ Het plan van aanpak van de diensten (projectstructuur, changemanagement, timing, communicatie);
 - ❖ De uitvoeringstermijn.

Niettegenstaande praktische alle verantwoordelijken overheidsopdrachten het verschil kennen tussen de selectiecriteria en de gunningscriteria, blijven een aantal onder hen het in bepaalde gevallen toch moeilijk hebben. Ze menen dat de bekwaamheid van de kandidaat/inschrijver een link heeft met het voorwerp van de opdracht en gebruiken bepaalde selectiecriteria toch als gunningscriteria.

Om deze valkuil te vermijden moet een eenvoudige regel worden toegepast: bepaal in eerste instantie de selectiecriteria waaraan de kandidaat/inschrijver moet beantwoorden en gebruik deze criteria niet als gunningscriteria (ondanks de grote verleiding die er bestaat om dit toch te doen).

6. De termijnen die bij de verschillende procedures en modaliteiten moeten worden gerespecteerd.

6.1. De open offerteaanvraag.

Voor de overheidsopdrachten die niet onderworpen zijn aan een publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie, bedraagt de termijn tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht naar het Bulletin der Aanbestedingen en de dag van de opening van de offertes minimum 36 kalenderdagen. Deze termijn mag evenwel worden ingekort tot 10 kalenderdagen. Noteer dat bij het verzenden van de aankondiging van de opdracht via e-Notification, het bericht onmiddellijk gepubliceerd wordt in het Bulletin der Aanbestedingen.

Voor de overheidsopdrachten die onderworpen zijn aan een publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie, bedraagt de termijn tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie (voor publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie) en de dag van de opening van de offertes minimum 52 kalenderdagen. Indien een vooraankondiging gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie (en in het Bulletin der Aanbestedingen) die een inkorting van de publicatietermijn toelaat, kan de termijn van 52 kalenderdagen evenwel worden teruggebracht tot 36 kalenderdagen (algemeen principe) en zelfs tot 22 kalenderdagen op voorwaarde dat de inschrijver nog over voldoende tijd beschikt om een behoorlijke offerte op te maken en in te dienen. Noteer dat wanneer voor het verzenden van de aankondiging van de opdracht e-Notification wordt gebruikt, de aankondiging binnen de 5 kalenderdagen na de dag van het verzenden van het bericht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Gemeenschappen, wordt gepubliceerd.

De voormelde termijnen van 52, 36 en 22 kalenderdagen kunnen met 7 kalenderdagen worden ingekort indien het aankondigingsbericht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie werd gezonden via e-Notification. Indien op het ogenblik van de publicatie van de aankondiging van de opdracht, het bestek onmiddellijk beschikbaar is op een URL (en indien er in de aankondiging van de opdracht naar die URL wordt verwezen), mogen de voormelde termijnen nog eens worden ingekort met 5 kalenderdagen.

e-Notification biedt de mogelijkheid om het bestek en zijn bijlagen op te laden vooraleer de aankondiging van de opdracht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Gemeenschappen wordt gezonden. Kortweg, indien de aanbestedende overheid e-Notification gebruikt voor het opstellen en het verzenden van de aankondiging van de opdracht en indien zij het bestek in de applicatie e-Notification oplaadt vóór het verzenden van de aankondiging van de opdracht, mogen de termijnen dus worden teruggebracht tot 40, 24 en 10 kalenderdagen.

Noteer dat de omzendbrief inzake e-procurement van 30 november 2012, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 7 december 2012, het merendeel van de federale besturen verplicht om het bestek en de andere opdrachtdocumenten op te laden in e-Notification.

De gegunde opdrachten waarvan de aankondiging van de opdracht gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie, moeten het voorwerp uitmaken van een aankondiging gegunde opdracht. Deze aankondiging moet worden opgezonden binnen een termijn van 48 kalenderdagen na de sluiting van de opdracht.

6.2. De open aanbesteding.

Voor de overheidsopdrachten die niet onderworpen zijn aan een publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie, bedraagt de termijn tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht naar het Bulletin der Aanbestedingen en de dag van de opening van de offertes minimum 36 kalenderdagen. Deze termijn mag evenwel worden ingekort tot 10 kalenderdagen. Noteer dat bij het verzenden van de aankondiging van de opdracht via e-Notification, het bericht onmiddellijk gepubliceerd wordt in het Bulletin der Aanbestedingen.

Voor de overheidsopdrachten die onderworpen zijn aan een publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie, bedraagt de termijn tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie (voor publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie) en de dag van de opening van de offertes minimum 52 kalenderdagen. Indien een vooraankondiging gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie (en in het Bulletin der Aanbestedingen) die een inkorting van de publicatietermijn toelaat, kan de termijn van 52 kalenderdagen evenwel worden teruggebracht tot 36 kalenderdagen (algemeen principe) en zelfs tot 22 kalenderdagen op voorwaarde dat de inschrijver nog over voldoende tijd beschikt om een behoorlijke offerte op te maken en in te dienen. Noteer dat wanneer voor het verzenden van de aankondiging van de opdracht e-Notification wordt gebruikt, de aankondiging binnen de 5 kalenderdagen na de dag van het verzenden van het bericht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Gemeenschappen, wordt gepubliceerd.

De voormelde termijnen van 52, 36 en 22 kalenderdagen kunnen met 7 kalenderdagen worden ingekort indien het aankondigingsbericht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie werd gezonden via e-Notification. Indien op het ogenblik van de publicatie van de aankondiging van de opdracht, het bestek onmiddellijk beschikbaar is op een URL (en indien er in de aankondiging van de opdracht naar die URL wordt verwezen), mogen de voormelde termijnen nog eens worden ingekort met 5 kalenderdagen.

e-Notification biedt de mogelijkheid om het bestek en zijn bijlagen op te laden vooraleer de aankondiging van de opdracht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Gemeenschappen wordt gezonden. Kortweg, indien de

aanbestedende overheid e-Notification gebruikt voor het opstellen en het verzenden van de aankondiging van de opdracht en indien zij het bestek in de applicatie e-Notification oplaadt vóór het verzenden van de aankondiging van de opdracht, mogen de termijnen dus worden teruggebracht tot 40, 24 en 10 kalenderdagen.

Noteer dat de omzendbrief inzake e-procurement van 30 november 2012, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 7 december 2012, het merendeel van de federale besturen verplicht om het bestek en de andere opdrachtdocumenten op te laden in e-Notification.

De gegunde opdrachten waarvan de aankondiging van de opdracht gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie, moeten het voorwerp uitmaken van een aankondiging gegunde opdracht. Deze aankondiging moet worden opgezonden binnen een termijn van 48 kalenderdagen na de sluiting van de opdracht.

6.3. De beperkte offerteaanvraag.

Voor de overheidsopdrachten die niet onderworpen zijn aan een publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie, bedraagt de termijn tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht naar het Bulletin der Aanbestedingen en de uiterste dag voor het indienen van de kandidaturen minimum 15 kalenderdagen. Deze termijn mag evenwel worden ingekort tot 10 kalenderdagen. Noteer dat bij het verzenden van de aankondiging van de opdracht met behulp van e-Notification, het bericht onmiddellijk gepubliceerd wordt in het Bulletin der Aanbestedingen. De termijn tussen het opzenden van het bestek en de datum van de opening van de offertes bedraagt minimum 15 kalenderdagen en kan worden ingekort tot 10 kalenderdagen.

Voor de overheidsopdrachten die onderworpen zijn aan een publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie, bedraagt de termijn tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie (voor publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie) en de uiterste dag voor het indienen van de kandidaturen minimum 37 kalenderdagen. Indien gebruikt wordt gemaakt van de versnelde procedure, kan deze termijn tot 15 kalenderdagen worden ingekort. De termijn tussen het verzenden van het bestek en de opening van de offertes bedraagt minimum 40 kalenderdagen. Indien een vooraankondiging gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie (en in het Bulletin der Aanbestedingen) die een inkorting van de publicatietermijn toelaat, kan de termijn van 40 kalenderdagen evenwel worden teruggebracht tot 26 kalenderdagen.

Indien gebruik gemaakt wordt van de versnelde procedure kan de termijn van 40 kalenderdagen worden ingekort tot 10 kalenderdagen. Noteer dat wanneer voor het verzenden van de aankondiging van de opdracht e-Notification wordt gebruikt, de aankondiging binnen de 5 kalenderdagen na de dag van het verzenden van het bericht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie, wordt gepubliceerd.

De voormelde termijnen tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht en de uiterste datum voor het indienen van de kandidaturen kunnen met 7 kalenderdagen worden ingekort indien het aankondigingsbericht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie werd gezonden met behulp van e-Notification. Noteer dat de minimumtermijn voor het indienen van de kandidaturen nooit minder mag bedragen dan 10 kalenderdagen.

Indien het verzenden van de kennisgeving van de selectie en van het bestek aan de geselecteerde kandidaten geschiedt met behulp van e-Notification, mag de termijn tussen het opzenden van het bestek en de opening van de offertes met 5 kalenderdagen worden ingekort. Noteer dat de minimumtermijn voor het indienen van de offertes nooit minder mag bedragen dan 10 kalenderdagen.

Tenslotte wordt de aandacht van de aanbestedende overheden gevestigd op het feit dat bij toepassing van zeer korte termijnen, ze steeds moet nagaan of de kandidaat of inschrijver, naargelang het geval, wel beschikt over voldoende tijd om een behoorlijke kandidatuur of offerte in te dienen. Indien dit niet het geval is moet de termijn worden verlengd.

De gegunde opdrachten waarvan de aankondiging van de opdracht gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie, moeten het voorwerp uitmaken van een aankondiging gegunde opdracht. Deze aankondiging moet worden opgezonden binnen een termijn van 48 kalenderdagen na de sluiting van de opdracht.

6.4. De beperkte aanbesteding.

Voor de overheidsopdrachten die niet onderworpen zijn aan een publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie, bedraagt de termijn tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht naar het Bulletin der Aanbestedingen en de uiterste dag voor het indienen van de kandidaturen minimum 15 kalenderdagen. Deze termijn mag evenwel worden ingekort tot 10 kalenderdagen. Noteer dat bij het verzenden van de aankondiging van de opdracht met behulp van e-Notification, het bericht onmiddellijk gepubliceerd wordt in het Bulletin der Aanbestedingen. De termijn tussen het opzenden van het bestek en de datum van de opening van de offertes bedraagt minimum 15 kalenderdagen en kan worden ingekort tot 10 kalenderdagen.

Voor de overheidsopdrachten die onderworpen zijn aan een publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie, bedraagt de termijn tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie (voor publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie) en de uiterste dag voor het indienen van de kandidaturen minimum 37 kalenderdagen. Indien gebruikt wordt gemaakt van de versnelde procedure, kan deze termijn tot 15 kalenderdagen worden ingekort. De termijn tussen het verzenden van het bestek en de opening van de offertes bedraagt minimum 40 kalenderdagen. Indien een vooraankondiging gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie (en in het Bulletin der

Aanbestedingen) die een inkorting van de publicatietermijn toelaat, kan de termijn van 40 kalenderdagen evenwel worden teruggebracht tot 26 kalenderdagen.

Indien gebruik gemaakt wordt van de versnelde procedure kan de termijn van 40 kalenderdagen worden ingekort tot 10 kalenderdagen. Noteer dat wanneer voor het verzenden van de aankondiging van de opdracht e-Notification wordt gebruikt, de aankondiging binnen de 5 kalenderdagen na de dag van het verzenden van het bericht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie, wordt gepubliceerd.

De voormelde termijnen tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht en de uiterste datum voor het indienen van de kandidaturen kunnen met 7 kalenderdagen worden ingekort indien het aankondigingsbericht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie werd gezonden met behulp van e-Notification. Noteer dat de minimumtermijn voor het indienen van de kandidaturen nooit minder mag bedragen dan 10 kalenderdagen.

Indien het verzenden van de kennisgeving van de selectie en van het bestek aan de geselecteerde kandidaten geschiedt met behulp van e-Notification, mag de termijn tussen het opzenden van het bestek en de opening van de offertes met 5 kalenderdagen worden ingekort. Noteer dat de minimumtermijn voor het indienen van de offertes nooit minder mag bedragen dan 10 kalenderdagen.

Tenslotte wordt de aandacht van de aanbestedende overheden gevestigd op het feit dat bij toepassing van zeer korte termijnen, ze steeds moet nagaan of de kandidaat of inschrijver, naargelang het geval, wel beschikt over voldoende tijd om een behoorlijke kandidatuur of offerte in te dienen. Indien dit niet het geval is moet de termijn worden verlengd.

De gegunde opdrachten waarvan de aankondiging van de opdracht gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie, moeten het voorwerp uitmaken van een aankondiging gegunde opdracht. Deze aankondiging moet worden opgezonden binnen een termijn van 48 kalenderdagen na de sluiting van de opdracht.

6.5. De onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

Voor de overheidsopdrachten die niet onderworpen zijn aan een publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie, bedraagt de termijn tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht naar het Bulletin der Aanbestedingen en de uiterste dag voor het indienen van de kandidaturen minimum 15 kalenderdagen. Deze termijn mag evenwel worden ingekort tot 10 kalenderdagen. Noteer dat bij het verzenden van de aankondiging van de opdracht met behulp van e-Notification, het bericht onmiddellijk gepubliceerd wordt in het Bulletin der Aanbestedingen. De termijn tussen het opzenden van het bestek en de datum van de opening van de offertes bedraagt minimum 15 kalenderdagen en kan worden ingekort tot 10 kalenderdagen.

Voor de overheidsopdrachten die onderworpen zijn aan een publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie, bedraagt de termijn tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie (voor publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie) en de uiterste dag voor het indienen van de kandidaturen minimum 37 kalenderdagen. Indien gebruikt wordt gemaakt van de versnelde procedure, kan deze termijn tot 15 kalenderdagen worden ingekort. De termijn tussen het verzenden van het bestek en de opening van de offertes bedraagt werd in de reglementering overheidsopdrachten niet bepaald. Blijf in elk geval billijk bij het bepalen van deze termijn.

De voormelde termijnen tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht en de uiterste datum voor het indienen van de kandidaturen kunnen met 7 kalenderdagen worden ingekort indien het aankondigingsbericht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie werd gezonden met behulp van e-Notification. Noteer dat de minimumtermijn voor het indienen van de kandidaturen nooit minder mag bedragen dan 10 kalenderdagen.

Tenslotte wordt de aandacht van de aanbestedende overheden gevestigd op het feit dat bij toepassing van zeer korte termijnen, ze steeds moet nagaan of de kandidaat of inschrijver, naargelang het geval, wel beschikt over voldoende tijd om een behoorlijke kandidatuur of offerte in te dienen. Indien dit niet het geval is moet de termijn worden verlengd.

De gesloten opdrachten waarvan de aankondiging van de opdracht gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie, moeten het voorwerp uitmaken van een aankondiging van gegunde opdracht. Deze aankondiging moet worden opgezonden binnen een termijn van 48 kalenderdagen na de sluiting van de opdracht.

6.6. De vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

De termijn tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht naar het Bulletin der Aanbestedingen en de uiterste dag voorzien voor het indienen van de offertes bedraagt minimum 22 kalenderdagen. Deze termijn mag evenwel worden ingekort tot 10 kalenderdagen. Noteer dat bij het verzenden van de aankondiging van de opdracht met behulp van e-Notification, het bericht onmiddellijk gepubliceerd in het Bulletin der Aanbestedingen.

6.7. De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.

In de reglementering overheidsopdrachten werd er geen minimum termijn vastgesteld waarover de inschrijvers moeten kunnen beschikken voor het indienen van een offerte.

De aandacht van de aanbestedende overheden wordt evenwel gevestigd op het feit dat bij toepassing van zeer korte termijnen, ze steeds moet nagaan of de inschrijver wel over voldoende tijd beschikt om een behoorlijke offerte in te dienen.

Indien dit niet het geval is moet de termijn worden verlengd.

De gegunde opdrachten waarvan het totaal bedrag, exclusief BTW, de Europese drempel bereikt of overschrijdt, moeten het voorwerp uitmaken van een aankondiging van gegunde opdracht. Deze aankondiging moet worden opgezonden binnen een termijn van 48 kalenderdagen na de sluiting van de opdracht.

6.8. De raamovereenkomst.

Wat betreft de eerste fase van de raamovereenkomst zijn de termijnen van toepassing die in de rubrieken 'open offerteaanvraag', 'open aanbesteding', 'beperkte offerteaanvraag', 'beperkte aanbesteding' en 'onderhandelingsprocedure met en zonder bekendmaking' uiteengezet werden.

Wat betreft de tweede fase van de raamovereenkomst (de gunningsfase) voorziet de reglementering geen minimumtermijn. Hier dient de aanbestedende overheid er voor te zorgen dat de deelnemer of de deelnemers, naargelang het geval, over voldoende tijd kunnen beschikken om een degelijke eindofferte in te dienen.

Het afsluiten van de raamovereenkomst waarvan het totaal bedrag, exclusief BTW, de Europese drempel bereikt of overschrijdt, moet het voorwerp uitmaken van een aankondiging. Deze aankondiging moet worden opgezonden binnen een termijn van 48 kalenderdagen na het afsluiten van de raamovereenkomst. De opdrachten gegund op basis van een raamovereenkomst maken niet het voorwerp uit van een a posteriori aankondiging.

6.9. Het dynamisch aankoopstelsel.

Het installeren van het dynamisch aankoopstelsel.

Voor de overheidsopdrachten die niet onderworpen zijn aan een publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie, bedraagt de termijn tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht naar het Bulletin der Aanbestedingen en de dag van de opening van de indicatieve offertes minimum 36 kalenderdagen. Deze termijn mag evenwel worden ingekort tot 10 kalenderdagen op voorwaarde dat door de hoogdringendheid het onmogelijk maakt om de normale termijn te respecteren en dat de aankondiging opgesteld en verzonden wordt met behulp van elektronische middelen. Noteer dat bij het verzenden van de aankondiging van de opdracht met behulp van e-Notification, het bericht onmiddellijk gepubliceerd in het Bulletin der Aanbestedingen.

Voor de overheidsopdrachten die onderworpen zijn aan een publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie, bedraagt de termijn tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie (voor publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie) en de dag van de opening van de indicatieve offertes minimum 45 (52 – 7) kalenderdagen. Indien een vooraankondiging gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie (en in het Bulletin der Aanbestedingen) die een inkorting van de publicatietermijn toelaat, kan de termijn van 45 kalenderdagen evenwel worden teruggebracht tot 29 (36 – 7) kalenderdagen (algemeen principe) en zelfs tot 15 (22 – 7) kalenderdagen op voorwaarde dat de inschrijver nog over voldoende tijd beschikt om een behoorlijke offerte op te maken. Noteer dat wanneer voor het verzenden van de aankondiging van de opdracht e-Notification wordt gebruikt, de aankondiging binnen de 5 kalenderdagen na de dag van het verzenden van het bericht naar het Bureau voor Publicaties van de Europese Unie, wordt gepubliceerd.

Opmerking: het opstellen van de aankondiging van de opdracht en de enuntiatieve aankondiging gebeurt bij een dynamisch aankoopstelsel steeds met behulp van e-Notification.

De gunning van opdrachten op basis van het geïnstalleerd dynamisch aankoopstelsel

Voor elke gunningsprocedure op basis van het dynamisch aankoopstelsel waarvan de aankondiging van de opdracht in het Publicatieblad van de Europese Unie werd gepubliceerd, moet er een vereenvoudigde aankondiging van de opdracht worden opgesteld en gepubliceerd in het Bulletin der Aanbestedingen en in het Publicatieblad van de Europese Unie. Het doel van dit vereenvoudigd aankondigingsbericht is om vast te stellen of er ondertussen andere gegadigden kunnen worden gevoegd bij het dynamisch aankoopstelsel. De termijn tussen het verzenden van de vereenvoudigde aankondiging van de opdracht naar het Bulletin der Aanbestedingen en het Bureau voor Publicaties van de Europese Gemeenschappen (voor publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie) en de dag van de opening van de indicatieve offertes bedraagt minimum 15 kalenderdagen.

Nadat het onderzoek van de indicatieve offertes ingediend ingevolge de vereenvoudigde aankondiging van de opdracht, beëindigd is, worden de deelnemers opgenomen in het dynamisch aankoopstelsel uitgenodigd om een offerte in te dienen. Een termijn tussen het verzenden van de uitnodiging om een offerte in te dienen en de opening van de offertes werd in de reglementering overheidsopdrachten niet voorzien. Nochtans moet deze termijn voldoende lang zijn om de inschrijvers in de gelegenheid te stellen om een behoorlijke offerte in te dienen.

De opdrachten toegewezen op basis van het geïnstalleerd dynamisch aankoopstelsel moeten het voorwerp uitmaken van een a posteriori aankondiging die per trimester mogen worden gegroepeerd. Deze zal plaatsgrijpen binnen de 48

kalenderdagen te rekenen vanaf de eerste dag van het trimester dat volgt op deze tijdens dewelke de overheidsopdrachten werden toegewezen.

Opmerking: de duur van een dergelijk systeem mag niet meer bedragen dan vier jaar, te rekenen vanaf de eerste opdracht die in concurrentie werd gesteld (uitnodiging van alle deelnemers toegelaten tot het systeem om een sluitende offerte in te dienen).

6.10. De elektronische veiling.

De termijn tussen de verzending van de uitnodiging voor de elektronische veiling en het begin van de elektronische veiling bedraagt minimum 5 dagen.

7. De tussenkomst van de Ministerraad bij overheidsopdrachten van leveringen en diensten.

7.1. Het voorleggen van de keuze van de procedure en van het bestek aan de Ministerraad.

Artikel 3, § 1, van het koninklijk besluit van 3 april 2013 bepaalt: "Vóór het opstarten van de gunningsprocedure worden de voorstellen van de in artikel 74, eerste lid, van de wet van 15 juni 2006, van de federale aanbestedende overheden als bedoeld in artikel 1, 6°, a en b, van dit besluit in de volgende gevallen ter goedkeuring aan de Ministerraad voorgelegd:

1° de overheidsopdrachten die bij aanbesteding, offerteaanvraag, concurrentiedialoog of onderhandelingsprocedure met bekendmaking als bedoeld in de artikelen 26, § 2, van de wet van 15 juni 2006, worden geplaatst en waarvan het geraamde bedrag gelijk is aan of hoger dan:

- a) 10.000.000 euro voor overheidsopdrachten voor werken;
- b) 6.000.000 euro voor overheidsopdrachten voor leveringen;
- c) 4.000.000 euro voor overheidsopdrachten voor diensten;

2° de overheidsopdrachten die bij onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking in de gevallen van de artikelen 26, § 1 van de wet van 15 juni 2006 worden geplaatst, waarvan het geraamde bedrag gelijk is aan of hoger dan :

- a) 2.000.000 euro voor overheidsopdrachten voor werken;
- b) 1.250.000 euro voor overheidsopdrachten voor leveringen;
- c) 350.000 euro voor overheidsopdrachten voor diensten."

Als tabel:

Procedure	Leveringen	Diensten
OA/OOA	> € 6.000.000,00	> € 4.000.000,00
BA/BOA/OPMB	> € 6.000.000,00	> € 4.000.000,00
OPZB	> € 1.250.000,00	> € 350.000,00

De raming van de opdracht moet op een realistische wijze gebeuren zoals beschreven in het koninklijk besluit van 15 juli 2011. Zowel de inspectie van Financiën als de Minister van Begroting controleren of de raming realistisch is gebeurd.

Opmerking: een dossier inzake overheidsopdrachten wordt enkel geagendeerd op de Ministerraad indien het begrotingsakkoord door de Minister van Begroting werd afgeleverd.

7.2. Het voorleggen van het gunningsvoorstel aan de Ministerraad.

Normalerweise wird das Dossier an das vorabgegangene Abkommen der Ministerrate vorgelegt, damit für den Start der Prozedur (vgl. königliches Dekret vom 3. April 2013).

Es ist ebenfalls möglich, dass die Ministerrate auch ihr Abkommen will oder muss, über das Gunstangebot der ausschreibenden Behörde. In diesem Fall muss das Abkommen der Ministerrate zu werden, bevor die Aufgabe kann erteilt werden. Bei Maßnahmen, die ihren Ursprung in einer Haushaltsdisziplin finden, müssen Gunstdossiers in den meisten Fällen der Ministerrate vorgelegt werden.

Es ist ebenfalls möglich, dass bei dem Start der Prozedur, der geschätzte Betrag der Aufgabe unter der Schwelle, die in dem königlichen Dekret vom 3. April 2013, aber dass der Gesamtbetrag der Offerte, einschließlich BTW, die für die Gunst vorgeschlagen wird, gleich oder über dieser Schwelle liegt. Wenn der Gesamtbetrag der Offerte, einschließlich BTW, mehr als 115 % der erwähnten Schwelle beträgt, muss das Abkommen der Ministerrate zu werden, bevor die Aufgabe kann erteilt werden (Artikel 3, § 4). Das Überschreiten des geschätzten Betrags der Aufgabe darf keine Ausnahme und keinen Einfluss haben, sondern muss eine Ausnahme bleiben. In diesem Zusammenhang müssen Sie beachten, dass Sie bei der Festlegung des Gesamtbetrags der Aufgabe stets die Berechnung mit eventuellen unvorhergesehenen Umständen berücksichtigen müssen.

8. Omstandige bespreking van de verschillende stappen van een gunningsprocedure.

8.1. Voor de zeven klassieke gunningsprocedures.

Betekenis van de gebruikte afkortingen.

OOA = open offerteaanvraag

BOA = beperkte offerteaanvraag

OA = open aanbesteding

BA = beperkte aanbesteding

OPMB = onderhandelingsprocedure met bekendmaking

VOPMB = vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking

OPZB = onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking

BESCHRIJVING VAN DE STAP	OOA	BOA	OA	BA	OPMB	VOPMB	OPZB
1. Opmaak van het bestek	X	X	X	X	X	X	X
2. Opmaak van de minimumvereisten op te nemen in de aankondiging van de opdracht		X		X	X		
3. Voorafgaand advies van de inspectie van Financiën of van het orgaan binnen de administratie bevoegd voor de administratieve en begrotingscontrole	X	X	X	X	X	X	X
4. Impact van het gunstig advies voor het verder verloop van de procedure	X	X	X	X	X	X	X
5. Aanvragen van het begrotingsakkoord	X	X	X	X	X	X	X
6. Voorleggen van de keuze van de procedure, van het bestek en van de minimumvereisten aan de Ministerraad	X	X	X	X	X	X	X
7. Vooraankondiging van de opdracht	X	X	X	X			
8. Aankondiging van de opdracht	X	X	X	X	X	X	
9. Opening van de kandidaturen		X		X	X		
10. Onderzoek van de kandidaten in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht		X		X	X		
11. Opstellen van de gemotiveerde selectiebeslissing		X		X	X		
12. Opstellen van de kennisgeving van selectie en niet selectie		X		X	X		
13. Kennisgeving van selectie en niet selectie		X		X	X		
14. Informatiesessie en het online forum	X	X	X	X	X	X	X
15. Opening van de offertes	X	X	X	X	X	X	X
16. Onderzoek van de inschrijvers in het raam van de selectiecriteria vermeld in het bestek	X		X			X	
17. Onderzoek van de formele regelmatigheid van de offertes	X	X	X	X	X	X	X
18. Onderzoek van de materiële regelmatigheid van de offertes	X	X	X	X	X	X	X
19. Onderzoek van de regelmatige offertes in het raam van de shortlist					X	X	X
20. Opstellen en finaliseren van het verslag inzake de samenstelling van de shortlist					X	X	X
21. Opstellen van de gemotiveerde beslissing inzake de samenstelling van de shortlist					X	X	X
22. Opstellen en verzenden van de uitnodiging voor de onderhandelingen					X	X	X
23. Opstellen en verzenden van de kennisgevingen aan de niet in de shortlist opgenomen inschrijvers					X	X	X
24. Voeren van de onderhandelingen					X	X	X

BESCHRIJVING VAN DE STAP	OOA	BOA	OA	BA	OPMB	VOPMB	OPZB
25. Onderzoek van de offertes in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek	X	X					
26. Onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek					X	X	X
27. Onderzoek van de impliciete verklaring op eer voor de inschrijver die voor de gunning van de opdracht in aanmerking komt	X	X	X	X	X	X	X
28. Opstellen en finaliseren van de gemotiveerde gunningsbeslissing	X	X	X	X	X	X	X
29. Opstellen van de stukken van het gunningsdossier	X	X	X	X	X	X	X
30. Voorleggen van de gunningsbeslissing aan de inspectie van Financiën of aan het orgaan binnen de administratie bevoegd voor de administratieve en begrotingscontrole	X	X	X	X	X	X	X
31. Impact van het gunstig advies voor het verder verloop van de procedure	X	X	X	X	X	X	X
32. Aanvragen van het begrotingsakkoord	X	X	X	X	X	X	X
33. Voorleggen van de gemotiveerde gunningsbeslissing aan de Ministerraad	X	X	X	X	X	X	X
34. Voorleggen van de gemotiveerde gunningsbeslissing voor goedkeuring, en van de brieven inzake de wachttermijn, voor ondertekening, aan de ordonnateur	X	X	X	X	X	X	X
35. Verzenden van de brieven inzake de wachttermijn aan de niet geselecteerde kandidaten en inschrijvers	X	X	X	X	X		
36. Verzenden van de kennisgeving van het sluiten van de opdracht	X	X	X	X	X	X	X
37. Verzenden van de brieven aan de niet gekozen inschrijvers indien er geen wachttermijn werd toegepast	X	X	X	X	X	X	X
38. Aankondiging van de gegunde opdracht	X	X	X	X	X	X	X
39. Opvolging van de borgtocht	X	X	X	X	X	X	X

8.1.1. Opmaak van het bestek.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

Als u het bestek opstelt, is het zeer belangrijk dat u zo functioneel mogelijk de technische vereisten beschrijft, zonder dat de concurrentie onnodig wordt beperkt tot één of enkele leveranciers/dienstverleners. Technische specificaties die producten vermelden van een bepaalde makelij of herkomst of bijzondere werkwijzen vermelden waardoor bepaalde ondernemingen worden bevoordeeld of uitgeschakeld, mogen niet gebruikt worden tenzij deze technische specificaties onontbeerlijk zijn ten opzichte van het voorwerp van de opdracht. Het is met name verboden merken, octrooien of types, of een bepaalde oorsprong of productie aan te duiden. Bij wijze van uitzondering is een dergelijke aanduiding, vergezeld van de vermelding "of gelijkwaardig" evenwel toegestaan wanneer het niet mogelijk is door middel van voldoende nauwkeurige en voor alle betrokkenen volstrekt begrijpelijke specificaties een beschrijving van het voorwerp van de opdracht te geven.

Hiertoe is een grondig marktonderzoek vereist, zodat er kan worden gegarandeerd dat de technische en administratieve bepalingen van het bestek nauw aansluiten bij het potentieel aan inschrijvers die een conform product of een conforme dienst kunnen verwezenlijken/bieden.

In een offerteaanvraag of aanbesteding wordt het product of de dienst functioneel beschreven (de filosofie: wat is mijn probleem. Hoe kan je als leverancier of dienstverlener dit probleem oplossen?). Bij een aanbesteding is de aanbestedende overheid bij machte om het product of de dienst tot in de details te beschrijven.

Bij een onderhandelingsprocedure worden de specificaties van het product of van de dienst tijdens de onderhandelingen desgevallend nog bijgesteld. Bij een onderhandelingsprocedure met bekendmaking op Europees niveau, kan de aanbestedende overheid enkel over de ingediende offertes onderhandelen om die aan te passen aan de eisen die zij in de aankondiging van opdracht, het bestek en de eventuele aanvullende documenten heeft vermeld en om de beste offerte te kiezen.

Belangrijk! Behoudens bepalingen van het bestek die niet van substantiële aard zijn, kan het bestek tijdens de onderhandelingen niet worden aangepast!

Vermeld in elk geval de contactpersonen van de aanbestedende overheid.

Indien u een prijsherzieningsformule in het bestek opneemt, dient u voortaan rekening te houden met het feit dat het onveranderbaar gedeelte van 20 % afgeschaffd is. Indien de uitvoeringstermijn van de opdracht meer dan 6 maanden bedraagt, moet een prijsherziening in het bestek worden vermeld.

De attesten en bewijsstukken die in het raam van de selectiecriteria worden gevraagd moeten in verhouding staan met de omvang van de opdracht en de risico's die in de betrokken sector aanwezig zijn. Bij het opvragen van aanvullende documenten of info, dient de gelijkheid onder de inschrijvers gewaarborgd.

Voor de opdrachten die de Europese drempels bereiken of overschrijden, is de weging van de gunningscriteria de regel. De weging heeft tot doel de relatieve waarde van de criteria te bepalen via punten, percentages of andere waarden. De weging kan eventueel uitgedrukt worden binnen een vork met een passend verschil tussen minimum en maximum. Het 'passend' karakter van het verschil moet geval per geval beoordeeld worden.

Indien een dergelijke weging om aantoonbare redenen onmogelijk is, worden de criteria vermeld in dalende volgorde van belangrijkheid.

Artikel 107 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 vermeldt dat voor onderhandelingsprocedures waarvoor het geraamd bedrag van de opdracht de Europese drempel bereikt, de weging van de gunningscriteria in het bestek moet worden vermeld, tenzij dat de prijs het enige gunningscriterium zou zijn.

Voor de opdrachten die de Europese drempels niet bereiken blijft voor de open en beperkte offerteaanvraag de klassieke regeling van toepassing, namelijk de aanbestedende overheid vermeldt in het bestek en eventueel in de aankondiging van de opdracht al de gunningscriteria, zo mogelijk in volgorde van afnemend belang ; in dit geval wordt die volgorde in het bestek of in de aankondiging vermeld. Zo niet hebben de gunningscriteria dezelfde waarde. Het Kenniscentrum van de Cel Overheidsopdrachten pleit evenwel om in het bestek, voor zover dit mogelijk is, de

gunningscriteria met hun relatief gewicht te vermelden. Zodoende wordt een maximale transparantie naar de inschrijvers toe gerealiseerd.

De ethische, sociale en milieuvriendelijke aspecten worden in een afzonderlijke handleiding toegelicht.

TECHNISCHE VOORSCHRIFTEN

Hoe de technische specificaties moeten omschreven worden in het bestek is uitvoerig geregeld in de wetgeving overheidsopdrachten. We raden aan deze artikels grondig te lezen bij het opstellen van de technische specificaties van de opdracht.

Artikel 2, 12° b) van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 definieert het begrip 'technische specificaties' voor aannemingen van leveringen en diensten.

Artikel 2, 13° van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 definieert het begrip 'norm'. Punt 14° definieert de Europese technische goedkeuring. Punt 15° definieert het begrip "Gemeenschappelijke technische specificaties".

Afdeling 6 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 behandelt de 'technische specificaties en normen'. Deze problematiek wordt uitvoerig gecommuniceerd in artikelen 7 en 8.

Technische specificaties die producten vermelden van een bepaalde maker of herkomst of bijzondere werkwijzen vermelden waardoor bepaalde ondernemingen worden bevoordeeld of uitgeschakeld, mogen niet gebruikt worden tenzij deze technische specificaties onontbeerlijk zijn ten opzichte van het voorwerp van de opdracht. Het is met name verboden merken, octrooien of types, of een bepaalde oorsprong of productie aan te duiden. Bij wijze van uitzondering is een dergelijke aanduiding, vergezeld van de vermelding "of gelijkwaardig" evenwel toegestaan wanneer het niet mogelijk is door middel van voldoende nauwkeurige en voor alle betrokkenen volstrekt begrijpelijke specificaties een beschrijving van het voorwerp van de opdracht te geven.

SELECTIECRITERIA

Voor deze rubriek wordt verwezen naar punten 8.1.2, 8.1.11 en 8.1.17 van deze handleiding.

GUNNINGSCRITERIA

De richtlijn inzake de overheidsopdrachten van 2004 voorziet dat de gunningscriteria:

- een verband hebben met het voorwerp van de opdracht;
- expliciet worden vermeld;
- aan de aanbestedende overheid geen onbeperkte keuzevrijheid bieden;
- conform zijn met het Verdrag.

Anderzijds blijkt uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HJEU) dat deze criteria verifieerbaar en geverifieerd moeten zijn.

Voorbeeld : de technische voorschriften leggen een maximum verbruik op van xkw/u. het blijft mogelijk om op het niveau van de gunningscriteria, bijkomende punten toe te kennen voor een verbruik dat minder bedraagt dan het voorgeschreven maximum.

UITVOERINGSCLAUSULES

Het is mogelijk om op dit niveau milieuvriendelijke aspecten in aanmerking te nemen. Inderdaad, de Europese Richtlijn van 2004 met betrekking tot de overheidsopdrachten voorziet dat milieuvriendelijke beschouwingen mogen voorkomen in de uitvoeringsvoorwaarden van een overheidsopdracht «voor zover dat zij overeenstemmen met het communautair recht en dat zij worden vermeld in de aankondiging van de opdracht of in het bestek. ».

Voorbeeld : bij een opdracht voor het reinigen van gebouwen, mag men het gebruik van milieuvriendelijke producten opleggen, indien:

- Zij expliciet worden vermeld;
- Indien zijn niet strijdig zijn met het Verdrag.

Aandacht : uitvoeringsmaatregelen zijn selectiecriteria, noch gunningscriteria, noch technische voorschriften.

Hoe rekening houden met sociale aspecten bij een overheidsopdracht?

De sociale aspecten die in aanmerking kunnen worden genomen in een overheidsopdracht zijn deze die in verband staan met de bescherming van de rechten van de werknemers in het nationaal kader : bij voorbeeld, het tewerk stellen van jongeren, van werklozen,...

De Europese Richtlijn met betrekking tot de overheidsopdrachten vermeldt geen sociale beschouwingen bij het aantal gunningscriteria die in een bestek mogen worden opgenomen.

Integendeel, de sociale beschouwingen mogen deel uitmaken van de uitvoeringsbepalingen van de opdracht «voor zover dat zij compatibel zijn met het communautair recht en dat zij vermeld worden in de aankondiging van de opdracht of in het bestek. ».

Hoe rekening houden met de ethische aspecten bij een overheidsopdracht?

De ethische aspecten hebben betrekking op het respecteren van de rechten van de mens voor de ganse productieketen : de controle van dit respect over de ganse productieketen is moeilijk, of zelfs onmogelijk als een product bij voorbeeld geheel of gedeeltelijk werd vervaardigd in het buitenland.

De wet van 27 februari 2002 heeft in België een sociaal label ingevoerd. Dit label heeft tot doel om sociaal gerechtvaardigde productie aan te moedigen en betreft dus het ethisch aspect en niet de sociale criteria zoals deze trouwens worden voorgesteld. De producten waarvoor het label wordt gevraagd, moeten beantwoorden aan normen en criteria opgesteld door de Koning moeten ten minste betrekking hebben op het respecteren van de basisconventies van de Internationale Arbeidsorganisatie.

Opgelet, dit label wordt op vrijwillige basis toegekend: het mag dus niet zonder meer worden geëist. Wat er van zij, de Europese Richtlijn "overheidsopdrachten" laat niet toe om de ethische beschouwingen op te nemen in de gunningscriteria, er wordt evenmin melding van gemaakt in de uitvoeringsvoorwaarden.

Om nochtans zulke beschouwingen in de overheidsopdrachten te kunnen opnemen, heeft de het Kenniscentrum van Cel Overheidsopdrachten een uitsluitingsclausule opgesteld* (die dus op het niveau van de selectiecriteria tussenkomt) en die betrekking heeft op het respecteren van de basisconventies van de IAO. Deze clausule komt in de typebestekken voor bij de procedures die in één proces verlopen (open offerteaanvraag, open aanbesteding en vereenvoudigde onderhandelingsprocedures met bekendmaking).

Wat betreft de procedures in twee fasen (beperkte offerteaanvraag, beperkte aanbesteding en onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking), zou deze clausule logischerwijze moeten voorkomen in de aankondiging van de opdracht.

Ten slotte, wat betreft de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking, zou deze clausule moeten worden vermeld in de brief waarbij de kandidaat-inschrijver wordt uitgenodigd om een offerte in te dienen.

*uitsluitingsclausule:

Bovendien, verbindt de inschrijver door de ondertekening van zijn offerte zich tot het naleven van de normen bepaald in de basisconventies van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) en, in het bijzonder,

- het verbod op dwangarbeid (verdrag nr. 29 betreffende de gedwongen of verplichte arbeid, 1930 en verdrag nr. 105 betreffende de afschaffing van de gedwongen arbeid, 1957);
- het recht op vakbondsvrijheid (verdrag nr. 87 betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en bescherming van het vakverenigingsrecht, 1948);
- het recht van organisatie en collectief overleg (verdrag nr. 96 betreffende het recht van organisatie en collectief overleg, 1949);
- het verbod op discriminatie inzake tewerkstelling en verloning (verdrag nr. 100 betreffende de gelijke verloning, 1951 en verdrag nr. 111 betreffende discriminatie (beroep en beroepsuitoefening), 1958);
- de minimumleeftijd voor kinderarbeid (verdrag nr. 138 betreffende de minimumleeftijd, 1973), alsook het verbod op de ergste vormen van kinderarbeid (verdrag nr. 182 over de ergste vormen van kinderarbeid, 1999).

Het niet naleven van de hierboven voormelde verdragen zal dus worden beschouwd als een ernstige fout bij de beroepsuitoefening in de zin van artikel 61, § 2, 4° van het KB van 15 juli 2011.

Wat schuilt achter de bepaling «voorbehouden opdrachten» ?

Het betreft een categorie van opdrachten afzonderlijk behandeld in artikel 19 van de richtlijn. Dit artikel laat de Lidstaten toe om de deelname aan procedures van overheidsopdrachten voor te behouden of toe te vertrouwen aan beschermde werkplaatsen of overheidsopdrachten te gunnen in het raam van beschermde tewerkstellingsprogramma's die voorbehouden zijn aan mensen met een handicap die geen beroepsactiviteit in normale omstandigheden kunnen uitoefenen.

Voor meer informatie over sociale, ethische en milieuvriendelijke criteria in uw overheidsopdrachten, kan u volgende website consulteren:
<http://www.gidsvoorduurzameaankopen.be/>

U nummert best de bladzijden van het bestek. Voeg bovendien een voorgedrukt offerteformulier bij het bestek. Als de inschrijver dit offerteformulier gebruikt, daalt de kans op substantiële onregelmatigheid van de offerte gevoelig.

Bij open en beperkte procedures, alsook bij een onderhandelingsprocedure met bekendmaking, dient bij voorkeur in het bestek te worden voorzien dat de inschrijvers de mogelijkheid hebben om met gepaste elektronische middelen (e-Procurement, onderdeel e-Tendering) hun offerte in te dienen. Voor de tekst die hiervoor moet worden gebruikt wordt verwezen naar de typebestekken van het Kenniscentrum van de Cel Overheidsopdrachten op het portaal www.publicprocurement.be. Deze werden opgesteld in nauwe samenwerking met de Federale Dienst e-Procurement van de FOD Personeel en Organisatie.

8.1.2. Opmaak van de minimumvereisten op te nemen in de aankondiging van de opdracht.

Deze rubriek geldt voor de beperkte offerteaanvraag, de beperkte aanbesteding en de onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

In de aankondiging van de opdracht moeten zowel de uitsluitingscriteria als de selectiecriteria worden opgenomen. Wat betreft de uitsluitingscriteria, wordt een onderscheid gemaakt tussen de uitsluitingscriteria die automatisch leiden tot de uitsluiting van deelname van de kandidaat aan de overheidsopdracht (artikel 61, § 1, van het koninklijk besluit van 15 juli 2011) en deze die kunnen leiden tot uitsluiting van deelname van de kandidaat aan de overheidsopdracht (artikel 61, § 2, van het koninklijk besluit van 15 juli 2011).

Het is aangewezen om deze uitsluitingscriteria expliciet te vermelden in de aankondiging van de opdracht. Aangezien de controle enkel zal gebeuren voor de inschrijver die voor de gunning van de opdracht in aanmerking komt op basis van de impliciete verklaring op eer die verricht wordt door het indienen van de

kandidatuur, moet in dit verband in de aankondiging van de opdracht een clausule worden opgenomen waarin deze boodschap wordt medegedeeld.

De tekst kan als volgt luiden: "Door het indienen van een kandidatuur verklaart de kandidaat zich niet in een van uitsluitingsgevallen te bevinden. De aanbestedende overheid zal de juistheid van deze impliciete verklaring op erewoord onderzoeken in hoofde van de inschrijver wiens offerte het beste gerangschikt is. Daartoe zal zij de betrokken inschrijver vragen via de snelste middelen en binnen de termijn die zij aanduidt, de inlichtingen of documenten te leveren die toelaten zijn persoonlijke toestand na te gaan. De inlichtingen of documenten die de aanbestedende overheid kosteloos via elektronische middelen bij de gegevensbeheerder kan opvragen, zullen door de aanbestedende overheid zelf worden opgevraagd."

Wat betreft de selectiecriteria moet de aanbestedende overheid bepalen welke selectiecriteria inzake de financiële en economische draagkracht van de kandidaat en de technische bekwaamheid van de kandidaat in de aankondiging van de opdracht worden opgenomen.

Wat betreft de financiële en economische draagkracht moet hij een keuze maken uit de selectiecriteria vermeld in artikel 67 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011. Dit geldt tevens voor de selectiecriteria met betrekking tot de technische bekwaamheid van de kandidaat waarvoor de aanbestedende overheid een keuze moet maken tussen de selectiecriteria vermeld in artikel 71 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 voor aannemingen van leveringen en in artikel 72 voor aannemingen van diensten.

Indien de Europese bekendmaking niet verplicht is, mag de aanbestedende overheid ook selectiecriteria in de aankondiging van de opdracht vermelden die betrekking hebben op de technische bekwaamheid van de inschrijver, die niet vermeld staan in artikel 71 of 72, naargelang de aard van de aanneming, van het koninklijk besluit van 15 juli 2011.

Indien de aanbestedende overheid voor de selectiecriteria minimumdrempels in de aankondiging van de opdracht vermeldt, moeten deze 'drempels' in verhouding staan met de omvang van de opdracht (evenredigheidsbeginsel).

8.1.3. Opmaak van de nota aan de inspectie van Financiën of aan het orgaan binnen de administratie bevoegd voor de administratieve en begrotingscontrole.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

Bij het begin van de procedure dient u de keuze van de procedure, het bestek en de minimumvoorwaarden (bij beperkte procedures en bij de onderhandelingsprocedure met bekendmaking) niet aan het voorafgaand advies van de inspectie van Financiën voor te leggen, tenzij de gekozen procedure en het bestek aan het voorafgaand akkoord van de Ministerraad moeten worden onderworpen (zie het volgende punt).

Het Kenniscentrum van de Cel Overheidsopdrachten raadt u echter aan om het voorafgaand advies van de inspectie te vragen indien:

- a) het geraamd bedrag van de opdracht meer bedraagt dan € 250.000,00, inclusief BTW (voor open offerteaanvragen en open aanbestedingen);
- b) het geraamd bedrag van de opdracht meer bedraagt dan € 125.000,00, inclusief BTW (voor beperkte offerteaanvragen en beperkte aanbestedingen);
- c) het geraamd bedrag van de opdracht meer bedraagt dan € 250.000,00, inclusief BTW (voor onderhandelingsprocedures met en zonder bekendmaking).

Voor deze bedragen moet het gunningvoorstel verplicht aan het voorafgaand advies van de inspectie van Financiën worden voorgelegd [koninklijk besluit van 16 november 1994 (Belgisch Staatsblad van 17 januari 1995) gewijzigd bij koninklijk besluit van 20 juli 2000 (Belgisch Staatsblad van 30 augustus 2000), betreffende de administratieve en begrotingscontrole].

Door voorafgaand advies te vragen, vermijdt u dat de inspectie van Financiën, pas wanneer u het gunningvoorstel voorlegt, bezwaren uit over de gekozen procedure, over het bestek en/of over de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht (voor beperkte offerteaanvragen, beperkte aanbestedingen en onderhandelingsprocedures met voorafgaande bekendmaking).

Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat de Inspectie het dossier negatief adviseert, wat impliceert dat de ganse procedure herbegonnen moet worden, tenzij de minister bezwaar zou aantekenen bij de Minister van Begroting. Indien die het negatief advies van de Inspectie volgt, dan kan de minister enkel nog het dossier voorleggen aan de Ministerraad, indien de minister beslist om ingevolge de negatieve beslissing van de Minister van Begroting, de procedure toch verder te zetten. Uit de praktijk is gebleken dat bij een negatief advies van de inspectie van Financiën, de procedure meestal moet worden herbegonnen.

Om te vermijden dat de inspectie van Financiën bezwaren zou hebben omtrent de gunningscriteria, het gewicht van elk gunningscriterium en/of de wijze van quoteren, heeft het voormalig Federaal Aankoopbureau in samenwerking met de inspectie een techniek ontwikkeld waarbij de gunningscriteria, hun gewicht en de wijze van quoteren in een nota vóór op het opstarten van de procedure voor goedkeuring aan de inspectie van Financiën worden voorgelegd. Dit heeft als bijkomend voordeel dat de niet voor gunning gekozen inschrijvers u niet kunnen verdenken van het invullen van de gunningscriteria in functie van een bepaalde inschrijver, omdat u zowel het gewicht van elk gunningscriterium als de wijze van quoteren bij voorbaat heeft vastgelegd.

Daarenboven mag u niet uit het oog verliezen dat de controleur der vastleggingen, bij de beoordeling van dossiers waarvan het gunningvoorstel niet aan de inspectie van Financiën werd voorgelegd, zal controleren of de procedure op alle vlakken correct werd gevoerd.

Ook het Rekenhof verifieert a posteriori of de regelgeving inzake begrotingscontrole werd nageleefd.

8.1.4. Impact van het gunstig advies voor het verder verloop van de procedure.

In principe houdt een gunstig advies van de inspectie van Financiën in dat zij bij de beoordeling van het gunningsvoorstel de volgende gegevens niet meer in vraag zal stellen:

- De keuze van de procedure (voor alle gunningsprocedures);
- het bestek (voor alle gunningsprocedures);
- de minimumvoorwaarden vermeld in de aankondiging van de opdracht (voor de beperkte procedures alsook voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking);
- de potentiële inschrijvers die door de aanbestedende overheid uitgenodigd werden om een offerte in te dienen (voor een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking).

Indien de Inspectie bij het bestuderen van het selectiedossier vaststelt dat de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht aanleiding hebben gegeven tot een abnormale beperking van het concurrentiebeginsel (b.v.: slechts één kandidatuur werd genoteerd), kan de inspectie van Financiën de minimumvoorwaarden vooralsnog in vraag stellen. Inderdaad, met kan moeilijk van de Inspectie verwachten dat zij bij het beoordelen van de minimumvereisten te vermelden in de aankondiging van de opdracht (dus vóór het opstarten van de procedure) bij machte is om in een 'glazen bol' te kijken die de toekomst kan voorspellen. Hiermede dienen de aanbestedende overheden bijgevolg rekening te houden.

Bij het bestuderen van het gunningsdossier kan de Inspectie ook vaststellen dat bepaalde vermeldingen van het bestek niet oordeelkundig werden beschreven. Indien de Inspectie vaststelt dat het gelijkheids-, evenredigheids- en/of concurrentiebeginsel met de voeten getreden wordt door bepaalde vermeldingen in het bestek, kan de inspectie ongunstig advies verlenen, ondanks het feit dat zij voor het bestek gunstig advies gegeven heeft vóór het opstarten van de procedure. Hiermede dienen de aanbestedende overheden bijgevolg rekening te houden.

Het spreekt vanzelf dat door een degelijk gevoerd voorafgaand marktonderzoek problemen achteraf kunnen worden vermeden.

8.1.5. Aanvragen van het begrotingsakkoord.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

Indien, vooraleer te starten met de gunningsprocedure, de keuze van de procedure (voor alle procedures), de minimumvereisten (enkel voor de beperkte offerteaanvraag, de beperkte aanbesteding en de onderhandelingsprocedure met bekendmaking) en het bestek (voor alle procedures) aan de Ministerraad moeten

worden voorgelegd op basis van het koninklijk besluit van 3 april 2013, moet het akkoord van de Minister of de Staatssecretaris bevoegd voor Begroting worden aangevraagd in toepassing van het koninklijk besluit van 16 november 1994 inzake de administratieve en begrotingscontrole [(Belgisch Staatsblad van 17 januari 1995) gewijzigd bij koninklijk besluit van 20 juli 2000 (Belgisch Staatsblad van 30 augustus 2000)].

In de regel wordt een dossier niet aan de Ministerraad voorgelegd zonder dat het begrotingsakkoord afgeleverd is.

Bij het opstellen van hun planning, moeten de aanbestedende overheden met deze stap rekening houden.

8.1.6. Voorleggen van de keuze van de procedure, van het bestek en van de minimumvereisten aan de Ministerraad.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

De minimumvereisten worden enkel aan de Ministerraad voorgelegd bij een beperkte offerteaanvraag, een beperkte aanbesteding en bij een onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

Artikel 3, § 1, van het koninklijk besluit van 3 april 2013 bepaalt: "Vóór het opstarten van de gunningsprocedure worden de voorstellen van de in artikel 74, eerste lid, van de wet van 15 juni 2006, van de federale aanbestedende overheden als bedoeld in artikel 1, 6°, a en b, van dit besluit in de volgende gevallen ter goedkeuring aan de Ministerraad voorgelegd:

1° de overheidsopdrachten die bij aanbesteding, offerteaanvraag, concurrentiedialoog of onderhandelingsprocedure met bekendmaking als bedoeld in de artikelen 26, § 2, van de wet van 15 juni 2006, worden geplaatst en waarvan het geraamde bedrag gelijk is aan of hoger dan:

- a) 10.000.000 euro voor overheidsopdrachten voor werken;
- b) 6.000.000 euro voor overheidsopdrachten voor leveringen;
- c) 4.000.000 euro voor overheidsopdrachten voor diensten;

2° de overheidsopdrachten die bij onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking in de gevallen van de artikelen 26, § 1 van de wet van 15 juni 2006 worden geplaatst, waarvan het geraamde bedrag gelijk is aan of hoger dan :

- a) 2.000.000 euro voor overheidsopdrachten voor werken;
- b) 1.250.000 euro voor overheidsopdrachten voor leveringen;
- c) 350.000 euro voor overheidsopdrachten voor diensten."

Als tabel:

Procedure	Leveringen	Diensten
OA/OOA	> € 6.000.000,00	> € 4.000.000,00
BA/BOA/OPMB	> € 6.000.000,00	> € 4.000.000,00
OPZB	> € 1.250.000,00	> € 350.000,00

De wijze van de raming van de opdracht staat beschreven in artikelen 24, 26 en 27 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011. Zowel de inspectie van Financiën als de Minister van Begroting controleren of de raming realistisch is gebeurd.

8.1.7. Vooraankondiging van de opdracht.

Deze rubriek geldt voor de open offerteaanvraag, de open aanbesteding, de beperkte offerteaanvraag en de beperkte aanbesteding.

De regel is dat voor alle aankondigingsberichten (dus ook voor de vooraankondiging) gebruik gemaakt wordt van de e-Notificationapplicatie van de Federale Overheid. E-Notification is te bereiken via het portaal www.publicprocurement.be.

Voor elke vraag inzake e-Procurement in het algemeen en e-Notification in het bijzonder, kan contact opgenomen worden met de helpdesk van de Federale Dienst e-Procurement van de FOD Personeel en Organisatie (e.proc@publicprocurement.be).

Het voordeel van het gebruik van e-Notification is dat de vooraankondiging onmiddellijk wordt verzonden naar het Bulletin der Aanbestedingen en naar het Bureau voor Officiële Publicaties van de Europese Gemeenschappen (voor publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie).

Het niet gebruiken van een e-Procurementapplicatie die aan de Europese normen beantwoordt is in de regel verboden. De omzendbrief P&O/2012/e-Proc van 30 november 2012 (verschenen in het Belgisch Staatsblad van 7 december 2012) verplicht het gebruik van e-Notification voor een groot deel van de federale administraties.

De vooraankondiging staat beschreven in artikel 36 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011.

De bekendmaking van een vooraankondiging is slechts verplicht wanneer de aanbestedende overheid gebruik wil maken van de mogelijkheid om de termijn voor de ontvangst van offertes overeenkomstig de artikelen 46, § 1, tweede lid, en 47, § 2, tweede lid, in te korten.

De vooraankondiging bepaalt:

a) voor opdrachten voor werken, de hoofdkenmerken van de opdrachten voor werken die de aanbestedende overheid voornemens is te plaatsen en waarvan de geraamde waarde de drempel bepaald in artikel 32, eerste lid, 1°, bereikt (Europese drempel);

b) voor opdrachten voor leveringen, de geraamde totale waarde van de opdrachten per productgroep die de aanbestedende overheid voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te plaatsen, wanneer de geraamde totale waarde gelijk is aan of hoger ligt dan 750.000 euro. De aanbestedende overheid stelt de productgroepen vast volgens de posten van de CPV-nomenclatuur;

c) voor opdrachten voor diensten, de totale geraamde waarde van de opdrachten voor diensten voor elk van de in bijlage II, A, van de wet van 15 juni 2006 vermelde dienstencategorieën die de aanbestedende overheid voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te plaatsen indien de geraamde waarde gelijk is aan of hoger ligt dan 750.000 euro.

De vooraankondiging wordt opgesteld overeenkomstig het model van aankondiging opgenomen in bijlage 6 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011.

De vooraankondiging wordt zo spoedig mogelijk bekendgemaakt bij het begin van het begrotingsjaar of, voor werken, nadat de beslissing is genomen tot goedkeuring van het programma voor de opdrachten voor werken die de aanbestedende overheid voornemens is te plaatsen.

De verplichting om een vooraankondiging bekend te maken is niet van toepassing op de opdrachten te plaatsen bij onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking, noch op de opdrachten voor diensten bedoeld in bijlage II, B, van de wet van 15 juni 2006.

8.1.8. Aankondiging van de opdracht.

Deze rubriek geldt voor de open offerteaanvraag, de open aanbesteding, de beperkte offerteaanvraag, de beperkte aanbesteding, de onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

De regel is dat voor alle aankondigingsberichten die in het Bulletin der Aanbestedingen en, indien een Europese publicatie verplicht is, in het Publicatieblad van de Europese Unie moeten worden gepubliceerd, gebruik gemaakt wordt van de e-Notificationapplicatie van de Federale Overheid. e-Notification is te bereiken via het portaal www.publicprocurement.be.

Voor elke vraag inzake e-Procurement in het algemeen en e-Notification in het bijzonder, kan contact opgenomen worden met de helpdesk van de Federale Dienst e-Procurement van de FOD Personeel en Organisatie (e.proc@publicprocurement.be).

Het voordeel van het gebruik van eNotification is dat het aankondigingsbericht onmiddellijk wordt verzonden naar het Bulletin der Aanbestedingen en in

voorkomend geval ook naar het Bureau voor Officiële Publicaties van de Europese Unie (voor publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie). De e-Notificationapplicatie biedt u de mogelijkheid om de bestekken en begeleidende documenten elektronisch op te laden, zodat zij bij de publicatie van het aankondigingsbericht door de geïnteresseerde bedrijven onmiddellijk kunnen worden gedownload (minder werkingskosten voor de administraties).

Zoals in het hoofdstuk 6 'termijnen' van deze handleiding werd vermeld, kunnen de publicatietermijnen worden ingekort indien gebruik gemaakt wordt van e-Notification. Deze verkorting van de voormelde termijn zal enkel gelden voor opdrachten die aan Europese publicatie onderworpen zijn. Voor onderhandelingsprocedures zonder bekendmaking waarvan de keuze van de onderhandelingsprocedure gebaseerd is op artikel 26, § 1, 1° a) van de wet van 15 juni 2006 (onder de drempel van 85.000,00 EUR, exclusief BTW), biedt de Federale Dienst e-Procurement de mogelijkheid om deze opdrachten op de FreeMarket te publiceren, zodat nieuwe nog niet gekende potentiële leveranciers of dienstverleners de kans krijgen om hun kans te wagen voor deze overheidsopdrachten.

Het gebruiken van een e-Procurementapplicatie die niet aan de Europese normen beantwoordt is in de regel verboden.

Voor overheidsopdrachten die enkel op Belgisch niveau moeten worden gepubliceerd, moeten dezelfde standaardformulieren gebruikt worden als voor de publicatie van overheidsopdrachten op Europees niveau. Voor de overheidsopdrachten die enkel op Belgisch niveau moeten gepubliceerd worden, moeten echter niet alle rubrieken van de aankondiging van de opdracht ingevuld worden. Alleen sommige essentiële inlichtingen moeten vermeld worden (zie artikel 40 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011).

De verplichte velden voor de opdrachten die enkel aan de Belgische publicatie zijn onderworpen, worden in de modellen van aankondiging van de opdracht en van aankondiging van prijsvraag van ontwerpen aangeduid met twee asterisken.

Op het gebruik van de Europese aankondigingsmodellen is een uitzondering voorzien voor de aankondiging betreffende het opstellen van een lijst van gegadigde aannemers, leveranciers of dienstverleners, waarvoor op het vlak van de Europese bekendmaking geen equivalent bestaat. Deze aankondiging is voortaan bijlage 9 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 (aankondiging van opstellen van een lijst van geselecteerden).

De formulieren kunnen gedownload worden op het portaal www.publicprocurement.be. Zodoende kunt u de aankondiging van de opdracht grondig voorbereiden vooraleer deze in e-Notification wordt ingevoerd. Let op! Voor het berekenen van de termijn tussen het verzenden van de publicatie en de opening van de kandidaturen (voor beperkte offerteaanvragen, beperkte aanbestedingen en onderhandelingsprocedures met voorafgaande bekendmaking) of van de offertes (voor open offerteaanvragen en open aanbestedingen) mogen de datum van de verzending van het bericht en de dag van de opening van de kandidaturen of van de offertes niet worden meegerekend.

Opmerking: Zowel op basis van de wetgeving overheidsopdrachten als op basis van de wetgeving betreffende de openbaarheid van bestuursdocumenten, hebben de inschrijvers of kandidaten het recht om de documenten betreffende de gunningsprocedure van de opdracht te komen inkijken en er eventueel een afschrift van te vragen.

De aanbestedende overheid mag echter geen vertrouwelijke informatie die haar door de kandidaten, inschrijvers, leveranciers, aannemers of dienstverleners zijn meegedeeld, bekend maken. Deze informatie heeft meer bepaald betrekking op de technische of commerciële geheimen en de vertrouwelijke informatie van de offertes. Omdat het soms moeilijk is voor een aanbestedende overheid om uit te maken welke informatie vertrouwelijk is en welke niet, raden wij aan in het publicatiebericht op te nemen dat de kandidaat of inschrijver in zijn kandidatuur of offerte duidelijk moet aanduiden welke informatie vertrouwelijk is.

In de rubriek VI.3 'nadere inlichtingen' van het publicatiebericht kan volgende zin opgenomen worden: "De inschrijver/kandidaat vermeldt duidelijk in zijn offerte/kandidatuur welke informatie vertrouwelijk is en/of betrekking heeft op technische of commerciële geheimen."

Noteer dat de omzendbrief P&O/2012/e-Proc van 30 november 2012 (verschenen in het Belgisch Staatsblad van 7 december 2012) een groot deel van de federale administraties verplicht:

- om e-Notification te gebruiken voor de publicatie van de aankondiging van de opdracht;
- om het bestek en zijn bijlagen op te laden vooraleer de aankondiging van de opdracht te finaliseren in e-Notification.

8.1.9. Opening van de kandidaturen.

Deze rubriek geldt enkel voor de beperkte offerteaanvraag, de beperkte aanbesteding en de onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

Bij een beperkte offerteaanvraag en beperkte aanbesteding, alsook bij een onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking, dienen de kandidaturen te worden geopend die ingediend werden ingevolge de aankondiging van de opdracht, verschenen in het Bulletin der Aanbestedingen en, indien het geraamde bedrag van de opdracht de Europese drempel bereikt voor zover het geen diensten betreft die behoren tot de bijlage IIB van de wet van 15 juni 2006, in het Publicatieblad van de Europese Unie.

De wetgeving inzake de overheidsopdrachten bepaalt nergens dat de opening van de kandidaturen dient te gebeuren in een officiële zitting. In de aankondiging van de opdracht moet de aanbestedende overheid wel de dag en eventueel het uur vermelden waarop de aanvragen tot deelneming (de kandidaturen) in haar bezit moeten zijn.

Aangezien u verplicht bent om alle kandidaten op gelijke voet te behandelen, mag u enkel die kandidaturen als ontvankelijk beschouwen die tijdig werden ingediend.

Om deze gelijkheid van behandeling ten overstaan van de kandidaten te bevestigen, kunt u de opening van de kandidaturen laten plaatsgrijpen in een officiële zitting, waarvan u best een proces-verbaal opstelt. Eventueel kunt u vertegenwoordigers van de kandidaten tot deze zitting toelaten.

Deze werkwijze beklemtoont de grote bezorgdheid om alle kandidaten op gelijke voet te behandelen, wat door de bedrijven of organismen die een aanvraag tot deelneming hebben ingediend, wordt geapprecieerd, vooral bij overheidsopdrachten waarvoor een groot aantal deelnemers wordt verwacht.

Deze werkwijze vermijdt eventuele latere kritiek van de kandidaten aan het adres van de aanbestedende overheid.

De opening van de kandidaturen kan tevens gebeuren via de applicatie e-Tendering van het e-Procurementplatform dat door de Federale Dienst e-Procurement van de FOD Personeel en Organisatie wordt beheerd. Het voordeel voor de aanbestedende overheden is dat het proces-verbaal van opening van de kandidaturen automatisch wordt gegenereerd. eTendering draagt tevens gevoelig bij tot het beleid inzake duurzame ontwikkeling van de Federale Overheid. Voor beperkte procedures en onderhandelingsprocedures met bekendmaking is het aangewezen om in de aankondiging van de opdracht te vermelden dat kandidaturen via de eTenderingapplicatie kunnen worden ingediend. De helpdesk van de Federale Dienst eProcurement kan worden gecontacteerd voor alle bijkomende informatie waarover u wenst te beschikken met betrekking tot de opening van via eTendering ingediende kandidaturen (e.proc@publicprocurement.be).

8.1.10. Onderzoek van de kandidaten in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht.

Deze rubriek geldt enkel voor de beperkte offerteaanvraag, de beperkte aanbesteding en de onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

De uitsluitingscriteria vermeld in de aankondiging van de opdracht worden in dit stadium van de procedure niet onderzocht. Door het indienen van hun kandidatuur hebben de kandidaten op impliciete wijze verklaard dat zij niet uitgesloten zijn van deelname aan de overheidsopdracht op basis van de uitsluitingscriteria vermeld in de aankondiging van de opdracht. De impliciete verklaring op eer zal worden onderzocht in hoofde van de inschrijver die in aanmerking komt voor de gunning van de opdracht (op het einde van de tweede fase van de procedure, de offertefase),

In deze fase van de procedure zal worden onderzocht of de inschrijver beantwoordt aan de minimumvereisten (selectiecriteria) vermeld in de aankondiging van de opdracht.

In het koninklijk besluit van 15 juli 2011 wordt de selectie van de kandidaten beschreven in artikelen 58 tot 79 (met inbegrip van de uitsluitingscriteria). Deze artikelen gelden zowel voor aannemingen van werken als voor aannemingen van leveringen en diensten.

In artikel 58 staat onder meer het volgende vermeld: "De aanbestedende overheid geeft in de aankondiging van opdracht aan welke de vastgestelde kwalitatieve selectiecriteria zijn en welke de te verstrekken noodzakelijke inlichtingen en documenten zijn."

In artikel 58 wordt bovendien de volgende clausule vermeld: "Het minimum aantal geselecteerden mag niet kleiner zijn dan vijf bij beperkte procedure en niet kleiner dan drie bij onderhandelingsprocedure met bekendmaking (of concurrentiedialoog). Het aantal geselecteerden moet in elk geval voldoende zijn om een daadwerkelijke mededinging te waarborgen, voor zover er voldoende geschikte kandidaten zijn. Indien het een opdracht betreft waarvoor een voorafgaande Europese bekendmaking verplicht is, geeft de aanbestedende overheid in de aankondiging van opdracht het minimum en eventueel het maximum aantal geselecteerden aan dat zij vooropstelt."

Indien de opdracht opgedeeld is in meerdere percelen kan de aanbestedende overheid in de aankondiging van de opdracht aanduiden hoeveel kandidaten er voor elk perceel kunnen worden geselecteerd.

Bij de gunningsbeslissing kan de aanbestedende overheid de selectie van een reeds geselecteerde kandidaat herzien, indien zijn persoonlijke situatie of bekwaamheid alsdan niet meer beantwoorden aan de op grond van de in de aankondiging van de opdracht bepaalde selectievoorwaarden.

Artikel 58, § 2, vermeldt de volgende belangrijke clausule: "Bij onderhandelingsprocedure met bekendmaking kan de aanbestedende overheid de kandidaten in aanmerking nemen die waren geselecteerd tijdens een vorige procedure waaraan ze geen gevolg heeft gegeven. Indien het een opdracht betreft waarvoor een voorafgaande Europese bekendmaking verplicht is, bevat de aankondiging van opdracht de namen en adressen van de geselecteerden in kwestie."

Deze bepaling vereenvoudigt de kandidaturenfase bij een onderhandelingsprocedure met bekendmaking die volgt op een procedure waaraan geen gevolg werd gegeven.

Belangrijk in artikel 59 is het recht voor de aanbestedende overheid om nadere inlichtingen bij de kandidaten in te winnen inzake documenten en gegevens die bij de kandidatuur werden gevoegd.

Artikel 60 is belangrijk genoeg om volledig in deze handleiding te worden opgenomen. Dit artikel luidt als volgt:

"§ 1. De aanbestedende overheid die via elektronische middelen kosteloos toegang heeft tot de inlichtingen of documenten uitgaande van overheidsinstanties die haar

in staat stellen de in artikel 58, § 1, bedoelde situatie van de betrokken kandidaten of inschrijvers (het betreft zowel de uitsluitings- als de selectiecriteria) na te gaan, stelt laatstgenoemden ervan vrij de in die artikelen bedoelde inlichtingen mee te delen of documenten voor te leggen.

De aanbestedende overheid vermeldt in de opdrachtdocumenten de inlichtingen of documenten welke ze via elektronische weg zal opvragen. Zij vraagt zelf deze inlichtingen of documenten op en bewaart de resultaten ervan in het administratief dossier.

§ 2. Behoudens andersluidende bepaling in de opdrachtdocumenten, dient de kandidaat of de inschrijver de gevraagde inlichtingen en documenten niet voor te leggen indien hij dit reeds gedaan heeft voor een andere procedure, uitgeschreven door dezelfde aanbestedende overheid, op voorwaarde dat hij die procedure precies vermeldt in zijn aanvraag tot deelneming of offerte en mits de bedoelde inlichtingen en documenten aan de gestelde vereisten beantwoorden."

Artikel 61 komt in grote lijnen overeen met de artikelen 43 en 69 van het voormalig koninklijk besluit van 8 januari 1996 (uitsluitingscriteria).

Toch lijkt het ons belangrijk om de tekst van paragraaf 4 in deze handleiding te herhalen. Deze paragraaf luidt als volgt:

"§ 4. De aanbestedende overheid kan in de opdrachtdocumenten toestaan dat de kandidaten of inschrijvers een verklaring op erewoord afleggen dat ze zich niet in één van de uitsluitingsgevallen bedoeld in §§ 1 en 2 bevinden. De opdrachtdocumenten kunnen bepalen dat ze deze verklaring afleggen door het enkele feit van deel te nemen aan de gunningsprocedure."

Artikel 62 herhaalt in grote lijnen de artikelen 43bis en 69bis van het koninklijk besluit van 8 januari 1996. Het grote verschil is dat de drempel van 2.500,00 euro opgetrokken wordt tot 3.000,00 euro.

Artikel 63 heeft betrekking op de verplichtingen van de kandidaat inzake de directe en indirecte belastingen. Belangrijk te vermelden is dat een kandidaat geacht voldaan te hebben aan zijn beroepsmatige fiscale verplichtingen als de schuld niet meer dan 3.000,00 euro bedraagt (in analogie met wat voor de RSZ werd voorzien).

Artikel 67 betreft de financiële en economische bekwaamheid van de kandidaat. De beschrijving van dit artikel komt in grote lijnen overeen met artikel 44 en 70 van het koninklijk besluit van 8 januari 1996.

Artikel 68 heeft betrekking op de technische bekwaamheid van de kandidaat, maar focust zich vooral op de kennis van het personeel waarover de kandidaat beschikt. Dit artikel luidt als volgt:

"In geval van een opdracht voor werken, een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn of een opdracht voor diensten, kan de aanbestedende overheid:

1° de technische of beroepsbekwaamheid van de kandidaten of inschrijvers om de werken of de installatie uit te voeren of de diensten te verstrekken beoordelen aan de hand van met name hun knowhow, efficiëntie, ervaring en betrouwbaarheid;

2° de rechtspersonen verplichten om in hun aanvraag tot deelneming of in hun offerte de namen en de beroepskwalificaties te vermelden van de personen die belast zijn met de uitvoering van de opdracht."

Artikel 71 herhaalt in grote lijnen de inhoud van artikel 45 van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 (aanneming van leveringen). Het betreft dus de technische bekwaamheid van de kandidaat.

Artikel 72 herhaalt in grote lijnen de inhoud van artikel 71 van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 (aanneming van diensten). Het betreft dus de technische bekwaamheid van de kandidaat.

Artikel 73 heeft betrekking op de opdrachten waarvoor geen Europese bekendmaking geschiedt. Belangrijk is dat de aanbestedende overheid voor deze opdrachten verder mag gaan dan wat in dit artikel vermelde artikelen van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 vermeld staat.

Dit artikel luidt als volgt:

"Voor de opdrachten waarvoor een voorafgaande Europese bekendmaking niet verplicht is, mag de aanbestedende overheid passende referenties vermelden zonder te zijn gebonden door de beperkingen van de artikelen 68, 69, 71 en 72."

Artikel 74 focust zich volledig op de kandidaten die zich in de kandidatuur willen beroepen op de draagkracht van andere entiteiten.

Dit artikel luidt als volgt:

"Een kandidaat of een inschrijver kan zich voor welbepaalde opdrachten beroepen op de draagkracht van andere entiteiten, ongeacht de juridische aard van zijn band met die entiteiten. In dat geval toont hij de aanbestedende overheid aan dat hij zal beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen, door overlegging van de verbintenis van deze entiteiten om de kandidaat of inschrijver dergelijke middelen ter beschikking te stellen. Op deze entiteiten is artikel 61 toepasselijk.

Onder dezelfde voorwaarden kan een combinatie van kandidaten of van inschrijvers zich beroepen op de draagkracht van de deelnemers aan de combinatie of van andere entiteiten. De aanbestedende overheid kan in de opdrachtdocumenten voor een kandidaat of een inschrijver de mogelijkheid beperken om zich te beroepen op de draagkracht van andere entiteiten wanneer aan deze laatste het toegangsrecht is onttrokken op grond van artikel 21 van de wet."

Artikel 77 heeft betrekking op de kwaliteitsnormen en certificaten, die al lang om meer door aanbestedende overheden worden gevraagd.

Dit artikel luidt als volgt:

“Ingeval de aanbestedende overheid de overlegging verlangt van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de kandidaat of inschrijver aan bepaalde kwaliteitsnormen voldoet, dient ze te verwijzen naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door instanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

Ze erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties. Ze aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het vlak van kwaliteitsbewaking. “

Artikel 78 heeft betrekking op de normen inzake het milieu.

Dit artikel luidt als volgt:

“Wanneer de aanbestedende overheid in de in artikel 69, 4°, en 72, 4°, bedoelde passende gevallen de overlegging verlangt van een door onafhankelijke instanties opgestelde verklaring dat de kandidaat of inschrijver aan bepaalde normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst ze naar het communautaire milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS) of naar normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op de desbetreffende Europese of internationale normen die gecertificeerd zijn door instanties die beantwoorden aan het Gemeenschapsrecht of aan de toepasselijke Europese of internationale normen voor certificering. Ze erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties. Ze aanvaardt tevens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het vlak van milieubeheer.”

Slotbemerking: aangezien in de verschillende artikelen van het koninklijk besluit die betrekking hebben op de selectie van de kandidaten verwezen wordt naar onderdelen van andere artikelen van het koninklijk besluit van 15 juli 2001 of van de wet van 15 juni 2006, is het aangewezen om bij het opstellen van de minimumvoorwaarden dit koninklijk besluit en deze wet te raadplegen.

8.1.11. Opstellen van de gemotiveerde selectiebeslissing.

Deze rubriek geldt enkel voor de beperkte offerteaanvraag, de beperkte aanbesteding en de onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

De gemotiveerde selectiebeslissing moet de volgende elementen bevatten:

- Vermeld de naam en het adres van de aanbestedende overheid en het voorwerp van de opdracht.
- Verwijs naar de artikelen vermeld in het koninklijk besluit van 15 juli 2011 met betrekking tot de selectie van de kandidaten.
- Verwijs naar de publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Bulletin der Aanbestedingen en in het Publicatieblad van de Europese Unie.
- Som de kandidaten op die een kandidatuur hebben ingediend.

- Beschrijf de bevindingen van het onderzoek van de kandidaturen in het raam van de minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht en dit voor elke minimumvereiste en voor elke kandidaat.
- Som de inschrijvers op die geselecteerd kunnen worden (die dus voldoen aan alle minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht) en deze die niet geselecteerd kunnen worden (die dus niet voldoen aan alle minimumvereisten vermeld in de aankondiging van de opdracht). Motiveer grondig waarom de kandidaten ofwel geselecteerd ofwel niet geselecteerd kunnen worden.
- Vermeld dat de geselecteerde kandidaten toegelaten worden tot de tweede fase van de procedure, met name de offertefase.

8.1.12. Opstellen van de kennisgeving van selectie en niet selectie.

Deze rubriek geldt enkel voor de beperkte offerteaanvraag, de beperkte aanbesteding en de onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

Gelet op de grote precisie waarmee deze kennisgevingen moeten worden opgesteld, wordt aanbevolen om de templates van kennisgevingen te gebruiken die beschikbaar zijn op het portaal www.publicprocurement.be.

8.1.13. Kennisgeving van selectie en niet selectie.

Deze rubriek geldt enkel voor de beperkte offerteaanvraag, de beperkte aanbesteding en de onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

Kennisgeving van selectie aan de geselecteerde kandidaten.

Deze kennisgeving wordt het best per aangetekend schrijven (met melding van ontvangst) verzonden.

In de brief moet staan dat de kandidatuur werd behouden aangezien de kandidaat op alle vlakken voldoet aan de minimumvereisten opgenomen in de aankondiging van de opdracht.

Er moet tevens worden vermeld dat de kandidaat geselecteerd is onder voorbehoud van de controle van zijn impliciete verklaring op eer met betrekking tot de uitsluitingscriteria vermeld in de aankondiging van de opdracht.. Indien na onderzoek zijn offerte het best geplaatst is, wordt overgegaan tot het nazicht van zijn verklaring

De kandidaat wordt bijgevolg toegelaten tot het volgend stadium van de procedure, met name het indienen van een offerte.

U voegt het bestek in bijlage.

Kennisgeving van niet-selectie aan de niet geselecteerde kandidaten.

- a) Voor opdrachten waarvan het geraamd totaal bedrag, exclusief BTW, meer bedraagt dan 85.000,00 euro.

De aanbestedende overheid moet de niet-selectie meedelen en bij deze kennisgeving de motieven voor de niet-selectie van de kandidaat in kwestie voegen. De motieven moeten een uittreksel uit de selectiebeslissing zijn.

Er moet worden benadrukt dat wanneer de aanbestedende overheid op basis van een rangschikking het aantal kandidaten die geselecteerd kunnen worden beperkt heeft, de volledige selectiebeslissing meegedeeld moet worden.

Men moet de mogelijkheid vermelden om:

- de administratieve documenten te raadplegen;
- er een kopie van te verkrijgen;
- en toelichting te krijgen;

onder voorbehoud, bij de vertrouwelijke gegevens die niet openbaar mogen worden gemaakt.

De beroepsmogelijkheden moeten eveneens in deze kennisgeving vermeld staan.

- b) Voor opdrachten waarvan het geraamd totaal bedrag, exclusief BTW, maximum 85.000,00 euro bedraagt.

De aanbestedende overheid moet de niet-selectie meedelen en de niet-geselecteerde kandidaat erop wijzen dat hij 30 dagen de tijd heeft om, indien hij dat wenst, nadere inlichtingen te vragen betreffende de motieven voor zijn niet-selectie gehaald uit de gemotiveerde beslissing.

Men moet de mogelijkheid vermelden de administratieve documenten te raadplegen, er een kopie van te verkrijgen en toelichting te krijgen, onder voorbehoud, bij de vertrouwelijke gegevens die niet openbaar mogen worden gemaakt.

De beroepsmogelijkheden moeten eveneens in deze kennisgeving vermeld staan.

8.1.14. Informatiesessie en het online forum.

DE INFORMATIESESSIE.

Bij complexe overheidsopdrachten kan het noodzakelijk zijn om tussen de publicatie van de opdracht en de opening van de offertes (voor open offerteaanvragen, open aanbestedingen en vereenvoudigde onderhandelingsprocedures met bekendmaking) of tussen het opzenden van het bestek en de opening van de offertes (voor beperkte offerteaanvragen, beperkte aanbestedingen en voor onderhandelingsprocedures met en zonder bekendmaking) een informatiesessie met de potentiële inschrijvers te organiseren.

Bij complexe opdrachten is het namelijk zeer moeilijk om het technisch luik zo te beschrijven, dat alle ideeën en bedoelingen van de aanbestedende overheid bij de potentiële inschrijvers perfect overkomen. Het moet namelijk de bedoeling zijn van de aanbestedende overheid om offertes te bekomen die op inhoudelijk vlak, zo goed mogelijk aan haar wensen beantwoorden.

Een informatiesessie kan het ideale hulpmiddel zijn om het bestek maximaal te commentariëren ten overstaan van de kandidaat-inschrijvers. Indien een informatiesessie plaatsgrijpt, behouden de potentiële inschrijvers het recht om tot de opening van de offertes bijkomende informatie te vragen aan de aanbestedende overheid. Een informatiesessie sluit bijgevolg het voormelde recht niet uit.

Deze informatiesessie wordt het best georganiseerd nadat de potentiële inschrijvers de kans gehad hebben om het bestek grondig te lezen.

Het geschikte ogenblik hangt evenwel af van de procedure, enerzijds, en van het feit of de aanbestedende overheid al dan niet gekozen heeft voor de versnelde procedure, anderzijds.

Bij de beperkte procedures en bij de onderhandelingsprocedures (met uitzondering van de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking) kent de aanbestedende overheid de potentiële inschrijvers bij voorbaat. Indien een informatiesessie in het bestek voorzien wordt, is het aangewezen dat het bestek tevens per e-mail of bij ontstentenis van een e-mailadres, per fax wordt opgezonden aan de geselecteerde kandidaten (beperkte offerteaanvraag, beperkte aanbesteding en onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking) of aan de ondernemingen of organismen die de overheid wenst toe te laten om een offerte in te dienen (onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking). Zodoende kan de informatiesessie reeds een vijftal kalenderdagen na het verzenden van het bestek worden georganiseerd.

Bij open offerteaanvragen, bij open aanbestedingen en bij vereenvoudigde onderhandelingsprocedures met bekendmaking kent men niet noodzakelijkerwijze het tijdstip waarop de geïnteresseerde bedrijven of organismen het bestek in handen krijgen. Inderdaad, het bestek kan in deze twee procedures worden aangevraagd vanaf de publicatie van de opdracht en dit meestal tot juist voor de opening van de offertes (tenzij het publicatiebericht een vroegere datum vermeldt).

Bij deze drie procedures zullen op de dag van de informatiesessie, praktisch nooit alle inschrijvers die een offerte zullen indienen het bestek hebben ontvangen. Hiermede moet ook rekening gehouden worden. Daarom raadt het Kenniscentrum van de Cel Overheidsopdrachten de aanbestedende overheden aan om de informatiesessie aan te kondigen in de aankondiging van de opdracht.

Bij de vier overige procedures is het ook mogelijk dat één van de geselecteerde kandidaten of van de uitgekozen ondernemingen of organismen op de dag van de informatiesessie verhinderd is. De aanbestedende overheid zal er dus voor moeten zorgen dat iedere potentiële inschrijver op dezelfde voet wordt behandeld.

Het Kenniscentrum van de Cel Overheidsopdrachten heeft nagegaan op welke wijze de informatiesessie het best wordt aangekondigd en georganiseerd en welke de maatregelen zijn die de aanbestedende overheid moet nemen om ervoor te zorgen dat de gelijke behandeling van alle potentiële inschrijvers optimaal wordt gewaarborgd. Zie hier een aantal nuttige tips:

- de informatiesessie wordt aangekondigd in de aankondiging van de opdracht (enkel bij open offerteaanvragen, open aanbestedingen en vereenvoudigde onderhandelingsprocedures met bekendmaking);
- de informatiesessie wordt omstandig beschreven in het bestek;
- de datum, het uur en de plaats van de informatiesessie worden vermeld in het bestek;
- enkel vragen die vóór de informatiesessie werden overgemaakt aan het secretariaat van de aanbestedende overheid zullen tijdens de sessie worden beantwoord (vermeld in het bestek in elk geval de contactpersoon bij de aanbestedende overheid, zijn telefoon- en faxnummer en zijn e-mailadres);
- teneinde een te groot publiek te vermijden is het aangewezen om het aantal vertegenwoordigers per onderneming of organisme te beperken tot een paar (het aantal personen of/en de namen van de personen die op de informatiesessie aanwezig zullen zijn, dienen bij de vragen te worden gevoegd);
- laat de personen die op de informatiesessie aanwezig zijn een aanwezigheidsregister invullen en ondertekenen (maak van de gelegenheid gebruik om hun e-mailadres op de aanwezigheidslijst te laten vermelden);
- van de gestelde vragen en antwoorden wordt een samenvatting opgesteld door het secretariaat van de aanbestedende overheid. Deze samenvatting wordt gezonden aan alle personen die op de informatiesessie aanwezig waren.
- geïnteresseerden die niet op de informatiesessie aanwezig waren kunnen een kopie van dit document opvragen. Een andere mogelijkheid is om het document op te laden op e-Notification door middel van een rechtzettend aankondigingsbericht. Zodoende wordt het transparantiebeginsel maximaal gerespecteerd;
- let er voor op dat de antwoorden op de gestelde vragen niet een wijziging van het bestek veroorzaken.

Uit ervaring met goed georganiseerde informatiesessies is gebleken dat de bijkomende informatie leidt tot betere offertes, wat de kwaliteit van de leveringen of diensten ten goede komt.

In het bestek kan ook vermeld worden dat een bezoek ter plaatse door de kandidaat-inschrijver verplicht is. Dit verplicht plaatsbezoek wordt regelmatig geëist bij overheidsopdrachten van diensten, onder meer bij overheidsopdrachten voor het reinigen van kantoorruimten.

Indien de aankondiging van de opdracht via e-Notification werd verzonden naar het Belgisch Staatsblad (voor publicatie in het Bulletin der Aanbestedingen) en in voorkomend geval ook naar het Bureau voor Officiële Publicaties van de Europese Unie (voor publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie), kan gebruik worden gemaakt van een forum voor vraag en antwoord, dat in vele gevallen de informatiesessie kan vervangen.

HET ONLINE FORUM.

De aanbestedende overheid kan in het bestek voorzien dat elke vraag met betrekking tot de opdracht kan worden gesteld op het "forum" behorende tot de aankondiging van de opdracht op <https://enot.publicprocurement.be>.

Het is aanbevolen dat de aanbestedende overheid de antwoorden op de voormelde website publiceert.

8.1.15. Opening van de offertes.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

In het koninklijk besluit van 15 juli 2011 wordt enkel een opening van de offertes voorzien voor de open en beperkte procedures.

De zitting voor de opening van de offertes vindt plaats in het lokaal en op de datum en het uur bepaald in de opdrachtdocumenten (De aankondiging van de opdracht en/of het bestek).

Ze wordt geleid door de voorzitter, bijgestaan door één of meerdere bijzitters. De verrichtingen verlopen in volgende orde:

1° alvorens de belanghebbenden tot het aangeduide lokaal toe te laten, plaatst de voorzitter van de zitting er de reeds ontvangen niet elektronisch overgelegde offertes;

2° zodra het lokaal voor het publiek toegankelijk is, worden de meegebrachte offertes aan de voorzitter overhandigd. Bij beperkte procedure worden alleen de inschrijvers of hun vertegenwoordigers tot het lokaal toegelaten;

3° de voorzitter opent de zitting. Vanaf dat ogenblik is artikel 90, § 2 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011, toepasselijk.

Artikel 90, § 2, van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 bepaald het volgende: "elke offerte moet bij de voorzitter van de zitting toekomen vóór hij de zitting geopend verklaart. Offertes die laattijdig bij de voorzitter toekomen, welke er ook de oorzaak van is, worden geweigerd of ongeopend behouden. Nochtans wordt een laattijdige offerte aanvaard voor zover de aanbestedende overheid de opdracht nog niet heeft gesloten en de offerte ten laatste vier kalenderdagen vóór de datum van de openingszitting als aangetekende brief is verzonden";

4° daarna wordt inzage genomen van alle ontvangen offertes;

5° de voorzitter leest de naam of de handelsnaam van de inschrijvers, hun woonplaats of maatschappelijke zetel en de intrekkingen voor.

Bij aanbesteding doet de voorzitter hetzelfde voor de totale offertebedragen, belasting over de toegevoegde waarde inbegrepen, en voor de varianten,

verplichte opties, kortingen en toeslagen. Indien de aanbesteding evenwel op een groot aantal percelen betrekking heeft, kan de voorlezing van de prijzen vervangen worden door een andere presentatiewijze ter zitting;

6° de voorzitter of een bijzitter parafeert blad per blad de offertes, met inbegrip van de door hem belangrijkste geachte bijlagen, alsook de documenten tot wijziging en tot intrekking van de offerte. De paraaf kan worden vervangen door een ander authenticatiemiddel, zoals een stempel of een naamstempel.

Wanneer de offertes via elektronische middelen die voldoen aan artikel 52, § 1 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011, zijn opgesteld, zet de voorzitter of een bijzitter zijn elektronische handtekening op de verschillende hierboven vermelde documenten, behalve indien de door de aanbestedende overheid aangewende elektronische middelen de integriteit van de documenten kunnen garanderen na de opening ervan.

De voorzitter stelt een proces-verbaal op van de gegevens die hij heeft voorgelezen volgens artikel 92, derde lid, 5°, van het koninklijk besluit van 15 juli 2011, van de incidenten die zich tijdens de zitting hebben voorgedaan en van de opmerkingen die elke aanwezige persoon wenst opgenomen te zien.

Het wordt onmiddellijk ondertekend door de voorzitter.

De inschrijvers die er schriftelijk om verzoeken, ontvangen zo spoedig mogelijk een afschrift van het proces-verbaal.

Een extra openingszitting, waartoe alle op de oorspronkelijke zitting aanwezige of gekende inschrijvers gelijktijdig en schriftelijk worden uitgenodigd, vindt plaats in volgende gevallen:

1° wanneer offertes, wijzigingen of intrekkingen te laat zijn binnengekomen, maar toch in aanmerking kunnen worden genomen overeenkomstig de artikelen 90, § 2, derde lid en 91, § 1, vierde lid van het koninklijk besluit van 15 juli 2011;

2° wanneer tijdens de oorspronkelijke openingszitting technische moeilijkheden zijn gerezen voor de opening en de inzage van met elektronische middelen opgestelde offertes, tenzij er een veiligheidskopie volgens de voorwaarden van artikel 52, § 3, 2° van het koninklijk besluit van 15 juli 2011, is geopend tijdens de openingszitting en deze kopie niet de voormelde moeilijkheden oplevert.

De artikelen 92, derde lid, 4° tot 6°, en 93 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 zijn toepasselijk op deze zitting.

Het is dus aangewezen om eerst kennis te nemen van de hiervoor geciteerde artikelen van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 vooraleer tot de opening van de offertes over te gaan.

Bij een onderhandelingsprocedure met en zonder bekendmaking, bij een vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking en bij een concurrentiedialoog voorziet het koninklijk besluit van 15 juli 2011 geen officiële

opening van de offertes (enkel de uiterste datum en uur voor het indienen van de offertes). Het is evenwel aangewezen om vlak na het verstrijken van de termijn voor het indienen van de offerte, achter gesloten deuren tot de opening van de ingediende offertes over te gaan en deze opening van de offertes te formaliseren in een proces-verbaal. Door dit proces-verbaal op te nemen in het gunningsdossier verschaft de aanbestedende overheid transparantie ten overstaan van de inschrijvers, waarbij ze aantoont dat het respecteren van het gelijkheidsbeginsel voor haar van groot belang is.

8.1.16. Onderzoek van de inschrijvers in het raam van de selectiecriteria vermeld in het bestek.

Deze rubriek geldt voor de open offerteaanvraag, de open aanbesteding en de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

De uitsluitingscriteria vermeld in de aankondiging van de opdracht en in het bestek worden in dit stadium van de procedure niet onderzocht. Door het indienen van hun offerte hebben de inschrijvers op impliciete wijze verklaard dat zij niet uitgesloten zijn van deelname aan de overheidsopdracht op basis van de uitsluitingscriteria vermeld in de aankondiging van de opdracht en in het bestek. De impliciete verklaring op eer zal worden onderzocht in hoofde van de inschrijver die in aanmerking komt voor de gunning van de opdracht (op het einde van de procedure),

In deze fase van de procedure zal worden onderzocht of de inschrijver beantwoordt aan de selectiecriteria vermeld in de aankondiging van de opdracht en in het bestek.

In het koninklijk besluit van 15 juli 2011 wordt de selectie van de inschrijvers beschreven in artikelen 58 tot 79 (met inbegrip van de uitsluitingscriteria). Deze artikelen gelden zowel voor aannemingen van werken als voor aannemingen van leveringen en diensten.

In artikel 58 staat onder meer het volgende vermeld: "De aanbestedende overheid geeft in de aankondiging van opdracht aan welke de vastgestelde kwalitatieve selectiecriteria zijn en welke de te verstrekken noodzakelijke inlichtingen en documenten zijn."

Indien de opdracht opgedeeld is in meerdere percelen kan de aanbestedende overheid in de aankondiging van de opdracht en in het bestek aanduiden hoeveel inschrijvers er voor elk perceel kunnen worden geselecteerd.

Bij de gunningsbeslissing kan de aanbestedende overheid de selectie van een reeds geselecteerde inschrijver herzien, indien zijn persoonlijke situatie of bekwaamheid alsdan niet meer beantwoorden aan de op grond van de in de aankondiging van de opdracht en in het bestek bepaalde selectievoorwaarden.

Belangrijk in artikel 59 is het recht voor de aanbestedende overheid om nadere inlichtingen bij de inschrijvers in te winnen inzake documenten en gegevens die bij de offerte werden gevoegd.

Artikel 60 is belangrijk genoeg om volledig in deze handleiding te worden opgenomen. Dit artikel luidt als volgt:

“§ 1. De aanbestedende overheid die via elektronische middelen kosteloos toegang heeft tot de inlichtingen of documenten uitgaande van overheidsinstanties die haar in staat stellen de in artikel 58, § 1, bedoelde situatie van de betrokken kandidaten of inschrijvers (het betreft zowel de uitsluitings- als de selectiecriteria) na te gaan, stelt laatstgenoemden ervan vrij de in die artikelen bedoelde inlichtingen mee te delen of documenten voor te leggen.

De aanbestedende overheid vermeldt in de opdrachtdocumenten de inlichtingen of documenten welke ze via elektronische weg zal opvragen. Zij vraagt zelf deze inlichtingen of documenten op en bewaart de resultaten ervan in het administratief dossier.

§ 2. Behoudens andersluidende bepaling in de opdrachtdocumenten, dient de kandidaat of de inschrijver de gevraagde inlichtingen en documenten niet voor te leggen indien hij dit reeds gedaan heeft voor een andere procedure, uitgeschreven door dezelfde aanbestedende overheid, op voorwaarde dat hij die procedure precies vermeldt in zijn aanvraag tot deelneming of offerte en mits de bedoelde inlichtingen en documenten aan de gestelde vereisten beantwoorden.”

Artikel 61 komt in grote lijnen overeen met de artikelen 43 en 69 van het voormalig koninklijk besluit van 8 januari 1996 (uitsluitingscriteria).

Toch lijkt het ons belangrijk om de tekst van paragraaf 4 in deze handleiding te herhalen. Deze paragraaf luidt als volgt:

“§ 4. De aanbestedende overheid kan in de opdrachtdocumenten toestaan dat de kandidaten of inschrijvers een verklaring op erewoord afleggen dat ze zich niet in één van de uitsluitingsgevallen bedoeld in §§ 1 en 2 bevinden. De opdrachtdocumenten kunnen bepalen dat ze deze verklaring afleggen door het enkele feit van deel te nemen aan de gunningsprocedure.”

Artikel 62 herhaalt in grote lijnen de artikelen 43bis en 69bis van het koninklijk besluit van 8 januari 1996. Het grote verschil is dat de drempel van 2.500,00 euro opgetrokken wordt tot 3.000,00 euro.

Artikel 63 heeft betrekking op de verplichtingen van de inschrijver inzake de directe en indirecte belastingen. Belangrijk te vermelden is dat een inschrijver geacht voldaan te hebben aan zijn beroepsmatige fiscale verplichtingen als de schuld niet meer dan 3.000,00 euro bedraagt (in analogie met wat voor de RSZ werd voorzien).

Artikel 67 betreft de financiële en economische bekwaamheid van de inschrijver. De beschrijving van dit artikel komt in grote lijnen overeen met artikel 44 en 70 van het koninklijk besluit van 8 januari 1996.

Artikel 68 heeft betrekking op de technische bekwaamheid van de inschrijver, maar focust zich vooral op de kennis van het personeel waarover de inschrijver beschikt. Dit artikel luidt als volgt:

“In geval van een opdracht voor werken, een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn of een opdracht voor diensten, kan de aanbestedende overheid:

1° de technische of beroepsbekwaamheid van de kandidaten of inschrijvers om de werken of de installatie uit te voeren of de diensten te verstrekken beoordelen aan de hand van met name hun knowhow, efficiëntie, ervaring en betrouwbaarheid;

2° de rechtspersonen verplichten om in hun aanvraag tot deelneming of in hun offerte de namen en de beroepskwalificaties te vermelden van de personen die belast zijn met de uitvoering van de opdracht.”

Artikel 71 herhaalt in grote lijnen de inhoud van artikel 45 van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 (aanneming van leveringen). Het betreft dus de technische bekwaamheid van de inschrijver.

Artikel 72 herhaalt in grote lijnen de inhoud van artikel 71 van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 (aanneming van diensten). Het betreft dus de technische bekwaamheid van de inschrijver.

Artikel 73 heeft betrekking op de opdrachten waarvoor geen Europese bekendmaking geschiedt. Belangrijk is dat de aanbestedende overheid voor deze opdrachten verder mag gaan dan wat in dit artikel vermelde artikelen van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 vermeld staat.

Dit artikel luidt als volgt:

“Voor de opdrachten waarvoor een voorafgaande Europese bekendmaking niet verplicht is, mag de aanbestedende overheid passende referenties vermelden zonder te zijn gebonden door de beperkingen van de artikelen 68, 69, 71 en 72.”

Artikel 74 focust zich volledig op de inschrijvers die zich in de offerte willen beroepen op de draagkracht van andere entiteiten.

Dit artikel luidt als volgt:

“Een kandidaat of een inschrijver kan zich voor welbepaalde opdrachten beroepen op de draagkracht van andere entiteiten, ongeacht de juridische aard van zijn band met die entiteiten. In dat geval toont hij de aanbestedende overheid aan dat hij zal beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen, door overlegging van de verbintenis van deze entiteiten om de kandidaat of inschrijver dergelijke middelen ter beschikking te stellen. Op deze entiteiten is artikel 61 toepasselijk.

Onder dezelfde voorwaarden kan een combinatie van kandidaten of van inschrijvers zich beroepen op de draagkracht van de deelnemers aan de

combinatie of van andere entiteiten. De aanbestedende overheid kan in de opdrachtdocumenten voor een kandidaat of een inschrijver de mogelijkheid beperken om zich te beroepen op de draagkracht van andere entiteiten wanneer aan deze laatste het toegangsrecht is ontzegd op grond van artikel 21 van de wet."

Artikel 77 heeft betrekking op de kwaliteitsnormen en certificaten, die al langs om meer door aanbestedende overheden worden gevraagd.

Dit artikel luidt als volgt:

"Ingeval de aanbestedende overheid de overlegging verlangt van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de kandidaat of inschrijver aan bepaalde kwaliteitsnormen voldoet, dient ze te verwijzen naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door instanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

Ze erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties. Ze aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het vlak van kwaliteitsbewaking. "

Artikel 78 heeft betrekking op de normen inzake het milieu.

Dit artikel luidt als volgt:

"Wanneer de aanbestedende overheid in de in artikel 69, 4°, en 72, 4°, bedoelde passende gevallen de overlegging verlangt van een door onafhankelijke instanties opgestelde verklaring dat de kandidaat of inschrijver aan bepaalde normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst ze naar het communautaire milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS) of naar normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op de desbetreffende Europese of internationale normen die gecertificeerd zijn door instanties die beantwoorden aan het Gemeenschapsrecht of aan de toepasselijke Europese of internationale normen voor certificering. Ze erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties. Ze aanvaardt tevens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het vlak van milieubeheer."

Slotbemerking: aangezien in de verschillende artikelen van het koninklijk besluit die betrekking hebben op de selectie van de inschrijvers verwezen wordt naar onderdelen van andere artikelen van het koninklijk besluit van 15 juli 2001 of van de wet van 15 juni 2006, is het aangewezen om bij het opstellen van de uitsluitings- en selectiecriteria dit koninklijk besluit en deze wet te raadplegen.

8.1.17. Onderzoek van de formele regelmatigheid van de offertes.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

Aangezien de formele regelmatigheid niet volledig overeenkomt met de administratieve regelmatigheid in de vorige reglementering overheidsopdrachten, is het noodzakelijk om de draagwijdte van de formele regelmatigheid te definiëren.

Artikel 95, tweede lid, van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 definieert de formele onregelmatigheid als volgt: "een offerte is formeel onregelmatig en derhalve nietig als ze afwijkt van de substantiële vormelijkheden voorgeschreven door de artikelen 6, § 1, 51, § 2, 52, 54, § 2, 55, 80, 81, 82, 90 en 91 en door de opdrachtdocumenten. Bovendien kan de aanbestedende overheid een offerte als formeel onregelmatig beschouwen indien zij niet overeenstemt met de andere voorgeschreven vormelijkheden."

Belangrijk is dat de artikelen van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 worden opgesomd waaraan de offerte moet voldoen, op straffe van substantiële onregelmatigheid wegens formele overwegingen. Het is belangrijk om elk geciteerd artikel te commentariëren.

Artikel 6, § 1 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011.

Dit artikel luidt als volgt:

"§ 1. Ongeacht of elektronische middelen worden gebruikt of niet, vindt de mededeling, uitwisseling en opslag van informatie op zodanige wijze plaats dat :

1° de integriteit van de gegevens wordt gewaarborgd;

2° de vertrouwelijkheid van de aanvragen tot deelneming en van de offertes wordt gewaarborgd, en dat de aanbestedende overheid pas bij het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening kennis neemt van de inhoud ervan."

De inschrijver moet ervoor zorgen dat bij het indienen van zijn kandidatuur of van zijn offerte de integriteit en vertrouwelijkheid van de kandidatuur of van de offerte worden gewaarborgd. Hij zal er dus voor moeten zorgen dat zijn kandidaturen en offertes onder gesloten omslag worden ingediend. Zelfs indien de aankondiging van de opdracht of het bestek (voor dit laatste vooral bij onderhandelingsprocedures) hierover niets vermeld, doet hij er goed aan om op de omslag te vermelden dat de inhoud van de omslag een kandidatuur of een offerte is.

Het zal dus voor de aanbestedende overheid belangrijk zijn om de integriteit en de vertrouwelijkheid van de kandidaturen en van de offertes te waarborgen. Zij zal de proactieve maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat de kandidaturen niet worden geopend vóór de uiterste datum van indiening voorzien in de aankondiging van de opdracht en dat de offertes niet worden geopend vóór de uiterste datum voorzien in het bestek voor het indienen van de offertes of vóór de datum en uur voorzien in het bestek voor de opening van de offertes.

Artikel 106 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 bepaalt dat artikel 6 van het koninklijk besluit niet van toepassing is bij onderhandelingsprocedures zonder bekendmaking, behoudens anders luidende bepalingen in de opdrachtdocumenten. Dit betekent dat het bestek artikel 6 wel van toepassing kan maken, maar dat moet dan ook expliciet in het bestek worden bevestigd.

Artikel 51, § 2.

Dit artikel luidt als volgt:

“§ 2. Elke offerte wordt schriftelijk ingediend.

De offerte wordt ondertekend door de persoon of personen die bevoegd of gemachtigd zijn om de inschrijver te verbinden. Dit voorschrift geldt voor alle deelnemers als de offerte wordt ingediend door een combinatie zonder rechtspersoonlijkheid. De deelnemers zijn dan hoofdelijk verbonden en zijn verplicht de deelnemer aan te duiden die de combinatie zal vertegenwoordigen tegenover de aanbestedende overheid.”

Wat betreft de ondertekening van de offerte, moet deze ondertekend worden door de persoon of de personen die volgens de statuten bevoegd is/zijn om de inschrijver contractueel te engageren tegenover de aanbestedende overheid, zo niet zal de offerte als substantieel onregelmatig worden beschouwd wegens formele overwegingen.

Artikel 106 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 bepaalt dat artikel 51 van het koninklijk besluit niet van toepassing is bij onderhandelingsprocedures zonder bekendmaking, behoudens anders luidende bepalingen in de opdrachtdocumenten. Dit betekent dat het bestek artikel 51 wel van toepassing kan maken, maar dat moet dan ook expliciet in het bestek worden bevestigd.

Let op! Indien de offerte niet ondertekend werd door de persoon of de personen gemachtigd om de inschrijver contractueel te verbinden ten overstaan van de aanbestedende overheid, moet deze onregelmatigheid worden rechtgezet tijdens de onderhandelingen. De BAFO komt enkel in aanmerking voor de gunning van de opdracht indien ze behoorlijk ondertekend werd. Hou hiermee rekening!

Artikel 52.

Dit artikel luidt als volgt:

“§ 1. Wanneer elektronische middelen worden gebruikt voor het indienen van aanvragen tot deelneming of offertes, bieden ze ten minste de waarborg :

1° dat de elektronische handtekening conform is met de regels van het Europees en het daarmee overeenstemmende nationaal recht inzake de geavanceerde elektronische handtekening met een geldig gekwalificeerd certificaat, waarbij deze handtekening werd gerealiseerd via een veilig middel voor het aanmaken van een handtekening;

2° dat elke aanvraag tot deelneming of offerte die met elektronische middelen werd opgesteld en die in de ontvangen versie een macro, een computervirus of andere schadelijke instructie vertoont, in een veiligheidsarchief kan worden opgenomen. Voor zover dit technisch noodzakelijk is, kan dit document als niet ontvangen worden beschouwd.

De aanvraag tot deelneming of de offerte wordt in dat geval geweerd, maar de kandidaat of inschrijver mag hiervan slechts op de hoogte worden gebracht volgens de bepalingen die van toepassing zijn op de informatie aan de kandidaten en inschrijvers;

3° dat het precieze tijdstip van ontvangst door de bestemming automatisch vastgesteld wordt door een ontvangstbewijs dat via elektronische middelen wordt verzonden;

4° dat redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de vastgelegde uiterste datum en uur toegang kan hebben tot de overgelegde aanvragen tot deelneming of offertes;

5° dat in geval van een inbreuk op dat toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk duidelijk opspoorbaar is;

6° dat enkel de daartoe aangestelde personen het precieze tijdstip van opening van de overgelegde gegevens mogen vastleggen of wijzigen;

7° dat tijdens de procedure, op de vastgelegde uiterste datum en uur, de toegang tot de overgelegde gegevens slechts mogelijk is wanneer de daartoe aangestelde personen gelijktijdig optreden;

8° dat de gegevens betreffende de overgelegde aanvragen tot deelneming of offertes, die geopend worden overeenkomstig de vereisten van dit artikel, alleen maar toegankelijk mogen zijn voor de daartoe aangestelde personen;

9° dat de te gebruiken hulpmiddelen en de technische eigenschappen ervan, met inbegrip van de eventuele versleuteling, niet discriminerend en algemeen voor het publiek beschikbaar zijn en verenigbaar met algemeen gebruikte informatie- en communicatiemiddelen. Ze worden beschreven in de opdrachtdocumenten.

De voorwaarden vermeld in 1° tot 3° zijn van toepassing op de kandidaten, de inschrijvers en de aanbestedende overheid en die vermeld in 4° tot 9° zijn van toepassing op de aanbestedende overheid.

De voorwaarden vermeld in 3° tot 8° zijn niet toepasselijk op de met elektronische middelen opgestelde offertes die niet via deze middelen worden overgelegd.

§ 2. Onverminderd de bepalingen inzake het dynamisch aankoopstelsel en de elektronische veiling beslist de aanbestedende overheid voor elke opdracht afzonderlijk of ze het gebruik van elektronische middelen oplegt, toestaat of verbiedt voor het indienen van aanvragen tot deelneming of offertes. Ze vermeldt deze beslissing in de opdrachtdocumenten, desgevallend samen met de door de kandidaten of inschrijvers te gebruiken elektronische hulpmiddelen en adres. Bij gebrek aan deze vermeldingen is het gebruik van elektronische middelen verboden.

Indien het gebruik van elektronische middelen wordt opgelegd voor het indienen van aanvragen tot deelneming of offertes, kunnen bepaalde bij te voegen

documenten, die niet of uiterst moeilijk via elektronische middelen kunnen worden aangemaakt, op papier worden bezorgd vóór de uiterste ontvangstdatum, op voorwaarde dat de aanbestedende overheid hiermee vooraf akkoord gaat.

Indien het gebruik van elektronische middelen wordt toegestaan voor het indienen van aanvragen tot deelneming of offertes, kunnen bepaalde bij te voegen documenten op papier worden bezorgd vóór de uiterste ontvangstdatum.

Door zijn aanvraag tot deelneming of offerte geheel of gedeeltelijk via elektronische middelen over te leggen, aanvaardt de kandidaat of inschrijver dat bepaalde gegevens van zijn aanvraag tot deelneming of offerte worden geregistreerd door het ontvangststelsel.

§ 3. Om te verhelpen aan sommige problemen die zich kunnen voordoen bij de overlegging, de ontvangst of de opening van met elektronische middelen ingediende aanvragen tot deelneming of offertes, kan de aanbestedende overheid aan de kandidaten of inschrijvers de toestemming geven om:

1° ingeval een aanvraag tot deelneming of offerte de overlegging kan meebrengen van omvangrijke documenten en teneinde elke mogelijke vertraging door de elektronische overlegging ervan te vermijden, hun aanvraag tot deelneming of offerte over te leggen via een dubbele elektronische zending.

Een eerste stap bestaat uit de overlegging van een vereenvoudigde zending die hun identiteit, de elektronische handtekening van hun volledige aanvraag tot deelneming of offerte en, in voorkomend geval, het bedrag van hun offerte omvat. Deze vereenvoudigde zending wordt elektronisch ondertekend. Haar ontvangst geldt als ontvangststip van de aanvraag tot deelneming of offerte.

Een tweede stap omvat de overlegging van de eigenlijke aanvraag tot deelneming of offerte, die elektronisch ondertekend is om de integriteit van de gegevens van de aanvraag tot deelneming of offerte te certificeren.

De ontvangst van de eigenlijke aanvraag tot deelneming of offerte gebeurt binnen een termijn die geen vierentwintig uur mag overschrijden na het uiterste ontvangststip van de aanvragen tot deelneming of de offertes, op straf van wering van de aanvraag tot deelneming of offerte;

2° zowel een aanvraag tot deelneming of een offerte, overgelegd met elektronische middelen, in te dienen, als een veiligheidskopie, opgesteld met elektronische middelen of op papier. Deze veiligheidskopie wordt in een definitief gesloten envelop gestoken waarop duidelijk «veiligheidskopie» wordt vermeld en wordt binnen de opgelegde ontvangsttermijn ingediend. Deze kopie mag enkel worden geopend ingeval van een tekortkoming bij de overlegging, de ontvangst of de opening van de met elektronische middelen overgelegde aanvraag tot deelneming of offerte. Ze vervangt in dat geval definitief het met elektronische middelen overgelegd stuk. De veiligheidskopie van een offerte is voor het overige onderworpen aan de op offertes toepasselijke regels van dit besluit.

De aanbestedende overheid geeft in voorkomend geval in de aankondiging van opdracht of in de andere opdrachtdocumenten aan of ze de werkwijze sub 1°, de werkwijze sub 2° of beide toestaat."

Dit artikel vermeldt de formele vereisten die moeten worden gerespecteerd bij het indienen van offertes via elektronische middelen. Het is duidelijk dat het aangewezen is om in het bestek te vermelden dat de offertes moeten worden ingediend via eTendering of via een andere e-Procurementapplicatie die aan de formele vereisten beantwoordt.

Artikel 106 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 bepaalt dat artikel 52 van het koninklijk besluit niet van toepassing is bij onderhandelingsprocedures zonder bekendmaking, behoudens anders luidende bepalingen in de opdrachtdocumenten. Dit betekent dat het bestek artikel 52 wel van toepassing kan maken, maar dat moet dan ook expliciet in het bestek worden bevestigd.

Artikel 54, § 2.

Dit artikel luidt als volgt:

"§ 2. Een inschrijver mag slechts één offerte per opdracht indienen behalve in geval van eventuele varianten en bij concurrentiedialoog.

In geval van percelen kan de inschrijver een offerte indienen voor één, voor meerdere of voor alle percelen. Indien de aard van een welbepaalde opdracht het noodzakelijk maakt, en in de voorwaarden bepaald door de Koning, kunnen de opdrachtdocumenten het aantal percelen beperken waarvoor de inschrijver een offerte mag indienen.

Voor elk gekozen perceel dient hij een afzonderlijke offerte in, tenzij de opdrachtdocumenten toestaan dat meerdere offertes in één document worden opgenomen."

Dit artikel beschrijft hoeveel offertes een inschrijver mag indienen en wat de geplogenheden zijn op dit vlak bij een overheidsopdracht onderverdeeld in meerdere percelen. Worden deze formele vereisten niet door de inschrijver gerespecteerd, dan zal de offerte of zullen de ingediende offertes als substantieel onregelmatig worden verklaard wegens formele overwegingen.

Teneinde onregelmatige offertes te vermijden is het aangewezen dat de aanbestedende overheid de indiening van offertes duidelijk en ondubbelzinnig beschrijft in het bestek.

Artikel 106 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 bepaalt dat artikel 54 van het koninklijk besluit niet van toepassing is bij onderhandelingsprocedures zonder bekendmaking, behoudens anders luidende bepalingen in de opdrachtdocumenten. Dit betekent dat het bestek artikel 54 wel van toepassing kan maken, maar dat moet dan ook expliciet in het bestek worden bevestigd.

Artikel 55.

Dit artikel luidt als volgt:

“Bij beperkte procedure en onderhandelingsprocedure met bekendmaking, mogen enkel de geselecteerden een offerte indienen.

Nochtans kunnen de opdrachtdocumenten toestaan dat de offerte wordt ingediend door een combinatie zonder rechtspersoonlijkheid bestaande uit een geselecteerde en één of meer niet-geselecteerde personen.

Anderzijds kunnen de opdrachtdocumenten het gezamenlijk indienen van één enkele offerte door meerdere geselecteerden beperken of verbieden, teneinde een voldoende mededinging te waarborgen.”

Dit artikel is belangrijk en belichaamt een toegevoegde waarde in vergelijking het voormalig koninklijk besluit van 8 januari 1996. Nu wordt ondubbelzinnig vermeld dat bij beperkte procedures en bij onderhandelingsprocedures met bekendmaking, enkel geselecteerde kandidaten een offerte mogen indienen. Het doorgeven van de selectiebrief door een geselecteerde kandidaat aan een ander niet geselecteerd bedrijf met de bedoeling dat deze laatste de offerte in plaats van de geselecteerde kandidaat indient, wordt dus uitdrukkelijk verboden.

Dit artikel spreekt met geen woord over de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking. Wij zijn evenwel de mening toegedaan dat wanneer een offerte wordt ingediend door een niet-uitgenodigde inschrijver, deze ook als substantieel onregelmatig wegens formele overwegingen moet worden beschouwd, omdat bij de keuze van de bedrijven die worden toegelaten om een offerte in te dienen, de aanbestedende overheid onderzocht heeft of het bedrijf over de vereiste economische en financiële draagkracht en technische bekwaamheid beschikt, wat niet het geval geweest is bij bedrijven die niet door de aanbestedende overheid werden uitgenodigd om een offerte in te dienen.

Indien in het bestek evenwel selectiecriteria voorzien zijn, is het natuurlijk moeilijk om voormeld argument te gebruiken om een offerte ingediend door een niet-uitgenodigde inschrijver te weigeren. Indien in dit geval de aanbestedende overheid geen offertes wenst te ontvangen van niet-uitgenodigde inschrijvers, is het aangewezen dat ze dit uitdrukkelijk in het bestek vermeld.

Een ander geval waarbij het totaal onmogelijk zal zijn om offertes te weigeren ingediend door niet-uitgenodigde inschrijvers, is wanneer het bestek geplaatst werd op een elektronische site die door iedereen kan worden geraadpleegd (bv. de eMarketplace op eNotification). In dat geval heeft de aanbestedende overheid de uitdrukkelijke wens geuit om buiten de uitgenodigde inschrijvers ook andere bedrijven tot de gunningsprocedure toe te laten. Deze techniek wordt door de aanbestedende overheid gehanteerd, indien zij de concurrentie wenst te maximaliseren. Teneinde evenwel te vermijden dat de opdracht zou worden gesloten met een inschrijver die niet over de vereiste draagkracht en bekwaamheid zou beschikken, is het aangewezen om in het bestek selectiecriteria te voorzien.

Het is duidelijk dat artikel 55 ook van toepassing is op de onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

Artikel 80.

Dit artikel luidt als volgt:

“Als bij de opdrachtdocumenten een formulier is gevoegd voor het opmaken van de offerte en het invullen van de samenvattende opmeting of de inventaris, maakt de inschrijver daarvan gebruik. Doet hij dit niet, dan draagt hij de volle verantwoordelijkheid voor de volledige overeenstemming van de door hem aangewende documenten met het formulier.”

Teneinde de inschrijvers te wijzen op de gevaren die het niet gebruiken van het bij het bestek gevoegde offerteformulier en inventaris kan inhouden, is het aangewezen dat zij de inschrijvers in het bestek hierop attent maakt.

Voor de onderhandelingsprocedure moet een onderscheid worden gemaakt tussen een onderhandelingsprocedure waarbij gebruik gemaakt wordt van de techniek van de shortlist en een onderhandelingsprocedure waarbij alle inschrijvers, voor zover zij een regelmatige offerte hebben ingediend, bij de onderhandelingen zullen worden betrokken.

Indien alle inschrijvers die een regelmatige offerte hebben ingediend bij de onderhandelingen zullen worden betrokken, kunnen de onvolmaaktheden van de offerte perfect tijdens de onderhandelingen worden rechtgetrokken. Deze handelingen zijn niet in strijd met het gelijkheidsbeginsel.

Indien slechts een aantal inschrijvers die een regelmatige offerte hebben ingediend, bij de onderhandelingen zal worden betrokken, moet de aanbestedende overheid controleren of de onvolmaaktheden vermeld in de offerte het opnemen in de shortlist niet in de weg staat. Hierbij moet de aanbestedende overheid het gelijkheidsbeginsel als leidraad nemen. Meestal zullen onvolmaakte offertes om die reden in de shortlist kunnen worden opgenomen.

Artikel 81.

Dit artikel luidt als volgt:

“De offerte vermeldt:

1° de naam, voornamen, hoedanigheid of beroep, nationaliteit en woonplaats van de inschrijver of voor een rechtspersoon, de handelsnaam of benaming, rechtsvorm, nationaliteit, maatschappelijke zetel en, desgevallend, het ondernemingsnummer;

2° a) het totale offertebedrag, belasting over de toegevoegde waarde desgevallend inbegrepen, zoals in voorkomend geval gedetailleerd in de samenvattende opmeting of de inventaris;

b) de prijstoeslag;

c) in voorkomend geval, de prijskorting of verbetering voor het geheel of een deel van de offerte;

d) de prijskorting of verbetering in geval van toepassing van artikel 89, eerste lid;

e) elk ander prijsgegeven zoals voorgeschreven door de opdrachtdocumenten;

3° het nummer en de benaming van de rekening bij een financiële instelling waarop de betaling van de opdracht moet gebeuren;

4° wat de onderaanneming betreft, de eventuele inlichtingen overeenkomstig artikel 12;

5° voor zover de opdrachtdocumenten zulks opleggen, de oorsprong van de te leveren producten en de te verwerken materialen die afkomstig zijn van buiten de Europese Unie, met vermelding per land van oorsprong van de waarde exclusief douanerechten die zij in de offerte vertegenwoordigen. Als de producten of materialen op het grondgebied van de Europese Unie worden afgewerkt of verwerkt, wordt enkel de waarde van deze grondstoffen vermeld;

6° in geval van offertes voor meerdere percelen, overeenkomstig artikel 89, tweede lid, de voorkeurvorgorde van de percelen.

Als de offerte wordt ingediend door een combinatie zonder rechtspersoonlijkheid, zijn de bepalingen van het eerste lid, 1°, van toepassing op elke deelnemer aan de combinatie.

De opdrachtdocumenten bepalen desgevallend de wijze van terbeschikkingstelling van de documenten, modellen, monsters en andere inlichtingen."

Het is aangewezen dat de aanbestedende overheid dit artikel vertolkt in het bestek en de inschrijvers wijst op de gevolgen die het niet respecteren van deze geplogenheden met zich meebrengt.

Voor de onderhandelingsprocedure moet een onderscheid worden gemaakt tussen een onderhandelingsprocedure waarbij gebruik gemaakt wordt van de techniek van de shortlist en een onderhandelingsprocedure waarbij alle inschrijvers, voor zover zij een regelmatige offerte hebben ingediend, bij de onderhandelingen zullen worden betrokken.

Indien alle inschrijvers die een regelmatige offerte hebben ingediend bij de onderhandelingen zullen worden betrokken, kunnen de onvolmaaktheden van de offerte perfect tijdens de onderhandelingen worden rechtgetrokken. Deze handelingen zijn niet in strijd met het gelijkheidsbeginsel.

Indien slechts een aantal inschrijvers die een ontvankelijke offerte hebben ingediend, bij de onderhandelingen zal worden betrokken, moet de aanbestedende overheid controleren of de onvolmaaktheden vermeld in de offerte

het opnemen in de shortlist niet in de weg staat. Hierbij moet de aanbestedende overheid het gelijkheidsbeginsel als leidraad nemen. Meestal zullen onvolmaakte offertes om die reden in de shortlist kunnen worden opgenomen.

Artikel 82.

Dit artikel luidt als volgt:

“§ 1. De inschrijver ondertekent de offerte en de eventuele samenvattende opmeting of inventaris en de andere bijlagen bij de offerte.

Ook de eventueel geboden prijstoeslagen, prijskortingen of verbeteringen bedoeld in artikel 81, eerste lid, 2°, en de doorhalingen, overschrijvingen, aanvullingen of wijzigingen in de offerte en haar bijlagen, die de essentiële voorwaarden van de opdracht betreffende met name prijzen, termijnen en technische specificaties kunnen beïnvloeden, worden door de inschrijver ondertekend. De bepalingen van dit lid zijn niet van toepassing als de offerte en haar bijlagen elektronisch ondertekend zijn.

§ 2. Als de offerte wordt ingediend door een combinatie zonder rechtspersoonlijkheid, wordt § 1 nageleefd door elke deelnemer aan de combinatie.

§ 3. Als de ondertekening gebeurt door een gemachtigde, vermeldt hij duidelijk zijn volmachtgever of volmachtgevers. De gemachtigde voegt bij de offerte de authentieke of onderhandse akte waaruit zijn bevoegdheid blijkt of een afschrift van zijn volmacht.

Eventueel verwijst hij naar het nummer van de bijlage van het Belgisch Staatsblad waarin de akte bij uittreksel is bekendgemaakt.

Een volmachtgever kan met het oog op latere opdrachten de volmacht deponeren die hij aan een of meer gemachtigden heeft gegeven. Deze volmacht geldt alleen voor de opdrachten van de aanbestedende overheid waarbij zij is gedeponereerd. De gemachtigde verwijst in iedere offerte naar die deponering.

§ 4. De offerte die namens een rechtspersoon elektronisch wordt ondertekend door een certificaat op naam van die rechtspersoon, die daarbij enkel een verbintenis aangaat voor eigen naam en rekening, vereist geen bijkomende volmacht.”

Het is aangewezen dat de aanbestedende overheid dit artikel vertolkt in het bestek en de inschrijvers wijst op de gevolgen die het niet respecteren van deze geplogenheden met zich meebrengt.

Voor onderhandelingsprocedures kunnen onvolmaaktheden vermeld in dit artikel worden rechtgetrokken tijdens de onderhandelingen. De BAFO moet evenwel beantwoorden aan de vereisten van dit artikel om in aanmerking te komen voor de gunning van de opdracht.

Artikel 90.

Dit artikel luidt als volgt:

“§ 1. De offerte op papier wordt in een definitief gesloten envelop gestoken waarop het volgende wordt vermeld: de datum van de openingszitting, het besteknummer of het opdrachtvoorwerp en eventueel de perceelnummers.

Ze wordt via een postdienst verzonden of door een drager afgegeven.

Bij verzending via een postdienst wordt die definitief gesloten envelop in een tweede gesloten envelop gestoken waarop duidelijk « offerte » wordt vermeld. Dit geheel wordt geadresseerd aan het adres vermeld in de opdrachtdocumenten.

De drager overhandigt de offerte aan de persoon die daartoe aangewezen is door de aanbestedende overheid of deponeert ze in de daartoe bestemde offertebus.

Deze paragraaf is toepasselijk op de met elektronische middelen opgestelde offerte die niet via deze middelen wordt overgelegd.

§ 2. Elke offerte moet bij de voorzitter van de zitting toekomen vóór hij de zitting geopend verklaart.

Offertes die laattijdig bij de voorzitter toekomen, welke er ook de oorzaak van is, worden geweigerd of ongeopend behouden.

Nochtans wordt een laattijdige offerte aanvaard voor zover de aanbestedende overheid de opdracht nog niet heeft gesloten en de offerte ten laatste vier kalenderdagen vóór de datum van de openingszitting als aangetekende brief is verzonden.”

Het is aangewezen dat de aanbestedende overheid dit artikel vertolkt in het bestek en de inschrijvers wijst op de gevolgen die het niet respecteren van deze geplogenheden met zich meebrengt.

Voor de onderhandelingsprocedure met en zonder bekendmaking wordt er in beginsel geen officiële opening van de offertes georganiseerd, tenzij de opdrachtdocumenten dit wel voorzien. De aanbestedende overheid vermeldt in de opdrachtdocumenten (vooral in het bestek) de vormvereisten waaraan de offertes moeten beantwoorden met betrekking tot dit artikel.

Artikel 91.

Dit artikel luidt als volgt:

“§ 1. Om een reeds opgestuurde of ingediende offerte te wijzigen of in te trekken, is een schriftelijke ondertekende verklaring vanwege de inschrijver vereist.

Het voorwerp en de draagwijdte van de wijzigingen moeten nauwkeurig worden vermeld.

De intrekking moet onvoorwaardelijk zijn.

De bepalingen van de artikelen 80 en 90 zijn toepasselijk op de wijzigingen en de intrekkingen.

§ 2. De intrekking kan ook per telefax of via een elektronisch middel dat niet in overeenstemming is met artikel 52, § 1, worden meegedeeld voor zover:

1° zij bij de voorzitter van de openingszitting toekomt alvorens hij de zitting opent,

2° en zij wordt bevestigd per aangetekende brief verzonden ten laatste de dag vóór de openingszitting.

Een inschrijver kan in een nieuwe regelmatig ingediende offerte aanduiden welke niet elektronisch ingediende bijlagen van de ingetrokken offerte hij wenst te behouden.”

Het is aangewezen dat de aanbestedende overheid dit artikel vertolkt in het bestek en de inschrijvers wijst op de gevolgen die het niet respecteren van deze geplogenheden met zich meebrengt.

Bij onderhandelingsprocedures met en zonder bekendmaking, waarbij in beginsel geen officiële opening van de offertes plaatsgrijpt, moet dit artikel gelezen worden in de context van de onderhandelingsprocedure. Daarmee moet rekening worden gehouden met de artikelen opgesomd in artikel 106 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 die niet van toepassing zijn bij een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.

Aandachtspunten:

- Het is duidelijk dat de regelmatigheid van de prijzen niet tot de formele regelmatigheid behoort maar tot de materiële regelmatigheid!
- Hoofdstuk 5 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 is niet van toepassing op de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.
- De artikelen 61, §§ 1 en 2, 5°, en 62 zijn evenwel steeds toepasselijk op de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking, behalve voor opdrachten waarvan de goed te keuren uitgave het bedrag bedoeld in artikel 105, § 1, 4° (= 8.500,00 euro, exclusief BTW), niet bereikt.

- Behoudens andersluidende bepaling in de opdrachtdocumenten is artikel 57 niet toepasselijk op de onderhandelingsprocedure met bekendmaking.

8.1.18. Onderzoek van de materiële regelmatigheid van de offertes.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

Artikel 95, derde en vierde lid, van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 definieert de materiële regelmatigheid als volgt:

“Een offerte is materieel onregelmatig en derhalve nietig als ze afwijkt van de essentiële bepalingen van de opdrachtdocumenten betreffende met name de prijzen, termijnen en technische specificaties of in geval van een abnormale prijs als bedoeld in artikel 99.

Bovendien kan de aanbestedende overheid een offerte als materieel onregelmatig beschouwen indien zij:

1° niet overeenstemt met de bepalingen van hoofdstuk 1, afdelingen 6 tot 11 en hoofdstuk 6, afdelingen 2 tot 4;

2° enig voorbehoud inhoudt of bestanddelen bevat die niet met de werkelijkheid overeenstemmen.”

Voor de onderhandelingsprocedure moet een onderscheid worden gemaakt tussen een onderhandelingsprocedure waarbij gebruik gemaakt wordt van de techniek van de shortlist en een onderhandelingsprocedure waarbij alle inschrijvers, voor zover zij een regelmatige offerte hebben ingediend, bij de onderhandelingen zullen worden betrokken.

Indien alle inschrijvers die een regelmatige offerte hebben ingediend bij de onderhandelingen zullen worden betrokken, kunnen de onvolmaaktheden van de offerte perfect tijdens de onderhandelingen worden rechtgetrokken. Deze handelingen zijn niet in strijd met het gelijkheidsbeginsel.

Indien slechts een aantal inschrijvers die een regelmatige offerte hebben ingediend, bij de onderhandelingen zal worden betrokken, moet de aanbestedende overheid controleren of de onvolmaaktheden vermeld in de offerte het opnemen in de shortlist niet in de weg staat. Hierbij moet de aanbestedende overheid het gelijkheidsbeginsel als leidraad nemen. Meestal zullen onvolmaakte offertes om die reden in de shortlist kunnen worden opgenomen.

De prijzen en de abnormale prijzen.

De vereisten vermeld in het bestek inzake de prijzen moeten door de inschrijver nauwgezet worden gerespecteerd, zo niet wordt zijn offerte als substantieel onregelmatig beschouwd wegens materiële overwegingen.

Artikel 99 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 luidt als volgt:

“§ 1. Na voorafgaand artikel 96 te hebben toegepast, gaat de aanbestedende overheid over tot het prijsonderzoek overeenkomstig artikel 21.”

Artikel 96 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 luidt als volgt:

“§ 1. De aanbestedende overheid verbetert de rekenfouten en de zuiver materiële fouten in de offertes, zonder dat zij voor niet ontdekte fouten aansprakelijk is.

Om deze fouten te verbeteren gaat de aanbestedende overheid de werkelijke bedoeling na van de inschrijver, door de offerte te onderzoeken en te vergelijken met de andere offertes en met de marktprijzen en door desnoods § 4 toe te passen.

Als er in dit laatste geval geen toelichting gegeven is of de toelichting niet aanvaardbaar is voor de aanbestedende overheid, verbetert ze de fouten naar eigen bevindingen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan kan de aanbestedende overheid hetzij beslissen dat de opgegeven eenheidsprijzen van toepassing zijn, hetzij de offerte als onregelmatig weren.

§ 2. De aanbestedende overheid verbetert de offertes in functie van de door haar of een inschrijver vastgestelde rekenfouten en zuiver materiële fouten in de opdrachtdocumenten.

§ 3. Indien de aanbestedende overheid rechtstreeks fouten verbetert in via elektronische middelen opgestelde offertes, bewaart zij de oorspronkelijke versie van die offertes en ziet zij erop toe dat haar rechtzettingen duidelijk identificeerbaar zijn, terwijl ook de oorspronkelijke gegevens zichtbaar blijven. De aanbestedende overheid ondertekent haar verbeteringen of de aangepaste versie via elektronische middelen die voldoen aan artikel 52, § 1, eerste lid, 1°.

§ 4. De aanbestedende overheid kan aan de inschrijver vragen om binnen de door haar bepaalde termijn de draagwijdte van zijn offerte te verduidelijken of aan te vullen, zonder deze te wijzigen.”

Artikel 21 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 luidt als volgt:

“§ 1. De aanbestedende overheid onderwerpt de ingediende offertes aan een prijsonderzoek. Op haar verzoek verstrekken de inschrijvers tijdens de procedure alle nodige inlichtingen om dit onderzoek mogelijk te maken.

§ 2. Wanneer de opdrachtdocumenten dat bepalen, kan de aanbestedende overheid personen aanwijzen voor het uitvoeren van alle verificaties van de boekhoudkundige stukken en alle onderzoeken ter plaatse, teneinde de juistheid na te gaan van de gegevens die in het raam van het prijsonderzoek zijn verstrekt.

De aanbestedende overheid mag de bij toepassing van dit artikel ingewonnen inlichtingen niet voor andere doeleinden gebruiken dan voor het prijsonderzoek.

§ 3. Behoudens andersluidende bepaling in de opdrachtdocumenten is deze paragraaf niet toepasselijk op de onderhandelingsprocedure.

Als de aanbestedende overheid bij het prijsonderzoek vaststelt dat in een offerte een prijs wordt geboden die abnormaal laag of abnormaal hoog lijkt in verhouding tot de te uit te voeren prestaties en alvorens die offerte om die reden te weren, verzoekt ze de inschrijver in kwestie per aangetekende brief om de nodige schriftelijke verantwoording over de samenstelling van de prijs in kwestie te verstrekken binnen een termijn van twaalf kalenderdagen, tenzij de uitnodiging een langere termijn bepaalt.

De inschrijver draagt de bewijslast van de verzending van de verantwoording.

De verantwoording houdt met name verband met :

1° de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening;

2° de gekozen technische oplossingen of de uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver kan profiteren bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten;

3° de originaliteit van de door de inschrijver aangeboden werken, producten of diensten;

4° de naleving van de bepalingen inzake arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden op de plaats waar de prestaties worden uitgevoerd;

5° de eventuele ontvangst van rechtmatig toegekende overheidssteun door de inschrijver.

De aanbestedende overheid onderzoekt de ontvangen verantwoording en herbevecht indien nodig de inschrijver.

Wanneer de opdracht voor werken, leveringen of diensten van de bijlage II, A, van de wet de drempel vermeld in artikel 32 bereikt en de aanbestedende overheid vaststelt dat een offerte abnormaal laag is doordat de inschrijver overheidssteun heeft ontvangen, kan de offerte alleen op uitsluitend die grond worden geweerd indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbestedende overheid bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun rechtmatig is toegekend. Wanneer de aanbestedende overheid in een dergelijke situatie een offerte weert, stelt zij de Europese Commissie daarvan in kennis."

De termijnen.

De vereisten vermeld in het bestek inzake de termijnen moeten door de inschrijver nauwgezet worden gerespecteerd, zo niet wordt zijn offerte als substantieel onregelmatig beschouwd wegens materiële overwegingen. Het aanvaarden van substantiële afwijkingen in de offerte in verband met de termijnen zou trouwens een inbreuk zijn tegen het gelijkheidsbeginsel.

Een voorbeeld ter illustratie: in het bestek staat vermeld dat de leveringen moeten gebeuren binnen een termijn van 8 weken te rekenen vanaf de eerste kalenderdag die volgt op de dag waarop de leverancier de kennisgeving van het sluiten van de opdracht heeft ontvangen. In zijn offerte vermeldt een inschrijver dat de leveringen zullen gebeuren binnen een termijn van 9 weken. Het spreekt vanzelf dat deze offerte substantieel onregelmatig is wegens materiële overwegingen. Indien de andere inschrijvers zouden geweten hebben dat een leveringstermijn van 9 weken door de aanbestedende overheid wordt aanvaard, hadden zij wellicht andere voorwaarden in hun offerte kunnen vermelden. Het spreekt vanzelf dat dergelijke toestand niet kan worden aanvaard omwille van een inbreuk op het gelijkheidsbeginsel.

Indien de uitvoeringstermijn een gunningscriterium is moet deze termijn in de offerte worden vermeld op straffe van nietigheid van de offerte omwille van materiële overwegingen.

De technische specificaties.

Bij het onderzoek van de materiële regelmatigheid van de offertes moeten de aanbestedende overheden een onderscheid maken tussen de substantiële en niet substantiële technische voorschriften vermeld in het bestek. Indien, op straffe van nietigheid van de offerte, bepaalde technische voorschriften moeten worden gerespecteerd, vermeldt u dit best in het bestek.

Offertes die niet beantwoorden aan één of meer substantiële technische voorschriften kunnen niet in aanmerking komen voor de gunning van de opdracht. Indien vrije varianten worden toegelaten, kunnen de inschrijvers vrije varianten voorstellen, maar die dienen wel te beantwoorden aan de substantiële technische voorschriften vermeld in het bestek. Anders komen de voorgestelde producten of diensten niet voor de gunning van de opdracht in aanmerking. In elk geval mag het aantal vrije varianten dat door een inschrijver ingediend wordt, geen afbreuk doen aan het principe dat er slechts één offerte per perceel door de inschrijver mag worden ingediend.

Een zwak punt dat dikwijls tijdens het onderzoek van de offertes aan de oppervlakte komt, is de gebrekkige opmaak van de technische voorschriften vermeld in het bestek. Om dit te vermijden moet u vóór het lanceren van de procedure een grondig marktonderzoek doen, en desgevallend, de technische voorschriften voor appreciatie voorleggen aan een aantal potentiële leveranciers of dienstverleners.

Indien u deze techniek toepast, mag dit niet leiden tot een onverantwoord beperken van de concurrentie. Daarom is het aangewezen dat u de repliek van de gecontacteerde potentiële leveranciers of dienstverleners met de nodige voorzichtigheid benadert. U moet dus steeds nagaan of het aanvaarden van voorstellen van potentiële leveranciers of dienstverleners niet tot gevolg zal hebben dat de concurrentie onnodig wordt beperkt of dat een welbepaalde inschrijver wordt bevoordeeld, zodat op die wijze de opdracht in een bepaalde richting wordt geduwd.

Inzake de milieuvriendelijke criteria vermeld in de Gids voor Duurzame Aankopen, dient u na te gaan wat de invloed van deze criteria is op de prijs van het product, enerzijds, en op de concurrentie, anderzijds. Voor sommige producten zal de invloed van deze criteria op de prijs nihil of uiterst beperkt zijn, voor een aantal andere producten kan er een voelbaar prijsverschil optreden.

Om de ontwikkelde milieuvriendelijke criteria een zo groot mogelijke kans op implementatie in de bestekken te bieden, wordt u aangemoedigd om uw bevindingen regelmatig mee te delen aan de POD Duurzame Ontwikkeling, die de ontwikkelde milieuvriendelijke criteria opvolgt en bijschaaft. Het is dus noodzakelijk dat alle aankoopdiensten van de federale overheid een positieve bijdrage leveren, door regelmatig hun bevindingen en verbeteringsvoorstellen mee te delen aan deze POD.

Bestanddelen die niet met de werkelijkheid overeenstemmen.

Het spreekt vanzelf dat de offerte de werkelijkheid moet weergeven. Het is trouwens een verbintenis van de inschrijver ten overstaan van de aanbestedende overheid. Indien in deze verbintenis clausules staan die niet met de werkelijkheid overeenstemmen, is dit een reden op zich om de offerte als substantieel onregelmatig te verklaren wegens materiële redenen.

8.1.19. Onderzoek van de regelmatige offertes in het raam van de shortlist.

Deze rubriek geldt voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking, de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.

De aanbestedende overheid heeft het recht (en niet de plicht) om bij een onderhandelingsprocedure (en enkel bij onderhandelingsprocedures), slechts met enkele van de inschrijvers onderhandelingen aan te knopen.

Indien u niet met alle inschrijvers onderhandelingen wenst aan te knopen, is het aangewezen dat u dit duidelijk vermeldt in het bestek. De cruciale vraag is: met welke inschrijvers u wel en met welke inschrijvers u niet zal onderhandelen.

Iedere inschrijver moet de ambitie hebben om een offerte in te dienen die zo nauw mogelijk aansluit bij de scope van de opdracht, beschreven in het bestek. Om te weten welke offertes voldoende en welke offertes onvoldoende aansluiten bij de scope van de opdracht, kunt u de offertes bijvoorbeeld toetsen aan de gunningscriteria. De inschrijvers die een voldoende eindquotatie behalen, kunnen dan worden behouden in de shortlist. Indien een inschrijver meerdere offertes heeft neergelegd (b.v. een basisofferte en één of meerdere vrije varianten), is het de interessante offerte die voor de onderhandelingen in aanmerking zal komen.

U moet in het bestek reeds vermelden dat de offertes bij het onderzoek ervan in het raam van de shortlist zullen worden getoetst aan de gunningscriteria in het bestek. Deze vermelding zal de inschrijvers wellicht de nodige impuls geven om van meet af

aan een sterke offerte te maken. Als de inschrijvers onmiddellijk een goede offerte kunnen neerleggen, zal de kloof die bij de onderhandelingen moet worden overbrugd, kleiner worden en zullen de onderhandelingen gemakkelijker verlopen.

In het bestek kunt u ook het maximum aantal inschrijvers vermelden dat in de shortlist zal worden opgenomen. Wij pleiten om minimum 3 inschrijvers te voorzien, zo niet loopt u het risico dat u, door het beperkt aantal inschrijvers waarmee u onderhandelt, in een zwakke onderhandelingspositie wordt geplaatst. Beperk dus nooit het maximum aantal inschrijvers voor de shortlist te sterk!

8.1.20. Opstellen en finaliseren van het verslag inzake de samenstelling van de shortlist.

Deze rubriek geldt voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking, de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.

Er wordt u aangeraden een evaluatieverslag op te stellen waarin de resultaten van het onderzoek van de offertes in het kader van de shortlist duidelijk vermeld worden en waarin de samenstelling van de shortlist grondig gemotiveerd wordt. In de motivering van de samenstelling van de shortlist kan in dat geval verwezen worden naar dit verslag.

8.1.21. Opstellen van de gemotiveerde beslissing inzake de samenstelling van de shortlist.

Deze rubriek geldt voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking, de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.

U moet alle beslissingen degelijk motiveren, dus ook de manier waarop de shortlist werd samengesteld.

Er wordt u aangeraden een evaluatieverslag op te stellen waarin de resultaten van het onderzoek van de offertes in het kader van de shortlist duidelijk vermeld worden en waarin de samenstelling van de shortlist grondig gemotiveerd wordt. In de motivering van de samenstelling van de shortlist kan in dat geval verwezen worden naar dit verslag.

Inhoud van de gemotiveerde beslissing m.b.t. de samenstelling van de shortlist:

a) voor de onderhandelingsprocedures met bekendmaking:

- Vermeld de naam en het adres van de aanbestedende overheid en het voorwerp van de goed te gunnen opdracht.
- Verwijs naar de artikelen van de reglementering inzake overheidsopdrachten die betrekking hebben op de onderhandelingsprocedure met bekendmaking (vermeld tevens de specifieke bepaling van artikel 26, § 2 van de wet van 15 juni

2006 waarop de keuze van de onderhandelingsprocedure steunt) en op de regelmatigheid van de offertes.

- Verwijs naar de gemotiveerde beslissing m.b.t. de keuze van de onderhandelingsprocedure met bekendmaking
- Verwijs naar de gemotiveerde selectiebeslissing en naar het bestek.
- Som de offertes op die werden genoteerd tijdens de opening van de offertes en vermeld dat ze ingediend werden door inschrijvers van wie de kandidatuur geselecteerd werd in de eerste fase van de procedure (ontvankelijkheid van de offertes).
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes in het kader van de regelmatigheid.
- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de regelmatigheid. Wat de substantieel onregelmatige offertes betreft moet de reden of moeten de redenen uitvoerig gemotiveerd worden.
- Vermeld dat de regelmatige offertes onderzocht werden in het raam van de shortlist en beschrijf grondig de methodologie die bij dit onderzoek werd gevolgd;
- Vermeld de inschrijvers die opgenomen werden in de shortlist en motiveer waarom zij in de shortlist werden opgenomen.

b) Voor de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking:

- Vermeld de naam en het adres van de aanbestedende overheid en het voorwerp van de te gunnen opdracht.
- Verwijs naar de artikelen van de reglementering inzake overheidsopdrachten die betrekking hebben op de onderhandelingsprocedure met bekendmaking (vermeld tevens de specifieke bepaling van artikel 26, § 2 van de wet van 15 juni 2006 waarop de keuze van de onderhandelingsprocedure steunt – in de regel is dit artikel 26, § 2, 1° d)) en naar de artikelen vermeld in het koninklijk besluit van 15 juli 2011 met betrekking tot de selectie van de inschrijvers en op de regelmatigheid van de offertes.
- Verwijs naar de publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Bulletin der Aanbestedingen.
- Som de inschrijvers op die een offerte hebben ingediend.
- Som de inschrijvers op die geselecteerd werden (die dus voldoen aan alle voorwaarden in het kader van de in het bestek vermelde selectiecriteria – de offertes van de niet-geselecteerde inschrijvers worden niet verder onderzocht).
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes in het kader van de regelmatigheid.
- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de regelmatigheid. Wat de substantieel onregelmatige offertes betreft moet de reden of moeten de redenen uitvoerig gemotiveerd worden.
- Vermeld dat de regelmatige offertes onderzocht werden in het raam van de shortlist en beschrijf grondig de methodologie die bij dit onderzoek werd gevolgd.
- Vermeld de inschrijvers die opgenomen werden in de shortlist en motiveer waarom zij in de shortlist werden opgenomen.

Opgelet: deze motivering van de regelmatigheid moet de juridische en feitelijke motieven bevatten waarop men zich baseert om een offerte onregelmatig te verklaren. De motieven kunnen betrekking hebben op het abnormale karakter van de prijzen en in voorkomend geval op het feit dat de aanbestedende overheid niet gemeend heeft dat de door de inschrijver voorgestelde oplossingen gelijkwaardig waren aan de technische specificaties of dat ze niet beantwoordden aan de prestaties of aan de functionele vereisten voorzien in het bestek.

In geval van gebruik van de techniek van toetsing van de offertes aan de in het bestek vermelde gunningscriteria moet u elke quoteringsgrondig motiveren. Een gebrekkige motivering kan aanleiding geven tot het indienen bij de Raad van State van een verzoek tot schorsing en/of nietigverklaring van de beslissing van de aanbestedende overheid.

c) Voor de onderhandelingsprocedures zonder bekendmaking:

- Vermeld de naam en het adres van de aanbestedende overheid, het voorwerp van de te gunnen opdracht.
- Verwijs naar de artikelen van de reglementering inzake overheidsopdrachten die betrekking hebben op de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking (vermeld tevens de specifieke bepaling van artikel 26, § 1 van de wet van 15 juni 2006 waarop de keuze van de onderhandelingsprocedure steunt) en op de regelmatigheid van de offertes.
- Verwijs naar de gemotiveerde beslissing m.b.t. de keuze van de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.
- Verwijs naar het bestek.
- Vermeld de naam van de inschrijvers die uitgenodigd werden om een offerte in te dienen en de naam van degenen die daadwerkelijk een offerte hebben ingediend.
- Vermeld het feit dat de ingediende offertes wel degelijk werden ingediend door inschrijvers die daartoe uitgenodigd waren en dat ze bijgevolg ontvankelijk zijn.
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes in het kader van de regelmatigheid.
- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de regelmatigheid. Wat de substantieel onregelmatige offertes betreft moet de reden of moeten de redenen uitvoerig gemotiveerd worden.
- Vermeld dat de regelmatige offertes onderzocht werden in het raam van de shortlist en beschrijf grondig de methodologie die bij dit onderzoek werd gevolgd;
- Vermeld de inschrijvers die opgenomen werden in de shortlist en motiveer waarom zij in de shortlist werden opgenomen.

Opgelet: deze motivering van de regelmatigheid moet de juridische en feitelijke motieven bevatten waarop men zich baseert om een offerte onregelmatig te verklaren. De motieven kunnen betrekking hebben op het abnormale karakter van de prijzen en in voorkomend geval op het feit dat de aanbestedende overheid niet gemeend heeft dat de voorgestelde oplossingen gelijkwaardig waren aan de technische specificaties of dat ze niet beantwoordden aan de prestaties of aan de functionele vereisten voorzien in het bestek.

In geval van gebruik van de techniek van toetsing van de offertes aan de in het bestek vermelde gunningscriteria moet u elke quoteringsgrondig motiveren. Een

gebrekkige motivering kan aanleiding geven tot het indienen bij de Raad van State van een verzoek tot schorsing en/of nietigverklaring van de beslissing van de aanbestedende overheid.

De motivering moet vanzelfsprekend ondertekend worden door de bevoegde ambtenaar van de aanbestedende overheid (de minister of de persoon aan wie de minister een delegatie heeft gegeven in deze zin).

8.1.22. Opstellen en verzenden van de uitnodiging voor de onderhandelingen.

Deze rubriek geldt voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking, de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.

Voor de uitnodiging van de inschrijvers die werden opgenomen in de shortlist voor de onderhandelingen, legt de reglementering op de overheidsopdrachten geen specifieke regels vast. Enkel billijk blijven en alle partijen op gelijke voet behandelen is de boodschap.

Het is een voordeel om de uitnodiging voor de onderhandelingen schriftelijk te doen. In de brief vermeldt u dat de inschrijver werd opgenomen in de shortlist en dat er dus met hem onderhandelingen zullen worden gevoerd. De dag, het uur waarop en de plaats van de onderhandelingen zullen doorgaan, moeten worden vermeld.

Ook is het nuttig om de inschrijver in kennis te stellen van de onderwerpen waarover er zal worden onderhandeld. Zodoende kan hij de vereiste mensen van zijn onderneming mobiliseren en kan hij op zijn sterkst de onderhandelingen voeren met de aanbestedende overheid.

Ook kunt u in de brief reeds de termijn vermelden waarover de inschrijver na de onderhandelingen beschikt om zijn 'best and final offer' bij de aanbestedende overheid neer te leggen.

U mag de brief eerst mailen of faxen naar de inschrijver, maar u dient de brief daarna het best aangetekend te verzenden.

Een maximale bezorgdheid voor de rechten van de inschrijver door de aanbestedende overheid wordt steeds geapprecieerd door de betrokken inschrijver.

8.1.23. Opstellen en verzenden van de kennisgeving aan de niet in de shortlist opgenomen inschrijvers.

Deze rubriek geldt voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking, de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.

De aanbestedende overheid is niet verplicht om de niet in de shortlist opgenomen inschrijvers in te lichten van het feit dat zij niet in de shortlist opgenomen zijn.

Teneinde te vermijden dat zij evenwel de motivering van de samenstelling van de shortlist zouden opvragen, wat zou kunnen leiden tot geschillen voor de Raad van State vóór de gunningsbeslissing, is het aangewezen om hen hiervan in te lichten.

In de kennisgeving moet duidelijk worden vermeld dat de beslissing om hen niet in de shortlist op te nemen slechts een voorlopige beslissing is. Dat wil zeggen dat het nog steeds mogelijk is dat de shortlist in de loop van de gunningsprocedure zal worden aangepast.

Deze aanpak biedt de niet in de shortlist opgenomen inschrijvers niet de mogelijkheid om de motivering van de samenstelling van de shortlist op te vragen vooraleer de shortlist definitief geworden is. Hiervan is slechts volstrekte zekerheid op het ogenblik van de gunningsbeslissing.

8.1.24. Voeren van de onderhandelingen.

Deze rubriek geldt voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking, de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.

Tijdens de onderhandelingen moet u de volgende richtlijnen in acht nemen:

- a) Het moet uw doel zijn om tot op het bot te onderhandelen. Elke inschrijver die voor de onderhandelingen in aanmerking komt, moet bij het begin van de onderhandelingen van de aanbestedende overheid te horen krijgen op welke punten zijn offerte onvoldoende scoort en de reden hiervan.
- b) U moet aan de inschrijver de kans geven om zijn offerte voldoende te verduidelijken, zodat eventuele bijkomende elementen tijdens de onderhandelingen kunnen worden ontdekt en besproken.
- c) Een afgevaardigde van de aanbestedende overheid moet een bondig verslag maken van wat er tijdens de onderhandelingen werd besproken. Dit verslag wordt het best niet voor appreciatie aan de tegenpartij voorgelegd, omdat de tegenpartij anders aan het verslag elementen kan toevoegen die tijdens de onderhandelingen niet werden besproken, of bepaalde zinnen kan wijzigen, waardoor de inhoud ervan niet overeenstemt met wat er werkelijk tijdens de onderhandelingen werd gezegd. Het voorleggen van het verslag van de onderhandelingen aan de inschrijver is dus een voedingsbodem voor latere geschillen.
- d) als er in de uitnodiging voor de onderhandelingen onderwerpen werden vermeld waarover zal worden gediscussieerd tijdens de onderhandelingen, moet u ook daadwerkelijk over deze punten met de inschrijver onderhandelen. Dit verwacht de inschrijver namelijk, want hij heeft hiervoor wellicht de geschikte personen meegebracht. Er mogen tijdens de onderhandelingen geen gegevens worden megedeeld die betrekking hebben op offertes van andere inschrijvers.

- e) De aanbestedende overheid mag bovendien geen discriminerende informatie leveren die sommige inschrijvers in vergelijking met anderen zouden kunnen bevoordelen.
- f) indien nodig, moet u een tweede, derde, ... onderhandelingsronde voeren, aangezien uit de onderhandelingen elementen kunnen opduiken die vatbaar zijn voor verdere besprekingen na grondig onderzoek door de aanbestedende overheid. In de uitnodiging van de aanbestedende overheid voor een tweede, derde, ... onderhandelingsronde kunt u dan ook onderwerpen vermelden die in de uitnodiging voor de vorige onderhandelingen niet werden opgenomen.
- g) u moet alle inschrijvers op dezelfde voet behandelen. Ze moeten dus de kans krijgen om hun offerte zo sterk mogelijk te maken, zodat ze hun kans op gunning van de opdracht ten volle behouden. Het heeft geen zin om inschrijvers te betrekken bij de onderhandelingen waarvan u bij voorbaat weet dat zij toch niet voor de gunning van de opdracht in aanmerking komen.
- h) op het einde van de besprekingen moet u een termijn mededelen voor het neerleggen van de wijzigende offerte door de inschrijver. Het Kenniscentrum van de Cel Overheidsopdrachten raadt u aan om voor alle inschrijvers dezelfde termijn toe te kennen. Deze termijn kan, maar moet niet vermeld worden in de uitnodiging tot onderhandelingen.
- i) de aanbestedende overheid moet hoffelijk, billijk en zakelijk blijven tegenover de inschrijver.
- j) uw doel (dus wat u als meerwaarde uit de onderhandelingen wilt halen) moet duidelijk aan de inschrijver worden meegedeeld. Duidelijke taal is een kritische succesfactor om het resultaat dat u voor ogen heeft te bereiken.

Zoals reeds aangestipt werd moeten de onderhandelingen niet beperkt blijven tot één ronde. Het doel om tot op het bot te onderhandelen kan leiden tot het voorzien van één of meerdere bijkomende onderhandelingen.

Om de onderhandelingen tot een minimum te beperken is het van groot belang dat u de substantiële technische voorschriften van de levering of de dienst duidelijk in het bestek beschrijft. Op die manier bent u er zeker van dat slechts die inschrijvers bij de onderhandelingen zullen worden betrokken die een behoorlijk product of een behoorlijke dienst voorstellen. Hoe groter de kloof is tussen de beoogde dienst of het vooropgestelde product, en de dienst die of het product dat in de offertes wordt voorgesteld, hoe ingewikkelder de onderhandelingen kunnen zijn.

Ten slotte moet benadrukt worden dat een goede communicatie van cruciaal belang is voor het welslagen van de onderhandelingen.

8.1.25. Onderzoek van de offertes in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek.

Deze rubriek geldt voor de open offerteaanvraag en de beperkte offerteaanvraag.

Voorafgaande opmerking: bij een aanbesteding wordt de opdracht gesloten met de inschrijver die de laagste offerte op het vlak van de prijs heeft ingediend, op voorwaarde dat:

- bij een open aanbesteding: hij geselecteerd werd en bovendien een regelmatige offerte heeft ingediend;
- bij een beperkte aanbesteding: hij een regelmatige offerte heeft ingediend

Bijgevolg wordt de aanbesteding niet in deze rubriek besproken.

Wat de overheidsopdrachten betreft die de bedragen voor de Europese bekendmaking bereiken, specificeert de aanbestedende overheid de weging van elk gunningscriterium, die eventueel kan uitgedrukt worden binnen een vork met een passend verschil tussen minimum en maximum. Indien een dergelijke weging om aantoonbare redenen niet mogelijk is, worden de criteria vermeld in dalende orde van belangrijkheid.

Bij het opstellen van het bestek, houdt u dus het best rekening met de voormelde bepalingen.

Bij het onderzoeken van de offertes kunt u als volgt te werk gaan:

- Maak per gunningscriterium een rangschikking op, de beste offerte eerst, de minst goede laatst. Een ex-aequo behoort tot de mogelijkheden.
- Vervolgens kent u voor elke offerte een quotatie toe voor elk gunningscriterium en motiveert u de toegekende quotatie.

Door een dergelijke rangschikking voor elk gunningscriterium te maken, wordt het voor u gemakkelijker om op een correcte wijze punten te geven, want u krijgt een uitstekend overzicht van de waarde van elke offerte in het licht van elk gunningscriterium. U kunt ervoor kiezen om geen punten te geven, maar de gunning te motiveren met een tekst. Het is niet gemakkelijk om een goede motivering te schrijven, maar het is wel de beste aanpak.

Inderdaad, indien u opteert voor het geven van punten, kan steeds het aantal punten in vraag worden gesteld. Waarom wordt bijvoorbeeld een quotatie gegeven van 9 punten op 10 en niet 8 punten op 10? Zeker wanneer het verschil tussen de offerte met de hoogste eindquotatie en de tweede beste offerte zeer klein is, kan het gegeven aantal punten worden betwist. Het verschil van één punt kan soms de balans doen overslaan. Er bestaan nog andere systemen om een waarde toe te kennen aan elk gunningscriterium. De inspectie van Financiën let op de validiteit van de gehanteerde evaluatietechnieken.

Vooral als het verschil tussen de beste en de tweede beste offerte zeer klein is, stelt de verliezende partij zich dikwijls de vraag of u de quotaties wel objectief hebt toegekend. Deze argwaan kunt u vermijden door de wijze van quoteren vast te leggen vóór het begin van de procedure.

Bij complexe overheidsopdrachten worden sommige gunningscriteria onderverdeeld in subcriteria. In dit geval is het aangewezen dat het gewicht van elk sub criterium in het bestek wordt vermeld. In het andere geval geeft u het best aan elk sub criterium dezelfde waarde, tenzij u op een overtuigende wijze kunt aantonen dat een verschil in gewicht tussen de verschillende sub criteria verantwoord is.

Indien u gunningscriteria onderverdeelt in subcriteria, zal het gewicht van elk sub criterium een cijfer zijn dat moeilijk hanteerbaar is bij het quoteren (bv. gunningscriterium 1 wordt gekwoteerd op 40 punten en wordt onverdeeld in zes subcriteria. Elk sub criterium krijgt dus een gewicht van 6 2/3 punten). In dit geval is het gemakkelijker om de quotatie uit te voeren op 10 punten en de gegeven quotaties nadien te herleiden tot het juiste gewicht.

In elk geval moet elke aanbestedende overheid erover waken dat selectie- en gunningscriteria niet met elkaar worden vermengd. Selectiecriteria hebben betrekking op de inschrijver, terwijl gunningscriteria betrekking moeten hebben op het product of de dienst.

Bij de beoordeling van de aangeboden producten of diensten, zal het onderzoek van de technische waarde ervan van cruciaal belang zijn. Teneinde de objectiviteit op dit vlak maximaal te garanderen is het aangewezen om dit onderzoek te laten uitvoeren door een (bij voorkeur) onafhankelijke technische evaluatiecommissie, zonder dat deze kennis heeft van de prijzen.

8.1.26. Onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek.

Deze rubriek geldt voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking, de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.

Neerleggen van de offertes na het afsluiten van de onderhandelingen ('Best en Final Offer')

Nadat de onderhandelingen werden beëindigd, leggen de inschrijvers die bij de onderhandelingen werden betrokken een definitieve versie van hun offerte neer. Die wordt dan getoetst aan de gunningscriteria in het bestek.

Om onnodig werk te vermijden, is het wellicht nuttig dat de inschrijvers de wijzigingen in vergelijking met hun oorspronkelijke offerte duidelijk vermelden, bijvoorbeeld door de geschrapte of bijgevoegde passages in een andere kleur te plaatsen. Uit ervaring is gebleken dat dit niet enkel leidt tot tijdswinst, maar dat hierdoor ook maximaal rekening kan worden gehouden met de wijzigingen die de inschrijvers ingevolge de onderhandelingen aan hun offerte hebben doorgevoerd.

Net zoals dit het geval is bij het indienen van de initiële offerte, kan de BAFO ook met behulp van e-Tendering elektronisch worden ingediend. Teneinde te vermijden dat bepaalde ondernemingen die niet betrokken werden met de onderhandelingen ook een 'BAFO' zouden kunnen indienen, biedt e-Tendering hier de mogelijkheid om

het gebruik van deze workspace te beperken tot de inschrijvers waarmee onderhandelingen werden gevoerd.

Onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek.

Wat de overheidsopdrachten betreft die de bedragen voor de Europese bekendmaking bereiken, specificeert de aanbestedende overheid de weging van elk gunningscriterium, die eventueel kan uitgedrukt worden binnen een vork met een passend verschil tussen minimum en maximum. Indien een dergelijke weging om aantoonbare redenen niet mogelijk is, worden de criteria vermeld in dalende orde van belangrijkheid.

Bij het opstellen van het bestek, houdt u dus het best rekening met de voormelde bepalingen.

Bij het onderzoeken van de BAFO's kunt u als volgt te werk gaan:

- Maak per gunningscriterium een rangschikking op, de beste BAFO eerst, de minst goede laatst. Een ex-aequo behoort tot de mogelijkheden.
- Vervolgens kent u voor elke BAFO een quotatie toe voor elk gunningscriterium en motiveert u de toegekende quotatie.

Door een dergelijke rangschikking voor elk gunningscriterium te maken, wordt het voor u gemakkelijker om op een correcte wijze punten te geven, want u krijgt een uitstekend overzicht van de waarde van elke BAFO in het licht van elk gunningscriterium. U kunt ervoor kiezen om geen punten te geven, maar de gunning te motiveren met een tekst. Het is niet gemakkelijk om een goede motivering te schrijven, maar het is wel de beste aanpak.

Inderdaad, indien u opteert voor het geven van punten, kan steeds het aantal punten in vraag worden gesteld. Waarom wordt bijvoorbeeld een quotatie gegeven van 9 punten op 10 en niet 8 punten op 10? Zeker wanneer het verschil tussen de BAFO met de hoogste eindquotatie en de tweede beste BAFO zeer klein is, kan het gegeven aantal punten worden betwist. Het verschil van één punt kan soms de balans doen overslaan. Er bestaan nog andere systemen om een waarde toe te kennen aan elk gunningscriterium. De inspectie van Financiën let op de validiteit van de gehanteerde evaluatietechnieken.

Vooral als het verschil tussen de beste en de tweede beste BAFO zeer klein is, stelt de verliezende partij zich dikwijls de vraag of u de quotaties wel objectief hebt toegekend. Deze argwaan kunt u vermijden door de wijze van quoteren vast te leggen vóór het begin van de procedure.

Bij complexe overheidsopdrachten worden sommige gunningscriteria onderverdeeld in sub criteria. In dit geval is het aangewezen dat het gewicht van elk sub criterium in het bestek wordt vermeld. In het andere geval geeft u het best aan elk sub criterium dezelfde waarde, tenzij u op een overtuigende wijze kunt aantonen dat een verschil in gewicht tussen de verschillende sub criteria verantwoord is.

Indien u gunningscriteria onderverdeelt in sub criteria, zal het gewicht van elk sub criterium een cijfer zijn dat moeilijk hanteerbaar is bij het quoteren (bv. gunningscriterium 1 wordt gequoteerd op 40 punten en wordt onverdeeld in zes sub criteria. Elk sub criterium krijgt dus een gewicht van 6 2/3 punten). In dit geval is het gemakkelijker om de quotatie uit te voeren op 10 punten en de gegeven quotaties nadien te herleiden tot het juiste gewicht.

In elk geval moet elke aanbestedende overheid erover waken dat selectie- en gunningscriteria niet met elkaar worden vermengd. Selectiecriteria hebben betrekking op de inschrijver, terwijl gunningscriteria betrekking moeten hebben op het product of de dienst.

Bij de beoordeling van de aangeboden producten of diensten, zal het onderzoek van de technische waarde ervan van cruciaal belang zijn. Teneinde de objectiviteit op dit vlak maximaal te garanderen is het aangewezen om dit onderzoek te laten uitvoeren door een (bij voorkeur) onafhankelijke technische evaluatiecommissie, zonder dat deze kennis heeft van de prijzen.

8.1.27. Onderzoek van de impliciete verklaring op eer voor de inschrijver die voor de gunning van de opdracht in aanmerking komt.

Sinds 1 mei 2007 moet de aanbestedende overheid de persoonlijke toestand van de ondernemingen in het kader van de uitsluitingscriteria niet meer in het begin van de procedure controleren. Dit is het gevolg van de omzendbrief van 23 april 2007- Overheidsopdrachten – Administratieve vereenvoudiging - Impliciete verklaring op erewoord betreffende de persoonlijke toestand in het kader van de kwalitatieve selectie.

Met het oog op het nog verder verminderen van de administratieve last voor de kandidaten en inschrijvers heeft de Ministerraad van 23 juni 2006 beslist het principe van de verklaring op erewoord in te voeren voor de opdrachten die worden gegund door de federale aanbestedende overheden.

De aanbestedende overheid stipuleert, naargelang het geval, in de aankondiging van de opdracht of in het bestek dat door eenvoudig deel te nemen aan een procedure tot gunning van een overheidsopdracht, de kandidaat of inschrijver verklaart zich niet in een van de uitsluitingsgevallen te bevinden als bedoeld in artikel 61 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011. Deze manier van werken wordt voorzien in artikel 61, § 4, van het koninklijk besluit van 15 juli 2011.

De aanbestedende overheid onderzoekt de juistheid van de impliciete verklaring op erewoord in hoofde van de inschrijver wiens offerte het best gerangschikt is.

Daartoe vraagt de aanbestedende overheid aan de inschrijver via de snelste middelen de inlichtingen en documenten die toelaten zijn persoonlijke toestand na te gaan. De inlichtingen en documenten die de aanbestedende overheid zelf

kosteloos kan opvragen via elektronische middelen, moeten via deze weg rechtstreeks bij de gegevensbeheerders opgevraagd worden.

In dat geval zijn 2 hypothesen mogelijk:

- a) de persoonlijke toestand op de uiterste datum vóór de ontvangst van de aanvragen van deelneming bij beperkte procedure of onderhandelingsprocedure met bekendmaking of op de uiterste datum voor de ontvangst van offertes bij een open procedure of bij een vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking stemt overeen met de impliciete verklaring op erewoord: de opdracht kan aan deze inschrijver gegund worden;
- b) de persoonlijke toestand op de uiterste datum vóór de ontvangst van de aanvragen van deelneming bij beperkte procedure of onderhandelingsprocedure met bekendmaking of op de uiterste datum voor de ontvangst van offertes bij open procedures of bij vereenvoudigde onderhandelingsprocedures met bekendmaking stemt niet overeen met de impliciete verklaring op erewoord of de persoonlijke toestand stemt tijdens het verloop van de procedure niet meer overeen met de impliciete verklaring op erewoord: de aanbestedende overheid kan niet aan deze inschrijver gunnen en maakt een gecorrigeerde rangschikking op rekening houdend met de weerslag van het verwijderen van deze kandidatuur of offerte op de rangschikking. De opdracht kan gegund worden aan de volgend gerangschikte inschrijver indien nadat ten opzichte van deze inschrijver dezelfde controle is uitgevoerd van diens impliciete verklaring op erewoord en op voorwaarde dat uit deze controle blijkt dat de impliciete verklaring op erewoord overeenkomt met de werkelijkheid.

8.1.28. Opstellen en finaliseren van de gemotiveerde gunningsbeslissing.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

De gunning van de opdracht is tevens onderworpen aan de motiveringsplicht.

- 1) De inhoud van de gemotiveerde gunningsbeslissing hangt af van de gevolgde procedure:
 - Open procedures (offerteaanvraag en aanbesteding) :
 - Motivering van de selectie;
 - Motivering van de regelmatigheid;
 - Motivering van de gunning op basis van criteria voorzien in het bestek (offerteaanvraag) of van het criterium prijs (aanbesteding).

- Beperkte procedures (offerteaanvraag en aanbesteding):
 - Ontvankelijkheid van de offertes (werden de offertes ingediend door geselecteerde kandidaten ?);
 - Motivering van de regelmatigheid;
 - Motivering van de gunning op basis van criteria voorzien in het bestek (offerteaanvraag) of van het criterium prijs (aanbesteding).
- Onderhandelingsprocedure met bekendmaking:
 - Ontvankelijkheid van de offertes (werden de offertes ingediend door geselecteerde kandidaten ?);
 - Motivering van de regelmatigheid;
 - Motivering van de samenstelling van de shortlist;
 - Motivering van de gunning op basis van criteria voorzien in het bestek.
- Vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking:
 - Motivering van de selectie ;
 - Motivering van de regelmatigheid ;
 - Motivering van de samenstelling van de shortlist;
 - Motivering van de gunning op basis van criteria voorzien in het bestek.
- Onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking:
 - Ontvankelijkheid van de offertes (werden de offertes ingediend door inschrijvers die hiervoor werden uitgenodigd ?) ;
 - Motivering van de regelmatigheid;
 - Motivering van de samenstelling van de shortlist;
 - Motivering van de gunning op basis van criteria vermeld in het bestek.

2) Wat moet men vermelden in de gemotiveerde beslissing?

- Elke gemotiveerde beslissing moet de naam en het adres van de aanbestedende overheid vermelden alsook het voorwerp en het bedrag van de goed te keuren opdracht.
- In verband met de selectie: de namen van de geselecteerde en niet geselecteerde kandidaten of inschrijvers alsook de wettelijke en feitelijke motieven die deze beslissing inzake selectie en niet-selectie verantwoorden. Deze motivering moet met redenen worden bekleed en aantonen dat alle kandidaten of inschrijvers op gelijke voet werden behandeld.
- Wat betreft de ontvankelijkheid van de offertes : zie hiervoor.

- Wat betreft de materiële regelmatigheid: de namen van de inschrijvers waarvan de offerte als onregelmatig werd beoordeeld, alsook de wettelijke en feitelijke motieven waarop men zich baseert om een offerte onregelmatig te verklaren. De motieven kunnen betrekking hebben op het abnormaal karakter van de prijzen en, in voorkomend geval, op het feit dat de aanbestedende overheid niet van oordeel was dat de voorgestelde oplossingen gelijkwaardig waren aan de technische voorschriften, of dat zij niet beantwoorden aan de performantie of aan de functionele vereisten voorzien in het bestek.
- Wat betreft de gunning : de naam van de gekozen inschrijver, de namen van de inschrijvers die een regelmatige offerte hebben ingediend die niet werd gekozen en de wettelijke en feitelijke motieven die deze beslissing verantwoorden, met inbegrip van de eigenschappen en de voordelen van de gekozen offerte. Deze motivering moet met redenen worden bekleed en aantonen dat alle kandidaten of inschrijvers op gelijke voet werden behandeld.

Rekening houdend met de hiervoor vermelde informatie stelt het Kenniscentrum van de Cel Overheidsopdrachten de volgende werkmethode voor:

a) Voor de open offerteaanvragen:

- Vermeld de naam en het adres van de aanbestedende overheid, het voorwerp en het bedrag van de goed te keuren opdracht.
- Verwijs in de eerste plaats naar de artikelen van de reglementering inzake overheidsopdrachten die betrekking hebben op de selectie van de inschrijvers en de formele en materiële regelmatigheid van de offertes.
- Verwijs naar de publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Bulletin der Aanbestedingen en in het Publicatieblad van de Europese Unie.
- Som de inschrijvers op die een offerte hebben ingediend.
- Som de inschrijvers op die geselecteerd werden (die dus voldoen aan alle voorwaarden in het kader van de in het bestek vermelde selectiecriteria – de offertes van de niet-geselecteerde inschrijvers worden niet verder onderzocht).
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes in het kader van de formele regelmatigheid.
- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de formele regelmatigheid. Wat de substantieel onregelmatige offertes betreft moeten de reden of redenen uitvoerig gemotiveerd worden.
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes die regelmatig zijn op formeel vlak in het kader van de materiële regelmatigheid van de offertes.
- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de materiële regelmatigheid. Wat de offertes betreft die substantieel onregelmatig zijn op materieel vlak moeten de reden of redenen uitvoerig gemotiveerd worden.

- Vermeld tot slot uw conclusie, waarin de offertes worden opgesomd die onderzocht zullen worden in het kader van de in het bestek vermelde gunningscriteria.
- Beschrijf het resultaat van het onderzoek van de offertes in het raam van de gunningscriteria.
- Vermeld het resultaat van het nazicht van de persoonlijke toestand van de inschrijver die voor de gunning van de opdracht in aanmerking komt.
- Vermeld de offerte die in aanmerking komt voor de gunning van de opdracht.

b) Voor de open aanbestedingen:

- Vermeld de naam en het adres van de aanbestedende overheid, het voorwerp en het bedrag van de goed te keuren opdracht.
- Verwijs in de eerste plaats naar de artikelen van de reglementering inzake overheidsopdrachten die betrekking hebben op de selectie van de inschrijvers en op de formele en materiële regelmatigheid van de offertes.
- Verwijs naar de publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Bulletin der Aanbestedingen en in het Publicatieblad van de Europese Unie.
- Som de inschrijvers op die een offerte hebben ingediend.
- Som de inschrijvers op die geselecteerd werden (die dus voldoen aan alle voorwaarden in het kader van de in het bestek vermelde selectiecriteria – de offertes van de niet-geselecteerde inschrijvers worden niet verder onderzocht).
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes in het kader van de formele regelmatigheid.
- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de formele regelmatigheid. Wat de substantieel onregelmatige offertes betreft moeten de reden of redenen uitvoerig gemotiveerd worden.
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes die regelmatig zijn op formeel vlak in het kader van de materiële regelmatigheid van de offertes.
- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de materiële regelmatigheid. Wat de offertes betreft die substantieel onregelmatig zijn op materieel vlak moeten de reden of redenen uitvoerig gemotiveerd worden.
- Vermeld tot slot uw conclusie, waarin de offertes worden opgesomd die onderzocht zullen worden in het kader van het gunningscriterium 'prijs';
- Beschrijf het resultaat van het onderzoek van de offertes in het raam van dit gunningscriterium.
- Vermeld het resultaat van het nazicht van de persoonlijke toestand van de inschrijver die voor de gunning van de opdracht in aanmerking komt.
- Vermeld de offerte die in aanmerking komt voor de gunning van de opdracht.

c) Voor de beperkte offerteaanvraag:

- Vermeld de naam en het adres van de aanbestedende overheid, het voorwerp en het bedrag van de goed te keuren opdracht.
- Verwijs naar de artikelen van de reglementering inzake overheidsopdrachten die betrekking hebben op de formele en materiële regelmatigheid van de offertes.
- Som de offertes op die werden genoteerd tijdens de opening van de offertes en vermeld dat ze ingediend werden door inschrijvers van wie de kandidatuur geselecteerd werd in de eerste fase van de procedure (ontvankelijkheid van de offertes).
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes in het kader van de formele regelmatigheid.
- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de formele regelmatigheid. Wat de substantieel onregelmatige offertes betreft moeten de reden of redenen uitvoerig gemotiveerd worden.
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes die regelmatig zijn op formeel vlak in het kader van de materiële regelmatigheid van de offertes.
- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de materiële regelmatigheid. Wat de offertes betreft die substantieel onregelmatig zijn op materieel vlak moeten de reden of redenen uitvoerig gemotiveerd worden.
- Vermeld tot slot uw conclusie, waarin de offertes worden opgesomd die onderzocht zullen worden in het kader van de in het bestek vermelde gunningscriteria.
- Beschrijf het resultaat van het onderzoek van de offertes in het raam van de gunningscriteria.
- Vermeld het resultaat van het nazicht van de persoonlijke toestand van de inschrijver die voor de gunning van de opdracht in aanmerking komt.
- Vermeld de offerte die in aanmerking komt voor de gunning van de opdracht.

d) Voor de beperkte aanbesteding:

- Vermeld de naam en het adres van de aanbestedende overheid, het voorwerp en het bedrag van de goed te keuren opdracht.
- Verwijs naar de artikelen van de reglementering inzake overheidsopdrachten die betrekking hebben op de formele en materiële regelmatigheid van de offertes.
- Som de offertes op die werden genoteerd tijdens de opening van de offertes en vermeld dat ze ingediend werden door inschrijvers van wie de kandidatuur geselecteerd werd in de eerste fase van de procedure (ontvankelijkheid van de offertes).
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes in het kader van de formele regelmatigheid.
- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de formele regelmatigheid. Wat de substantieel onregelmatige offertes betreft moeten de reden of redenen uitvoerig gemotiveerd worden.
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes die regelmatig zijn op formeel vlak in het kader van de materiële regelmatigheid van de offertes.

- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de materiële regelmatigheid. Wat de offertes betreft die substantieel onregelmatig zijn op materieel vlak moeten de reden of redenen uitvoerig gemotiveerd worden.
- Vermeld tot slot uw conclusie, waarin de offertes worden opgesomd die onderzocht zullen worden in het kader van het gunningscriterium 'prijs'.
- Beschrijf het resultaat van het onderzoek van de offertes in het raam van dit gunningscriterium.
- Vermeld het resultaat van het nazicht van de persoonlijke toestand van de inschrijver die voor de gunning van de opdracht in aanmerking komt;
- Vermeld de offerte die in aanmerking komt voor de gunning van de opdracht.

e) Voor de onderhandelingsprocedures met bekendmaking:

- Vermeld de naam en het adres van de aanbestedende overheid, het voorwerp en het bedrag van de goed te keuren opdracht.
- Verwijs naar de artikelen van de reglementering inzake overheidsopdrachten die betrekking hebben op de onderhandelingsprocedure met bekendmaking (vermeld tevens de specifieke bepaling van artikel 26, § 2 van de wet van 15 juni 2006 waarop de keuze van de onderhandelingsprocedure steunt), naar artikel 109, § 3, van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 (waarin het toepassen van de shortlist wordt voorzien) en op de regelmatigheid van de offertes (inclusief de artikelen die door het bestek als van toepassing zijn verklaard).
- Verwijs naar de gemotiveerde beslissing m.b.t. de keuze van de onderhandelingsprocedure met bekendmaking.
- Verwijs naar de gemotiveerde selectiebeslissing en naar het bestek.
- Som de offertes op die werden genoteerd tijdens de opening van de offertes en vermeld dat ze ingediend werden door inschrijvers van wie de kandidatuur weerhouden werd in de eerste fase van de procedure (ontvankelijkheid van de offertes).
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes in het kader van de regelmatigheid.
- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de regelmatigheid. Wat de substantieel onregelmatige offertes betreft moeten de reden of redenen uitvoerig gemotiveerd worden.
- Vermeld dat de regelmatige offertes onderzocht werden in het raam van de shortlist en beschrijf grondig de methodologie die bij dit onderzoek werd gevolgd.
- Vermeld de inschrijvers die opgenomen werden in de shortlist en motiveer grondig.
- Vermeld de onderhandelingen.
- Beschrijf het resultaat van het onderzoek van de BAFO's in het raam van het gunningscriterium 'prijs' of de gunningscriteria.
- Vermeld het resultaat van het onderzoek van de persoonlijke situatie van de inschrijver die in aanmerking komt voor de gunning van de opdracht.
- Vermeld de BAFO die in aanmerking komt voor de gunning van de opdracht.

f) Voor de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking:

- Vermeld de naam en het adres van de aanbestedende overheid, het voorwerp en het bedrag van de goed te keuren opdracht.
- Verwijs naar de artikelen van de reglementering inzake overheidsopdrachten die betrekking hebben op de onderhandelingsprocedure met bekendmaking (vermeld tevens de specifieke bepaling van artikel 26, § 2 van de wet van 15 juni 2006 waarop de keuze van de onderhandelingsprocedure steunt), en naar de artikelen vermeld in het koninklijk besluit van 15 juli 2011 met betrekking tot de selectie van de inschrijvers en op de regelmatigheid van de offertes (inclusief de artikelen die door het bestek als van toepassing zijn verklaard).
- Verwijs naar de publicatie van de aankondiging van de opdracht in het Bulletin der Aanbestedingen.
- Som de inschrijvers op die een offerte hebben ingediend.
- Som de inschrijvers op die geselecteerd werden (die dus voldoen aan alle voorwaarden in het kader van de in het bestek vermelde selectiecriteria – de offertes van de niet-geselecteerde inschrijvers worden niet verder onderzocht).
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes in het kader van de regelmatigheid.
- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de regelmatigheid. Wat de substantieel onregelmatige offertes betreft moeten de redenen of redenen uitvoerig gemotiveerd worden.
- Vermeld dat de regelmatige offertes onderzocht werden in het raam van de shortlist en beschrijf grondig de methodologie die bij dit onderzoek werd gevolgd.
- Vermeld de inschrijvers die opgenomen werden in de shortlist en motiveer grondig.
- Vermeld de onderhandelingen.
- Beschrijf het resultaat van het onderzoek van de offertes in het raam van het gunningscriterium 'prijs' of de gunningscriteria.
- Vermeld het resultaat van het onderzoek van de persoonlijke situatie van de inschrijver die in aanmerking komt voor de gunning van de opdracht.
- Vermeld de BAFO die in aanmerking komt voor de gunning van de opdracht.

g) Voor de onderhandelingsprocedures zonder bekendmaking:

- Vermeld de naam en het adres van de aanbestedende overheid, het voorwerp en het bedrag van de goed te keuren opdracht.
- Verwijs naar de artikelen van de reglementering inzake overheidsopdrachten die betrekking hebben op de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking (vermeld tevens de specifieke bepaling van artikel 26, § 1 van de wet van 15 juni 2006 waarop de keuze van de onderhandelingsprocedure steunt), naar artikel 3, 8° van de wet van 15 juni 2006 (waarin het toepassen van de shortlist wordt voorzien) en op de regelmatigheid van de offertes (inclusief de artikelen die door het bestek als van toepassing zijn verklaard).

- Som de bedrijven op die werden uitgenodigd om een offerte in te dienen;
- Som de offertes op die werden genoteerd bij de opening van de offertes en vermeld dat zij werden neergelegd door inschrijvers die door de aanbestedende overheid werden uitgenodigd om een offerte in te dienen (ontvankelijkheid van de offertes).
- Verwijs naar het onderzoek van de offertes in het kader van de regelmatigheid.
- Vermeld uw vaststellingen wat betreft de regelmatigheid. Wat de substantieel onregelmatige offertes betreft moeten de redenen of redenen uitvoerig gemotiveerd worden.
- Vermeld dat de regelmatige offertes onderzocht werden in het raam van de shortlist en beschrijf grondig de methodologie die bij dit onderzoek werd gevolgd.
- Vermeld de inschrijvers die opgenomen werden in de shortlist en motiveer grondig.
- Vermeld de onderhandelingen.
- Beschrijf het resultaat van het onderzoek van de offertes in het raam van het gunningscriterium 'prijs' of de gunningscriteria.
- Vermeld het resultaat van het onderzoek van de persoonlijke situatie van de inschrijver die in aanmerking komt voor de gunning van de opdracht;
- Vermeld de BAFO die in aanmerking komt voor de gunning van de opdracht.

8.1.29. Opstellen van de stukken van het gunningsdossier.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

Het opstellen van de stukken van het gunningsdossier is de taak van de aanbestedende overheid. Naast de stukken die zich reeds in het gunningsdossier bevinden, moeten de volgende documenten tevens worden opgesteld:

- de nota aan de inspectie van Financiën;
- de nota aan de Minister bevoegd om het begrotingsakkoord af te leveren (indien het dossier aan de Ministerraad moet worden voorgelegd en het begrotingsakkoord moet worden aangevraagd);
- de nota aan de Ministerraad in het Nederlands en het Frans (indien het gunningsdossier aan de Ministerraad moet worden voorgelegd);
- de kennisgevingen inzake de wachttermijn;
- de kennisgeving van het sluiten van de opdracht;
- de kennisgevingen aan de niet gekozen inschrijvers (indien de wachttermijn niet moet worden toegepast).

Het gunningsdossier bevat dus alle documenten die op zich het einde van de procedure in het gunningsdossier zullen bevinden, voor zover ze in dit stadium van de procedure beschikbaar zijn of kunnen worden opgesteld.

8.1.30. Voorleggen van de gunningsbeslissing aan de inspectie van Financiën of aan het orgaan binnen de administratie bevoegd voor de administratieve en begrotingscontrole.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

U moet het gunningvoorstel aan de inspectie van Financiën voor advies voorleggen indien:

- voor open offerteaanvragen en open aanbestedingen: het totaal bedrag van de te gunnen opdracht, inclusief BTW, meer dan € 250.000,00 bedraagt;
- voor beperkte offerteaanvragen en beperkte aanbestedingen: het totaal bedrag van de te gunnen opdracht, inclusief BTW, meer dan € 125.000,00 bedraagt;
- voor onderhandelingsprocedures met en zonder voorafgaande bekendmaking en voor de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking: het totaal bedrag van de te gunnen opdracht, inclusief BTW, meer dan € 31.000,00 bedraagt.

Deze bedragen staan vermeld in het koninklijk besluit van 16 november 1994 (Belgisch Staatsblad van 17 januari 1995) gewijzigd bij koninklijk besluit van 20 juli 2000 (Belgisch Staatsblad van 30 augustus 2000) betreffende de administratieve en begrotingscontrole, waarvoor het gunningvoorstel verplicht aan het voorafgaand advies van de inspectie van Financiën moet worden voorgelegd.

U mag niet uit het oog verliezen dat de controleur der vastleggingen, bij de beoordeling van dossiers waarvan het gunningvoorstel niet aan de inspectie van Financiën werd voorgelegd, zal controleren of de procedure op alle vlakken correct werd gevoerd. Deze werkwijze is trouwens de rol van de controleur der vastleggingen in alle dossiers.

8.1.31. Impact van het gunstig advies voor het verder verloop van de procedure.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

Het gunstig advies van de inspectie van Financiën houdt in dat de Inspectie geen bezwaar uit inzake het gunningsvoorstel.

Lees het gunstig advies van de Inspectie aandachtig! Het is mogelijk dat de Inspectie het gunstig advies koppelt aan de verplichting om het gunningsdossier voor te leggen aan de Ministerraad!

8.1.32. Aanvragen van het begrotingsakkoord.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

Ingevolge het koninklijk besluit van 16 november 1994 inzake de administratieve en begrotingscontrole [(Belgisch Staatsblad van 17 januari 1995) gewijzigd bij koninklijk besluit van 20 juli 2000 (Belgisch Staatsblad van 30 augustus 2000)] moet het akkoord van de Minister bevoegd voor de begroting (dit kan ook een Staatssecretaris zijn) bekomen worden vooraleer het gunningsvoorstel door de Ministerraad kan worden goedgekeurd.

Bij het plannen van de gunningsprocedure moet de aanbestedende overheid rekening houden met het feit dat het afleveren van het begrotingsakkoord soms enkele weken kan duren.

Het onderzoek van het gunningsdossier in het raam van het begrotingsakkoord zal in de praktijk worden uitgevoerd door de FOD Budget en Beheerscontrole.

Het begrotingsakkoord wordt geformaliseerd in een document dat door de bevoegde Minister of Staatssecretaris wordt ondertekend.

8.1.33. Voorleggen van de gemotiveerde gunningsbeslissing aan de Ministerraad.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

Normalerweise wordt het dossier aan het voorafgaand akkoord van de Ministerraad voorgelegd, dus voor het opstarten van de procedure (cfr koninklijk besluit van 3 april 2013).

Het is evenwel mogelijk dat de Ministerraad tevens zijn akkoord wil of moet geven over het gunningvoorstel van de aanbestedende overheid. In dit geval dient het akkoord van de Ministerraad te worden verkregen vooraleer de opdracht kan worden gegund. Bij maatregelen die hun oorsprong vinden in een begrotingsdiscipline, moeten gunningsdossiers in de meeste gevallen aan de Ministerraad worden voorgelegd.

Het is tevens mogelijk dat bij het opstarten van de procedure, het geraamde bedrag van de opdracht zich beneden de drempel bevond vermeld in het koninklijk besluit van 3 april 2013, maar dat het totaal bedrag van de offerte, exclusief BTW, die voor gunning wordt voorgesteld, toch boven deze drempel uitstijgt. Indien het totaal bedrag van de offerte, exclusief BTW, meer bedraagt dan 115 % van de voormelde drempel, moet het akkoord van de Ministerraad worden bekomen, vooraleer de opdracht kan worden gegund (artikel 3, § 4). Het overschrijden van het geraamde bedrag van de opdracht mag geen schering en inslag worden, maar moet een uitzondering blijven. In dit verband dient u voor ogen te houden dat u bij de raming van het totaalbedrag van de opdracht steeds rekening moet houden met eventuele onvoorziene omstandigheden.

8.1.34. Voorleggen van de gemotiveerde gunningsbeslissing, voor goedkeuring, en van de brieven inzake de wachttermijn, voor ondertekening, aan de ordonnateur.

Deze rubriek geldt voor alle procedures. Opgelet! Een wachttermijn wordt niet toegepast bij een vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking en bij een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.

De ordonnateur is de persoon binnen de administratie die bevoegd is om bepaalde handelingen uit te voeren met betrekking tot de dagelijkse werkzaamheden binnen de administratie. In de regel is de Minister de ordonnateur, tenzij in een delegatiebesluit bepaalde handelingen mogen worden verricht door een persoon of meerdere personen binnen de administratie.

De gemotiveerde gunningsbeslissing en de brieven inzake de wachttermijn worden ondertekend door de persoon die hiervoor bevoegd is (de Minister of een persoon binnen zijn administratie). Deze persoon wordt de ordonnateur genoemd.

Bij onderhandelingsprocedures waarbij een shortlist werd samengesteld, moet de ordonnateur tevens de gemotiveerde beslissing inzake de samenstelling van de shortlist ondertekenen.

8.1.35. Verzenden van de brieven inzake de wachttermijn aan de niet geselecteerde kandidaten en inschrijvers.

Deze rubriek geldt voor alle procedures, met uitzondering van de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure, enerzijds, en de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking, anderzijds.

De reglementering bepaalt dat zodra de gunningsbeslissing genomen is door de aanbestedende overheid, deze voor al deze opdrachten aan elke inschrijver die niet geselecteerd werd de motieven van zijn niet-selectie (motieven gehaald uit de gemotiveerde beslissing) moet meedelen, aan elke inschrijver van wie men de offerte als onregelmatig beschouwd heeft de motieven van deze onregelmatigheid (motieven gehaald uit de gemotiveerde beslissing) moet meedelen en aan elke inschrijver van wie de offerte niet gekozen werd en aan de gekozen inschrijver de gemotiveerde beslissing moet meedelen.

Daarenboven zal men de exacte duur van de wachttermijn moeten vermelden, die 15 dagen bedraagt en zal men tevens de inschrijver die een aanvraag tot schorsing wenst in te dienen moeten aanbevelen dit aan de aanbestedende overheid mee te delen binnen de termijn van 15 dagen en dit via fax, e-mail of een elektronisch middel. De nieuwe reglementering maakt hier immers geen verplichting meer van voor de inschrijver. Het is echter hoogst wenselijk dat de aanbestedende overheid zo vlug mogelijk ingelicht wordt over een beroep.

De verzending van de gemotiveerde beslissing of van een uittreksel hieruit gebeurt onmiddellijk via fax, e-mail of enig ander elektronisch middel en dezelfde dag per

aangetekend schrijven. Indien de twee verzendingen niet op dezelfde dag plaatsvinden, vangt de termijn voor deze inschrijver aan op de dag na de dag van de laatste verzending.

Opgelet: de nieuwe bepalingen bepalen dat de mededeling van de gemotiveerde beslissing geen enkele contractuele band creëert ten aanzien van de gekozen inschrijver. Het wordt sterk aanbevolen dit nadrukkelijk te vermelden in de mededeling in kwestie.

Inlichtingen die niet mogen worden meegedeeld.

De nieuwe reglementering bepaalt hierover het volgende:

«Bepaalde gegevens mogen evenwel niet worden medegedeeld indien de openbaarmaking ervan de toepassing van een wet zou belemmeren, in strijd zou zijn met het openbaar belang, nadelig zou zijn voor de rechtmatige commerciële belangen van overheidsbedrijven of particuliere ondernemingen of de eerlijke mededinging tussen de ondernemingen zou kunnen schaden.»

De aanbestedende overheid, haar ambtenaren of degenen aan wie ze een opdracht heeft toevertrouwd inbegrepen, mogen geen vertrouwelijke inlichtingen openbaar maken die betrekking hebben op de opdrachten (gunning/uitvoering) die meegedeeld werden door de kandidaten, inschrijvers, ondernemers, leveranciers of dienstverleners; deze inlichtingen hebben onder andere betrekking op de technische of handelsgeheimen en de vertrouwelijke aspecten van de offertes.

Zolang de aanbestedende overheid geen beslissing (m.b.t. de selectie, de regelmatigheid, de gunning) genomen heeft, mag niemand (noch de kandidaat/inschrijver, noch derden) toegang hebben tot de documenten betreffende de procedure, noch tot de interne documenten van de aanbestedende overheid.

De wachttermijn.

De wachttermijn is zoals voordien een periode die de gunningsprocedure opschort en die een afgewezen kandidaat/inschrijver in staat moet stellen een dringend beroep in te stellen. De aanbestedende overheid mag de opdracht dus niet afsluiten voor de afloop van deze periode of de afloop van het beroep dat ingesteld zou zijn geweest in de loop hiervan.

Er dient te worden opgemerkt dat de wachttermijn eveneens de gestanddoeningstermijn van de inschrijvers opschort; deze opschorting houdt op op de dag van de beslissing van de beroepsinstantie (in geval van een beroep), op het einde van de wachttermijn (indien er geen beroep is) of uiterlijk 45 dagen na de mededeling van de gemotiveerde beslissing.

Er kunnen zich 2 gevallen voordoen:

Er werd geen enkel beroep ingediend: de aanbestedende overheid kan de opdracht sluiten op basis van de reeds opgestelde gunningsbeslissing.

Er werd een beroep ingesteld, dat verworpen werd: idem als hierboven.

Er werd een beroep ingesteld, dat de schorsing van de beslissing van de aanbestedende overheid tot gevolg heeft gehad: deze zal hetzij een nieuwe gunningsbeslissing moeten nemen op basis van de schorsingsbeslissing, hetzij, indien dat onmogelijk blijkt, de gunningsprocedure moeten beëindigen en eventueel een nieuwe procedure moeten opstarten.

Vermelding van de beroepsmogelijkheden:

Alle mededelingen van de beslissingen van de aanbestedende overheid moeten de mogelijke beroepsmogelijkheden vermelden, anders zullen de termijnen niet beginnen te lopen.

Er wordt aanbevolen gebruik te maken van de standaarddocumenten op onze website die voor elk document de gepaste vermeldingen betreffende de beroepen bevatten.

8.1.36. Verzenden van de kennisgeving van het sluiten van de opdracht.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

De leverancier of de dienstverlener wordt per aangetekend schrijven (dit kan ook een bestelbon zijn die aangetekend wordt opgezonden naargelang de bepalingen vermeld in het bestek) op de hoogte gebracht van het feit dat de opdracht aan hem werd gegund. Indien de kennisgeving van het sluiten van de opdracht gebeurt per fax, telex of telegram, moet u de inhoud ervan per aangetekend schrijven bevestigen binnen de vijf dagen. Neem in deze kennisgeving van het sluiten van de opdracht de volgende punten op:

- a) de identiteit van de leidend ambtenaar (indien die niet werd vermeld in het bestek);
- b) het bedrag van de borgtocht (indien er een borgtocht moet worden gestort);
- c) het totaal bedrag van de leveringen of de diensten, inclusief BTW, die de leverancier of dienstverlener maximaal mag uitvoeren (indien het geen opdracht betreft op basis van globale prijzen). De controleur der vastleggingen vraagt dikwijls om deze rubriek in de kennisgeving van het sluiten van de opdracht op te nemen.

Bij de kennisgeving van het sluiten van de opdracht voegt u het best een kopie van de offerte, voor eensluidend verklaard afschrift van het origineel. Hiermee kunnen

geschillen, die eventueel tijdens de uitvoering van de opdracht kunnen opduiken, worden vermeden.

Voor onderhandelingsprocedures kan de opdracht op verschillende wijzen tot stand komen, naargelang het bedrag van de opdracht (zie artikel 110 van het KB van 15 juli 2011).

8.1.37. Verzenden van de brieven aan de niet gekozen inschrijvers indien er geen wachttermijn werd toegepast.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

OPGELET: Deze kennisgeving mag enkel plaatsvinden wanneer er geen (verplichte of vrijwillige) wachttermijn is toegepast.

De aanbestedende overheid moet de volgende regels respecteren:

- a) Voor opdrachten waarvan het bedrag hoger ligt dan € 85.000, excl. BTW, maar die onder de Europese drempels blijven:

De nieuwe reglementering bepaalt dat zodra het sluiten van de opdracht is gebeurd, de aanbestedende overheid aan elke inschrijver die niet geselecteerd werd de motieven van zijn niet-selectie (motieven gehaald uit de gemotiveerde beslissing) moet meedelen, aan elke inschrijver van wie men de offerte als onregelmatig beschouwd heeft de motieven van deze onregelmatigheid (motieven gehaald uit de gemotiveerde beslissing) moet meedelen en aan elke inschrijver van wie de offerte niet gekozen werd en aan de opdrachtnemer (de gekozen inschrijver) de gemotiveerde beslissing moet meedelen.

De verzending van de gemotiveerde beslissing of van een uittreksel hieruit gebeurt onmiddellijk via fax, e-mail of enig ander elektronisch middel en dezelfde dag per aangetekend schrijven. Indien de twee verzendingen niet op dezelfde dag plaatsvinden, vangt de termijn voor deze inschrijver aan op de dag na de dag van de laatste verzending.

- b) Voor opdrachten waarvan het bedrag lager ligt dan of gelijk is aan € 85.000 excl. BTW:

De aanbestedende overheid moet schriftelijk:

- de niet-geselecteerde kandidaten op de hoogte brengen van hun niet-selectie (voor de procedures in twee fasen) vanaf het moment waarop ze de opdracht gesloten heeft;
- de niet-geselecteerde inschrijvers, de inschrijvers van wie de offerte onregelmatig was en de niet-gekozen inschrijvers op de hoogte brengen van de beslissing die op hen betrekking heeft, zodra de opdracht gesloten is.

De kandidaten/inschrijvers hebben 30 dagen om schriftelijk de gemotiveerde beslissing te vragen voor de niet-gekozen inschrijver en voor de anderen de

motieven van de beslissing die op hen betrekking heeft, die uit deze beslissing gehaald zijn.

De aanbestedende overheid moet binnen 15 dagen na de ontvangst van het verzoek schriftelijk deze inlichtingen meedelen.

Inlichtingen die niet mogen worden meegedeeld.

De nieuwe reglementering bepaalt hierover het volgende:

«Bepaalde gegevens mogen evenwel niet worden medegedeeld indien de openbaarmaking ervan de toepassing van een wet zou belemmeren, in strijd zou zijn met het openbaar belang, nadelig zou zijn voor de rechtmatige commerciële belangen van overheidsbedrijven of particuliere ondernemingen of de eerlijke mededinging tussen de ondernemingen zou kunnen schaden.»

De aanbestedende overheid, haar ambtenaren of degenen aan wie ze een opdracht heeft toevertrouwd inbegrepen, mogen geen vertrouwelijke inlichtingen openbaar maken die betrekking hebben op de opdrachten (gunning/uitvoering) die meegedeeld werden door de kandidaten, inschrijvers, ondernemers, leveranciers of dienstverleners; deze inlichtingen hebben onder andere betrekking op de technische of handelsgeheimen en de vertrouwelijke aspecten van de offertes.

Zolang de aanbestedende overheid geen beslissing (m.b.t. de selectie, de regelmatigheid, de gunning) genomen heeft, mag niemand (noch de kandidaat/inschrijver, noch derden) toegang hebben tot de documenten betreffende de procedure, noch tot de interne documenten van de aanbestedende overheid.

Vermelding van de beroepsmogelijkheden.

Alle mededelingen van de beslissingen van de aanbestedende overheid moeten de mogelijke beroepsmogelijkheden vermelden, anders zullen de termijnen niet beginnen te lopen.

Er wordt aanbevolen gebruik te maken van de standaarddocumenten op het portaal www.publicprocurement.be die voor elk document de gepaste vermeldingen betreffende de beroepen bevatten.

8.1.38. Aankondiging van de gegunde opdracht.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

De regel is dat voor alle aankondigingsberichten (dus ook voor de aankondiging van de gegunde opdracht) gebruik gemaakt wordt van de e-Notificationapplicatie van de Federale Overheid. E-Notification is te bereiken via het portaal www.publicprocurement.be.

Voor elke vraag inzake e-Procurement in het algemeen en e-Notification in het bijzonder, kan contact opgenomen worden met de helpdesk van de Federale Dienst e-Procurement van de FOD Personeel en Organisatie (e.proc@publicprocurement.be).

Het voordeel van het gebruik van e-Notification is dat de aankondiging van de gegunde opdracht onmiddellijk wordt verzonden naar het Bulletin der Aanbestedingen en naar het Bureau voor Officiële Publicaties van de Europese Unie (voor publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie).

Het gebruiken van een e-Procurementapplicatie die niet aan de Europese normen beantwoordt is in de regel verboden.

De aankondiging van de gegunde opdracht staat beschreven in artikel 38 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011.

De aankondiging van de gegunde opdracht is van toepassing op de opdrachten waarvan de aankondiging van de opdracht gepubliceerd werd in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Iedere opdracht die is gesloten, ook na een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking, maakt het voorwerp uit van een aankondiging van gegunde opdracht, indien het opdrachtbedrag de Europese drempel bereikt of overschrijdt.

Deze aankondiging wordt opgesteld overeenkomstig het model opgenomen in bijlage 8 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 en wordt verstuurd binnen achtenveertig dagen na de sluiting van de opdracht.

Deze regel is niet van toepassing op de opdrachten die worden geplaatst bij onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking wanneer artikel 26, § 1, 1°, b, van de wet wordt ingeroepen, noch op de opdrachten die zijn gebaseerd op een raamovereenkomst.

Daarentegen is deze wel van toepassing op iedere opdracht gebaseerd op een dynamisch aankoopstelsel. In dat geval mogen de opdrachten per trimester worden gegroepeerd.

Voor opdrachten voor diensten bedoeld in bijlage II, B, van de wet, verzendt de aanbestedende overheid een aankondiging overeenkomstig § 1, en duidt in de aankondiging aan of zij de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie aanvaardt. Indien ze deze bekendmaking weigert, wordt de aankondiging van gegunde opdracht niet naar het Bulletin der Aanbestedingen verzonden.

Een aankondiging van gegunde opdracht wordt gepubliceerd in het Bulletin der Aanbestedingen en in het Publicatieblad van de Europese Unie.

8.1.39. Opvolging van de borgtocht.

Deze rubriek geldt voor alle procedures.

De borgtocht wordt gesteld binnen dertig dagen volgend op de dag waarop de opdracht wordt gesloten, tenzij de opdrachtdocumenten in een langere termijn voorzien (artikel 27, § 1, van het koninklijk besluit van 14 januari 2013).

Om een vlotte storting van de borgtocht te verkrijgen raadt het Kenniscentrum van de Cel Overheidsopdrachten de volgende werkwijze aan:

- Duid in het bestek duidelijk aan binnen welke termijn en hoe de borgtocht moet worden gesteld, of verwijs naar de voormelde bepaling vermeld in het koninklijk besluit van 14 januari 2013.
- Vermeld in de kennisgeving van de gunning van de opdracht welk bedrag moet worden gestort.
- Treed in contact met de leverancier of dienstverlener om een vlotte storting van de borgtocht te verkrijgen.

Indien de leverancier of dienstverlener de borgtocht niet of niet tijdig stort, vermeldt artikel 29 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 de maatregelen die u moet of kunt nemen. Het toepassen van een straf wordt wel eens over het hoofd gezien door de aanbestedende overheid. In dit verband dient opgemerkt dat het Rekenhof bij het viseren van de facturen nauwlettend de verplichtingen inzake de storting van de borgtocht controleert (en terecht).

Het toepassen van straffen bij het niet of niet tijdig stellen van de borgtocht kan de relatie tussen de aanbestedende overheid, enerzijds, en de leverancier of dienstverlener, anderzijds, ernstig verzuren. Wees dus in uw eigen belang uiterst proactief ten overstaan van de borgtochtproblematiek!

U wordt aangeraden om de artikelen 25 tot en met 33 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 grondig te lezen. Artikel 33 handelt over de vrijgave van de borgtocht. Ook hier werd meerdere malen vastgesteld dat de leveranciers of dienstverleners moeilijkheden hebben met het vervullen van de formaliteiten die leiden tot de vrijgave van de borgtocht na het beëindigen van de opdracht. U wordt aangeraden om ook in dit verband het tijdstip te vermelden waarop de vrijgave van de borgtocht door de leverancier of dienstverlener mag worden aangevraagd. Licht de leverancier of dienstverlener tijdig in wanneer en op welke wijze de borgtocht kan worden vrijgegeven. Uit de praktijk is gebleken dat vooral leveranciers en dienstverleners die niet regelmatig met de overheid werken, problemen hebben met de formaliteiten die moeten worden vervuld.

Voor een goede uitvoering van de opdracht dient u er niet enkel over te waken dat de leverancier of dienstverlener zijn contractuele verplichtingen nakomt, maar u dient hem ook degelijk in te lichten over zijn rechten.

8.2. Voor de raamovereenkomst.

In dit hoofdstuk worden de stappen van de procedures niet meer herhaald. Deze werden uitvoerig toegelicht in deze handleiding. Het is de bedoeling om u wijs te maken wanneer men het best gebruik kan maken van de raamovereenkomst en op welke belangrijke aspecten aandacht moet worden besteed.

Er wordt tevens aangegeven op welke wijze de bureaucratie tijdens de tweede fase van de modaliteit (de gunningsfase) tot een minimum kan worden herleid.

Tenslotte moet er op worden gewezen dat de raamovereenkomst niet mag worden gebruikt om het concurrentiebeginsel en het gelijkheidsbeginsel geweld aan te doen.

8.2.1. Waarom werd de raamovereenkomst in de wetgeving overheidsopdrachten voorzien?

Het is in bepaalde gevallen moeilijk om in een bestek de ganse opdracht voldoende gedetailleerd te beschrijven. Dit kan onder andere worden toegeschreven aan het feit dat een aantal noodzakelijke gegevens nog niet gekend is op het ogenblik van het opstellen van het bestek.

Voor deze overheidsopdrachten kan het nuttig zijn dat de aanbestedende overheid zich in het bestek beperkt tot het schetsen van het kader waarin de uitvoering van de opdracht zich zal situeren. Op het ogenblik dat na het afsluiten van de raamovereenkomst, de behoeften duidelijk kunnen worden bepaald, kan de aanbestedende overheid voor die specifieke behoefte een eindofferte vragen op basis van de forfaitaire eenheidsprijzen vermeld in de offerte ingediend op basis van het bestek. Dit is de filosofie die schuilt achter de formule van de raamovereenkomst.

In het raam van het concurrentiebeginsel kan een raamovereenkomst ook een goede zaak zijn. Op het ogenblik dat de behoeften perfect kunnen worden beschreven, kan de aanbestedende overheid aan de deelnemers een eindofferte vragen. Deze deelnemers kunnen dan een scherpe offerteprijs geven aangezien alle factoren die de prijsvorming beïnvloeden, op dat ogenblik gekend zijn. Inderdaad, als de raamovereenkomst afgesloten werd met meerdere deelnemers, kan de concurrentie een gunstige invloed uitoefenen op de prijs van de opdracht indien het bestek bepaalt dat bij elke opdracht die op basis van de afgesloten raamovereenkomst zal worden gegund, alle in de raamovereenkomst opgenomen deelnemers zullen worden uitgenodigd om een eindofferte in te dienen.

Zoals reeds hiervoor werd beschreven, verloopt de raamovereenkomst in twee fasen. In een eerste fase wordt een offerte gevraagd op basis van het bestek. Op het einde van de procedure worden één of meerdere deelnemers dan met hun offerte in een shortlist opgenomen. Er wordt met andere woorden met deze deelnemers een overeenkomst afgesloten op basis van de bepalingen van het bestek, enerzijds, en op basis van hun goedgekeurde offerte, anderzijds. Na het afsluiten van de raamovereenkomst worden de deelnemers tijdens de geldigheidsduur van de raamovereenkomst in principe meermaals gevraagd om

een eindofferte in te dienen. Het is de bedoeling dat de aanbestedende overheid tijdens de geldigheidsduur van de raamovereenkomst opdrachten sluit met één of meerdere deelnemers. Indien de raamovereenkomst afgesloten werd met meerdere deelnemers, is de opdrachtnemer niet per se dezelfde persoon. Elke gunningsprocedure gelanceerd op basis van een afgesloten raamovereenkomst mondt in beginsel uit in een contract met één van de deelnemers.

Door enkel contracten af te sluiten op het ogenblik dat alle elementen die de prijsvorming beïnvloeden gekend zijn, kan de aanbestedende overheid aanzienlijke besparingen realiseren, zeker in vergelijking met meerjarige raamcontracten volgens prijslijst op basis van vermoedelijke hoeveelheden, waar de inschrijvers een prijs hebben moeten opgeven zonder te beschikken over alle elementen die de prijsvorming beïnvloeden.

Opdrachtencentrales in de betekenis van artikel 2, 4° van de wet van 15 juni 2006, zullen de raamovereenkomst wellicht veel gebruiken. Inderdaad, aangezien de contracten ontstaan op het einde van de gunningsprocedures gevoerd in het raam van de tweede fase van de raamovereenkomst, zullen de contracten afgesloten worden tussen één van de deelnemende partijen en de aanbestedende overheid. De opdrachtencentrale, als leidende partij, zal bijvoorbeeld niet kunnen worden aangesproken bij wanbetaling van de gebruikende partij die het contract met de opdrachtnemer heeft afgesloten.

Teneinde de gunningsprocedures in het raam van de tweede fase van de raamovereenkomst relatief eenvoudig te laten, kan in het bestek bijvoorbeeld voorzien worden dat in het raam van de gunningsprocedures enkel de prijs vermeld in de initiële offerte ingediend met het oog op het afsluiten van de raamovereenkomst, zal kunnen worden gewijzigd. Hoe meer wijzigingen aan de initiële offerte men in het raam van de gunningsprocedures toelaat, hoe complexer het verloop van de gunningsprocedures zal zijn.

Een raamovereenkomst kan ook worden gebruikt zoals een klassiek raamcontract. Voor kantoorbenodigdheden bv. zullen de gebruikende partijen dan enkel bestellingen kunnen plaatsen op basis van de goedgekeurde offerte ingediend met het oog op het afsluiten van de raamovereenkomst. Een eindofferte moet dan niet meer worden gevraagd. De contractuele voorwaarden van de initiële offerte kunnen dan in principe ook niet worden gewijzigd in de tweede fase van de raamovereenkomst. Indien deze methode wordt gebruikt, zal in principe de raamovereenkomst worden afgesloten met één enkele deelnemer. Deze techniek kan ook worden gebruikt door opdrachtencentrales, indien bij voorbaat geweten is dat de gebruikende partijen niet over de tijd of kennis beschikken om een volledige gunningsprocedure te doorlopen. In dit geval worden de contracten ook afgesloten tussen de gebruikende partij en de opdrachtnemer. Zodoende blijft de opdrachtencentrale buiten schot in geval van bijvoorbeeld wanbetaling van de gebruikende partij.

Het 'cascade'-systeem zal door aanbestedende overheden worden gebruikt, indien ze een alternatief achter de hand wil houden (met andere woorden: indien ze over de mogelijkheid wenst te beschikken om de opdracht te gunnen aan een andere

deelnemer indien de best geplaatste deelnemer voor een bepaalde opdracht beslist om geen eindofferte in te dienen).

Bij overheidsopdrachten van diensten zal de raamovereenkomst kunnen leiden tot een sterk terugdringen van het gebruik van de onderhandelingsprocedure met bekendmaking op basis van artikel 26, § 2, 3° van de wet van 15 juni 2006, omdat gunningsprocedures kunnen worden opgestart als alle aspecten van een behoefte met voldoende nauwkeurigheid gekend zijn. De raamovereenkomst kan dus ook een positieve bijdrage leveren op het vlak van het respecteren van het concurrentiebeginsel.

8.2.2. De keuze van de procedure – valkuilen.

De raamovereenkomst is een modaliteit die opgedeeld is in twee fasen. De tweede fase wordt in principe meermaals herhaald. Voor de eerste fase moet het concurrentiebeginsel worden toegepast, m.a.w. moet er worden onderzocht of er kan worden gekozen voor de open of beperkte procedure. Er kan worden gekozen voor de onderhandelingsprocedure indien de keuze kan worden verantwoord op basis van artikel 26 van de wet van 15 juni 2006.

In feite moet dezelfde redenering worden gemaakt zoals dit gebeurt bij een klassieke gunningsprocedure. De eerste fase van de modaliteit mondt niet uit in het gunnen en sluiten van een overheidsopdracht, maar in het afsluiten van de raamovereenkomst met één of meerdere deelnemers (in de regel ten minste drie).

Voor de tweede fase van de raamovereenkomst moet dezelfde redenering worden gemaakt. Kan de gunningsprocedure worden gegund op basis van de offerteaanvraag of de aanbesteding of is het verantwoord om te kiezen voor de onderhandelingsprocedure (zonder bekendmaking)? Het is ook mogelijk dat in de regel zal kunnen worden gekozen voor de offerteaanvraag of aanbesteding, maar dat er voor sommige gunningsprocedures dient te worden geopteerd voor de onderhandelingsprocedure.

In elk geval is het aangewezen om in het bestek reeds te vermelden op basis van welke procedure(s) de gunningsprocedures op basis van de afgesloten raamovereenkomst zullen worden gegund en gesloten.

Een mooi voorbeeld waarbij niet bij voorbaat geweten is voor welke procedure er zal worden gekozen tijdens de tweede fase van de raamovereenkomst, is het gunnen van consultancy-diensten. Voor het invullen van bepaalde behoeften die op basis van de gesloten raamovereenkomst zullen worden gegund en gesloten zal het perfect mogelijk zijn om te kiezen voor de offerteaanvraag of de aanbesteding omdat de behoefte perfect kan worden beschreven in de uitnodiging voor het indienen van een eindofferte. In andere gevallen zullen onderhandelingen noodzakelijk zijn om het vooropgestelde resultaat te kunnen bereiken.

Met respect voor het transparantiebeginsel, is het aangewezen om een hoofdstuk van het bestek te wijden aan de keuze van de procedure tijdens de tweede fase. Indien zowel voor de offerteaanvraag of aanbesteding en voor de onderhandelingsprocedure zal kunnen worden gekozen, wordt dit duidelijk vermeld

en gemotiveerd in het bestek. Zodoende zullen de deelnemers waarmee de raamovereenkomst zal worden afgesloten, niet verrast worden of in verwarring geraken bij het vaststellen van de procedure die voor elke gunningsprocedures zal worden gekozen.

Let op! In het koninklijk besluit van 15 juli 2011 staat duidelijk vermeld dat de gunningscriteria die gekozen worden voor de procedure gevoerd met het oog op het afsluiten van de raamovereenkomst, dezelfde moeten zijn bij de gunningsprocedures. Zo zal het onmogelijk zijn om te kiezen voor de offerteaanvraag in het raam van de procedure gevoerd in het raam van het afsluiten van de raamovereenkomst en te kiezen voor de aanbesteding voor de gunningsprocedures, omdat de gunningscriteria voor beide procedures niet dezelfde zijn. Hou hiermee rekening bij het opstellen van het bestek!

8.2.3. Het opstellen van het bestek is van cruciaal belang

De leidend ambtenaar.

In principe zal de leidend ambtenaar worden aangeduid in het bestek of in de kennisgeving van het sluiten van de raamovereenkomst. Voor elke gunningsprocedure kan een persoon worden aangeduid die verantwoordelijk zal zijn voor de dagelijkse opvolging van de uitvoering van de specifieke opdracht gesloten op basis van de raamovereenkomst, die onder het gezag van de leidend ambtenaar zal fungeren. Indien dit het geval is, is het aangewezen om dit duidelijk in het bestek te vermelden.

De opening van de offertes.

Fase 1 van de raamovereenkomst.

Indien een open procedure wordt gekozen, zal de opening van de offertes geschieden in een openbare zitting die iedere geïnteresseerde persoon zal mogen bijwonen. Als de open aanbesteding als procedure wordt gekozen, zullen de prijzen tijdens de openingszitting worden voorgelezen en in het proces-verbaal van de opening van de offertes worden vermeld.

Indien een beperkte procedure zal worden gekozen, zal de opening van de offertes geschieden in een openbare zitting die mag worden bijgewoond door vertegenwoordigers van de deelnemers die een offerte hebben ingediend. Als de beperkte aanbesteding als procedure wordt gekozen, zullen de prijzen tijdens de openingszitting worden voorgelezen en in het proces-verbaal van de opening van de offertes worden vermeld.

Indien de onderhandelingsprocedure met bekendmaking zal worden gekozen, zal de opening van de offertes achter gesloten deuren geschieden. Men spreekt in dit geval in het bestek van een uiterste termijn voor het indienen van de offertes. Desgevallend zal een proces-verbaal van deze opening worden opgesteld. Indien in het bestek slechts één gunningscriterium, met name de prijs, wordt vermeld, is het logisch dat ook de prijzen vermeld in de offertes in het proces-verbaal zullen worden vermeld, dit naar analogie met de werkwijze die bij een aanbesteding wordt

toegepast. Een minimum termijn tussen het verzenden van het bestek en de uiterste datum voor het indienen van de offertes wordt in de wetgeving overheidsopdrachten niet voorzien. Respecteer evenwel het evenredigheidsbeginsel.

Indien de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking zal worden gekozen, zal de opening van de offertes tevens achter gesloten deuren geschieden. Men spreekt in dit geval in het bestek eveneens van een uiterste termijn voor het indienen van de offertes. Desgevallend zal een proces-verbaal van deze opening worden opgesteld. Indien in het bestek slechts één gunningscriterium, met name de prijs, wordt vermeld, is het logisch dat ook de prijzen vermeld in de offertes in het proces-verbaal zullen worden vermeld, dit naar analogie met de werkwijze die bij een aanbesteding wordt toegepast. Een minimum termijn tussen het verzenden van het bestek en de uiterste datum voor het indienen van de offertes wordt in de wetgeving overheidsopdrachten niet voorzien. Respecteer evenwel het evenredigheidsbeginsel. Een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking zal voor de procedure die uitmondt in het sluiten van de raamovereenkomst slechts zelden worden gebruikt.

Fase 2 van de raamovereenkomst.

Tussen het verzenden van de uitnodiging aan de deelnemers om een eindofferte in te dienen en de uiterste dag en uur om een eindofferte in te dienen voorzien in de uitnodiging, moet er voldoende tijd gegeven worden teneinde de deelnemers in staat te stellen om een behoorlijke eindofferte in te dienen. De aanbestedende overheid mag deze termijn vrij bepalen. Respecteer het evenredigheidsbeginsel voldoende!

Inderdaad, de wetgeving overheidsopdrachten voorziet voor de gunningsprocedures gevoerd op basis van een gesloten raamovereenkomst geen minimumtermijn die moet worden gerespecteerd. De aanbestedende overheid zal dus bij elke gunningsprocedure een billijke termijn moeten bepalen tussen het verzenden van de uitnodiging om een eindofferte in te dienen en de uiterste datum voor het indienen van de eindofferte.

Zoals hiervoor vermeld zal de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking steeds mogen worden gekozen voor elke opdracht die de aanbestedende overheid op basis van de raamovereenkomst wenst te plaatsen.

De prijzen die in de offerte moeten worden vermeld.

Een raamovereenkomst is in de regel een opdracht tegen prijslijst, waarbij de eenheidsprijzen forfaitair zijn. Het zal belangrijk zijn om in het bestek alle eenheidsprijzen te voorzien die tijdens elke gunningsfase mogelijks moeten worden toegepast in de eindofferte.

De aanbestedende overheid moet er zich van bewust zijn dat het onmogelijk zal zijn om bij een gunningsprocedure op basis van een gesloten raamovereenkomst nieuwe eenheidsprijzen te vragen die niet vermeld stonden in de offerte ingediend in het raam van het sluiten van de raamovereenkomst. Van de aanbestedende

overheid zal worden gevraagd dat zij een grote zin aan empathie en proactiviteit vertoont bij het finaliseren van het bestek.

De prijsherziening.

In elk geval moet in het bestek een prijsherzieningsformule worden vermeld omdat de duur van de raamovereenkomst in de regel meer dan honderd tachtig kalenderdagen zal bedragen.

Indien in het bestek vermeld staat dat de prijzen vermeld in de eindoffertes niet hoger mogen zijn dan deze vermeld in de offerte ingediend voor de raamovereenkomst (met uitzondering van de aanpassing van deze prijzen op basis van de prijsherzieningsformule) zal de aanbestedende overheid een omgekeerde berekening moeten maken. Inderdaad, de prijzen die door de deelnemers vermeld worden in hun eindofferte, zullen de prijzen zijn waarin reeds rekening gehouden werd met de prijsherziening. Deze omgekeerde berekening maken is niet eenvoudig. Het is daarom aangewezen om in elke uitnodiging voor het indienen van een eindofferte te vermelden dat de deelnemer steeds moet vermelden of bij de bepaling van de prijzen vermeld in de eindofferte rekening gehouden werd met de prijsherziening en in bevestigend geval, dat hij de berekeningswijze bij zijn eindofferte moet voegen.

Indien de raamovereenkomst gesloten met één deelnemer gebruikt wordt als een variante van het klassieke raamcontract, waarbij de bestellende diensten in de tweede fase van de raamovereenkomst enkel bestellingen zullen kunnen plaatsen bij de opdrachtnemer (de enige deelnemer) op basis van de voorwaarden van de raamovereenkomst, worden de prijsherzieningsformaliteiten uitgevoerd zoals bij een klassiek raamcontract, namelijk door de aanbestedende overheid. De nieuwe prijzen worden door de aanbestedende overheid bekendgemaakt op de e-Catalogue of op een ander communicatiemedium waarop de bestellende diensten de actuele eenheidsprijzen van de artikelen of diensten kunnen raadplegen.

De uitsluitingscriteria.

De uitsluitingscriteria worden vermeld in de aankondiging van de opdracht (indien voor de eerste fase van de raamovereenkomst gekozen wordt voor een beperkte procedure of voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking) of in de aankondiging van de opdracht en het bestek (indien voor de eerste fase van de raamovereenkomst gekozen wordt voor de open procedure). Door het indienen van een kandidatuur of offerte verklaart de deelnemer zich niet één van de gevallen te bevinden die aanleiding geven of kunnen geven tot een uitsluiting van deelname aan de overheidsopdracht. Het betreft dus de gekende impliciete verklaring op erewoord.

Voor de deelnemer of deelnemers die op het einde van de procedure in aanmerking komt/komen voor het sluiten van de raamovereenkomst, zal de impliciete verklaring op erewoord worden nagegaan.

De selectiecriteria.

De selectiecriteria die in de aankondiging van de opdracht of/en in het bestek worden vermeld hebben enkel betrekking op de selectie van de deelnemer die een kandidatuur of offerte indient in het raam van de eerste fase van de raamovereenkomst.

De formele en materiële regelmatigheid van de offerte.

Net zoals dit bij de zeven klassieke procedures en bij de concurrentiedialoog het geval is, moeten de offertes getoetst worden aan de regelmatigheid. Dit geldt zowel voor de offertes ingediend in het raam van het sluiten van de raamovereenkomst, als voor de eindoffertes ingediend in het raam van de gunningsprocedures.

Ook indien slechts één deelnemer betrokken wordt bij de gunningsprocedures dient de eindofferte te worden onderzocht in het raam van de regelmatigheid.

Het onderzoek van de formele en materiële regelmatigheid van de eindoffertes zal bovendien een bijkomend luik krijgen. Inderdaad, er zal dan worden onderzocht of de eindoffertes beantwoorden aan de voorwaarden van de gesloten raamovereenkomst. De voorwaarden van de raamovereenkomst (dus de voorwaarden waaraan de eindofferte moet voldoen) staan vermeld in het bestek.

Eindoffertes die afwijken van deze voorwaarden zijn substantieel onregelmatig. Indien meerdere deelnemers werden uitgenodigd voor het indienen van een eindofferte, betekent dit dat eindoffertes die niet in beantwoorden aan de voorwaarden van de raamovereenkomst, geweerd zullen worden en dus niet in aanmerking zullen worden genomen voor de gunning van de opdracht.

Aangezien voor de tweede fase van de raamovereenkomst steeds de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking zal worden gekozen, kunnen eindoffertes die niet beantwoorden aan de voorwaarden van de raamovereenkomst meegenomen worden naar de onderhandelingen.

Tijdens de onderhandelingen kunnen de eindoffertes die niet beantwoorden aan de voorwaarden van de raamovereenkomst, regelmatig worden gemaakt. Indien gebruik gemaakt wordt van de methodologie van de shortlist, moet vooral worden gewaakt over het respecteren van het gelijkheidsbeginsel.

Een voorbeeld ter illustratie.

De raamovereenkomst werd afgesloten met vijf deelnemers, met name A, B, C, D en E. In het bestek staat vermeld dat voor de tweede fase van de raamovereenkomst, de gunningsprocedures dus, de onderhandelingsprocedure als procedure wordt gekozen. In het bestek staat vermeld dat bij elke onderhandelingsprocedure gevoerd in het raam van de tweede fase van de raamovereenkomst een shortlist zal worden opgesteld indien het aantal inschrijvers meer dan drie bedraagt.

De aanbestedende overheid wenst een behoefte in te vullen op basis van de afgesloten raamovereenkomst en zendt aan de vijf deelnemers een uitnodiging om een eindofferte in te dienen. De vijf deelnemers geven gehoor aan dit verzoek en dienen een eindofferte in.

De eindoffertes worden onderzocht in het raam van de formele en materiële regelmatigheid. Uit dit onderzoek blijkt dat vier van de vijf eindoffertes regelmatig zijn. De vijfde eindofferte (ingediend door deelnemer A) is substantieel onregelmatig omdat ze niet beantwoordt aan alle voorwaarden van de raamovereenkomst. De aanbestedende overheid beslist toch om ook deze offerte te onderzoeken in het raam van de shortlist. Ze toetst de vijf eindoffertes aan de gunningscriteria vermeld in het bestek en kent voor elk gunningscriterium een quotatie toe. Deze quotaties stellen de aanbestedende overheid in de mogelijkheid om een eindquotatie te bepalen. Zie hier de eindquotaties:

A: 82
B: 74
C: 84
D: 78
E: 88

De aanbestedende overheid beslist om inschrijvers A, C en E op te nemen in de shortlist en met deze inschrijvers onderhandelingen te voeren.

Onderhandelingen worden gevoerd met de drie voormelde inschrijvers en zij dienen een BAFO in. Uit het onderzoek van de BAFO's in het raam van de gunningscriteria, blijkt dat de BAFO van inschrijver A de hoogste eindquotatie behaald en dat zijn BAFO nu wel beantwoordt aan voorwaarden van de raamovereenkomst.

Het is duidelijk dat inschrijver D, die bij de samenstelling van de shortlist op vierde plaats stond geklasseerd, alle redenen heeft om een beroep in te dienen bij de Raad van State tegen de gunningsbeslissing. Inderdaad, normaal bekeken mocht inschrijver A niet in de shortlist opgenomen geweest zijn omdat hij een substantieel onregelmatige offerte heeft ingediend om redenen die verband houden met de voorwaarden van de raamovereenkomst. Indien de aanbestedende overheid correct zou hebben gehandeld, dan was inschrijver D in de shortlist opgenomen, wat nu onterecht niet het geval is geweest.

Het is niet uitgesloten dat inschrijver A zijn eindofferte op inhoudelijk vlak heeft kunnen opsmukken, dank zij het feit dat hij bepaalde voorwaarden van de afgesloten raamovereenkomst niet heeft gerespecteerd. De anderen hebben dit wel gedaan en hebben bijgevolg de kans niet gehad om hun eindofferte aantrekkelijker te maken door het niet naleven van bepaalde voorwaarden van de afgesloten raamovereenkomst. Een duidelijke inbreuk tegen het gelijkheidsbeginsel.

Indien de raamovereenkomst gesloten werd met één enkele deelnemer, dan moet de aanbestedende overheid de niet regelmatige eindofferte tijdens de onderhandelingen regelmatig maken.

Indien de raamovereenkomst gesloten werd met meerdere deelnemers, maar indien het cascadesysteem wordt toegepast, kan de aanbestedende overheid de onregelmatigheden tevens wegwerken tijdens de onderhandelingen.

Er wordt aangeraden om de werkwijze die de aanbestedende overheid tijdens de tweede fase van de raamovereenkomst zal volgen, duidelijk te beschrijven in het bestek. Zodoende is elke deelnemer op de hoogte van de gevolgen van het indienen van een niet regelmatige eindofferte.

Het onderzoek van de regelmatige eindoffertes in het raam van de shortlist.

Indien de aanbestedende overheid voor de eerste fase van de raamovereenkomst de onderhandelingsprocedure kiest, dan vermeldt zij bij voorkeur in het bestek of er al dan niet een shortlist zal worden vastgesteld. In bevestigend geval moet het maximum aantal deelnemers dat in de shortlist kan worden opgenomen, alsook de wijze waarop de shortlist zal worden samengesteld (de methodologie) duidelijk in het bestek worden beschreven.

Indien de aanbestedende overheid voor de tweede fase van de raamovereenkomst wenst gebruik te maken van de shortlist, is het aangewezen dat er in het bestek vermeld wordt dat de raamovereenkomst zal worden gesloten met vier of meer deelnemers. Zodoende kan de aanbestedende overheid tijdens de gunningsprocedure een aantal deelnemers opnemen in de shortlist waarbij de keuze valt op de beste eindoffertes. In het bestek moet ook worden vermeld hoeveel deelnemers maximum in de shortlist zullen kunnen worden opgenomen en de wijze waarop de shortlist zal worden vastgesteld (de methodologie).

Een goede raad: het aantal deelnemers dat in de shortlist zal kunnen worden opgenomen moet bij voorkeur minder bedragen dan het aantal deelnemers waarmee de raamovereenkomst wordt gesloten, maar moet ten minste drie bedragen. Zodoende blijft ook tijdens de onderhandelingen een reële vorm van concurrentiestrijd bestaan.

Het voeren van de onderhandelingen.

Tijdens de onderhandelingen moet er worden getracht om de eindoffertes zo sterk mogelijk te maken. Dit geldt voor alle eindoffertes die het voorwerp van de onderhandelingen zullen uitmaken. Het is tevens de bedoeling dat enkel regelmatige BAFO's worden onderzocht in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek of in het raam van het enig gunningscriterium 'prijs', met het oog op het aanwijzen van de opdrachtnemer voor de specifieke opdracht die op basis van de gesloten raamovereenkomst wordt gegund.

De gunningscriteria.

Het is uiterst belangrijk voor de aanbestedende overheid om te beseffen dat de gunningscriteria die in het bestek worden vermeld, van toepassing zijn zowel op de procedure gevoerd met het oog op het sluiten van de raamovereenkomst, als op de procedure die gevoerd wordt met het oog op het sluiten van de opdrachten.

Het zal bijgevolg onmogelijk zijn om bijvoorbeeld voor de open offerteaanvraag te kiezen voor de procedure gelanceerd met het oog op het afsluiten van de raamovereenkomst, en de aanbesteding te kiezen voor de gunningsprocedures.

Het is wel mogelijk om voor de eerste fase van de raamovereenkomst te kiezen voor de open offerteaanvraag en voor de gunningsprocedures te kiezen voor de onderhandelingsprocedure. Natuurlijk zal de keuze van onderhandelingsprocedure moeten kunnen worden verantwoord op basis van artikel 26 van de wet van 15 juni 2006.

Het is ook mogelijk dat voor de eerste fase van de raamovereenkomst gekozen wordt voor de open offerteaanvraag, terwijl dat voor een deel van de gunningsprocedures gekozen wordt voor de offerteaanvraag en voor een andere deel voor de onderhandelingsprocedure. Het is aangewezen om dit in het bestek duidelijk te vermelden, zodat de deelnemers bij voorbaat weten welke procedure of welke procedures er zal/zullen worden gekozen tijdens de tweede fase van de raamovereenkomst.

Het onderzoek van de offertes/BAFO's in het raam van de gunningscriteria vermeld in het bestek of in het raam van het enige gunningscriterium 'prijs'.

Vermeld duidelijk in het bestek de wijze waarop de offertes en BAFO's (bij onderhandelingsprocedure) zullen worden geëvalueerd.

Indien het enig gunningscriterium de 'prijs' is, zal de raamovereenkomst worden gesloten met de deelnemer die de laagste regelmatige offerte of BAFO heeft ingediend (indien de raamovereenkomst wordt gesloten met één enkele deelnemer) of met de deelnemers die de laagste regelmatige offertes of BAFO's hebben ingediend (indien de raamovereenkomst wordt gesloten met meerdere deelnemers). Vermeld de juiste formulering duidelijk in het bestek. De kandidaat-deelnemers zullen dan tegelijkertijd weten met hoeveel deelnemers de raamovereenkomst wordt gesloten en de gehanteerde methode voor het aanduiden van deze deelnemers.

Indien er in het bestek meerdere gunningscriteria vermeld staan, zal de raamovereenkomst worden gesloten met de deelnemer die de regelmatige offerte of BAFO met de hoogste eindquotatie heeft ingediend (indien de raamovereenkomst wordt gesloten met één enkele deelnemer) of met de deelnemers die de regelmatige offertes of BAFO's met de hoogste eindquotaties hebben ingediend (indien de raamovereenkomst wordt gesloten met meerdere deelnemers). Vermeld de juiste formulering in het bestek. De kandidaat-deelnemers zullen dan tegelijkertijd weten met hoeveel deelnemers de raamovereenkomst wordt gesloten en een helder zicht hebben op de gehanteerde methode voor het aanduiden van deze deelnemers.

Wat betreft de tweede fase van de raamovereenkomst die normaliter in de loop van de geldigheidsduur van de raamovereenkomst meermaals zal worden herhaald, moet in het bestek tevens duidelijkheid worden geschapen inzake deze problematiek.

Indien in het bestek slechts één gunningscriterium, met name de 'prijs', vermeld wordt en de raamovereenkomst met meerdere deelnemers zal worden gesloten, moet in het bestek worden vermeld dat elke opdracht zal worden gegund aan de deelnemer die de laagste regelmatige eindofferte of (eind)BAFO heeft ingediend. Dit is de logica zelf maar toch is het aangewezen om deze mededeling in het bestek te doen. Indien de raamovereenkomst zal worden gesloten met één enkele deelnemer, of indien de raamovereenkomst zal worden gesloten met meerdere deelnemers maar waarbij in het bestek vermeld staat de opdrachten op basis van de gesloten raamovereenkomst zullen worden gegund door middel van gebruik te maken van het cascadesysteem, zal er maar één eindofferte of (eind)BAFO zijn. In dit geval wordt de opdracht gegund aan de enige deelnemer op voorwaarde dat zijn eindofferte of (eind)BAFO regelmatig is.

Borgtocht.

In de regel wordt bij een raamovereenkomst de te storten borgtocht bepaald voor elke opdracht die op basis van de gesloten raamovereenkomst zal worden geplaatst.

Indien de raamovereenkomst zal worden gesloten met één enkele deelnemer kan in het bestek worden vermeld dat de deelnemer binnen de 30 kalenderdagen na het sluiten van de raamovereenkomst de borgtocht moet stellen. Het zal in dit geval dan gaan om een forfaitair bedrag, dus een afwijking op het koninklijk besluit van 14 januari 2013. Het stellen van de borgtocht na het sluiten van de raamovereenkomst (en dus niet voor elke opdracht die op basis van de gesloten raamovereenkomst zal worden gesloten) heeft het grote voordeel dat de bureaucratie die bij het stellen van de borgtocht en het controleren ervan door de aanbestedende overheid gepaard gaat, tot een minimum wordt herleid.

Indien de raamovereenkomst wordt gesloten met meer dan één deelnemer, zal het onmogelijk zijn om af te wijken van het principe dat voor elke opdracht die op basis van de gesloten raamovereenkomst zal worden gesloten, een borgtocht moet worden gesteld. Inderdaad, in dit geval weet men niet bij voorbaat wat de omvang zal zijn van de bestellingen die elke deelnemer op basis van de gesloten raamovereenkomst zal kunnen realiseren.

Indien de raamovereenkomst wordt gesloten met meer dan één deelnemer, maar het bestek vermeldt het percentage van het totaal bedrag van de opdrachten dat elke deelnemer zal mogen uitvoeren (bv. de best geplaatste deelnemer zal 50 % van het totaal bedrag van de opdrachten mogen uitvoeren, de tweede best geplaatste deelnemer 35 % en de deelnemer die op de derde plaats geklasseerd staat 15 %), dan kan het stellen van een forfaitaire borgtocht na het sluiten van de raamovereenkomst eventueel worden overwogen.

Uitvoering van de opdrachten.

In het bestek moet iets worden gezegd over de termijn binnen dewelke de opdrachten zullen moeten worden uitgevoerd. Indien de aanbestedende overheid voor elke opdracht die op basis van de gesloten raamovereenkomst zal worden geplaatst, een aangepaste uitvoeringstermijn wenst te voorzien (waarvan de termijn

eventueel een gunningscriterium kan zijn), dan moet dit in het bestek expliciet worden vermeld.

De aanbestedende overheid kan ook opteren voor het beperken van de uitvoeringstermijn door bijvoorbeeld te stellen dat elke opdracht die op basis van de gesloten raamovereenkomst zal worden geplaatst, zal moeten worden uitgevoerd binnen een maximum termijn van 12 weken (12 weken geldt hier enkel als voorbeeld). De deelnemers weten dan bij voorbaat dat uitvoeringstermijnen van meer dan 12 weken niet mogelijk zullen zijn. De aanbestedende overheid kan in dat geval ook een gunningscriterium in het bestek voorzien voor de uitvoeringstermijn, waarbij een hogere quotatie voor dit criterium zal worden gegeven indien voor de opdrachten een kortere uitvoeringstermijn in de eindofferte zal worden voorgesteld. In het bestek moet de invloed van de uitvoeringstermijn op de evaluatie van de eindoffertes duidelijk worden vermeld.

Voor aannemingen van leveringen kan het bestek ook melding maken van de verpakkingseenheid. Er kan bijvoorbeeld een vaste verpakkingseenheid worden opgelegd. Deze zal dan moeten worden gerespecteerd voor alle opdrachten die op basis van de gesloten raamovereenkomst zullen worden geplaatst. Meestal zal in het bestek vermeld worden dat de informatie inzake de verpakkingseenheid in de uitnodiging voor het indienen van een eindofferte, zal worden vermeld. Er kan in het bestek ook vermeld worden dat de verpakkingseenheid in de eindofferte moet worden vermeld, zonder dat er noch in het bestek, noch in de uitnodiging voor het indienen van een eindofferte, beperkingen in dit verband worden opgelegd.

Bij het beschrijven van de uitvoering van de opdracht in het bestek zal de aanbestedende overheid vooral empathisch te werk moeten gaan, waarbij ze zich zal moeten inleven in de mogelijke opdrachten die op basis van de gesloten raamovereenkomst zullen worden geplaatst. In elk geval zal ze steeds oog moeten hebben voor het concurrentie- en gelijkheidsbeginsel, ook voor de opdrachten die op basis van de gesloten raamovereenkomst zullen worden geplaatst.

Betaling van de facturen.

Voor aannemingen van leveringen.

De aanbestedende overheid beschikt over een verificatietermijn van dertig dagen vanaf de datum van de levering, vastgesteld overeenkomstig het eerste lid van artikel 120 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013, om de formaliteiten betreffende de keuring en/of de voorlopige oplevering te vervullen en aan de leverancier kennis te geven van het resultaat daarvan. Deze termijn gaat in de dag volgend op de dag waarop de leveringen ter bestemming zijn gekomen, voor zover de aanbestedende overheid in het bezit van de leveringslijst of factuur wordt gesteld.

De betaling van het aan de leverancier verschuldigde bedrag vindt plaats binnen de betalingstermijn van dertig dagen vanaf het verstrijken van de verificatietermijn bedoeld in artikel 120, tweede lid, van het koninklijk besluit van 14 januari 2013, voor zover de aanbestedende overheid tegelijk over de regelmatig opgemaakte factuur beschikt, alsook over de andere, eventueel vereiste documenten.

Voor aannemingen van diensten.

De aanbestedende overheid beschikt over een verificatietermijn van dertig dagen vanaf de datum van de beëindiging van de diensten, vastgesteld overeenkomstig de regels van de opdrachtdocumenten, om de formaliteiten betreffende de keuring en de voorlopige oplevering te vervullen en aan de dienstverlener kennis te geven van de het resultaat daarvan.

De betaling van het aan de dienstverlener verschuldigde bedrag vindt plaats binnen de betalingstermijn van dertig dagen vanaf het verstrijken van de verificatietermijn.

Wanneer de opdrachtdocumenten niet voorzien in een afzonderlijke schuldvordering, geldt de factuur als schuldvordering.

Tekst geldig voor leveringen en diensten.

Indien het mogelijk is dat voor sommige opdrachten die op basis van de gesloten raamovereenkomst worden gesloten, verschillende facturatiemomenten worden voorzien (bv. voor diensten een betaling na de oplevering van elke deelopdracht), is het aangewezen dat dit in het bestek reeds wordt gemeld.

Voeg erbij dat in elke uitnodiging voor het indienen van een eindofferte, de correcte betalingswijze duidelijk zal worden vermeld. Dit zal de deelnemers inzicht geven inzake deze problematiek.

Als de raamovereenkomst zal worden gesloten met één enkele deelnemer en indien de bestellingen aan de deelnemer zullen worden overgemaakt zonder dat een eindofferte zal moeten worden ingediend (het systeem van het klassieke raamcontract wordt in dit geval toegepast), is de aanbestedende overheid verplicht om de juiste betalingswijze in het bestek te vermelden. Deze zal nadien niet meer kunnen worden aangepast.

De technische voorschriften voorzien in het bestek.

In het bestek moeten de technische voorschriften worden vermeld waaraan zowel de offerte ingediend in het raam van het sluiten van de raamovereenkomst, als de eindoffertes zullen moeten beantwoorden. Het zijn de technische voorschriften die in elk geval zullen moeten worden gerespecteerd.

Indien de aanbestedende overheid de beschrijving van de technische voorschriften in het bestek beperkt, verschuift zij het finaliseren van de technische voorschriften naar de gunningsfase. In de uitnodiging aan de deelnemers om een eindofferte in te dienen, kan een gedeelte van de ontbrekende technische voorschriften worden vermeld. De overblijvende kloof zal worden gedicht tijdens de onderhandelingen.

Op die wijze kan een breed spectrum aan mogelijkheden worden gerealiseerd op basis van de gesloten raamovereenkomst. Daartegenover staat natuurlijk dat de werklast tijdens de gunningsprocedures relatief zwaar zal zijn.

8.2.4. Wanneer kiezen voor een raamovereenkomst gesloten met één deelnemer?

Er wordt bij voorkeur gekozen om de raamovereenkomst af te sluiten met één enkele deelnemer indien:

- het om strategische redenen noodzakelijk is om alle opdrachten met dezelfde deelnemer te sluiten (dit zal onder meer voorkomen bij complexe ICT-opdrachten);
- de aanbestedende overheid het systeem van de raamcontract wil toepassen, met de bedoeling dat de contractuele verbintenis van de opdrachten gesloten op basis van de raamovereenkomst zal worden gesloten tussen de bestellende dienst en de opdrachtnemer. Dit systeem zal vooral nuttig zijn indien gekozen wordt voor de techniek van de opdrachtcentrale.

8.2.5. Wanneer kiezen voor een raamovereenkomst gesloten met ten minste drie deelnemers?

Er wordt bij voorkeur gekozen om de raamovereenkomst te sluiten met meerdere deelnemers (ten minste drie) indien:

- de aanbestedende overheid over een alternatief zal willen beschikken indien een deelnemer voor bepaalde gunningsprocedures niet bij machte is of geïnteresseerd is om een eindofferte in te dienen. In dit geval zal de aanbestedende overheid bij voorkeur voor het 'casade'systeem opteren;
- de aanbestedende overheid de bestellingen die zij van plan is om tijdens de geldigheidsduur van de raamovereenkomst te gunnen, wenst te verdelen over de verschillende deelnemers. In dat geval is het aangewezen om in het bestek duidelijk te vermelden op welke wijze de hoeveelheden zullen worden verdeeld;
- de aanbestedende overheid voor elke bestelling die op basis van de gesloten raamovereenkomst het voorwerp zal uitmaken van een gunningsprocedure, de concurrentie maximaal wil laten spelen. In dit geval zullen alle deelnemers voor elke gunningsprocedure uitgenodigd worden om een eindofferte in te dienen.

8.2.6. De maximum duur van een raamovereenkomst

De raamovereenkomst wordt gesloten voor een periode van maximum vier jaar. Binnen deze periode kunnen opdrachten op basis van de gesloten raamovereenkomst worden gegund. Op het principe van de maximum duurtijd van vier jaar mag enkel worden afgeweken in uitzonderlijke omstandigheden die grondig moeten worden gemotiveerd.

8.2.7. Eindbeschouwingen

Het bestek zal bij een raamovereenkomst bestaan uit twee luiken (die, indien mogelijk, in elkaar verweven kunnen zijn op voorwaarde dat het bestek goed

leesbaar blijft): een luik dat zal handelen over de procedure die wordt gevolgd in het raam van het afsluiten van de raamovereenkomst, enerzijds, en een tweede luik dat zal handelen over de gunningsprocedures.

Het zal dus een relatief complex bestek zijn. Er wordt aanbevolen om het ontwerp van bestek eerst door een aantal medewerkers/collega's te laten analyseren, vooraleer het te finaliseren.

Vooraleer het gelijkheidsbeginsel zal voortdurend in het oog moeten worden gehouden.

Het voordeel van een raamovereenkomst is dat tijdens de tweede fase van de raamovereenkomst, de gunningsprocedure, de behoefte met grote nauwkeurigheid kan worden beschreven. Deze grote nauwkeurigheid zal vooral een *conditio sine qua non* zijn indien de offerteaanvraag of de aanbesteding als gunningsprocedure zal worden gekozen.

Het is aanbevolen om in de aankondiging van de opdracht het geraamd bedrag van het totaal pakket van de gunningsprocedures te vermelden. Zodoende zal de kandidaat-deelnemer een duidelijk beeld krijgen van de omvang van de raamovereenkomst.

Bij een raamovereenkomst zal het dikwijls ook noodzakelijk zijn om een langere termijn te voorzien dan de klassieke 52 of 40 kalenderdagen tussen het verzenden van de aankondiging van de opdracht of de uitnodiging om een offerte in te dienen en de opening van de offertes, gelet op de complexiteit van de raamovereenkomst.